

Sisällysluettelo

RYLL, 2.6.2020 16:00, Pöytäkirja

§ -3 Pöytäkirjan kansilehti (läsnäolijat)	1
§ -1 Pöytäkirjan kansilehti (vakiopykälät)	3
§ 36 Rakennuslupa 398-2020-271, Paavolan kampus, liikuntahalli, Terijoenkatu 13, Lahti	4
Liite: Rakennuslupa 398-2020-271	5
§ 37 Määräys kuntotutkimuksen tekemisestä kiinteistöön	10
Liite: Kuntotutkimuksen tekeminen kiinteistöön Laitumenkatu 4 Liite tarkastuskertomus	12
Liite: Kuntotutkimuksen tekeminen kiinteistöön Laitumenkatu 4 Liite Kuuleminen	23
§ 38 Maa-aineslupa Metsä-Mäkelä 532-410-1-269, Nastola	36
Liite: Liite 1. Sijaintikartta	60
Liite: Liite 2. Maa-ainesottoalueen lähikaivot	61
§ 39 Yhteislupa, maa-aineslupa ja ympäristölupa Hietalanharju 532-403-1-120	62
Liite: Sijaintikartat, Yhteislupa, maa-aineslupa ja ympäristölupa Jorma Hietala, Hietalanharju 532-403-1-120	148
§ 40 Ilmanlaatu Lahden seudulla vuonna 2019	149
Liite: Ilmanlaatu Lahden seudulla vuonna 2019 –raportti	153
§ 41 Tiedoksi merkittävät asiat	230
§ 42 Muut asiat	231
§ 9991 Oikaisuvaatimusohjeet ja valitusosoitus LSRL	232

Rakennus- ja ympäristölupalautakunta**Pöytäkirja****n:o 5/2020****Aika:** 02.06.2020 klo 16.00–17.28**Paikka:** Askonkatu 2 kok.tila Salpausselkä 4.krs / sähköinen kokous**Läsnä:****Varsinaiset jäsenet:**

Reijo Savurinne, puheenjohtaja (*)

Jari Salonen, vpj (*)

Riikka Raaska (*)

Jani Wallenius (*)

Kirsi Öster (*)

Jari Rissanen (*)

Leena Kaartinen (*)

Vuokko Kautto (*)

Rami Lehto (*)

Varajäsenet:

Jyrki Jussila (*)

kaupunginhallituksen edustaja

Esittelijä:

Mika Kemppainen

rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja

Poissa:

Paul Carroll

Tarja Kirvesmies

Juha Viitanen

Olli Alho

jäsen

jäsen

jäsen

kaupunkikehitysjohtaja

Asiantuntijat:

Tarja Laitinen (*)

Cecilia Blomgren (*)

Markku Sivonen

ympäristölupapäällikkö

kaupungineläinlääkäri

rakennuslupapäällikkö

Pöytäkirjanpitäjä:

Jaana Hovatov (*)

valmistelusihteeri

(*) Paikalla Teams-etäyhteyden kautta.

Rakennus- ja ympäristölupalautakunnan puolesta:

Reijo Savurinne

Jaana Hovatov

Pöytäkirja tarkastettu ja hyväksytty Lahdessa kesäkuun 8. päivänä 2020

Jari Salonen

Vuokko Kautto

Tässä kokouksessa rakennusvalvonnan lupa-asioissa tehtyjä päätöksiä koskeva ilmoitus on nähtävillä rakennusvalvonnan ilmoitustaululla Lahden Palvelutorilla, Lahti-Pisteessä, Kauppakeskus Trio, 2. krs, Aleksanterinkatu 18 ja Lahden kaupungin yleisessä tietoverkossa osoitteessa <http://www.lahti.fi> 5.6.–8.7.2020.

Tässä kokouksessa ympäristölupa-asioissa tehtyjä päätöksiä koskeva kuulutus on nähtävillä Lahden kaupungin yleisessä tietoverkossa osoitteessa <http://www.lahti.fi> 5.6.–13.7.2020

Pöytäkirja on ollut nähtävillä Lahden kaupungin yleisessä tietoverkossa osoitteessa <http://www.lahti.fi> kesäkuun 9. päivänä 2020

todistaa:

Jaana Hovatov

valmistelusihteeri

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Päätös: Puheenjohtaja totesi kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Pöytäkirjan tarkastajien valinta

Puheenjohtajan ehdotuksesta tämän pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin varapuheenjohtaja Jari Salonen ja jäsen Vuokko Kautto.

Lahden kaupunki

Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä

02.06.2020 § 36

Rakennuslupa 398-2020-271, Paavolan kampus, liikuntahalli, Terijoenkatu 13, Lahti

D/917/10.03.00.02/2020

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja

Rakennuslupapäällikkö Markku Sivonen 050 383 6486

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Samalla rakennus- ja ympäristölupalautakunta tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Päätösehdotus

Rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja Mika Kemppainen

Lautakunta päättää myöntää liitteenä olevan rakennusluvan 398-2020-271.

Perusteluosa

Lahden kaupunki, tilakeskus on toimittanut 4.4.2020 rakennusvalvontaan lupahakemuksen, jolla haetaan lupaa koulurakennuksen laajennukselle.

Aikuiskoulutuskeskuksen rakennusta on tarkoitus laajentaa koko Paavolan kampusaluetta palvelevalla rakennuksella, joka sisältää liikuntahallin ja keittiön ruokailu- ja oheistiloineen. Rakennukseen sijoittuvat myös Paavolan päiväkodin väestönsuojatilat. Laajennustyön aikana rakennetaan osaltaan yhteistä Paavolan kampuksen piha-aluetta.

Luvan yhteydessä haetaan hankkeelle aloittamisoikeutta rakennustöiden aloittamiseen ennen rakennusluvan lainvoimaisuutta.

Muutoksenhaku

Hallintovalitus/lupa-asiat

Toimenpiteet

ote hakijalle

Liitteenä

1. Rakennuslupa 398-2020-271

Rakennuslupa 398-2020-271

Päätöspäivämäärä

02.06.2020

Hakemuksen saapumispäivämäärä

04.04.2020

Rakennuspaikka

398-3-3013-13

Pinta-ala 26910.0

398-3-3013-14

Pinta-ala 5054.0

Terijoenkatu 3

15140 LAHTI

Kaava

Asemakaava

Kaavanmukainen käyttötarkoitus

Kaavanmukainen rakennusoikeus

5000.0 k-m²

Rakennettu

0.0 k-m²

Hakija

Lahden kaupunki

Harjukatu 31, PL 202

15101 LAHTI

Yhteystiedot

Markku Seppo

Rautatienkatu 19

15110 LAHTI

Toimenpide

Laajennus

Paavolan kampusalueen liikuntahalli, ruokasali, ja keittiö tarvittavine oheistiloineen.

Laajennus

Luvan rakennus

Kokonaisala

Kerrosala

Tilavuus

1

3827.0

3276.0

28780.0

Vaativuusluokka - Vaativa

Rakenteellinen paloturvallisuus

P1

suojaustaso 2

häätäkeskukseen kytketty paloilmoin

Lausunnot

Luparyhmä

14.05.2020

Puoltava

Pelastusviranomainen

Ehdollinen

Terveysturvaviranomainen

14.05.2020

Puoltava

Kaupunkikuvaneuvottelukunta

31.03.2020

Puoltava

Väestönsuojeluviranomainen

Ehdollinen

Terveysturvaviranomainen

25.05.2020

Ehdollinen

Vammaisneuvosto

07.05.2020

Ehdollinen

Hakemuksen liitteet

Valtakirja
Kaupparekisteriote
Selvitys rakennuspaikan omistus- tai hallintaoikeudesta
Tonttikartta
Kiinteistörekisteriote
Pääpiirustuksia 10 kpl
Ulkoväriyysuunnitelma
Selvitys rakennuksen suunnittelusta ja suunnittelijoista
Lämmöneristysmääräysten perusvaatimusten täytyminen
Rakennushankeilmoitus RH1

Lisäselvitykset ja poikkeukset

Naapureita ei ole kuultu hankkeen sijainnin takia.
Tontin rajalle kiinteistöjen omistaja ei toteuta palomuriakennetta. Rajalle toteuttavassa osastoivassa seinässä ei sovelleta aukkojen puollittamismahdollisuutta tässä tapauksessa. hanke liittyy Paavolan kampusalueen rakentamiseen. Hankkeeseen liittyvät rakennusluvut 398-2020-296 ja 398-2020-352.

Rakennukseen sijoittuvat kampusalueen rakennushankkeita palvelevat sekä Paavolan päiväkodin väestönsuojatilat.

Lupaehdot

Aloittamisoikeus koskee rakennustöiden loppuunsaattamista ennen rakennuslupan lainvoimaisuutta. Vastaavan työnjohtajan hakemus ja toimenpidettä koskevat erityissuunnitelmat tulee toimittaa ja hyväksyttää rakennusvalvonnassa ennen toimenpiteeseen ryhtymistä. Hakija on velvollinen korvaamaan ne haitat, vahingot ja kustannukset, jotka päätöksen kumoaminen tai luvan muuttaminen voi aiheuttaa.

Ennen rakennustyön tai kunkin työvaiheen aloittamista on hyväksyttävä tai pidettävä:

Rakennustöiden vastaava työnjohtaja
Ilmanvaihtolaitteiston asennustöiden työnjohtaja
Vesi- ja viemärlaitteiston asennustöiden työnjohtaja

Ennen kunkin työvaiheen aloittamista on:

Esitettävä rakennesuunnitelmat
Esitettävä ulkoseinän lämmöneristekerroksen vaatimustenmukaisuus
Esitettävä ilmanvaihtosuunnitelmat
Esitettävä vesi- ja viemärisuunnitelmat
palokatkosuunnitelma
Akustinen suunnitelma
Kantavien rakenteiden riskianalyysi
Kantavien rakenteiden toteutuksen laatusuunnitelma
Kosteudenhallintasuunnitelma
Esitettävä työmaasuunnitelma

Em. suunnitelmat on toimitettava rakennusvalvonnan sähköiseen lupapalveluun erityissuunnitelmat välilehdelle.

Esitettävä asemapiirrosta täydentävä piha- ja istutussuunnitelma

Esitettävä savunpoistosuunnitelma: P-H pelastuslaitos

Esitettävä pikapalopostien sijoittamista koskeva suunnitelma: P-H pelastuslaitos

Esitettävä poistumisreittien merkitsemistä ja valaisemista koskeva suunnitelma: P-H pelastuslaitos

Esitettävä suunnitelma pelastustiejärjestelyistä: P-H pelastuslaitos

Kohteessa on rakennustyön edistymisen mukaan pidettävä vähintään seuraavat katselmukset:

- Aloituskokous
- Seurantakokous
- Ilmanvaihtolaitteiden katselmus
- Vesi- ja viemärlaitteiden katselmus
- Paikan merkitseminen: maankäyttö
- Sijaintikatselmus: maankäyttö
- Pihamaan korkeusaseman tarkistusmittaus: maankäyttö
- Pihan istutusten tarkastus: vihertoimi
- Eriyinen palotarkastus kohteen mukaisesti: P-H pelastuslaitos.
- Väestönsuojan tarkastus: P-H pelastuslaitos
- Automaattisen paloilmoittimen tarkastus: hyväksyty tarkastuslaitos
- Sähköasennukset: sähköurakoitsijan käyttöönottotarkastus
- Asiantuntijatarkastus: pohjakatselmus
- Asiantuntijatarkastus: rakennekatselmus
- Loppukatselmus

Muut lupaehdot:

+ Aloituskokoukseen tulee kutsua pelastuslaitoksen edustaja

PO Pohjavesialue: Rakennuspaikka sijaitsee tärkeällä pohjavesialueella, minkä vuoksi rakentamisessa tulee noudattaa tällaisella alueella toimimisesta säädettyjä lakeja ja määräyksiä, Lahden kaupungin rakennusjärjestystä, Lahden kaupungin ympäristönsuojelumääräyksiä sekä Lahti Aqua Oy:n antamia ohjeita.

SU Suunnittelijat: Rakennushankkeen eri alojen suunnittelijat tulee lisätä hankkeelle sähköisessä lupapalvelussa.

AK Aloituskokous: Rakennushankkeeseen ryhtyvän tulee sopia rakennusvalvonnan kanssa kokouksen ajankohdasta ja kutsua kokous koolle vähintään 2 viikkoa ennen aiottua rakennustyön aloittamista.

Esteetön rakennus: Rakentamisessa tulee ottaa huomioon Valtioneuvoston asetus rakennuksen esteettömyydestä 241/2017.

R1 Radonhuomautus: Radonsuojaus huomioitava erityissuunnitelmissa.

T1 Henkilöturvallisuus rakennustyön aikana: Työmaa on erotettava ja suojattava rakennustöiden aikana siten, ettei siitä aiheudu vaaraa henkilöturvallisuudelle, terveydelle eikä rakennuksessa tapahtuvalle muulle toiminnalle. Rakennustyön suorittamisesta ja rakennuksen käytöstä rakentamisen aikana tulee esittää hyvissä ajoin ennen työhön ryhtymistä hyväksyttävissä oleva suunnitelma rakennusvalvonnalle.

KL Katu- ja yleisten alueiden käyttö : Jos rakennustyötä varten on tarpeen käyttää tai aidata kaupungin katuja tai muuta sen omistamaa maata, tulee tähän saada käyttöoikeuslupa kunnallitekniikan vastuualueelta.

MP Jos tontilla on tai epäillään olevan pilaantuneita maita, on asia ennen töiden aloittamista selvitettävä. Jos pilaantumista todetaan, tutkimustulokset ja suunnitelma maan puhdistamisesta on esitettävä Hämeen ELY-keskukselle. Jos paikalla kaivuun yhteydessä havaitaan maata, jota epäillään pilaantuneeksi, on heti otettava yhteyttä ympäristökeskukseen. Jos kaivettaessa löytyy muuta normaalista poikkeavaa, esim. rakennus- tai muuta jätettä, on otettava yhteyttä Lahden ympäristöpalveluihin.

Phpela Pelastuslaitoksen lausunnossa asetetut ehdot.

VA Vammaisneuvoston lausunnossa asetetut ehdot.

YM ympäristöterveys: lausunnossa asetetut ehdot.

VV Pelastuslaitoksen väestönsuojalausunnossa asetetut ehdot.

POP+ Poistumisopasteet: Uloskäytävien ja poistumisreittien merkitseminen ja valaiseminen on tehtävä noudattaen SM pelastusosaston asetusta ja siihen liittyvää muistiota rakennusten poistumisreittien merkitsemisestä ja valaisemisesta. Erityissuunnittelijan tulee varmentaa tarkastus rakennustyön tarkastusasiakirjaan. Pääsuunnittelijan tulee varmentaa ko. tarkastusasiakirjaan, että rakennussuunnitelma ja erityissuunnitelmat muodostavat kokonaisuuden, joka on voimassaolevan rakennusluvan mukainen.

POP+ Kohteesta tulee laatia poistumisreittien merkitsemistä ja valaisemista koskeva suunnitelma. Suunnitelma tulee esitellä pelastuslaitoksella.

TA Tarkastusasiakirja: Luvassa määrätyt tai aloituskokouksessa sovitut rakennusvaiheiden vastuuhenkilöt sekä tarkastuksia suorittavat varmentavat tarkastuksensa tarkastusasiakirjaan. Siihen merkitään myös rakennuttajan, suunnittelijan, urakoitsijan tai käytetyn asiantuntijan perusteltu huomautus suorituksen poikkeamisesta säännösten mukaisuudesta. Tarkastusasiakirjasta tehdään merkintä loppukatselmuspöytäkirjaan ja sen yhteenvedo arkistoidaan lupa-asiakirjoihin.

KH Rakennuksen käyttö- ja huolto-ohje: Rakennuksen käyttöä varten on laadittava käyttö- ja huolto-ohje.

JV Julkisivujen keraamisista levyistä tulee esittää materiaalmallit rakennusvalvonnalle hyvissä ajoin ennen materiaalien hankkimista.

Katselmuksen tilaaminen: Rakennustyön aikaiset katselmuksot tulee tilata vähintään 2 viikkoa ennen katselmusta. Katselmuksilla tulee olla läsnä vastaava työnjohtaja ja rakennuttajan edustaja sekä esitettävä täytetty tarkastusasiakirja.

KT Aloituskokouksessa sovitaan edellä mainittujen katselmusten suorittamisesta.

YT Toiminnanharjoittajan on tehtävä viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista kirjallinen ilmoitus Lahden kaupungin ympäristöterveydelle.

Kokoontumistilat on varustettava sallittua henkilömäärää koskevilla ilmoituksilla. Liikuntasalin istuinalueista tulee toimittaa rakennusvalvonnalle hyväksyttäväksi mitoitettu suunnitelma.

Aikuiskoulutuskeskuksen muuttuvat poistumistiet tulee huomioida rakennussuunnitelmissa. Poistumisreittejä ei saa johtaa osastoimattomana liikuntahallirakennuksen kautta.

Mikäli kiinteistöjä ei hallitse sama taho tulee rakennusten välille tonttien rajalle välittömästi rakentaa palomuri tai perustaa tarvittavat rakennusrasitteet.

Rakennustoimenpide on yksityiskohdissaan tehtävä voimassa olevien säännösten ja määräysten mukaisesti, sekä hyväksytyjen pääpiirustusten ja erityissuunnitelmien mukaisesti.

Tällä päätöksellä ei vahvisteta suunnitelmissa esitettyjä kantavien rakenteiden mitoitusta eikä huone- ja huoneistoaloja.

Rakennuspaikka on pidettävä rakennustyön aikana siistinä ja muutoin sellaisessa kunnossa, ettei se aiheuta epäsiisteyttä tai rumenna ympäristöä.

Sähkö-, kaukolämpö- sekä vesi- ja viemäri liittymien liittymisestä on sovittava erikseen kunkin verkonhaltijan kanssa.

RAKENNUSTA TAI SEN OSAA EI SAA OTTAA KÄYTTÖÖN ILMAN LOPPUKATSELMUSTA TAI OSITTAISTA LOPPUKATSELMUSTA (= KÄYTTÖÖNOTTOKATSELMUSTA).

Sovelletut oikeusohjeet

MRL 125, 130, 131, 133-135, 141-145 §:t.
Pelastuslaki 71 ja 75 §:t

Rakennushankkeeseen ryhtyvän on katsottava, että rakentaminen suoritetaan maankäyttö- ja rakennuslain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä tämän luvan mukaisesti. Hänen asianaan on myös osaltaan huolehtia rakennustyön riittävästä valvonnasta ja tarkastamisesta.

Rakennustyöt on tämän rakennusluvan perusteella aloitettava 3 vuoden kuluessa luvan lainvoimaiseksi tulemisesta. Lupa raukeaa, mikäli sen voimassaoloa ei jatketa oikeudellisten edellytysten niin salliessa. Työ on saatettava loppuun 5 vuoden kuluessa rakennusluvan lainvoimaiseksi tulemisesta. Lupa raukeaa mikäli sen voimassaoloaikaa ei pidennetä sen voimassaoloaikana.

Lahden kaupungin hallintosääntö (Lahden kaupunginvaltuusto 4.9.2017 / 112 §)
Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunnan MRL:n mukaisen päätösvallan siirtäminen viranhaltijoille (rakennus- ja ympäristölupalautakunta 4.6.2019 / 42§)

Maksu

Päätöksestä peritään kunnan hyväksymän taksan mukainen 29 141,90 euron suuruinen maksu.

Lahden kaupunki

Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä

02.06.2020 § 37

Määräys kuntotutkimuksen tekemisestä kiinteistöön

D/1134/11.02.02.01/2020

Asian valmistelija /
Lisätietojen antajaYmpäristöterveystarkastaja Nina Hiltunen p. 050 518 4484
Kaupungineläinlääkäri Cecilia Blomgren p. 050 559 4047

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus

Rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja Mika Kemppainen

Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunta päättää määrätä kiinteistönomistajan, Lahden Keskuskiinteistö Oy:n (y-tunnus 2868256-8), teettämään Laitumenkatu 4, 15300 LAHTI kiinteistöön koko kiinteistöä koskevan Ympäristöministeriön Rakennuksen kosteus- ja sisäilmateknisen kuntotutkimusoppaan mukaisen kuntotutkimuksen ulkopuolisella asiantuntijalla (rakennusterveysasiantuntija, terveydensuojelulain 49 §) mahdollisten haitallisten altistusolosuhteiden selvittämiseksi. Kuntotutkimus tulee tehdä 31.8.2020 mennessä.

Perusteluosa

Huoneistossa todetun kosteusvaurion, homekoiran tekemien merkkeiden ja huoneistossa esiintyneen oireilun johdosta kiinteistön omistajaa, Lahden Keskuskiinteistö Oy:tä (y-tunnus 2868256-8), kehoitettiin teettämään kohteeseen 28.11.2019 tehdyn terveydensuojelulain mukaisen säännöllisen valvonnan tarkastuksen tarkastuskertomuksessa (tapahtumatunnus 1100442) kiinteistöä koskeva kuntotutkimus ulkopuolisella asiantuntijalla (rakennusterveysasiantuntija, terveydensuojelulain 49 §) mahdollisten haitallisten altistusolosuhteiden selvittämiseksi. Kuntotutkimus tuli tehdä 31.3.2020 mennessä ja tutkimustiedot toimittaa Lahden ympäristöterveyteen tiedoksi. Kuntotutkimusta ei tehty määräaikaan mennessä. Kuntotutkimuksen tekemiselle ei myöskään pyydetty lisää aikaa. Laitumenkatu 4 kiinteistön tiloissa toimii Suomen Punaisen Ristin Hämeen piiriin ylläpitämä vastaanottokeskus ja tehostetun tuen yksikkö.

Lahden ympäristöterveys on edellä olevan johdosta varannut 15.4.2020 päivätyllä kuulemiskirjeellä asianosaisille (kiinteistönomistaja ja vuokralainen) tilaisuuden antaa selvityksen ja vastineensa terveydensuojeluviranomaiselle esitettävistä toimenpiteistä 13.5.2020 mennessä. Määräaikaan mennessä ei toimitettu selvityksiä tai vastineita.

2 (2)

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 37

Muutoksenhaku Hallintovalitus

Toimenpiteet Ote:
Kiinteistön omistaja; Lahden Keskuskiinteistö Oy, Vesijärvenkatu 11
B, 15140 LAHTI
Vuokralainen; Suomen Punainen Risti Hämeen piiri, Rautatienkatu
17, 33101 TAMPERE

Liitteenä 1. Lahden ympäristöterveyden tarkastuskertomus
(tapahtumatunnus 1100442)
2. Kuulemiskirje (tapahtumatunnus 1146377)

Lähetäjä

Lahti
Askonkatu 2
15100 LAHTI

Tarkastuskertomus

1 (11)

Terveysturvallisuus
Pvm 18.12.2019
Tapahtumatunnus 1100442

Vastaanottaja

Suomen Punainen Risti Hämeen piiri
PL 369
33101 TAMPERE

Asia Terveysturvallisuus mukainen säännöllisen valvonnan tarkastus.
Toimija Suomen Punainen Risti Hämeen piiri (0211665-6)
Kohde SPR Häme/ Vastaanottokeskus, Teva-yksikkö
Laitumenkatu 4, 15300 LAHTI
Toiminnan nimi SPR Häme/ Vastaanottokeskus, Teva-yksikkö
Toiminta Asuntolat, yömajat, pakolaisten vastaanottokeskukset
Aika 28.11.2019

Läsnäolijat

Tarkastaja

Nina Hiltunen

Toimipaikan edustaja

██████████ (johtaja) ja ██████████ (apulaisjohtaja)
osan aikaa ██████████ (kiinteistön omistaja)

Havainnot ja toimijalta edellytetyt toimenpiteet**1. KOHTEEN PERUSTIEDOT****1.1 Perustiedot****Toiminnan arviointi** **A = Erinomainen****Havainnot**

Huoneistossa toimii Suomen Punaisen Ristin Hämeen piirin ylläpitämä vastaanottokeskus ja TETU-osasto (tehostetun tuen osasto). Toiminta tiloissa on aloitettu vuonna 2017. Saadun tiedon mukaan SPR Häme tarjoaa myös yksityismajoitusta maahanmuuttajille Lahden Talot Oy:ltä vuokratuissa asunnoissa eri puolilla Lahtea.

Asiakaspaikkamäärä on 20 ja hoitohenkilökuntaa on 16 henkilöä. TETU-osastolla on yhdeksän asuinhuonetta ja 20 vuodepaikkaa. Vastaanottokeskuksen ja TETU-osaston käytössä olevien tilojen kokonaispinta-ala on 1619 m². Tarkastus sisälsi yleisten tilojen tarkastuksen, asuinhuoneita ei tarkastettu.

Tarkastuksen perusteella toiminta vastaa siitä tehdyn terveysturvallisuuslain 13 § mukaisen ilmoituksen (18.10.2017) tietoja.

3. TILOJEN JA KALUSTEIDEN KUNTO SEKÄ RIITTÄVYYS**3.1 Käyttökelpoisuus ja asianmukaisuus****Toiminnan arviointi** **C = Korjattavaa****Havainnot**

Seinissä, lattioissa ja kalusteissa oli havaittavissa kulumia ja rikkoutumia, jotka vaikeuttavat puhtaanapitoa. Eri puolilla huoneistoa oli havaittavissa lattiamaton ylösnostojen irronneen seinillä (niin sisä- kuin ulkoseinilläkin). Lisäksi sairaanhoitajan huoneessa ja henkilökunnan toimistotilassa oli halkeamia sekä seinissä että lattiassa. Halkeamien kautta voi päästä epäpuhtauksia huoneilmaan.

Naisten pesutilassa (asiakkaat) silikonisaumat olivat uusimisen tarpeessa. Pukuhuoneen puolella yksi lattialaatta oli irti alustastaan.

TETU-osaston käytävän katon akustiikkalevyissä oli havaittavissa mahdollisesti kosteuden aiheuttamia jälkiä (kuva 1).

Tuulikaapissa katossa oli havaittavissa mahdollisesti kosteuden aiheuttama jälki ja seinässä rikkoutuma (kuva 2).

Oleskelu-/ruokailutilan ulkoseinällä oli tapahtunut 15.11.2019 kosteusvaurio, joka oli saadun tiedon mukaan johtunut sadevesien pääsystä ikkunan sisäpuiteen alaosan kautta seinärakenteisiin (kuva 3). Sadevettä oli tullut myös rakennuksen sisälle, ruokailutilan lattialle. Tarkastushetkellä vaurioalueen ikkunan sisäpuitteet oli irrotettu ja pintamateriaaleja poistettu pieneltä alueelta. Parkettilattiassa oli havaittavissa tummentumia. Betonipalkin yläosassa oli halkeama.

Kiinteistön omistajalta saadun tiedon mukaan A-Kuivaus Oy oli käynyt tekemässä vaurioalueelle kosteuskartoituksen 27.11.2019. Nurkassa oleva betonipalkki (kuva 4) ja vauriokohdan ikkunan alakarmi olivat olleet kosteita. Ikkunoiden edustalla olevassa lattiassa ei saadun tiedon mukaan ollut todettu kohonnutta kosteutta. Ympäristöterveyteen ei ole toimitettu A-Kuivaus Oy:n 27.11.19 kosteuskartoituksen raporttia.

Kiinteistön omistajalta tarkastuksella saadun selvityksen mukaan kosteusvaurioaluetta koskevat korjaavat toimenpiteet on aloitettu 2.12.2019 ulkopuolisen toimijan toimesta. Koska kyseessä oli kosteusvauriokorjaus, rakennusluvan tarve tuli selvittää Lahden rakennusvalvonnasta. Kiinteistön omistajan antaman selvityksen mukaan ruokasalin osalla rännien roiskeveden aiheuttamat vauriot korjataan, kattorakenteet avataan, tehdään tarvittavat korjaustoimenpiteet, tarkastetaan katto- ja rännirakenteet, vaihdetaan ikkunakarmit sekä korjataan sisäpuoliset vauriot ikkunan läheisyydessä. Vesikatteen katselmus oli tehty ulkopuolisen asiantuntijan toimesta 23.4.2018, jossa havaitut puutteet oli korjattu kiinteistön omistajalta saadun tiedon mukaan kesällä 2018.

Toimenpiteet

Pintamateriaaleissa havaitut rikkoutumat ja kulumat tulee korjata.

Lattiamaton ylösnostot seinillä tulee kiinnittää takaisin alustaansa. Kiinteistön omistajan on myös syytä selvittää, mistä ylösnostojen irtoaminen alustastaan on johtunut.

Lattia- ja seinärakenteissa havaittujen halkeamien syy tulee selvittää ja ryhtyä korjaaviin toimenpiteisiin halkeamien korjaamiseksi tiloista.

Pesutilojen silikonisaumat tulee uusia säännöllisesti. Irronnut lattialaatta tulee kiinnittää asianmukaisesti paikoilleen.

Tuulikaapin katossa ja seinässä havaittujen jälkien syy tulee selvittää ja ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin mahdollisen vaurion poistamiseksi tiloista.

3.2 Kalusteiden ja laitteiden terveydelliset vaatimukset

Toiminnan arviointi **B = Hyvä**

Havainnot

Toiminnassa käytettävien laitteiden ja kalusteiden osalta ei havaittu huomioita. TETU-osaston käytävälle oli tuotu kangassohva ilmeisesti asukkaiden toimesta. Toiminnassa on otettava huomioon esim. mahdolliset lude-epidemiat, joita voi aiheutua huoneistoihin mm. saastuneista kalusteista.

3.3 Käymälätilat

Toiminnan arviointi **B = Hyvä**

Havainnot

Tiloissa oli riittävästi wc-tiloja henkilökunnalle ja asiakkaille. Yleisissä tiloissa käsienpesupisteet on varustettu asianmukaisesti. Tarkastuksella saadun tiedon mukaan asuntojen wc-tilat ovat epäsiistejä.

Toimenpiteet

Asuntojen wc-tilat tulee siivota säännöllisesti, jotta mahdollisen terveysthaitan syntyminen estyy.

4. TILOJEN TERVEYDELLISET OLOSUHTEET**4.1 Ilmanvaihto, kosteus ja sisäilman laatu**

Toiminnan arviointi **C = Korjattavaa**

Havainnot

Tarkastuksella saadun tiedon mukaisesti kiinteistön ilmanvaihtojärjestelmä oli puhdistettu kokonaisuudessaan huhtikuussa 2019 (IV-puhdistus Lindroos Ky), poislukien allasosaston Tk2/Pk2 koneen vaikutusalueella olevia kanavia (kanavat allasosaston osalla, joka on pois käytöstä). Puhdistustyön jälkeen tulo- ja poistoilmanvaihtomäärät oli mitattu. Tarkastuksella saatiin kiinteistönomistajalta päiväyksellä 19.4.2019 oleva ilmanvaihdon mittauspöytäkirja. Toimitetusta mittauspöytäkirjasta puuttuu poistoilmamäärät.

Tarkastuksella saadun tiedon mukaisesti ilmanvaihtokoneiden suodattimet vaihdetaan puolivuositain.

Huoneiston ilmanalan arvioitiin tarkastuksella olevan osassa tiloja raskas, mikä voi viitata puutteelliseen ilmanvaihtoon tai mahdollisiin haihtuviin orgaanisiin yhdisteisiin (VOC).

Toimenpiteet

Lahden ympäristöterveyteen tulee toimittaa ilmanvaihdon mittauspöytäkirja, josta selviää huoneiston tulo- ja poistoilmanvaihdon määrät.

Sisäilman VOC-pitoisuus tulee selvittää. Tutkimus suositellaan tekemään ns. kohdennettuna VOC-mittauksena, jossa VOC-pitoisuus mitataan sekä lattiamateriaalin välistä että huoneilmasta. STM asetuksen 545/2015 mukaisesti haihtuvien orgaanisten yhdisteiden tolueenivasteella lasketun kokonaispitoisuuden toimenpideraja huoneilmassa on 400 g/m³. Tutkimukset tulee teettää terveydensuojelulain 49 § mukaisella ulkopuolisella asiantuntijalla.

4.2 Melu

Toiminnan arviointi **A = Erinomainen**

Havainnot

Huoneiston melunhallinnassa ei tarkastushetkellä havaittu huomioita.

4.3 Lämpötila

Toiminnan arviointi **B = Hyvä**

Havainnot

Tarkastushetkellä aistinvaraisten havaintojen perusteella tilojen huoneilman lämpötilassa ei havaittu huomioita. Tarkastuksella saadun tiedon mukaan huoneilman lämpötilan on koettu olevan liian lämmin.

Toimenpiteet

Kiinteistönomistaja ilmoitti tekevänsä tiloihin tarvittavat lämpötilasäädöt.

4.4 Muut olosuhteet

Toiminnan arviointi **C = Korjattavaa**

Havainnot

Tarkastuksella keskusteltiin henkilökunnan oireilusta, jota oli alkanut ilmetä vuoden 2019 aikana. Tarkastuksella saadun tiedon mukaan koulu-luokassa on oireiltu eniten. Lisäksi musiikki-luokassa ja TETU-toimistossa on ilmennyt oireilua. Henkilökunnan oireilusta ei ollut saadun tiedon mukaan ilmoitettu työsuojeluviranomaiselle (Etelä-Suomen aluehallintovirasto).

Tiloissa ilmenneen oireilun takia vuokralainen (SPR Häme) oli tilannut tiloihin homekoiratutkimuksen. Homekoiratutkimus (työnumero 00010856697) oli tehty 19.11.2019. Homekoiratutkimuksen raportti saatiin tarkastuksen yhteydessä. Homekoiraraportin mukaan koira oli ilmaisujen perusteella merkinnyt oleskelu-/ruokailutilan (mikrobit), ulkoseinien ja väliseinien liittymäkohtia (mikrobit) sekä laaja-alaisesti lattiapinnoitteista VOC-tyypin haittoja.

Vastaanottokeskuksen eteisessä oli tulppaamattomia viemäriputkia.

Tarkastuksella saadun tiedon mukaan toimistokäytävällä on havaittu viemärinhajua tilojen käyttäjien toimesta. Tarkastushetkellä tiloissa ei ollut havaittavissa viemärinhajua.

Rakennukseen oli edellisen toiminnanharjoittajan aikana (Avain-säätiö) vuonna 2015 tehty tutkimus Polygon Oy:n toimesta (Työnro 051521700495), koska tiloissa oleskelevilla oli esiintynyt oireilua. Lahden ympäristöterveys oli pyytänyt 18.12.2017 em. tutkimusraportin perusteella kiinteistön nykyiseltä omistajalta Lahden Keskuskiinteistö Oy:ltä kirjallista selvitystä siitä, mitä toimenpiteitä kiinteistössä Laitumenkatu 4 oli tehty tutkimuksen Työnro 051521700495 jälkeen ja miten tilojen terveydelliset olosuhteet on varmistettu.

Kiinteistön omistaja toimitti määräaikaan mennessä selvityksen tehdyistä korjaustoimista, joita oli toteutettu Polygon Oy:n tutkimuksen perusteella. Kiinteistön omistajan antamassa selvityksessä todettiin, ettei tiloissa oleskelevilla ollut ilmennyt oireilua eikä kiinteistössä esiinny kosteus- tai mikrobivaurioita. Lahden ympäristöterveyden vastauksessa 31.1.2018 kiinteistön omistajaa kehoitettiin mm. toimittamaan Lahden ympäristöterveyteen selvitys, josta selviää alapohjan koneellisen alipaineistuksen toimivuuden varmistamiseksi tehdyt tutkimukset sekä se, ettei alapohjasta pääse epäpuhtauksia oleskelutiloihin ilmapuoreittien kautta. Kiinteistön omistaja toimitti ympäristöterveyteen 3.5.2018 lisätietoja tehdyistä korjauksista. Lisätiedot sisälsivät mm. ulkopuolisen asiantuntijan tekemän selvityksen alapohjan koneellisen alipaineistuksen toimivuudesta (Berater Oy, 9.3.2018), jonka mukaan alapohja oli alipaineinen huonetiloihin päin. Paine-ero ei ollut kuitenkaan suuri, joka johtui ulkopuolisen asiantuntijan mukaan todennäköisesti siitä, että kaikki läpimenot ja reuna-alueet rakennuksessa vuotavat hieman. Lahden ympäristöterveys antoi selvitykseen vastauksen 25.5.2018, jonka mukaisesti alapohjan merkkisavututkimuksessa havaitut vuotoilmareitit tuli korjata siten, ettei alapohjasta ollut mahdollista päästä epäpuhtauksia huoneilmaan. Havaittujen vuotoilmareittien tiiveys tuli varmistaa korjausten jälkeen ja tulokset toimittaa tiedoksi Lahden ympäristöterveyteen. Ko. tietoja ei ole toimitettu Lahden ympäristöterveyteen.

Toimenpiteet

Huoneistossa tehdyssä merkkisavututkimuksessa havaittujen vuotoilmareittien tiiveys tulee varmistaa ja toimittaa tulokset Lahden ympäristöterveyteen tiedoksi.

Tulppaamattomat viemäriputket tulee tiivistää asianmukaisesti.

Homekoiran tekemien merkkauksen ja huoneistossa esiintyneen oireilun johdosta kiinteistön omistajan tulee teettää kuntotutkimus ulkopuolisella asiantuntijalla (rakennusterveysasiantuntija, terveydensuojelulain 49 §) mahdollisten rakenteellisten vaurioiden ja haitallisten olosuhteiden arvioinnin selvittämiseksi. Kuntotutkimus tulee tehdä 31.3.2020 mennessä ja tutkimustiedot toimittaa Lahden ympäristöterveyteen tiedoksi.

5. TILOJEN, PINTOJEN JA VÄLINEIDEN/LAITTEIDEN PUHTAUS

5.1 Tilojen yleinen siisteys ja puhtaus

Toiminnan arviointi **C = Korjattavaa**

Havainnot

Tarkastettujen tilojen osalta siisteystasossa ei havaittu erityisiä huomioita, lukuun ottamatta pyykkihuoltotilaa joka oli epäsiisti.

Toimenpiteet

Pyykkihuoltotila tulee siivota ja pitää tila jatkossa järjestyksessä.

7. SIIVOUS JA SIIVOUSTILAT**7.1 Siivousvälineet ja -tilat**

Toiminnan arviointi **B = Hyvä**

Havainnot

Huoneiston päivittäisestä siivouksesta vastaa yleisten tilojen osalta henkilökunta, asukkaat osallistuvat myös siivoukseen. Asuinhuoneet siivotaan asukkaiden toimesta. Asuinhuoneiden siisteystasoa ei arvioida, koska asuinhuoneita ei tarkastettu.

Siivousvälinevarasto sijaitsee tuulikaapin yhteydessä. Siivousvälinetilassa ei ollut varrellisten siivousvälineiden pidikettä ja sellainen tulisi asentaa siivousvälinetilaan. Tarkastuksella saadun tiedon mukaan siivousvälineitä pestään asukkaiden pyykinpesukoneessa.

Kohteessa tehdään muutamia kertoja vuodessa muuttosivouksia (asuntoihin). Tehosiivousta ulkopuoliselta siivousyritykseltä on myös tarvittaessa saatavilla. Keittiöön tehdään viikottain tehostettu siivous.

Kohteessa on myös keskuspölynimuri, mutta ko. laite ei ole käytössä.

Tarkastuksella saadun tiedon mukaisesti kohteessa on käytössä siivoussuunnitelma.

Toimenpiteet

Kohteen siivoussuunnitelma tulee toimittaa tiedoksi Lahden ympäristöterveyteen. Siivoussuunnitelmaan tulee sisältyä yläpölyjen puhdistus.

7.2 Tekstiilihuolto

Toiminnan arviointi **B = Hyvä**

Havainnot

Tekstiilihuoltoa varten kohteessa on pyykkihuoltotila, jossa on pyykinpesukone. Viereisessä vastaanottokeskuksen eteisessä oli kuivauslaite, jonka käytöstä ei ollut varmuutta. Tarkastuksella saadun tiedon mukaan pyykkihuoltotilaan on tulossa kuivausrumpu pyykin koneellista kuivaamista varten.

Puhtaat liinavaatteet säilytetään erillään.

9. JÄTEVEDET, JÄTTEET JA VAHINKOELÄIMET**9.1 Jätevedet ja jätteet**

Toiminnan arviointi **A = Erinomainen**

Havainnot

Kiinteistöllä on oma jäteposte, johon jätteet lajitellaan ja kiinteistö on liittynyt järjestettyyn jätehuoltoon.

9.2 Vahinko- ja tuhoeläimet

Toiminnan arviointi **B = Hyvä**

Havainnot

Kiinteistöllä tai huoneistossa ei ole tehty havaintoja tuhoeläimistä lähiaikoina. Mikäli toiminnanharjoittajalla ei ole

sopimusta tuhoeläintorjunnasta ulkopuolisen asiantuntijan kanssa, sellainen on suositeltavaa tehdä.

6 (11)

Sovelletut oikeusohjeet Terveydensuojelulaki (763/1994)
Terveydensuojeluasetus (1280/1994)
Sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista (545/2015)

Maksu 260,00 €

Maksuperusteet

Rakennus- ja ympäristövalvontalautakunta päätti hyväksyä 7.12.2017 elintarvikelain (23/2006), terveydensuojelulain (763/1994) ja tupakkalain (693/1976) sekä lääkelain 54 §:n muutoksen mukaisen ympäristöterveydenhuollon päivitetyn valvontasuunnitelman. Lahden kaupungin rakennus- ja ympäristövalvontalautakunta hyväksyi 7.12.2017 ympäristöterveydenhuollon taksan, joka tuli voimaan 1.1.2018. Tästä tarkastuksesta peritään eo. päätöksen mukaisesti 260,00 euron suuruinen maksu, josta lähetetään erillinen lasku. Maksun suuruuteen tyytymätön voi tehdä oikaisuvaatimuksen Rakennus- ja ympäristövalvontalautakuntalle oheisen ohjeen mukaisesti.

Valvontamaksun muutoksenhakuohje

Oikaisuvaatimus / Oikaisuvaatimusohje Oikaisuvaatimusoikeus: Päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen. Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään ja sen yhteystiedot: Toimielin: Rakennus- ja ympäristövalvontalautakunta Postiosoite: PL 202, 15101 Lahti Käyntiosoite: Harjukatu 31 Puh.: (03) 814 11 Sähköposti: kirjaamo@lahti.fi Aukioloaika: 8-15 Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista ennen viraston aukioloajan päättymistä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on asetettu nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä kolmantena päivänä viestin lähettamisestä ja muussa tapauksessa seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettamisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Annettu tiedoksi sähköpostitse 18.12.2019.

Perustevalitus / Perustevalitusohje Kunnan hyväksymään taksaan perustuvaan maksuun tyytymätön voi tehdä maksusta verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain (706/2007) 9 §:ssä tarkoitetun perustevalituksen. Perustevalituksen voi tehdä sillä perusteella, että julkinen saatava on määrätty tai maksuunpantu virheellisesti. Perustevalitus on tehtävä viiden vuoden kuluessa sitä seuranneen vuoden alusta lukien, jona saaminen on määrätty tai maksuunpantu. Lasku on maksettava perustevalituksen tekemisestä huolimatta laskuun merkittyyn eräpäivään mennessä. Viranomaisen, jolle perustevalitus tehdään, ja sen yhteystiedot: Hämeenlinnan hallinto-oikeus
www.oikeus.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus Raatihuoneenkatu 1
13100 Hämeenlinna 029 56 42210 faksi 029 56 42269
[hameenlinna.hao\(at\)oikeus.fi](mailto:hameenlinna.hao(at)oikeus.fi) Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Tarkastaja YMPÄRISTÖTERVEYSTARKASTAJA
Nina Hiltunen
0505184484
nina.hiltunen@lahti.fi

Liitteet Liite 1: Kuva 1.jpg
Liite 2: Kuva 2.jpg
Liite 3: Kuva 3.jpg
Liite 4: Kuva 4.jpg

Jakelu Toiminnanharjoittaja

Lähetäjä

LahtiAskonkatu 2
15100 LAHTI**Kuuleminen**

Terveysuojelutoimiala

Pvm

15.4.2020

Tapahtumatunnus

1146377

1 (13)

Vastaanottaja

Suomen Punainen Risti Hämeen piiri

PL 369

33101 TAMPERE

Toimija

Suomen Punainen Risti Hämeen piiri (0211665-6)

KohdeSPR Häme/ Vastaanottokeskus, Teva-yksikkö
Laitumenkatu 4, 15300 LAHTI**Toiminnan nimi**

SPR Häme/ Vastaanottokeskus, Teva-yksikkö

Toiminta

Asuntolat, yömajat, pakolaisten vastaanottokeskukset

Aika

15.4.2020

Asia

Kuuleminen ennen viranomaiskäsittelyä

Dokumentin sisältö**Kuuleminen**

Lahden kaupungin terveysuojeluviranomainen varaa teille tilaisuuden jättää vastineen tai antaa selvityksen ”vastineen tarkoitus” selostetussa asiassa. Hallintolain (434/2003) mukaan asianosaiselle eli sille, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta asia koskee, on ennen asian ratkaisemista varten varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selvityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Vastineen tarkoitus

Kuuleminen koskee osoitteessa Laitumenkatu 4, 15300 LAHTI sijaitsevaa kiinteistöä, jossa toimii Suomen Punaisen Ristin Hämeen piiriin ylläpitämä vastaanottokeskus ja tehostetun tuen yksikkö. Huoneistossa todetun kosteusvaurion, homekoiran tekemien merkkeiden ja huoneistossa esiintyneen oireilun johdosta kiinteistön omistajaa, Lahden Keskuskiinteistö Oy:tä (Y-tunnus 2868256-8), kehoitettiin teettämään tarkastuskertomuksessa (tapahtumatunnus 1100442) kiinteistöä koskeva kuntotutkimus ulkopuolisella asiantuntijalla (rakennusterveysasiantuntija, terveysuojelulain 49 §) mahdollisten haitallisten altistusolosuhteiden selvittämiseksi. Kuntotutkimus tuli tehdä 31.3.2020 mennessä ja tutkimustiedot toimittaa Lahden ympäristöterveyteen tiedoksi. Kuntotutkimusraporttia ei toimitettu Lahden ympäristöterveyteen määräaikaan mennessä. Kuntotutkimuksen tekemiselle ei myöskään pyydetty lisäaikaa.

Tämän seurauksena kunnan terveysuojeluviranomaiselle tullaan esittämään määräystä, joka velvoittaa kiinteistön omistajaa teettämään koko kiinteistöä koskevan kuntotutkimuksen ulkopuolisella asiantuntijalla (rakennusterveysasiantuntija, terveysuojelulain 49 §) mahdollisten haitallisten altistusolosuhteiden selvittämiseksi.

Toimenpiteistä päättää Lahden kaupungin rakennus- ja ympäristölupalautakunta, joka toimii terveysuojelulain (763/1994) tarkoittamana kunnan terveysuojeluviranomaisena.

Määräaika

Mikäli asianosainen haluaa antaa vastineen/selvityksen asiasta, pyydetään se 2 (13)
toimittamaan Lahden ympäristöterveyteen viimeistään 13.5.2020. Vastineen
antamatta jättäminen ei estä asian ratkaisemista.

Vastineen/selvityksen toimittaminen

Vastine/selvitys toimitetaan ympäristöterveystarkastaja Nina Hiltuselle
ensijaisesti sähköpostilla nina.hiltunen@lahti.fi tai kirjepostissa osoitteeseen

Lahden kaupunki
Kaupunkiympäristön palvelualue
Rakennus- ja ympäristövalvonta
Ympäristöterveys/ Nina Hiltunen
Askonkatu 2
15100 LAHTI

Sovelletut oikeusohjeet

Hallintolaki (434/2003) 11 §, 32 – 34 § ja 36 §

Terveydensuojelulaki (763/1994) 26 § ja 27 §

Terveydensuojeluasetus (1280/1994) 17 §

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä
ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista (545/2015)

Lisätietoja antaa

Lisätietoja asiasta antaa ympäristöterveystarkastaja Nina Hiltunen.

Tarkastaja

YMPÄRISTÖTERVEYSTARKASTAJA
Nina Hiltunen
0505184484
nina.hiltunen@lahti.fi

Liitteet

Liite 1: Tarkastuskertomus_SPR-Hame-Vastaanottokeskus--Teva-
yksikko_1100442.pdf

Dokumentin jakelu

Toiminnanharjoittaja
Ahtialan Keskuskiinteistö Oy

Lähetäjä

Lahti
Askonkatu 2
15100 LAHTI

Tarkastuskertomus

3 (13)

Terveysturvatoimiala
Pvm 18.12.2019
Tapahtumatunnus 1100442

Vastaanottaja

Suomen Punainen Risti Hämeen piiri
PL 369
33101 TAMPERE

Asia Terveysturvatoimialan mukainen säännöllisen valvonnan tarkastus.
Toimija Suomen Punainen Risti Hämeen piiri (0211665-6)
Kohde SPR Häme/ Vastaanottokeskus, Teva-yksikkö
Laitumenkatu 4, 15300 LAHTI
Toiminnan nimi SPR Häme/ Vastaanottokeskus, Teva-yksikkö
Toiminta Asuntolat, yömajat, pakolaisten vastaanottokeskukset
Aika 28.11.2019

Läsnäolijat

Tarkastaja

Nina Hiltunen

Toimipaikan edustaja

██████████ (johtaja) ja ██████████ (apulaisjohtaja)
osan aikaa ██████████ (kiinteistön omistaja)

Havainnot ja toimijalta edellytetyt toimenpiteet**1. KOHTEEN PERUSTIEDOT****1.1 Perustiedot****Toiminnan arviointi** A = Erinomainen**Havainnot**

Huoneistossa toimii Suomen Punaisen Ristin Hämeen piirin ylläpitämä vastaanottokeskus ja TETU-osasto (tehostetun tuen osasto). Toiminta tiloissa on aloitettu vuonna 2017. Saadun tiedon mukaan SPR Häme tarjoaa myös yksityismajoitusta maahanmuuttajille Lahden Talot Oy:ltä vuokratuissa asunnoissa eri puolilla Lahtea.

Asiakaspaikkamäärä on 20 ja hoitohenkilökuntaa on 16 henkilöä. TETU-osastolla on yhdeksän asuinhuonetta ja 20 vuodepaikkaa. Vastaanottokeskuksen ja TETU-osaston käytössä olevien tilojen kokonaispinta-ala on 1619 m². Tarkastus sisälsi yleisten tilojen tarkastuksen, asuinhuoneita ei tarkastettu.

Tarkastuksen perusteella toiminta vastaa siitä tehdyn terveysturvatoimialan 13 § mukaisen ilmoituksen (18.10.2017) tietoja.

3. TILOJEN JA KALUSTEIDEN KUNTO SEKÄ RIITTÄVYYS**3.1 Käyttökelpoisuus ja asianmukaisuus****Toiminnan arviointi** C = Korjattavaa**Havainnot**

Seinissä, lattioissa ja kalusteissa oli havaittavissa kulumia ja rikkoutumia, jotka vaikeuttavat puhtaanapitoa. Eri puolilla huoneistoa oli havaittavissa lattiamaton ylösnostojen irronneen seinillä (niin sisä- kuin ulkoseinilläkin). Lisäksi sairaanhoitajan huoneessa ja henkilökunnan toimistotilassa oli halkeamia sekä seinissä että lattiassa. Halkeamien kautta voi päästä epäpuhtauksia huoneilmaan.

Naisten pesutilassa (asiakkaat) silikonisaumat olivat uusimisen tarpeessa. Pukuhuoneen puolella yksi lattialaatta oli irti alustastaan.

TETU-osaston käytävän katon akustiikkalevyissä oli havaittavissa mahdollisesti kosteuden aiheuttamia jälkiä (kuva 1).

Tuulikaapissa katossa oli havaittavissa mahdollisesti kosteuden aiheuttama jälki ja seinässä rikkoutuma (kuva 2).

Oleskelu-/ruokailutilan ulkoseinällä oli tapahtunut 15.11.2019 kosteusvaurio, joka oli saadun tiedon mukaan johtunut sadevesien pääsystä ikkunan sisäpuiteen alaosan kautta seinärakenteisiin (kuva 3). Sadevettä oli tullut myös rakennuksen sisälle, ruokailutilan lattialle. Tarkastushetkellä vaurioalueen ikkunan sisäpuitteet oli irrotettu ja pintamateriaaleja poistettu pieneltä alueelta. Parkettilattiassa oli havaittavissa tummentumia. Betonipalkin yläosassa oli halkeama.

Kiinteistön omistajalta saadun tiedon mukaan A-Kuivaus Oy oli käynyt tekemässä vaurioalueelle kosteuskartoituksen 27.11.2019. Nurkassa oleva betonipalkki (kuva 4) ja vauriokohdan ikkunan alakarmi olivat olleet kosteita. Ikkunoiden edustalla olevassa lattiassa ei saadun tiedon mukaan ollut todettu kohonnutta kosteutta. Ympäristöterveyteen ei ole toimitettu A-Kuivaus Oy:n 27.11.19 kosteuskartoituksen raporttia.

Kiinteistön omistajalta tarkastuksella saadun selvityksen mukaan kosteusvaurioaluetta koskevat korjaavat toimenpiteet on aloitettu 2.12.2019 ulkopuolisen toimijan toimesta. Koska kyseessä oli kosteusvauriokorjaus, rakennusluvan tarve tuli selvittää Lahden rakennusvalvonnasta. Kiinteistön omistajan antaman selvityksen mukaan ruokasalin osalla rännien roiskeveden aiheuttamat vauriot korjataan, kattorakenteet avataan, tehdään tarvittavat korjaustoimenpiteet, tarkastetaan katto- ja rännirakenteet, vaihdetaan ikkunakarmit sekä korjataan sisäpuoliset vauriot ikkunan läheisyydessä. Vesikatteen katselmus oli tehty ulkopuolisen asiantuntijan toimesta 23.4.2018, jossa havaitut puutteet oli korjattu kiinteistön omistajalta saadun tiedon mukaan kesällä 2018.

Toimenpiteet

Pintamateriaaleissa havaitut rikkoutumat ja kulumat tulee korjata.

Lattiamaton ylösnostot seinillä tulee kiinnittää takaisin alustaansa. Kiinteistön omistajan on myös syytä selvittää, mistä ylösnostojen irtoaminen alustastaan on johtunut.

Lattia- ja seinärakenteissa havaittujen halkeamien syy tulee selvittää ja ryhtyä korjaaviin toimenpiteisiin halkeamien korjaamiseksi tiloista.

Pesutilojen silikonisaumat tulee uusia säännöllisesti. Irronnut lattialaatta tulee kiinnittää asianmukaisesti paikoilleen.

Tuulikaapin katossa ja seinässä havaittujen jälkien syy tulee selvittää ja ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin mahdollisen vaurion poistamiseksi tiloista.

3.2 Kalusteiden ja laitteiden terveydelliset vaatimukset

Toiminnan arviointi **B = Hyvä**

Havainnot

Toiminnassa käytettävien laitteiden ja kalusteiden osalta ei havaittu huomioita. TETU-osaston käytävälle oli tuotu kangassohva ilmeisesti asukkaiden toimesta. Toiminnassa on otettava huomioon esim. mahdolliset lude-epidemiat, joita voi aiheutua huoneistoihin mm. saastuneista kalusteista.

3.3 Käymälätilat

Toiminnan arviointi **B = Hyvä**

Havainnot

Tiloissa oli riittävästi wc-tiloja henkilökunnalle ja asiakkaille. Yleisissä tiloissa käsienpesupisteet on varustettu asianmukaisesti. Tarkastuksella saadun tiedon mukaan asuntojen wc-tilat ovat epäsiistejä.

Toimenpiteet

Asuntojen wc-tilat tulee siivota säännöllisesti, jotta mahdollisen terveysthaitan syntyminen estyy.

4. TILOJEN TERVEYDELLISET OLOSUHTEET**4.1 Ilmanvaihto, kosteus ja sisäilman laatu**

Toiminnan arviointi **C = Korjattavaa**

Havainnot

Tarkastuksella saadun tiedon mukaisesti kiinteistön ilmanvaihtojärjestelmä oli puhdistettu kokonaisuudessaan huhtikuussa 2019 (IV-puhdistus Lindroos Ky), poislukien allasosaston Tk2/Pk2 koneen vaikutusalueella olevia kanavia (kanavat allasosaston osalla, joka on pois käytöstä). Puhdistustyön jälkeen tulo- ja poistoilmanvaihtomäärät oli mitattu. Tarkastuksella saatiin kiinteistönomistajalta päiväyksellä 19.4.2019 oleva ilmanvaihdon mittauspöytäkirja. Toimitetusta mittauspöytäkirjasta puuttuu poistoilmamäärät.

Tarkastuksella saadun tiedon mukaisesti ilmanvaihtokoneiden suodattimet vaihdetaan puolivuositain.

Huoneiston ilmanalan arvioitiin tarkastuksella olevan osassa tiloja raskas, mikä voi viitata puutteelliseen ilmanvaihtoon tai mahdollisiin haihtuviin orgaanisiin yhdisteisiin (VOC).

Toimenpiteet

Lahden ympäristöterveyteen tulee toimittaa ilmanvaihdon mittauspöytäkirja, josta selviää huoneiston tulo- ja poistoilmanvaihdon määrät.

Sisäilman VOC-pitoisuus tulee selvittää. Tutkimus suositellaan tekemään ns. kohdennettuna VOC-mittauksena, jossa VOC-pitoisuus mitataan sekä lattiamateriaalin välistä että huoneilmasta. STM asetuksen 545/2015 mukaisesti haihtuvien orgaanisten yhdisteiden tolueenivasteella lasketun kokonaispitoisuuden toimenpideraja huoneilmassa on 400 g/m³. Tutkimukset tulee teettää terveydensuojelulain 49 § mukaisella ulkopuolisella asiantuntijalla.

4.2 Melu

Toiminnan arviointi **A = Erinomainen**

Havainnot

Huoneiston melunhallinnassa ei tarkastushetkellä havaittu huomioita.

4.3 Lämpötila

Toiminnan arviointi **B = Hyvä**

Havainnot

Tarkastushetkellä aistinvaraisten havaintojen perusteella tilojen huoneilman lämpötilassa ei havaittu huomioita. Tarkastuksella saadun tiedon mukaan huoneilman lämpötilan on koettu olevan liian lämmin.

Toimenpiteet

Kiinteistönomistaja ilmoitti tekevänsä tiloihin tarvittavat lämpötilasäädöt.

4.4 Muut olosuhteet

Toiminnan arviointi **C = Korjattavaa**

Havainnot

Tarkastuksella keskusteltiin henkilökunnan oireilusta, jota oli alkanut ilmetä vuoden 2019 aikana. Tarkastuksella saadun tiedon mukaan koulu-luokassa on oireiltu eniten. Lisäksi musiikki-luokassa ja TETU-toimistossa on ilmennyt oireilua. Henkilökunnan oireilusta ei ollut saadun tiedon mukaan ilmoitettu työsuojeluviranomaiselle (Etelä-Suomen aluehallintovirasto). 6 (13)

Tiloissa ilmenneen oireilun takia vuokralainen (SPR Häme) oli tilannut tiloihin homekoiratutkimuksen. Homekoiratutkimus (työnumero 00010856697) oli tehty 19.11.2019. Homekoiratutkimuksen raportti saatiin tarkastuksen yhteydessä. Homekoiraraportin mukaan koira oli ilmaisujen perusteella merkinnyt oleskelu-/ruokailutilan (mikrobit), ulkoseinien ja väliseinien liittymäkohtia (mikrobit) sekä laaja-alaisesti lattiapinnoitteista VOC-tyypin haittoja.

Vastaanottokeskuksen eteisessä oli tulppaamattomia viemäriputkia.

Tarkastuksella saadun tiedon mukaan toimistokäytävällä on havaittu viemärinhajua tilojen käyttäjien toimesta. Tarkastushetkellä tiloissa ei ollut havaittavissa viemärinhajua.

Rakennukseen oli edellisen toiminnanharjoittajan aikana (Avain-säätiö) vuonna 2015 tehty tutkimus Polygon Oy:n toimesta (Työnro 051521700495), koska tiloissa oleskelevilla oli esiintynyt oireilua. Lahden ympäristöterveys oli pyytänyt 18.12.2017 em. tutkimusraportin perusteella kiinteistön nykyiseltä omistajalta Lahden Keskuskiinteistö Oy:ltä kirjallista selvitystä siitä, mitä toimenpiteitä kiinteistössä Laitumenkatu 4 oli tehty tutkimuksen Työnro 051521700495 jälkeen ja miten tilojen terveydelliset olosuhteet on varmistettu.

Kiinteistön omistaja toimitti määräaikaan mennessä selvityksen tehdyistä korjaustoimista, joita oli toteutettu Polygon Oy:n tutkimuksen perusteella. Kiinteistön omistajan antamassa selvityksessä todettiin, ettei tiloissa oleskelevilla ollut ilmennyt oireilua eikä kiinteistössä esiinny kosteus- tai mikrobivaurioita. Lahden ympäristöterveyden vastauksessa 31.1.2018 kiinteistön omistajaa kehoitettiin mm. toimittamaan Lahden ympäristöterveyteen selvitys, josta selviää alapohjan koneellisen alipaineistuksen toimivuuden varmistamiseksi tehdyt tutkimukset sekä se, ettei alapohjasta pääse epäpuhtauksia oleskelutiloihin ilmapuoreittien kautta. Kiinteistön omistaja toimitti ympäristöterveyteen 3.5.2018 lisätietoja tehdyistä korjauksista. Lisätiedot sisälsivät mm. ulkopuolisen asiantuntijan tekemän selvityksen alapohjan koneellisen alipaineistuksen toimivuudesta (Berater Oy, 9.3.2018), jonka mukaan alapohja oli alipaineinen huonetiloihin päin. Paine-ero ei ollut kuitenkaan suuri, joka johtui ulkopuolisen asiantuntijan mukaan todennäköisesti siitä, että kaikki läpimenot ja reuna-alueet rakennuksessa vuotavat hieman. Lahden ympäristöterveys antoi selvitykseen vastauksen 25.5.2018, jonka mukaisesti alapohjan merkkisavututkimuksessa havaitut vuotoilmareitit tuli korjata siten, ettei alapohjasta ollut mahdollista päästä epäpuhtauksia huoneilmaan. Havaittujen vuotoilmareittien tiiveys tuli varmistaa korjausten jälkeen ja tulokset toimittaa tiedoksi Lahden ympäristöterveyteen. Ko. tietoja ei ole toimitettu Lahden ympäristöterveyteen.

Toimenpiteet

Huoneistossa tehdyssä merkkisavututkimuksessa havaittujen vuotoilmareittien tiiveys tulee varmistaa ja toimittaa tulokset Lahden ympäristöterveyteen tiedoksi.

Tulppaamattomat viemäriputket tulee tiivistää asianmukaisesti.

Homekoiran tekemien merkkauksen ja huoneistossa esiintyneen oireilun johdosta kiinteistön omistajan tulee teettää kuntotutkimus ulkopuolisella asiantuntijalla (rakennusterveysasiantuntija, terveydensuojelulain 49 §) mahdollisten rakenteellisten vaurioiden ja haitallisten olosuhteiden arvioinnin selvittämiseksi. Kuntotutkimus tulee tehdä 31.3.2020 mennessä ja tutkimustiedot toimittaa Lahden ympäristöterveyteen tiedoksi.

5. TILOJEN, PINTOJEN JA VÄLINEIDEN/LAITTEIDEN PUHTAUS

5.1 Tilojen yleinen siisteys ja puhtaus

Toiminnan arviointi **C = Korjattavaa**

Havainnot

Tarkastettujen tilojen osalta siisteystasossa ei havaittu erityisiä huomioita, lukuun ottamatta pyykkihuoltotilaa joka oli epäsiisti.

Toimenpiteet

Pyykkihuoltotila tulee siivota ja pitää tila jatkossa järjestyksessä.

7. SIIVOUS JA SIIVOUSTILAT**7.1 Siivousvälineet ja -tilat**

Toiminnan arviointi **B = Hyvä**

Havainnot

Huoneiston päivittäisestä siivouksesta vastaa yleisten tilojen osalta henkilökunta, asukkaat osallistuvat myös siivoukseen. Asuinhuoneet siivotaan asukkaiden toimesta. Asuinhuoneiden siisteystasoa ei arvioida, koska asuinhuoneita ei tarkastettu.

Siivousvälinevarasto sijaitsee tuulikaapin yhteydessä. Siivousvälinetilassa ei ollut varrellisten siivousvälineiden pidikettä ja sellainen tulisi asentaa siivousvälinetilaan. Tarkastuksella saadun tiedon mukaan siivousvälineitä pestään asukkaiden pyykinpesukoneessa.

Kohteessa tehdään muutamia kertoja vuodessa muuttosivouksia (asuntoihin). Tehosiivousta ulkopuoliselta siivousyritykseltä on myös tarvittaessa saatavilla. Keittiöön tehdään viikottain tehostettu siivous.

Kohteessa on myös keskuspölynimuri, mutta ko. laite ei ole käytössä.

Tarkastuksella saadun tiedon mukaisesti kohteessa on käytössä siivoussuunnitelma.

Toimenpiteet

Kohteen siivoussuunnitelma tulee toimittaa tiedoksi Lahden ympäristöterveyteen. Siivoussuunnitelmaan tulee sisältyä yläpölyjen puhdistus.

7.2 Tekstiilihuolto

Toiminnan arviointi **B = Hyvä**

Havainnot

Tekstiilihuoltoa varten kohteessa on pyykkihuoltotila, jossa on pyykinpesukone. Viereisessä vastaanottokeskuksen eteisessä oli kuivauslaite, jonka käytöstä ei ollut varmuutta. Tarkastuksella saadun tiedon mukaan pyykkihuoltotilaan on tulossa kuivausrumpu pyykin koneellista kuivaamista varten.

Puhtaat liinavaatteet säilytetään erillään.

9. JÄTEVEDET, JÄTTEET JA VAHINKOELÄIMET**9.1 Jätevedet ja jätteet**

Toiminnan arviointi **A = Erinomainen**

Havainnot

Kiinteistöllä on oma jäteposte, johon jätteet lajitellaan ja kiinteistö on liittynyt järjestettyyn jätehuoltoon.

9.2 Vahinko- ja tuhoeläimet

Toiminnan arviointi **B = Hyvä**

Havainnot

Kiinteistöllä tai huoneistossa ei ole tehty havaintoja tuhoeläimistä lähiaikoina. Mikäli toiminnanharjoittajalla ei ole

sopimusta tuhoeläintorjunnasta ulkopuolisen asiantuntijan kanssa, sellainen on suositeltavaa tehdä.

8 (13)

Sovelletut oikeusohjeet

Terveydensuojelulaki (763/1994)
 Terveydensuojeluasetus (1280/1994)
 Sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista (545/2015)

Maksu

260,00 €

Maksuperusteet

Rakennus- ja ympäristölupalautakunta päätti hyväksyä 7.12.2017 elintarvikelain (23/2006), terveydensuojelulain (763/1994) ja tupakkalain (693/1976) sekä lääkelain 54 §:n muutoksen mukaisen ympäristöterveydenhuollon päivitetyn valvontasuunnitelman. Lahden kaupungin rakennus- ja ympäristölupalautakunta hyväksyi 7.12.2017 ympäristöterveydenhuollon taksan, joka tuli voimaan 1.1.2018. Tästä tarkastuksesta peritään eo. päätöksen mukaisesti 260,00 euron suuruinen maksu, josta lähetetään erillinen lasku. Maksun suuruuteen tyytymätön voi tehdä oikaisuvaatimuksen Rakennus- ja ympäristölupalautakuntalle oheisen ohjeen mukaisesti.

Valvontamaksun muutoksenhakuohje

Oikaisuvaatimus / Oikaisuvaatimusohje Oikaisuvaatimusoikeus: Päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen. Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään ja sen yhteystiedot: Toimielin: Rakennus- ja ympäristölupalautakunta Postiosoite: PL 202, 15101 Lahti Käyntiosoite: Harjukatu 31 Puh.: (03) 814 11 Sähköposti: kirjaamo@lahti.fi Aukioloaika: 8-15 Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista ennen viraston aukioloajan päättymistä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on asetettu nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä kolmantena päivänä viestin lähettamisestä ja muussa tapauksessa seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettamisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Annettu tiedoksi sähköpostitse 18.12.2019.

Perustevalitus / Perustevalitusohje Kunnan hyväksymään taksaan perustuvaan maksuun tyytymätön voi tehdä maksusta verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain (706/2007) 9 §:ssä tarkoitetun perustevalituksen. Perustevalituksen voi tehdä sillä perusteella, että julkinen saatava on määrätty tai maksuunpantu virheellisesti. Perustevalitus on tehtävä viiden vuoden kuluessa sitä seuranneen vuoden alusta lukien, jona saaminen on määrätty tai maksuunpantu. Lasku on maksettava perustevalituksen tekemisestä huolimatta laskuun merkittyyn eräpäivään mennessä. Viranomaisen, jolle perustevalitus tehdään, ja sen yhteystiedot: Hämeenlinnan hallinto-oikeus
www.oikeus.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus Raatihuoneenkatu 1
 13100 Hämeenlinna 029 56 42210 faksi 029 56 42269
[hameenlinna.hao\(at\)oikeus.fi](mailto:hameenlinna.hao(at)oikeus.fi) Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Tarkastaja YMPÄRISTÖTERVEYSTARKASTAJA
Nina Hiltunen
0505184484
nina.hiltunen@lahti.fi

Liitteet Liite 1: Kuva 1.jpg
Liite 2: Kuva 2.jpg
Liite 3: Kuva 3.jpg
Liite 4: Kuva 4.jpg

Jakelu Toiminnanharjoittaja

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 38

Maa-aineslupa Metsä-Mäkelä 532-410-1-269, Nastola

D/4325/10.03.00.13/2012

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja Ympäristönsuojelutarkastaja Hanna Seisto, p. 044 780 1488

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Samalla rakennus- ja ympäristölupalautakunta tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Päätösehdotus Ympäristö- ja rakennusvalvonnan johtaja Mika Kemppainen

Rakennus- ja ympäristölupalautakunta päättää perusteluosassa esitetyn mukaisesti myöntää maa-ainesluvan kiinteistölle Metsä-Mäkelä 532-410-1-269.

Perusteluosa **Tiivistelmä**

Hakemus koskee maa-aineslupaa Vanajan kylässä, kiinteistöllä Metsä-Mäkelä (532-410-1-269). Kyseessä on 5 vuoden jatkolupa edelliselle maa-ainesluvalla. Jäljellä otettavaa maa-ainesta on n. 45 000 m³, vuotuinen ottomäärä on noin 10 000 m³. Ottamisalue ei muutu edellisestä luvasta.

HAKEMUS

Luvanhakija

Erkki Silvennoinen

Toiminta ja sen sijainti

Lupaa haetaan 5 vuodeksi 45 000 k-m³:n kiviaineksen ottomäärälle. Arvioitu vuotuinen ottomäärä on 10 000 k-m³. Kyseessä on jatkolupa 29.1.2015 myönnetylle maa-ainestenottoluvalla, joka on päättynyt 29.1.2020. Tilan kokonaispinta-ala on 43,37 ha, josta ottamisalueen pinta-ala on noin 3,1 ha. Hakemus koskee samaa aluetta kuin aikaisempi lupahakemus.

Maa-ainestenottoalue sijaitsee Lahti-Heinola moottoritien ja Mäkelä-Vierumäki paikallistien välissä. Alueelle kuljetaan Mäkeläntieltä

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 38

Majaniementietä pitkin. Alueelta on noin 7 km matka Vierumäkeen ja noin 5 km matka Lahden kaupungin rajalle. Moottoritien suoja-alueen ja ottoalueen väliin jää matkaa noin 85 metriä. Maa-ainestenottoalue sijaitsee kokonaan kiinteistön 532-410-1-269 rajojen sisäpuolella. Lupa-alueella ei ole välittömiä rajanaapureita.

Luvan hakemisen peruste ja lupaviranomaisen toimivalta

Maa-ainelain (1981/555) 1 §:n ja 4 §:n mukaan kiven, soran, hiekan, saven ja mullan ottamiseen pois kuljetettavaksi taikka paikalla varastoitavaksi tai jalostettavaksi tarvitaan lupa lukuun ottamatta tavanomaista kotitarvekäyttöä.

Jos lupa on myönnetty kymmentä vuotta lyhyemmäksi ajaksi ja lupajan päättyessä osa myönnetyn luvan maa-aineksista on vielä ottamatta, voidaan lupa-aikaa jatkaa niin, että kokonaisajaksi tulee enintään kymmenen vuotta. Määräaikaa jatkettaessa voidaan lupamääräyksiä muuttaa tai antaa uusia lupamääräyksiä (MAL 10 §).

Maa-ainelain 7 § mukaan luvan maa-ainesten ottoon myöntää kunnan määräämä viranomainen. Lahdessa viranomainen on rakennus- ja ympäristölupalautakunta.

Asian vireilletulo

Hakemus on tullut vireille 22.1.2020 ja sitä on täydennetty 5.3.2020.

Toimintaa koskevat luvat ja sopimukset

Kyseisellä alueella on ollut maa-ainelupa vuodesta 2004 lähtien. Viimeisin 5 vuoden maa-ainestenottolupa on myönnetty ajalle 29.1.2015 – 29.1.2020. Luvanhaltija on ollut sama kuin nykyisessä lupahakemuksessa.

Viimeisen viiden vuoden aikana alueella on otettu kiviaineksia ja louhittu pieni määrä kalliota. Soraa on otettu noin 55 000 m³ ja kalliota louhittu syksyllä 2019 n.1500 m³. Tällä hetkellä louhetta on varastokasoissa n. 5 000 m³ sekä kiviainesta jalostettuna n. 10 000 m³.

Kuluneen talven aikana on tehty maisemointitöitä ja kevään aikana istutettu puuntaimia jo maisemoiduille alueille.

Alueen kaavoitus

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 38

Hakemusalue sijaitsee Luoteis-Nastolan osayleiskaavan alueella, jossa maa-ainestentoal alue sijoittuu maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (M1). Alue ei sijaitse vedenhankintaa varten tärkeäksi luokitellulla pohjavesialueella. Alueella ei ole tiedossa huomioitavia luontoarvoja.

Toiminnan sijainti ja ympäristö

Maaperä

Alueelta on otettu soraa useiden vuosien ajan, eikä soranoton yhteydessä ole löytynyt savi- tai muita vastaavia kerrostumia. Vuonna 2004 tehdyissä kairauksissa kallio on havaittu noin +99,94 – +110,67 m korkeudella. Kairauspisteiden mukaan kallio on korkeimmillaan alueen koilliskulmassa madaltuen länteen/lounaaseen päin. Pohjaveden havaintoputkessa kallio on löytynyt tasolta +105,72. Kairaukset on tehty nykyisen ottoalueen luoteis- ja pohjoisosaan, nykyisen ottoalueen ulkopuolelle.

Pohjavesi

Alue ei sijaitse vedenhankinnan kannalta tärkeäksi luokitellulla pohjavesialueella.

Pohjaveden virtaussuunnan on arvioitu olevan lounaaseen/ länteen. Maa-ainestentoal alueelle on asennettu yksi pohjavesiputki, josta on otettu pohjavesinäytteitä maa-aineslupan määräysten mukaisesti vuodesta 2005 lähtien. Pohjaveden pinnankorkeus on vaihdellut tasolla +111,44...+112,07. Vuodesta 2016 pohjavedentarkkailu on toteutettu Sitowise Oy:n toimesta. Vuonna 2016 pohjavesinäytteitä on otettu lähialueen kolmen kiinteistön (kiinteistöt: Lehtola 121, Rauhala 167, Koivumäki 99) talousvesikaivoista. Vesinäytteistä on tehty laajat pohjavesianalyysit. Vuosina 2017 - 2019 maa-ainesalueen pohjavesiputkesta sekä lähikiinteistön Mäkirinne 98, talousvesikaivosta on otettu pohjavesinäytteet ja tehty suppeat pohjavesianalyysit.

Pohjaveden korkeutta on seurattu ottoalueella sijaitsevasta pohjavesiputkesta sekä viidestä lähialueen talousvesikaivosta (Mäkirinne 98, Koivumäki 99, Harjumäki 168, Lehtola 121, Rauhala 167).

Pohjavesitarkkailuissa ei ole havaittu pohjaveden laadun muutoksia, eikä alueen pohjaveden pinnankorkeuksissa ole havaittu muutoksia maa-aineksen oton aikana.

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 38

Asutus

Karttatarkastelun perusteella lähimmät asuintalot sijaitsevat 100 – 200 metrin päässä ottoalueen rajasta, alueen lounais-, länsi- ja pohjoispuolella.

Maa-ainesten ottamissuunnitelma

Maa-aineslupaa haetaan viideksi vuodeksi 45 000 k-m³ ottamismäärälle. Arvioitu vuosittainen ottomäärä on 10 000 k-m³. Uutta lupaa haetaan, koska alueella on vielä ottamatonta soraa. Lupa-alue on sama kuin aiemman maa-aineslupan lupa-alue. Ottamisalueen pinta-ala noin 3,1 ha. Soraa otetaan tasolle +116,00 m asti, mikä on yli 4 metriä ylempänä kuin alueella olevan pohjaveden havaintoputken vedenpinta keskimäärin. Alueen pintamaat on kuorittu, eikä uusia alueita ole tarkoitus avata.

Ottoalue merkitään maastoon paaluilla ja rajataan lippusiimoilla. Korkeat ottorintaukset merkitään varoituskyltein. Maisemointiraja merkitään maastoon noin 50 metrin välein. Ottorintauksen etenemisessä on käytetty hyödyksi alueen kerroksellisuutta. Kiviaineksiä otetaan rintauksesta useassa eri tasossa, käyttäen alimpia tasoja jalostetun kiviaineksen varastoalueena. Näin toimien rintauksista ei muodostu vaarallisen korkeita alueen käyttäjille eikä maastossa liikkujille.

Osa kiviaineksesta seulotaan ja seulonnan sivukivi käytetään normaalin täyttösoran yhteydessä. Alueen rintaukset ovat hienohkoa soraa, jolloin sivukiven määrä on melko pieni. Sora ja hiekka kuormataan pyöräkuormaajalla. Seulottaessa seulontakonetta syötetään suoraan rintauksesta joko kaivinkoneella tai pyöräkuormaajalla. Jalostetut kiviainekset varastoidaan alueen alimmille ottotasoille siten, etteivät ne haittaa alueen maisemointia. Pesuseulontaa ei tulla tekemään alueella.

Kiviaines seulotaan normaalilla kolmitasoseulontalaitteistolla, jossa voimanlähteenä on diesel-moottori.

Kiviaines kuljetetaan asiakkaille kuorma-autoilla, joiden päivittäinen määrä vaihtelee materiaalin määrästä riippuen. Kuljetusvälineiden nostattaman pölyn sitomiseksi, alueelle johtavaa tietä kastellaan tarvittaessa säännöllisesti. Maa-ainestenottoalue sijaitsee noin 20 metriä korkean harjun takana, joka estää tehokkaasti sora-alueen pölyn leviämisen lähiasutukseen. Sama harju muodostaa

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 38

luonnollisen meluesteen niin, ettei toiminta aiheuta kohtuutonta haittaa naapurustolle.

Maa-ainesten ottamista tarkkaillaan säännöllisesti seuraamalla korkeustasoja ja ottoalueen laajuutta. Ottoalue on viimeksi kartoitettu marraskuussa 2019 Sitowise Oy:n toimesta drone - lentokuvauslaitteistolla.

Alueelle johtavalla tiellä on lukollinen puomi ulkopuolisten liikkumisen estämiseksi.

Kaivannaisjätteet

Alueella syntyviä kaivannaisjätteitä ovat ainoastaan metsäpohjalta kertyvät kannot sekä puunkaadon jälkeiset risut. Nämä tullaan keräämään kasalle, josta ne toimitetaan alan urakoitsijoiden kautta hakkurille tai suoraan polttolaitokselle.

Alueelta kaivetut pintamaat on varastoitu kasoihin ottoalueen reunalle. Pintamaat käytetään ottoalueen maisemoinnin yhteydessä luiskien muotoiluun sekä soraan sekoittamalla metsäpohjan ennallistamiseen.

Jälkihoito ja viimeistely

Viimeistelyvaiheessa ottoalueen luiskat muotoillaan kaltevuuteen 1:2,5 – 1:3. Soranoton yhteydessä esiin tulleet, myyntiin kelpaamattomat maa-ainemateriaalit, käytetään luiskien muotoilussa. Alue muotoillaan mahdollisuuksien mukaan niin, ettei alueen pohja jäisi kaavamaisen tylsäksi suoraksi kentäksi, vaan alueelle muodostuisi erilaisia kumpareita ja maastonmuotoja. Loppuverhoukseen alueelle tuodaan puhtaita maita metsityksen kasvualustaksi. Maisemoinnin jälkeen alueelle istutetaan mäntyjä /sekametsää.

Ympäristövaikutukset ja toimet ympäristöhaittojen vähentämiseksi

Meluvaikutukset

Alueelle on laadittu meluselvitys vuonna 2018. Melumallinnuksen avulla on tarkasteltu soranoton vaikutusta Valtatie 4 aiheutuvan liikennemelun leviämiseen asuinalueelle.

Soranoton suunnitellun lopputilanteen maastonmuotojen perusteella

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 38

tehdyn melumallinnuksen tulosta on verrattu Maanteiden meluselvityksen 2012 tuloksiin. Vertailun vuoksi on mallinnettu myös hakemuksen mukainen lähtötilanne. Aikaisemman maa-ainestulon määräysten mukaan, moottoritien aiheuttama melutaso ei saa nousta asuinkiinteistöillä maa-ainestulon takia.

Maa-ainestulon alkutilanteeseen verrattuna, lopputilanteessa oli havaittavissa, että 40-45 dB meluvyöhyke asuinrakennusten läheisyydessä laajeni maa-ainestulon vaikutuksesta. Valtioneuvoston päätöksen melutason ohjeistoista (vnp 993/1992), mukainen melutason päiväohjeisto 55 dB, ei mallinnuksen mukaan ylity maa-ainestulon vaikutuksesta.

Maa-ainestulon pohjoislaidoille, missä maanpinta on pohjoisen suunnalla sijaitsevaan asutukseen päin matalimmillaan, muodostetaan 10 metrin korkuinen meluvalli. Vallin lakikorkeus tulee olemaan +132 m. Vallin vaikutuksesta, moottoritien aiheuttama melutaso ei nouse maa-ainestulon päätyttyä asuinkiinteistöillä.

Laitteet ja liikenne

Alueella käytetään vain ottamistoiminnan ja kuljetuksen kannalta välttämätöntä kalustoa, yhtä kaivinkonetta sekä pyöräalustaista etukuormaajaa. Lisäksi alueella liikkuu säännöllisesti ajoneuvoja maa-ainestuloon liittyen.

Liikenteestä aiheutuvaa pölyämistä sidotaan kastelemalla aluetta sekä kulkuväyliä vedellä. Suolaliuosta pölynsidonnessa ei käytetä.

Alueen tulotien nopeus on rajoitettu. Alueella liikkuvat muut ajoneuvot ovat pääosin maa-ainestulotoiminnan käyttäjien omia ajoneuvoja, joten alue ja kulkureitit ovat tuttuja.

Polttoaineet

Alueella ei säilytetä polttoaineita. Koneet tankataan työmaapalveluautosta, jossa on auton mukana kulkeva työmaa-ajoneuvojen tankkauksessa käytettävä polttoainesäiliö. Tankkaukset tapahtuvat alueelle rakennetulla tukitoiminta-alueella. Alue on suojattu HDPE-kalvolla, joka estää mahdollisen polttoainevuodon leviämisen ympäristöön.

Maa-ainestulon ajossa käytettäviä ajoneuvoja ei tankata maa-ainestulon alueella.

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 38

Kuormauskoneet säilytetään tukitoiminta-alueella silloin, kun työt eivät ole käynnissä. Lupa-alueella työskentelevien koneiden kuntoa seurataan korostetusti niin, että pienimmätkin vuodot korjataan välittömästi.

Poikkeustilanteita varten alueella on imeytysaineita ja ensisammutuskalustoa mahdollisia öljyvuotoja ja koneiden laiterikkoja varten.

Poikkeustilanteiden ehkäisemiseksi alue pidetään mahdollisimman siistinä ja kulkureitit hyvässä kunnossa ja turvallisina.

Pohjaveden tarkkailu

Pohjavesitarkkailua jatketaan aiemman luvan mukaisesti. Pohjaveden pinnankorkeutta seurataan 2 kertaa vuodessa ottamisalueen pohjavesiputkesta sekä kiinteistöiltä Mäkirinne 98, Harjumäki 168 ja Lehtola 121. Pohjaveden laatua seurataan ottamisen aikana kerran vuodessa otettavalla näytteellä ottamisalueen pohjavesiputkesta ja kiinteistön Mäkirinne 98 kaivosta.

HAKEMUKSEN KÄSITTELY

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Lupahakemuksesta on kuulutettu Lahden kaupungin sähköisellä ilmoitustaululla Lahden kaupungin internetsivuilla 1.4. – 8.5.2020 välisenä aikana. Hakemusasiakirjat ovat olleet kuulutusajan nähtävillä Lahti-Pisteessä, os. Lahden Palvelutori, Kauppakeskus Trio, 2. krs, Aleksanterinkatu 18, Lahti. Asianosaisille on ilmoitettu hakemuksesta kirjeitse ja heille on varattu tilaisuus tulla kuulluksi.

Tarkastukset

Maa-ainestenottoalueella on tehty tarkastus 12.5.2020. Tarkastuksella esiin tulleet asiat on otettu huomioon lupapäätöksessä. Tarkastuksella on ollut läsnä sekä Lahden ympäristöpalveluiden edustajat että luvan hakijan edustaja.

Lausunnot

Hakemuksesta on pyydetty lausunnot Lahden kaupungin maankäyttö ja aluehankkeet -vastuualueelta, Nastolan Aluejohtokunnalta sekä Hämeen Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta.

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 38

Lahden Maankäyttö ja aluehankkeet -vastuualue toteaa lausunnossaan, että hakemuksen mukaisella alueella on lainvoimainen Luoteis-Nastolan osayleiskaava, jossa maa-ainestenottoalue sijaitsee maa- ja metsätalousvaltaisella alueella (M1). Kaavamerkintä ei estä maa-ainestenottoa. Alue ei ole pohjavesialuetta, eikä alueella ole tiedossa huomioitavia luontoarvoja.

Ottoalueen lähellä sijaitsee runsaasti asuinrakennuksia. Maa-ainesten ottamisesta, seulonnasta ja kuljetuksesta aiheutuvat melu- ja pölyhaitat asumiselle on otettava huomioon maa-ainestenottoluvassa. Lisäksi maa-ainesten ottaminen ei saa aiheuttaa valtatie 4 aiheuttaman melutason nousua asuinkiinteistöille.

Lupahakemuksessa on osoitettu, ettei toiminta aiheuta meluhaittoja ja valtatie 4 melutasojen nousua viereisille kiinteistöille, joten maankäyttö ja aluehankkeet puoltaa maa-ainestuluvan jatkoajan myöntämistä.

Nastolan Aluejohtokunta puoltaa lausunnossaan maa-ainestenottoa.

Hämeen Ely-keskus ei ole antanut asiaan lausuntoa.

Muistutukset ja mielipiteet

Hakemuksen johdosta on jätetty yksi muistutus.

Muistutuksessa kiinteistön 532-410-1-124 omistajat huomauttavat, että maa-ainestulueella olevat koneet seisovat milloin missäkin ja niiden tankkauksissa polttoainetta on valunut maahan. Vaikka alue ei olekaan enää virallisesti pohjavesialuetta, kokevat asukkaat sen olevan heille edelleen pohjavesialuetta. Asukkailla on pelkona pohjaveden laadun huononeminen. Muistuttajat toivovat, että pohjaveden pinnankorkeuden ja -laadun tarkkailua jatketaan. Myös tuloksista olisi hyvä saada ajankohtaista tietoa.

Muistuttajat ovat havainneet, että alueella on räjäyttämätöntä kalliota, johon on porattu reikiä. He pohtivat, onko räjäytyksiä tarkoitus vielä tehdä? Muistuttajat ovat saaneet viisi vuotta sitten toiminnanharjoittajalta tietoa, että maa-ainestenotto päättyy varmasti

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 38

kyseisen ajanjakson jälkeen.

Lisäksi muistuttajat huomauttavat, että Mäkeläntien pinnan kunto on huonontunut merkittävästi jatkuvan raskaan liikenteen vuoksi.

Hakijan kuuleminen ja vastine

Hakija on toimittanut vastineen muistutukseen. Vastineessaan hän toteaa, että koneiden säilyttämiselle on ollut jo olemassa koneiden säilytyspaikka, jota nyt jatkettavan luvan myötä vielä parannetaan. Koneiden säilyttämiseen alueella tullaan kiinnittämään huomiota aiempaa enemmän.

Pohjaveden tarkkailua tullaan jatkamaan olemassa olevien käytäntöjen mukaisesti. Mikäli kaivojen vedenlaadussa ei ole muutoksia, ei asiasta ole tarvetta tiedottaa enempää. Jos muutoksia havaitaan, kaivon omistajaan otetaan yhteyttä. Ylimääräistä turhaa raportointia tulee välttää lupamääräyksissä.

Alueella tullaan murskauksen yhteydessä ampumaan pieni, aikaisemmin ampumatta jäänyt kallioalue. Kyseessä on sama alue, johon muistutuksessa on viitattu.

Kiviaineksen hintataso ja menekki ovat viimeisen viiden vuoden aikana jääneet oletettua pienemmäksi. Tästä syystä kaikkea maa-ainesta ei ole saatu otettua edellisen luvan aikana.

Mäkeläntien kuntoon viitaten, hakija toteaa, etteivät he ole ainoita toimijoita alueella, ja että heidän kalustonsa on huomattavasti kevyempää, kuin esimerkiksi läheiselle sahalaitokselle liikkuvat puutavaravirrat. Myös lähistöllä oleva toinen kiviainesmyyjä toimii hakijan toimintaan verrattuna moninkertaisella kalustolla. Hakijan mukaan Mäkeläntien tieosuus on ollut hajoamispisteessä jo viimeiset 15 vuotta. Tien huononeminen ei johdu yksittäisestä toimijasta, vaan kunnossapidon tason määrittävä tieluokitus on tiputtanut Mäkeläntien hyvin alhaiseen luokkaan ja tien kunnossapito on sen mukaista. Se, ettei tien kunnossapitoon riitä määrärahoja, ei voi liittyä mitenkään maa-aineslupitukseen.

RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLUPALAUTAKUNNAN RATKAISU

Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunta myöntää luvanhakijalle maa-aineslain (555/1981) mukaisen luvan maa-ainesten ottamiseen Vanajan kylässä kiinteistölle Metsä-Mäkelä (532-410-1-269). Toimintaa on harjoitettava lupahakemuksessa

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 38

esitetyn ja annettujen lupamääräysten mukaisesti.

Lupa-aika ja ottomäärä

1. Lupa myönnetään viideksi (5) vuodeksi 45 000 k-m³:n maa-ainesmäärälle. Maa-ainesten ottaminen voidaan aloittaa mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta, lupapäätöstä noudattaen ja vakuuden ollessa voimassa. (MAL 10 §, 21 §)
2. Luvansaajan tulee ilmoittaa vuosittain otettujen maa-ainesten määrä ja laatu tammikuun loppuun mennessä sekä Elinkeino-, liikenne- ja ympäristöhallinnon tietohallintopalveluun että Lahden ympäristönsuojeluviranomaiselle. (MAL 23 §, MAA 9 §)

Vakuus

3. Ennen maa-ainesten oton aloittamista luvansaajan on asetettava vakuus hankkeesta aiheutuvien haittojen välttämiseksi ja rajoittamiseksi sekä jälkihoitotöiden suorittamiseksi. Vakuuden suuruus on 20 000 euroa. Vakuuden on oltava voimassa siihen saakka, kunnes kaikki luvan tai sen määräysten edellyttämien toimenpiteiden toteutus on lopputarkastuksessa hyväksytty. Lupaviranomainen voi tarvittaessa tarkistaa vakuuden suuruutta luvan voimassaoloaikana, mikäli asetetun vakuuden ei voida katsoa olevan riittävä maa-ainelain mukaisten lupamääräysten suorittamiseksi. (MAL 12 §, 21 §)
4. Vakuudeksi hyväksytään joko raha- tai vakuutuslaitoksen antama omavelkainen takaus, rahalaitokseen tehty rahatalletus tai muu valvontaviranomaisen hyväksymä vakuus. Talletustodistukseen tai muuhun irtaimeen panttiin on liitettävä pantinantajan panttaussitoumus ja talletustodistukseen lisäksi pankin sitoumus säilyttää valvontaviranomaiselle panttioikeus talletukseen. Vakuus voidaan vapauttaa vaiheittain valvontaviranomaisen päätöksellä. (MAL 12 §)

Ottamissuunnitelman noudattaminen

5. Hakijan on noudatettava ottamissuunnitelmaa siltä osin, mitä ei ole esitetty lupamääräyksissä. (MAL 11 §)

Kaivu-, rajaus- ja valvontamerkinnot sekä varotoimenpiteet

6. Maa-ainesten ottamista ei saa ulottaa tasoa +116,00 m syvemmälle. Ylimmän pohjavedenpinnan tason päälle on jätettävä vähintään 4 metrin suojaava maakerros. Ottamisalueen pohjalla ja luiskissa ei saa suorittaa massanvaihtoja. Kaivu tulee suorittaa siten, että luiskat on loivennettavissa rintauksen yläosasta saatavilla massoilla. (MAL 11 §, MAA 1 §, 2 §, 7 §)
7. Ennen ottamistoiminnan aloittamista ottamisalueen rajat on merkittävä selvästi maastoon valvontaa varten. Ottamisalueelle on asetettava kiinteitä ja tukevia korkeusmerkintöjä, joista sekä maa-ainestenottaja että valvontaviranomainen voivat seurata ottamistoiminnan etenemistä. Myös kaivuraja on merkittävä maastoon ennen kaivun aloittamista. (MAL 11 §, 14 §, MAA 1 §, 2 §, 7 §)
8. Ottamisen aikana jyrkistä luiskista on varoitettava ja huolehdittava siitä, ettei kaivualueelle pääse muodostumaan sortumavaaraa aiheuttavia jyrkkiä luiskia tai talvella routalippoja. (MAL 11 §, MAA 1 §, 2 §, 7 §)
9. Asiattomien pääsy kaivualueelle on estettävä katkaisemalla tarpeettomat kulkuväylät vankoin puomein tai massiivisilla esteillä. Luvaton liikkuminen alueella on kiellettävä ja ilmoitettava siitä näkyvästi. Luvansaajan on huolehdittava siitä, ettei maa-ainesta kulkeudu Mäkeläntielle ja Majaniementielle sekä tarpeen mukaan puhdistettava liittymäalueelta sille kulkeutuneet maa-ainekset. (MAL 11 §, MAA 1 §, 2 §, 7 §)
10. Toiminnasta syntyvän melun ja pölyn leviämistä on estettävä käyttämällä parasta käyttökelpoista tekniikkaa ja parhaita käytäntöjä. (MAL 11 §, MAA 1 §, 2 §, 7 §)

Meluvaikutukset

11. Maa-ainesten ottaminen ei saa lisätä moottoritien liikenteen aiheuttaman melun leviämistä lähimmille kiinteistöille. (MAL 5 §, MAA 2 §)

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 38

12. Luvansaajan on heti luvan saatuaan rakennettava suunnitelman mukainen meluvalli maa-ainestenottoalueen pohjoispuolelle, meluselvityksessä esitettyyn paikkaan. Meluvallin on oltava niin korkea, että sillä voidaan palauttaa melun nykytilanne ennen soranottoa. (MAL 5 §, MAA 2 §)

Pohjaveden ja maaperän puhtauden varmistaminen

13. Maa-ainesten otto on järjestettävä siten, ettei siitä aiheudu pohjaveden, pintavesien tai maaperän pilaantumista tai sen vaaraa. (MAL 5 §, MAA 2 §)

Pohjavesitarkkailu tulee järjestää seuraavasti:

Ennen ottamisen aloittamista luvansaajan on selvitettävä kaivojen veden laatu olemassa olevan suunnitelman mukaisesti laajalla pohjavesianalyysillä kiinteistöillä 532-410-1-98 (Mäkirinne), 532-410-1-261 (Mäkelä), 532-410-1-168 (Harjumäki), 532-410-1-124 (Kerttula), 532-410-1-121 (Lehtola) sekä 532-410-1-167 (Rauhala).

Ottamisen aikana pohjaveden laatua on seurattava suunnitelman mukaisesti suppealla analyysillä kerran vuodessa ottamisalueelle asennetusta pohjaveden tarkkailuputkesta ja kiinteistöllä 532-410-1-98 (Mäkirinne) sijaitsevasta kaivosta.

Laaja analyysi on tehtävä 3 vuoden kuluttua ottamisen aloittamisesta sekä ottamisen loputtua seuraavien kiinteistöjen kaivoista: 532-410-1-98 (Mäkirinne), 532-410-1-261 (Mäkelä), 532-410-1-168 (Harjumäki), 532-410-1-124 (Kerttula), 532-410-1-121 (Lehtola) sekä 532-410-1-167 (Rauhala).

Maa-ainesten ottamisen vaikutuksia pohjaveden määrään on seurattava ottamisalueen havaintoputkesta ja kiinteistöjen 532-410-1-98 (Mäkirinne), 532-410-1-168 (Harjumäki) sekä 532-410-1-121 (Lehtola) kaivoista. Pohjaveden pinnan tasot on mitattava kaksi kertaa vuodessa touko- ja marraskuussa.

14. Vesinäytteiden ottamisessa ja analysoinnissa tulee käyttää akkreditoitua näytteenottajaa ja laboratoriota. Pohjavesitarkkailun tulokset tulee toimittaa Lahden ympäristönsuojeluviranomaiselle.
15. Mikäli Lahden kaupungissa järjestetään pohjavedenlaadun seurannan yhteistarkkailu, on toiminnanharjoittajan osallistuttava

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 38

siihen.

Polttonesteiden säilytys ja käyttö

16. Alueella käytettävien vaarallisten aineiden varastointi sekä koneiden ja laitteiden sijoitus-, säilytys-, tankkaus- ja huolto tulee tapahtua sille rakennetulla tukitoiminta-alueella. Varastointi ja muu toiminta on tehtävä siten, että sekä laitteistojen että säiliöiden rikkoutuessakin aineiden valuminen ja liukeneminen ympäristöön on estetty. Vaaralliset aineet sekä niitä käyttävät koneet ja laitteet, työkoneita lukuun ottamatta, on varastoitava lukitussa tilassa. Alueella säilytettävät poltto- tai voiteluaineet on sijoitettava katoksella varustettuun, säiliöiden tilavuutta vastaavaan, reunoiltaan korotettuun sekä nesteitä läpäisemättömään tiiviiseen suoja-altaaseen. Ulkopuolelta valuvien hulevesien pääsy suoja-altaaseen on estettävä. (MAL 3 § ja 11 §, MAA 2 §)
17. Työkoneiden pidempiaikaista vartioimatonta säilytystä toiminta-ajan ulkopuolella on vältettävä. Mikäli työkoneita säilytetään toiminta-alueella, on ne pidettävä lukittuina tiivispohjaisella tukitoiminta-alueella. (MAL 3 § ja 11 §, MAA 2 §)
18. Työkoneiden tankkausta varten tulee rakentaa uusi tukitoiminta-alue vanhan tukitoiminta-alueen tilalle. Alue tulee rakentaa siten, että tankattavat koneet mahtuvat kokonaisuudessaan alueelle. Suoja-alueen pohjarakenteen on oltava vettä ja polttoaineita läpäisemätön, tankattavan konekaluston aiheuttamaa mekaanista kulutusta kestävä sekä reunoiltaan korotettu. Tukitoiminta-alueen hulevesien syntyminen on estettävä joko kattamalla alue tai kattamattoman alueen hulevedet on ohjattava hallitusti kallistuksin umpikaivoon ja toimitettava sieltä edelleen asianmukaiseen käsittelyyn. Mikäli tukitoiminta-alue katetaan, on huolehdittava siitä, ettei viistosadetta kerry tukitoiminta-alueelle. Ennen tukitoiminta-alueen ja säiliöiden varastointialueen rakentamista, on niiden suunnitelmat hyväksyttävä Lahden ympäristönsuojeluviranomaisella. (MAL 3 § ja 11 §, MAA 2 §)
19. Mikäli alueella säilytetään polttoainesäiliöitä, on niiden oltava huollettuja ja hyväkuntoisia kaksoisvaippasäiliöitä ja niiden on

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 38

- kestettävä mekaanista ja kemiallista rasitusta. Säiliöihin törmääminen on estettävä. Säiliöt on varustettava tyyppikilvellä, laponestolla, ilmaputkella, lukittavalla täyttöaukolla sekä ylitäytönestimellä. Säiliön polttoaineletkulla on oltava kannaketeline. Säiliössä on oltava lukittava pumppu sekä lukittavilla sulkuventtiileillä varustettu tankkauslaitteisto (lukittava pistooli tai vastaava) työajan ulkopuolella tapahtuvan asiattoman käytön estämiseksi. Säiliön käyttövarusteet on säilytettävä lukittavassa suojakotelossa. (MAL 3 § ja 11 §, MAA 2 §)
20. Alueella ei saa huoltaa koneita tai laitteita. (MAL 3 § ja 11 §, MAA 2 §)
21. Mikäli alueella tapahtuu öljyn tai muun ympäristölle vaarallisen aineen vuoto, on siitä viipymättä ilmoitettava pelastusviranomaiselle ja Lahden ympäristönsuojeluviranomaiselle sekä ryhdyttävä välittömästi toimiin vahingon leviämisen ehkäisemiseksi. Vahinkoja varten alueelle on varattava imeytysmateriaalia helposti saataville sekä työkoneisiin että lähelle varastoitavia kemikaaleja. Työntekijät on koulutettava toimimaan oikein vahinkotilanteissa. Työkoneissa ja laitteissa on oltava pelastus- ja ympäristönsuojeluviranomaisen yhteystiedot sekä opastus mahdollisia vaaratilanteita varten. (MAL 3 § ja 11 §, MAA 2 §)
22. Polttomoottorikäyttöinen seulontalaitteisto on sijoitettava tiiville alustalle, josta vuotojen pääsy maaperään voidaan vahinkotilanteissa estää. Seulontalaitteiston ja työkoneiden käsittelyssä on noudatettava erityistä huolellisuutta. (MAL 3 § ja 11 §, MAA 2 §)

Kiviaineksen murskaus

23. Mikäli alueella tullaan murskaamaan kiviainesta tai räjäyttämään kalliota, tulee siitä tehdä erikseen meluilmoitus Lahden ympäristönsuojeluviranomaiselle. (YSL 118 §)

Jälkihoito, maisemointi ja lopputarkastus

24. Jälkihoitotöiden on oltava valmiit luvan voimassaoloaikana. Jos

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 38

-
- koko suunnitelma-alueen maisemointiin tähtäviä jälkihoitotoimenpiteitä ei ole aloitettu viimeistään vuotta ennen sitä ajankohtaa, jolloin maa-ainesluvan mukaan jälkihoito on oltava suoritettu, korotetaan perittävää valvontamaksua 30 %. (MAL 3 §, 5 § ja 11 §, MAA 2 §)
25. Ottamisalueen työaikaiset jyrkät rintaukset on loivennettava vähintään kaltevuuteen 1:3, eroosion estämiseksi ja metsityksen onnistumisen varmistamiseksi. Ottamisalueen pohjalla ja luiskissa ei saa suorittaa massanvaihtoja. Kaivu tulee suorittaa siten, että luiskat on loivennettavissa rintausten yläosasta saatavilla massoilla. (MAL 3 §, 5 § ja 11 §, MAA 2 §)
26. Ottamisalueelle tulee jälkihoitotoimenpiteenä muodostaa kasvualusta seuraavasti: pohjatasolle ja luiskiin levitetään tarvittaessa noin 15 cm paksuinen hiekkakerros, jonka päälle levitetään noin 5 cm:n vahvuinen kerros humusta, joka sekoitetaan hiekkakerroksen pintaosaan. Hiekkaisella maalla humus sekoitetaan suoraan pohjamaan pintaosaan. Kasvualustalle kylvetään alueelle luonteenomaisia kasvilajeja tai nurmikkoa ja puustoksi istutetaan sekametsää. (MAL 3 §, 5 § ja 11 §, MAA 2 §)
27. Alueelle ei saa tuoda maa-aineksia muualta ilman valvontaviranomaisen suostumusta. Alueen humuskerroksen palauttamiseen voidaan käyttää alueen ulkopuolisia puhtaita humusmaita, mutta niiden puhtaus on varmistettava ja massojen käytöstä on sovittava etukäteen Lahden ympäristönsuojeluviranomaisen kanssa. Maa-ainesten lähtöpaikoista, määrästä sekä laadusta on pidettävä kirjaa. Kirjanpito on näytettävä valvovalle viranomaiselle vuositarkastusten yhteydessä. (MAL 3 §, 5 § ja 11 §, MAA 2 §)
28. Maa-ainesluvan voimassaoloajan päättyessä luvan saajan on pyydettävä lopputarkastusta maa-ainesten ottoa valvovalta viranomaiselta. Lopputarkastuksessa selvitetään onko maa-ainesluvan lupaehtoja noudatettu. Lisäksi alueella on suoritettava jälkitarkastus 3 vuoden kuluttua lopputarkastuksesta. Jälkitarkastuksessa selvitetään, ovatko istutukset onnistuneet. Luvansaajan on pyydettävä jälkitarkastusta valvovalta

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 38

viranomaiselta. (MAL 3 §, 5 § ja 11 §, MAA 2 §, 7 §)

Ottajan korvausvelvollisuus

29. Luvansaaaja vastaa korvausvelvoitteista, jotka maa-ainesten ottamisesta saattavat aiheutua. (MAL 9 §)

Yksilöidyt perustelut luvan myöntämiseksi

Maa-aineslain 6 §:n mukaan lupa maa-ainesten ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty, eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus.

Maa-aineslain 3 §:n 1 momentissa rajoitetaan ainesten ottamista siten, ettei aineksia saa ottaa niin, että siitä aiheutuu kauniin maisemakuvan turmeltumista; luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista; huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa; tai tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa.

Maa-aineslain 3 §:n 2 momentissa edellytetään, että alueella, jolla on voimassa asemakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava on katsottava, ettei ottaminen aiheuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen eikä turmele kaupunki- tai maisemakuvaa.

Maa-aineslain 3 §:n 4 momentissa edellytetään, että ottamispaikat on sijoitettava ja ainesten ottaminen järjestettävä niin, että ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi ja että maa-aineseesiintymää hyödynnetään säästeliäästi ja taloudellisesti eikä toiminnasta aiheudu asutukselle tai ympäristölle vaaraa tai kohtuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa.

Lupa-aika ja ottomäärä (lupamääräykset 1-2)

Lupa maa-ainesten ottamiseen on mahdollista myöntää maa-aineslain 10 §:n mukaan määräajaksi, kuitenkin enintään 10 vuodeksi. Alueelle on myönnetty aikaisemmin viiden vuoden ottamislupa, joten lupa on mahdollista myöntää vielä viideksi vuodeksi.

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 38

Koska kyseessä on jo käytössä oleva avattu ottamisalue, joka ei laajene, toiminta voidaan aloittaa muutoksenhausta huolimatta MAL 21 §:n mukaisesti. Hakijan on asetettava hyväksyttävä vakuus niiden haittojen, vahinkojen ja kustannusten korvaamiseksi, jotka päätöksen kumoaminen tai luvan muuttaminen voi aiheuttaa.

Maa-ainesluvan haltijan tulee vuosittain ilmoittaa maa-aineslain 23 a §:n ja maa-ainesasetuksen 9 §:n mukaisesti lupaviranomaiselle otetun aineksen määrä ja laatu.

Ottamisen aloittaminen vakuutta vastaan (lupamääräykset 3-4)

Maa-ainesten ottaminen voidaan aloittaa lupapäätöstä noudattaen muutoksenhausta huolimatta sen jälkeen, kun hakija on asettanut hyväksyttävän vakuuden. Vakuuden on oltava niin suuri, että sillä voidaan korvata ne haitat, vahingot ja kustannukset, jotka päätöksen kumoaminen, muuttaminen tai lupamääräysten noudattamatta jättäminen voivat aiheuttaa. Riittävän suurella vakuudella varmistetaan, että luvansaaja suorittaa annetut määräykset.

Ottamissuunnitelman noudattaminen (lupamääräys 5)

Lupamääräyksillä vältetään ja rajoitetaan maa-aineslain 3 §:n tarkoittamia maa-ainesten ottamisesta aiheutuvia haittoja. Muutoin tulee noudattaa ottamissuunnitelmaa.

Kaivu-, rajaus- ja valvontamerkinnot sekä varotoimenpiteet (lupamääräykset 6-10)

Pohjaveden muodostumisedellytyksiä ja laatua pyritään turvaamaan rajoittamalla ottamissyvyyttä ja säilyttämällä pohjaveden muodostumisedellytykset riittävän paksussa alkuperäisessä maa-aineksessa. Massanvaihtokiellolla estetään pohjaveden muodostumisen kannalta alueen alkuperäistä maa-ainesta heikompilaatuisen maamassan sijoittaminen kuopan pohjalle ja rintauksiin.

Maa-ainekset on otettava ottamissuunnitelmaan merkityltä, tarkoin rajatulta alueelta. Jotta valvontaviranomaisen on mahdollista valvoa maa-ainesten ottoa maa-aineslain 14 §:ssä ja maa-ainesasetuksen 7 §:n edellyttämällä tavalla, on ottamisalueelle asennettava riittävä määrä kestäviä ottamisalueen pohjataso korkeusmerkkejä. Kaivuraja on merkittävä maastoon maa-aineslain 11 §:n mukaisesti ennen ottamistoiminnan aloittamista, ettei lupa-alueen ylityksiä

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 38

pääse tapahtumaan ottamisen aikana.

Jyrkät rintaukset aiheuttavat putoamisriskin. Asiattomilta pääsy alueelle on kiellettävä maa-ainelain 11 §:n perusteella. Liikenne ottoalueelle ja sieltä pois on järjestettävä muuta liikennettä vaarantamatta. Toiminnasta aiheutuvaa melu ja pölyäminen tulee minimoida.

Moottorien meluvaikutukset (lupamääräykset 11-12)

Maa-ainesten ottaminen ei saa lisätä moottorien liikenteen aiheuttaman melun leviämistä lähimmille kiinteistöille maa-ainestenoton loputtua. Meluvallin rakentamisella turvataan valtatie 4 melutason leviämisen estäminen lähiasutukseen.

Pohjaveden ja maaperän puhtauden varmistaminen (lupamääräykset 13 -16)

Maa-ainelain 5 §:n mukaan suunnitelmaa laadittaessa on tarvittavassa laajuudessa selvitettävä vallitsevat luonnonolosuhteet, ainesten määrä ja laatu sekä hankkeen vaikutukset ympäristöön ja luonnonolosuhteisiin. Suunniteltu maa-ainesten ottamisalue ei sijaitse yhdyskunnan vedenhankinnan kannalta tärkeäksi luokitellulla pohjavesialueella, mutta maa-ainesten ottamisalueen vaikutuspiirissä sijaitsee useita talousvesikaivoja, joita on suojeltava.

Lupa-alueella on hyvin vettä läpäiseviä sora- ja hiekkakerroksia, mitkä muodostavat otolliset maaperäolosuhteet pohjaveden muodostumiselle. Ympäristöhallinnossa tehtyjen tutkimusten mukaan laaja-alaisen soranoton on todettu lisäävän pohjaveden laadun ja pinnan korkeuden vaihtelua sekä pohjaveden pilaantumiseriskiä.

Alueella syntyvän pohjaveden virtauksen on arvioitu suuntautuvan ottoalueelta lounaan/lännen suuntaan, kohti läheisiä talousvesikaivoja. Arvio perustuu ottoalueelle asennetun pohjaveden tarkkailuputken ja läheisten kaivojen vedenpinnan korkeustietoihin. Viimeisimmät laatu- ja korkeustiedot pohjavesiputkesta ja kiinteistön Mäkirinne 98 kaivosta ovat vuodelta 2019, jolloin niistä tehtiin suppea pohjavesianalyysi.

Aikaisemmin tehtyjen kaivoselvitysten perusteella ottoalueen pohjoispuolisella alueella on kaivoja, joista kiinteistöjen Koivumäki 99, Karin kanala 209, Kannikko 119 sekä Harjurinne 118 kaivojen vedenpinnat olivat niin korkealla, että niitä on pidettävä orsivesikaivoina.

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 38

Orsivesi on varsinaisen pohjaveden yläpuolelle, tiiviin maakerroksen päälle kerrostunutta vettä, jolla ei ole varsinaista suoraa yhteyttä pohjaveteen. Hakemusalueen maa-aineksen otolla voi olla vaikutusta pohjaveteen, muttei näihin erillisiin orsivesikerroksiin. Orsivesikaivoon vesi kerääntyy tyypillisesti pieneltä alueelta ja sen vedenpinnan laskuissa ja nousuissa saattaa olla huomattavaa vaihtelua, riippuen vettä pidättävän hienon maakerroksen ominaisuuksista ja vuosittaisista sademääristä.

Mitatuista pohjoispuolisista kaivoista selvimmän pohjavesikaivoja ovat kiinteistöjen Metsäpirtti 166 ja Rauhala 167 kaivot, mutta kiinteistöllä Lehtola 121 saattaa olla orsivesikaivo.

Koska pohjavedenpinnat ovat ottoalueella (havaintoputki) ja lähimmissä pohjavesikaivoissa hyvin lähellä toisiaan, on syytä olettaa, että otolla voi olla mahdollisesti vaikutusta Mäkelä-, Harjumäki -, Kerttula -, Mäkirinne -, Rauhala -, Lehtola - sekä Metsäpirtti -kiinteistöjen kaivoihin.

Koska edellisen maa-aineslupan lupamääräyksen 16 mukainen laaja pohjavesianalyysi kiinteistöille Mäkirinne 98, Mäkelä 261, Harjumäki 168, Kerttula 124, Lehtola 121 sekä Rauhala 167, on tekemättä, on laaja pohjavesianalyysi kyseisiin kaivoihin tarpeen tehdä ennen nykyisen toiminnan aloittamista.

Kaivojen puhtaana pysymisen varmistamiseksi kaivoista tulee tehdä laaja vesianalyysi kolmen vuoden kuluttua ottamisen aloittamisesta sekä ottamisen loputtua.

Sekä pohjaveden laadun että määrän vuosittaiseen tarkkailuun on valittu kuoppaan asennetun havaintoputken lisäksi Mäkirinne -tilan kaivo siksi, että pohjaveden pinta on ollut jokaisessa mittauksessa selvästi syvimmillään kyseisessä kaivossa. Tämänhetkisen tiedon mukaan se tarkoittaa sitä, että pohjaveden virtaus suuntautuu voimakkaimmin kohti kiinteistön Mäkirinne kaivoa. Mikäli kiinteistön Mäkirinne kaivossa havaitaan maa-ainestenoton aiheuttamia laatu- tai/ja korkeusmuutoksia, on todennäköistä, että myös muissa vaikutusalueen pohjavesikaivoissa tapahtuu muutoksia jossakin vaiheessa.

Koska orsivesikaivoilla ei ole suoraa yhteyttä ottamisalueelta virtaavaan pohjaveteen, ei kiinteistöjen Koivumäki, Karin kanala, Kannikko, ja Harjurinne kaivoja ole tarpeen tarkkailla.

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 38

Pohjavesiä tarkkaillaan pohjavesialueella pääosin luvanhaltijoittain. Pohjaveden suojelu on kuitenkin lähtökohtaisesti tehokkainta järjestää siten, että kerätään olemassa olevat pohjavesitiedot yhteen ja tarkkaillaan koordinoitusti pohjavesiä kokonaisuutena.

Poltonesteiden säilytys ja käyttö (lupamääräykset 17 – 23)

Maaperän sekä pinta- ja pohjavesien likaantumiseriskiä aiheuttavat etenkin maa-aineksen ottamisalueiden työkoneissa käytetyt polttoaineet ja niiden varastointi. Polttoaineiden käsittely- ja säilytysmääräyksillä varmistetaan maa-aineslain 11 §:n ja maa-ainesasetuksen 2 §:n mukaisesti, etteivät polttoaineet aiheuta maaperän tai pinta- ja pohjavesien likaantumiseriskiä. Poltonesteiden, kemikaalien ja ongelmajätteiden käsittelyssä on noudatettava erityistä huolellisuutta, jotta näiden aineiden joutuminen maaperään voidaan estää.

Kiviaineksen murskaus (lupamääräys 24)

Kiviaineksen murskaus edellyttää ympäristölupaa tai ympäristönsuojelulain 118 § mukaista meluilmoitusta. Alle 50 päivää toimivista murskaamoista edellytetään ympäristönsuojelulain 118 § mukainen ilmoitus melua tai tärinää aiheuttavasta tilapäisestä toiminnasta.

Jälkihoito, maisemointi ja lopputarkastus (lupamääräykset 25 - 29)

Maa-ainesasetuksen 2 §:ssä on esitetty maa-aineslupahakemuksen ja sen liitteeksi vaadittavan maa-aineslain 5 §:n mukaisen ottamissuunnitelman sisältö. Asetuksen 2 §:n mukaan suunnitelmassa on esitettävä mm. ottamisalueen jälkihoito ja arvio jälkihoitokustannuksista sekä, mikäli mahdollista, alueen myöhempi käyttö. Maa-aineslain 3 §:n mukaan ottaminen on suoritettava siten, että ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi.

Soran ottamisen vaikutukset pohjaveteen ovat yleensä sitä suuremmat mitä enemmän pohjavesialueesta on kasvillisuudesta paljasta ottamisaluetta. Ottamisalueen laajuuden lisäksi pohjaveden ainepitoisuuksiin vaikuttavat mm. suojakerroksen paksuus sekä ottamisalueen maaperä- ja pohjavesiolosuhteet.

Kasvillisuus ja maannoskerros estävät ja hidastavat merkittävästi

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 38

haitta-aineiden kulkeutumista pohjaveteen. Maisemoimalla valmis alue mahdollisimman nopeasti pienennetään kerrallaan ilman maapeitettä olevaa aluetta. Lahden seudun ympäristölautakunnan 24.5.2016 (32 §) hyväksymän maa-ainestaksan mukaisella valvontamaksun korotuksella luvan loppuvaiheessa pyritään varmistamaan se, että alueen maisemointi tehdään määrättyssä ajassa.

Kiinteistöä ei saa käyttää maankaatopaikkana eikä lupa-alueen massoja saa vaihtaa. Luiskien loivennukset ja maisemointi tulee tehdä pääsääntöisesti lupa-alueelta kuorituilla ja jyrkistä rintauksista luiskatuilla massoilla. Koska ottamisen alussa kuorittu orgaaninen pintamaa ei normaalisti riitä uuden maannoksen rakentamiseen, voi luvansaaja tuoda rajoitetusti ja valvotusti puhtaita humusmaita alueen ulkopuolelta uuden kasvualustan muodostamiseen jälkihoitovaiheessa.

Mikäli ottamisalueen ulkopuolelta halutaan tuoda maamassoja alueen jälkihoitoa varten, on niiden puhtaudesta ja sopivuudesta rakentamiseen varmistettava. Lupamääräyksellä varmistetaan, etteivät nämä massat aiheuta pohjaveden pilaantumisvaaraa tai lähialueen asutukselle maa-ainelain 3 §:n mukaista haittaa.

Lopputarkastuksessa on mahdollista todeta maa-ainesasetuksen 7 §:n ja 8 §:n mukaisesti, onko luvansaaja noudattanut asetettuja lupaehtoja lupa-aikana ja voidaanko asetettu vakuus palauttaa.

Ottajan korvausvelvollisuus (lupamääräys 29)

Maa-ainelain 9 §:ssä todetaan, että jos aineiden ottaminen alentaa viereisen tai lähistöllä sijaitsevan kiinteistön arvoa tai aiheuttaa muuta sellaista vahinkoa kiinteistön käyttämiselle, mitä ei ole pidettävä vähäisenä, on haittaa kärsineen kiinteistön omistajalla tai haltijalla oikeus saada aineiden ottajalta täysi korvaus haitasta, joka aineiden ottamisesta hänelle aiheutuu. Korvausta on vaadittava viiden vuoden kuluessa vahingon tai haitan aiheutumisesta.

Luvan voimassaolo

Lupa on voimassa 12.6.2025 asti.

Päätöksen täytäntöönpano

Päätös julkaistaan Lahden kaupungin verkkosivuilla 5.6.2020. Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 38

päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta, eli 12.6.2020. Päätös on lainvoimainen 30 päivän kuluttua päätöksen tiedoksisaannista, kyseistä päivää lukuun ottamatta, jos päätöksestä ei valiteta. Mahdollinen valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa tiedoksisaannista.

Sovelletut säännökset

Maa-aineslaki (555/1981)
Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta (926/2005)
Maa-ainesten kestävä käyttö, Opas maa-ainesten ottamisen sääntelyä ja järjestämistä varten, Ympäristöhallinnon ohjeita 1/2019
Maa-ainestaksa 1.7.2016 lukien, Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunta 24.5.2016 (32 §)
Ympäristönsuojelulaki (527/2014)

Lupamaksu ja sen määräytyminen

Tämä lupahakemus on tullut vireille 22.1.2020, joten lupapäätöksestä perittävien kulujen maksutaksana käytetään Rakennus- ja ympäristölupalautakunnan 1.7.2016 voimaan tullutta maa-ainestaksaa (RYLL 24.5.2016, § 32).

Lupataksan 1 §:n mukaisesti maa-aineselupakäsittelystä aiheutuvat kulut peritään Lahden ympäristöpalveluille. Lupahakemuksen käsittelykuluista peritään hakemuksen tarkastusmaksu (3 §), kuulemismaksu (5 §) sekä vakuusmaksu (6 §).

Hakemuksen ja suunnitelman tarkastus (3 §)

Tarkastusmaksu sisältää perusmaksun ja maa-ainestilavuuden mukaisen maksun.

Perusmaksu suunnitelmaa kohti on **420,00 euroa**.

Tarkastusmaksun osana peritään hakemuksessa otettavaksi esitetyn maa-ainestilavuuden mukaan 0,007 €/k-m³, kun myönnetty ottomäärä on alle 1 000 000 k-m³. Koska hakemuksen suunniteltu maa-aineksen ottomäärä on 45 000 k-m³, on maa-ainestilavuuden mukainen tarkastusmaksu siten **315,00 euroa** (45 000 x 0,007).

Naapurien ja asianosaisten kuuleminen (5 §)

Naapurin tai asianosaisten kuulemisesta peritään kuultavaa kohden maa-ainestaksan (5 §) mukainen kuulemismaksu 50,00 euroa/kuultava. Koska Lahden ympäristöpalvelut suoritti 26 naapurin

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 38

kuulemisen 26, on kuulemismaksu **1300,00 euroa**.

Vakuus (6 §)

Maksu vakuuden hyväksymisestä ja tarkastamisesta on **100,00 euroa**.

Perusmaksu	420,00 euroa
Maa-ainesmaksu	315,00 euroa
Kuulemismaksu	1300,00 euroa
Vakuusmaksu	100,00 euroa
Lupamaksu yhteensä	2135,00 euroa

Lupamääräysten vuosittainen valvontamaksu

Lahden ympäristöpalvelut – yksikkö valvoo lupamääräysten noudattamista ja tarkastaa lupa-alueen vuosittain maa-ainesasetuksen 7 §:n mukaisesti.

1.7.2016 voimaan tulleen maa-ainestaksan mukainen valvontamaksu (4 §) määräytyy lupapäätöksessä otettavaksi myönnetyn vuotuisen ottomäärän mukaan jokaiselta alkavalta k-m³:ltä 0,04 €/k-m³, ollen kuitenkin aina vähintään perusmaksu 420,00 euroa.

Lupahakemuksessa on arvioitu vuotuiseksi maa-ainesten ottamismääräksi 10 000 k-m³, mikä on suurin piirtein sama määrä kuin haettu kokonaismäärä 45 000 k-m³ jaettuna 5 vuoden ottamisajalla.

Luvansaaja on velvollinen maksamaan vuotuisen valvontamaksun luvan voimaantuloa seuraavan vuoden, eli tässä tapauksessa vuoden 2021 alusta aina luvan voimassaolovuoden loppuun asti. Mikäli luvan haltija ilmoittaa kirjallisesti valvontaviranomaiselle etukäteen lupa-aikana kyseisen vuoden tammikuun loppuun mennessä, ettei maa-aineksia oteta ko. vuonna, luvan haltijalta ei peritä kyseisen vuoden valvontamaksua.

Luvan haltijalta peritään vuosittain kulloinkin voimassa olevan maa-ainestaksan mukainen maa-ainesten ottomäärään perustuva valvontamaksu. Vuosittainen valvontamaksu on nykyisellä taksalla laskettuna vuonna 2021: 45 000 x 0,04 /5 v. = 360,00 euroa. Taksan mukaan valvontamaksua peritään vuosittain kuitenkin vähintään

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

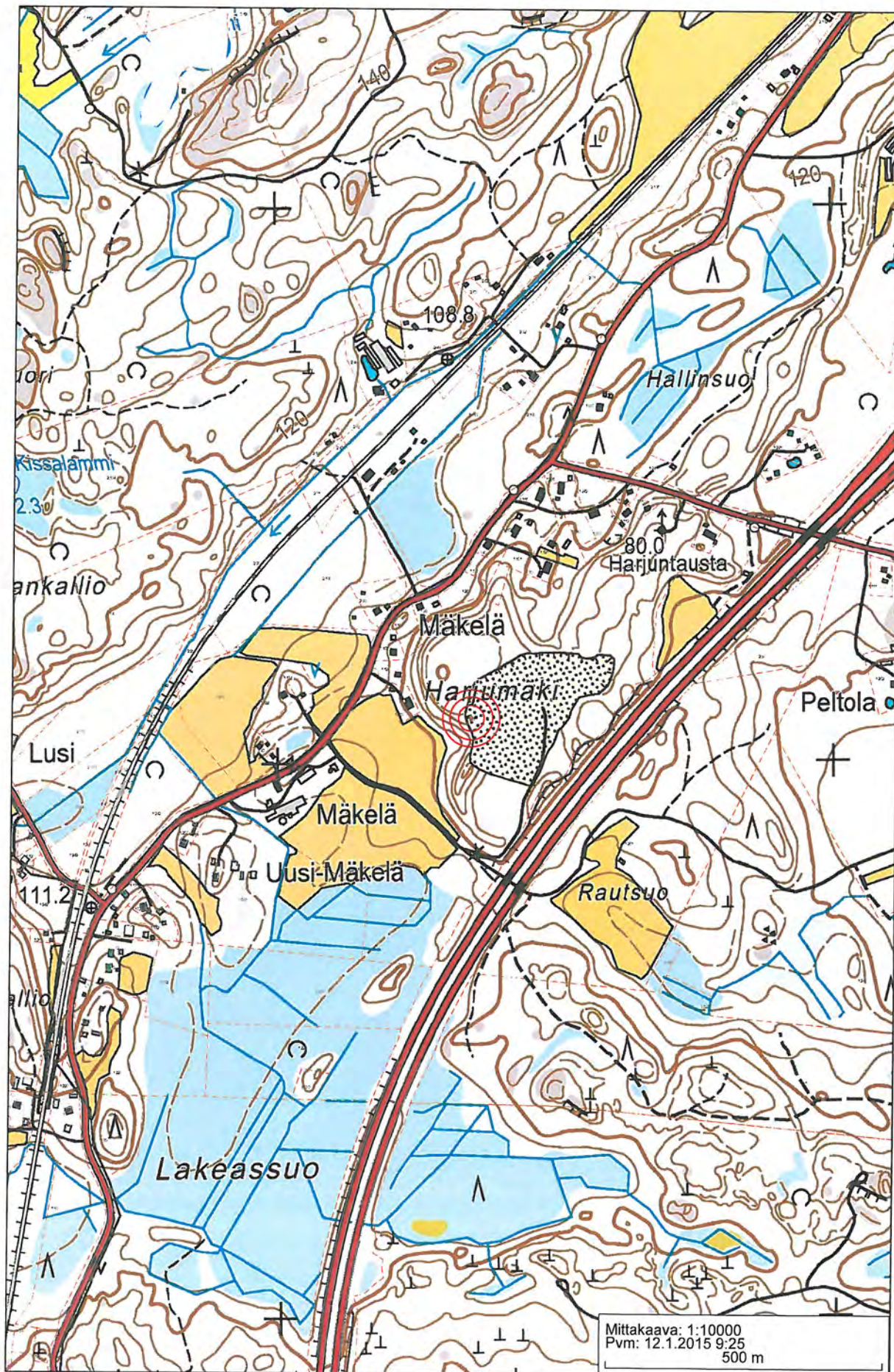
Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 38

420,00 euroa. Maksu peritään vuosittain, vuoden 2021 alusta luvan voimassaolovuoden, eli vuoden 2025 loppuun asti.

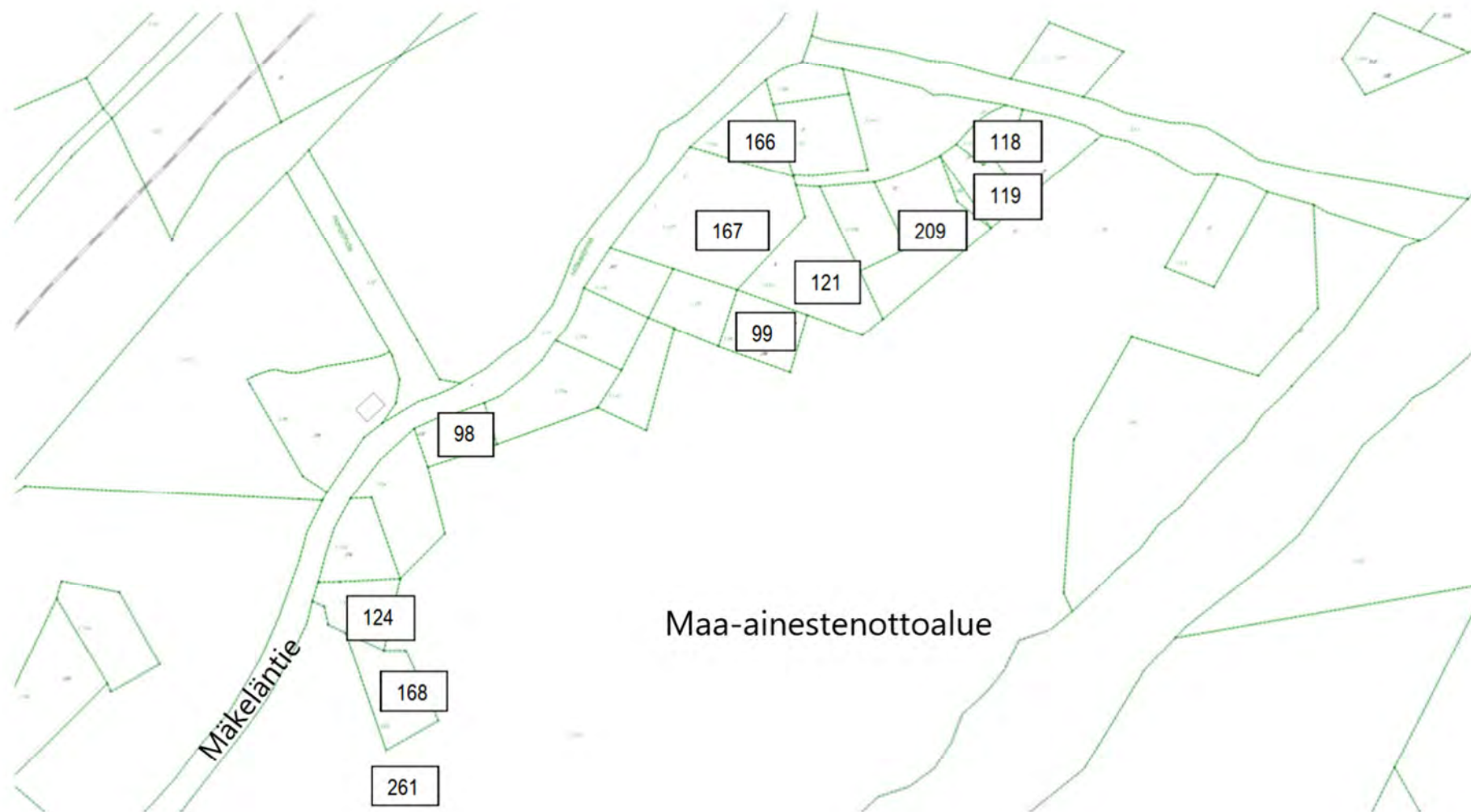
Lupapäätöksestä tiedottaminen

Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunta tiedottaa tästä päätöksestä julkisesti kuuluttamalla Lahden kaupungin sähköisellä ilmoitustaululla kaupungin verkkosivuilla. Päätös on nähtävillä Lahti Pisteessä, os. Lahden Palvelutori, Kauppakeskus Trio 2 krs., Aleksanterinkatu 18, Lahti sekä kaupungin verkkosivuilla. Tieto päätöksestä lähetetään myös asianosaisille.

Muutoksenhaku	Hallintovalitus Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen
Toimenpiteet	Ote: hakija Hämeen ELY-keskus Lahden kaupunki /Maankäyttö ja aluehakkeet Nastolan aluejohtokunta
Liitteenä	1. Sijaintikartta 2. Maa-ainestenottoalueen lähikaivot

Liite 2. Maa-ainestenottoalueen lähikaivot

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

Yhteislupa, maa-aineslupa ja ympäristölupa Hietalanharju 532-403-1-120

D/2181/11.01.00.01/2019

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja Ympäristönsuojelutarkastaja Jari Mäntylä, p. 044 416 2583

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Samalla rakennus- ja ympäristölupalautakunta tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Päätösehdotus Rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja Mika Kemppainen

Rakennus- ja ympäristölupalautakunta päättää perusteluosassa esitetyn mukaisesti myöntää Jorma Hietalalle:

- I) maa-ainesluvan kalliokiviaineksen ja soran ottoon
- II) ympäristöluvan kallion louhintaan ja murskaamiseen
- III) Muualta tuotavan ylijäämälouheen ja -maan vastaanottamiseen ja murskaamiseen

Perusteluosa

TIIVISTELMÄ

Jorma Hietala hakee Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunnalta yhteishakemuksella sekä maa-ainesettä ympäristölupaa Hietalanharjun maa-aineksen ottamisalueelle.

Maa-aineslain (555/1981) mukaista lupaa haetaan kymmeneksi vuodeksi kalliokiviaineksen ja soran ottamiseen alueelta yhteensä noin 100 000 m³ kokonaisottomäärälle.

Ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaista ympäristölupaa haetaan kallion louhintaan ja kiviaineksen murskaukseen siirrettävällä murskauslaitoksella. Lisäksi lupaa haetaan muualta tuotavan puhtaan ylijäämälouheen ja ylijäämämaan vastaanottamiseen.

Muualta tuotavaa louhetta on suunniteltu vastaanotettavan kymmenen vuoden aikana maksimissaan 100 000 tonnia ja ylijäämämaata maksimissaan 200 000 tonnia.

Muualta tuotavasta louheesta valmistetaan samoja mursketuotteita kuin alueelta louhitusta kalliokiviaineksestä ja vastaanotettua ylijäämämaata käytetään mullan valmistamiseen sekä alueen

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

maisemointiin.

Lupien voimassaoloajaksi haetaan kymmentä (10) vuotta lupapäätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta.

Hietalanharjun maa-ainesalue sijaitsee Lahdessa, Nastolan Immilässä. Alue sijaitsee linnuntietä noin yhdeksän (9) kilometriä Nastolan taajamasta pohjoiseen, Heinolantien (yhdystie 3136) länsipuolella. Alueelle on tieyhteys Heinolantieltä tieosoitteen Heinolantie 1210 kohdalta.

Ympäristölupaa haetaan suunnittelualueelle, joka käsittää lähes kokonaan kiinteistön Hietalanharju 532-403-1-120 sekä osan kiinteistöistä Lehtokangas 532-403-1-116 ja Yhteiset maa-alueet 532-878-1-0. Suunnittelualueen kokonaispinta-ala on noin 4 ha, josta kaivualueen pinta-ala on 2,76 ha.

Alueella ei ole tällä hetkellä voimassa olevaa maa-aineslupaa tai ympäristölupaa. Uusia lupia haetaan, koska alueella on vielä otettavaa kiviainesta. Alueelta on suunniteltu otettavaksi sekä kalliokiviainesta että soraa. Kalliokiviaines on tarkoitus irrottaa louhimalla. Kallioulouhe ja sora on suunniteltu jalostettavaksi murskaamalla ja seulomalla erikokoisiksi murskelajikkeiksi. Kiviainesta on suunniteltu käytettäväksi tie- ja muuhun infrarakentamiseen.

Vuosittaisen ottomäärän ja sen myötä vuosittaisen toiminta-ajan on arvioitu vaihtelevan murskeen käyttötarpeen mukaan. Sora- ja kalliomurskeen keskimääräisen vuosittaisen tuotantomäärän on arvioitu olevan 27 500 tonnia. Lupaa haetaan toimia kaikkina arkipäivinä ympäri vuoden. Käytännössä toimintaa ei kuitenkaan olisi hakijan mukaan joka päivä.

Suunnitellut päivittäiset toiminta-ajat olisivat arkisin maanantaista perjantaihin:

- murskausta klo 7–22,
- porausta klo 7–21,
- räjäytyksiä klo 8–18,
- rikitusta klo 8–18 ja
- seulontaa klo 6–22.
- kuljetuksia klo 6–22 ja lauantaisin klo 7–18.
- Muualta tuotua maa- ja kiviainesta vastaanotettaisiin arkisin maanantaista perjantaihin klo 6–22.

HAKIJA

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

Jorma Hietala

TOIMINTA JA SEN SIJAINTI

Hietalanharjun maa-ainesten ottoalue
Mobiili murskauslaitos ja porauskalusto

Tieosoite Heinolantie 1210, 16160 Okkeri
Yhteyshenkilö Jorma Hietala

Hakemuskiinteistöt:

- Hietalanharju 532-403-1-120 (3,761 ha)
- Lehtokangas 532-403-1-116 (0,6380 ha)
- Yhteiset maa-alueet 532-878-1-0 (koko kiinteistön pinta-ala 5,001 ha; palstan, jossa vuokra-alue sijaitsee, pinta-ala on noin 0,5 ha)

HAKEMUKSEN VIREILLETULO

Lupahakemus on tullut vireille 16.10.2019 ja sitä on täydennetty sekä 25.11.2019 että 16.1.2020.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE

Toiminta on maa-ainesluvanvaraista maa-aineslain (555/1981) 4 §:n ja ympäristöluvanvaraista ympäristönsuojelulain (527/2014) 27 § ja liitteen 1 taulukon 2 kohtien 7 c), 7 e) ja 13 f) mukaan.

Ympäristölupahakemus ja maa-aineslupahakemus käsitellään yhdessä ympäristönsuojelulain 47 a §:n ja maa-aineslain 4 a §:n ja 4 c §:n mukaisesti.

LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunta ratkaisee ympäristölupa-asian ympäristönsuojelulain 22 §:n ja maa-aineslupa-asian maa-aineslain 7 §:n mukaisesti.

TOIMINTAA KOSKEVAT PÄÄTÖKSET JA SOPIMUKSET

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

Maa-aineslupa

Kiinteistöllä 532-403-1-120 on ollut Nastolan ympäristölautakunnan vuonna 2005 myöntämä maa-ainestenottolupa soran ja hiekan ottamiseen. Lupa päättyi 2015.

Lahden seudun ympäristölautakunta myönsi 26.5.2015 (§ 35) tekemällään päätöksellä samalle kiinteistölle Jani ja Jorma Hietalalle maa-aineslain mukaisen luvan hiekan, soran ja kalliokiviaineksen ottamiseen. Maa-aineslupa siirrettiin Lahden kaupungin ympäristölupapäällikön 21.1.2016 tekemällä päätöksellä Jorma Hietalalle.

Lupapäätöksestä valitettiin Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen, joka antoi asiassa päätöksensä 9.9.2016 (pätösno 16/0389/2). Päätöksen mukaan Lahden seudun ympäristölautakunnan antamaa päätöstä ei ollut syytä kumota tai muuttaa valituksissa esitetyillä perusteilla.

Asiasta valitettiin edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Korkein hallinto-oikeus antoi asiassa päätöksensä 22.3.2018 (taltionumero 1387). Ratkaisussaan korkein hallinto-oikeus jätti osin valituksissa esitetyt vaatimukset tutkimatta, mutta korkein hallinto-oikeus katsoi, ettei hakemuksessa esitettyjä selvityksiä mm. melusta ja vesienhallinnasta voitu pitää riittävinä asian ratkaisemiseksi. Korkein hallinto-oikeus kumosi Lahden seudun ympäristölautakunnan päätöksen ja palautti asian lautakunnalle uudelleen käsiteltäväksi.

Ympäristölupa

Lahden seudun ympäristölautakunta myönsi 11.6.2015 (§ 34) tekemällään päätöksellä Jani ja Jorma Hietalalle ympäristöluvan kalliokiviaineksen louhintaan ja louheen ja soran murskaukseen kiinteistöllä 532-403-1-120.

Lupapäätöksestä valitettiin Vaasan hallinto-oikeuteen, joka antoi asiassa päätöksen 6.4.2017 (pätösno 17/0118/2). Hallinto-oikeus jätti osin valituksissa esitetyt vaatimukset tutkimatta, mutta se kumosi kuitenkin Lahden seudun ympäristölautakunnan päätöksen ja palautti asian lautakunnalle uudelleen käsiteltäväksi, mikäli hakija haluaisi jatkaa hakemustaan. Lautakunnan veloitettiin asiaa uudelleen käsitellessään huomioimaan palauttamisen syyt, jotka koskivat erityisesti melusta, meluntorjunnasta ja vesien hallinnasta annettujen selvitysten riittävyttä.

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

Maa-aines- ja ympäristölupa-asian uudelleen käsittely

Hakija ilmoitti lupaviranomaiselle jatkavansa hakemusasioidensa käsittelyä, minkä takia Lahden ympäristönsuojeluviranomainen pyysi 8.5.2018 hakijaa täydentämään lupahakemuksiaan. Hakemusta on hakijan mukaan oleellisesti muutettu ja selvityksiä ympäristövaikutuksista on erityisesti melun ja vesien osalta tarkennettu aiempiin lupahakemuksiin nähden. Kaivualueen pinta-alaa ja ottamismäärää on merkittävästi pienennetty edelliseen maa-aineslupahakemukseen nähden. Näin ollen hakija esittää lupahakemukset käsiteltäviksi kokonaan uusina hakemuksina.

Ottamismäärä ja toiminta on hakijan mukaan suunniteltu siten, että melu- ja vesivaikutukset ovat mahdollisimman vähäisiä. Tehtyjen lisäselvitysten perusteella hakijan käsitys on, että vaikutukset pinta- ja pohjavesiin ovat vähäiset ja ne ovat hyvin hallittavissa. Meluvaikutukset ovat hakijan mukaan hetkellisiä ja toiminnan aikaisia, ennustettavissa ja hallittavissa.

Hakija katsoo, että sekä vesi- että meluvaikutuksia voidaan tarkkailla ja toimintaa voidaan tarvittaessa tarkkailun perusteella muuttaa. Toiminnasta ei näin ollen hakijan mukaan synny ympäristöön yhtäkkisiä ja peruuttamattomia melu- tai vesivaikutuksia. Hakija katsoo, että luvan myöntämisen ja toiminnan sijoittamisen edellytykset näin ollen täyttyvät.

Toiminta on mahdollista järjestää hakijan mukaan alueella siten, ettei toiminnasta aiheudu terveyshaittaa, haittaa luonnolle ja sen toiminnoille, luonnonvarojen käyttämisen vaikeutumista tai ympäristön yleisen viihtyvyyden, kulttuuriarvojen tai virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä eikä vedenhankinnan vaikeutumista.

Hakijan mukaan alueella ei ole erityisiä luonnonolosuhteita eikä kaunista maisemakuvaa. Hakija katsoo, ettei toiminnasta aiheudu naapurustolle kohtuutonta räsitusta, kun toiminta järjestetään lupahakemuksen mukaisesti.

Luvanvaraisten toimintojen aloittaminen muutoksenhausta huolimatta

Jorma Hietala hakee alueelle maa-aineslain 21 §:n mukaista lupaa aloittaa maa-ainesten ottotoiminta ennen kuin maa-aineslupapäätös on saanut lainvoiman. Alueelle haetaan myös ympäristönsuojelulain 99 §:n mukaista lupaa aloittaa toiminta ympäristölupapäätöksen mukaisesti muutoksenhausta

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

huolimatta. Hakijan käsitys on, ettei toiminnan aloittaminen tekisi muutoksenhakua hyödyttömäksi.

Hakija toteaa, että edellisten valitusten käsittely kesti noin kolme vuotta ja että uusi, mahdollisesti samoja asioita koskeva muutoksenhakuprosessi pitkittäisi toiminnan aloittamista uudelleen usealla vuodella. Hakija esittää, että toiminnan aloittaminen mahdollistettaisiin aiemmin ratkaisemattomien asioiden, melun ja vesivaikutusten osalta lupamääräyksillä ja tarvittaessa toiminnan valvonnalla. Hakijan käsitys on, että hallinto-oikeuksien aikaisempien päätösten perusteella muilta osin luvan myöntämisen edellytykset ovat olemassa.

Suunnittelualueelta on otettu maa-aineksia vuodesta 2005 alkaen. Suunnittelualueella ei ole tällä hetkellä voimassa maa-aines- tai ympäristölupaa.

Sopimukset

Suunnittelualue käsittää kiinteistön Hietalanharju sekä osan kiinteistöistä Lehtokangas ja Yhteiset maa-alueet. Kiinteistöt Hietalanharju ja Lehtokangas ovat hakijan omistuksessa. Yhteismaa-alueen omistajan, Immilän yhteismaiden kanssa on tehty sopimus, jossa ns. Kosenvuoren alempi palsta sisällytetään ympäristöluvassa haettavaan alueeseen.

Hakemusalueen naapurikiinteistön Kangasharju omistajan kanssa on tehty sopimus, jonka perusteella soranotto voidaan ulottaa tilan rajaan saakka. Toisen naapurin, eli Liljeroosin tilan omistajan kanssa on sovittu, että soranotto voidaan ulottaa 2 metrin päähän tilan rajasta.

KAAVOITUS

Alueella on voimassa Päijät-Hämeen maakuntakaava 2014 (hyväksytty 2.12.2016). Suunnittelualue on merkitty maakuntakaavassa maaseutumaiseksi alueeksi, eikä sillä tai sen läheisyydessä ei ole tarkempia kaavamerkintöjä tai aluerajauksia. Suunnittelualueella ei ole yleis- eikä asemakaavaa.

TOIMINNAN SIJAINNIN SIJAINNIN JA SEN YMPÄRISTÖ

Hietalanharjun ottamisalue sijaitsee Lahdessa, Nastolan Immilässä,

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

linnutietä noin yhdeksän (9) kilometriä Nastolan taajamasta pohjoiseen, Heinolantien (yhdystie 3136) länsipuolella. Alueelle on tieyhteys Heinolantieltä tieosoitteen Heinolantie 1210 kohdalta.

Suunnittelualue eli maa-aines- ja ympäristölupa-alue käsittää kiinteistön 532-403-1-120, jonka pinta-ala on 3,761 ha sekä osan kiinteistöistä 532-403-1-116 (0,6380 ha) ja 532-878-1-0 (koko kiinteistön pinta-ala on 5,001 ha, josta vuokra-alue sijaitsee palstalla, jonka pinta-ala on noin 0,5 ha). Suunnittelualueen kokonaispinta-ala on noin 4 hehtaaria.

Maankäyttö ja maastonmuodot

Alue lähiympäristöineen on metsä- ja maatalouden käytössä. Asutus on haja-asutusta ja se sijoittuu pääosin Heinolantien varteen tai tien läheisyyteen. Sekä suunnittelualue että sen ympäristö on pinnanmuodostukseltaan hyvin vaihtelevaa. Seudun korkeimmat kohdat, jotka ovat yleensä avokallioita, nousevat tasoon +130 tai jonkin verran sen yläpuolelle. Halkokorvenjoen uoma on noin tasossa +75 ja sen viereiset pellot noin tasossa +76...79. Halkokorvenjoen länsipuolella keskimääräinen maanpinnan korkeus vaihtelee noin +115...120 tienoilla. Joen itäpuolella maasto on matalampaa, vaihdellen keskimäärin korkeustasolla noin +90...110.

Suunniteltu ottamisalue sijaitsee kohouman rinteessä siten, että ottamisalueen korkeimmat kohdat ovat noin tasossa +127. Idän suuntaan maanpinta laskee jyrkästi kohti Halkokorvenjokea, jonka pinta on noin tasossa +75. Lännen suuntaan maasto on tasaisempaa. Korkeustaso suunnittelualueen länsireunalla on +110...120. Maasto viettää suunnittelualueelta länttä kohti, nousten sitten taas Iso Kosenvuoren kohdalla ylimmillään tason +130 yläpuolelle.

Maisema

Suunnittelualueella on ollut maa-ainesten ottamista vuodesta 2005 lähtien. Valtaosa suunnittelualueen maanpinnasta on soraa eli maan humuskerros on poistettu ja siirretty välivarastoon. Ilmakuvissa maa-ainestenottoalue erottuu selvästi muutoin metsäisestä maisemasta.

Heinolantietä reunustavat suunnittelualueen tienoilla kauttaaltaan metsät ja mäet, joten alueelle ei kesäaikaan ole näkymää Heinolantieltä. Talvella lehdettömään aikaan ottamisalue näkyy liittymän kohdalla paikoitellen Heinolantieltä. Pohjoisen suunnasta Halkotieltä ja Halkokorventieltä on näkymä maa-ainesalueelle.

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

Näkymät ovat paikallisia ja pääasiassa suunnittelualue ei näy lähi- tai kaukomaisemassa.

Asutus

Suunnittelualueella on neljä (4) rajanaapurikiinteistöä. Niistä kolme on rakentamattomia ja metsätalousskäytössä. Kiinteistöllä 532-403-1-116 olevan lomarakennuksen käyttötarkoitus on muutettu varastorakennukseksi, eikä se siten ole enää asuinkäytössä (Lahden kaupunki, rakennusvalvonta, rakennuslupa 398-2019-238, päätöspäivämäärä 28.08.2019).

Lähin asuttu rakennus, vakituinen asuinrakennus, sijaitsee osoitteessa Heinolantie 1237, noin 520 metriä suunnittelualueen rajasta koilliseen. Tilalla harjoitetaan islanninhevosten jalostusta. Asuinrakennuksen ja Heinolantien välissä on metsälaidun, jota käytetään ympärivuotisesti islanninhevosten laitumena.

Koillisessa, Halkotien varrella, on vakituista asutusta noin 580 metrin etäisyydellä suunnittelualueen ulkorajasta lukien. Kaakossa lähin asutus on Koivulantien varrella noin 800 metrin etäisyydellä suunnittelualueen ulkorajasta. Koivulantien päässä on yksi lomarakennus, muut ovat vakituisia asuinrakennuksia.

Lounaassa Kolisevantien päässä on lomarakennuksia lähimmillään noin 820 metrin etäisyydellä suunnittelualueen ulkorajasta. Kauempana Kolisevantien varrella on myös vakituista asutusta.

Kasvillisuus ja luonnonolosuhteet

Suunnittelualueella ei juurikaan ole jäljellä alkuperäistä kasvillisuutta, sillä koko alue on maa-ainesten ottamiskäytössä. Alueen ympäristö on tavanomaista metsämaata. Alueen pohjois- ja länsipuolen rajanaapurina sijaitsevan tilan 532-403-1-54 luontoarvoista on tehty selvitys vuonna 2005 myönnetyn luvan yhteydessä.

Maastokäynnin perusteella alueella ei havaittu luonnonsuojelulain mukaisia luontotyyppejä eikä uhanalaisia kasvi- ja eläinlajeja. Häme-Uusimaan metsäkeskuksen kartoituksessa on havaittu kaksi metsälain mukaista erityisen tärkeää elinympäristöä: umpeen kasvanut lampi ja luhtainen suo, joista lampi sijoittuu Rahkosuon alueelle ja suo Iso Kosenvuoren alueelle. Hämeen ELY-keskus on aiemman lupakäsittelyn yhteydessä vuonna 2014 antanut lausunnon, jonka mukaan alueella ei ole erityistä merkitystä luonnonsuojelun kannalta.

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

Suojellut alueet

Aarnihaan luonnonsuojelualueet

Lähimmät suojellut alueet ovat luokassa yksityismaiden suojelualueet suojellut Aarnihaan luonnonsuojelualue (YSA203967) ja Aarnihaan luonnonsuojelualue 2 (YSA242024). Suojellut alueet sijaitsevat suunnittelualueen koillispuolella, lähimmillään noin 310 metrin etäisyydellä suunnittelualueen rajasta suojellun alueen etelärajaan lukien.

Luonnonsuojelualueen perustamispäätöksen (8.4.2008, HAM-2007-L-692-257) aluekuvauksen mukaan pohjoisempi Aarnihaka on vanha hakamaa, jolla laidunnetaan hevosia. Suojelupäätöksen perusteluiden mukaan rauhoitettavalla alueella on harvinaistuvaa perinneluontotyyppiä, jonka suojelu on luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen kannalta tarpeellista.

Eteläpuolinen Aarnihaka 2 on suojelupäätöksen (17.8.2018, HAMELY/627/2018) aluekuvauksen mukaan koivuinen hevoshaka, jossa on kuivan lehdon piirteitä. Alue täyttää valtaosin METSO-ohjelman II-luokan kriteerit. Päätöksen perustelujen mukaan luonnonsuojelualueen perustaminen täydentää luonnonsuojelualueverkostoa ja alueen suojelu on luonnon monimuotoisuuden kannalta tarpeellista.

Avosuo ja metsälakikohteet

Suunnittelualueen länsipuolella sijaitseva avosuo (aluetunnus 602) on luokiteltu metsälain 10 §:ssä määritellyksi erityisen tärkeäksi elinympäristöksi (ns. metsälakikohde). Kohteen tyyppinä on suoelinympäristöt. Suunnittelualueen luoteispuolella noin 370 metrin etäisyydellä (tunnus 613) on kaksi metsälakikohdetta, joiden tyyppi on pienvesien välittömät lähiympäristöt. Tyypitys perustuu Suomen metsäkeskuksen avoimen metsätiedon aineistoon.

Kohteet ovat rauhoitettuja metsälain 10 §:n perusteella. Metsälain 10 § mukaan ”metsiä tulee hoitaa ja käyttää siten, että turvataan yleiset edellytykset metsien biologisen monimuotoisuuden kannalta tärkeiden elinympäristöjen säilymiselle.”

Muutoin suunnittelualueella tai suunnitellun toiminnan vaikutusalueella ei ole suojelualueita tai -kohteita.

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

Iso Kosenvuori

Suunnittelualan länsipuolella sijaitseva Iso Kosenvuori on Päijät-Hämeen POSKI -loppuraportissa luokiteltu paikallisesti arvokkaaksi harjualueeksi (arvoluokka 4). Suunnittelualue sijaitsee POSKI-projektissa paikallisesti arvokkaaksi rajatun alueen ulkopuolella. Iso Kosenvuori ei kuulu valtakunnalliseen harjunsuojeluohjelmaan eikä sitä ole luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaaksi maisemansuojelualueeksi.

Muut arvokkaat kohteet

Suunnittelualueella tai sen läheisyydessä ei ole valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita. Suunnittelualueella tai sen läheisyydessä ei myöskään ole muinaisjäännöksiä tai muita kulttuuriperintökohteita eikä rakennusperintörekisterin suojeltuja rakennuksia.

Maa- ja kallioperä, pohjavedet sekä talousvesikaivot

Suunnittelualan kallioperän pääkivilaji on emäksinen mikroliinigraniitti. Maaperän kerrostumat ovat suunnittelualan seudulla yleisesti ottaen hiekkamoreenia. Paikallinen vaihtelu on kuitenkin suurta.

Suunnittelualue sijaitsee Iso Kosenvuoren länsipuolisella alueella, joka luokiteltiin aiemmin III luokan pohjavesialueeksi. Päijät-Hämeen alueella tehdyn POSKI-projektin mukaan Iso Kosenvuoren pohjavesialue on kallioiselle mäelle kerrostunut, kahden pohjoiseteläsuuntaisen pitkittäisharjun kokonaisuus.

Kallioalueet jakavat Iso Kosenvuoren pohjavesialueen pieniksi valuma-alueiksi. Näillä pienillä valuma-alueilla muodostuvat pohjavesimäärät ovat vähäisiä. Alueilla ei näin ollen ole yhdyskunnan vedenhankinnan kannalta suurta merkitystä. POSKI – projektin tutkimusten perusteella Hämeen ELY-keskus poisti alueen pohjavesiluokituksesta.

Suunnittelualue sijoittuu pääosin läntiselle muodostumisalueelle. Länsipuolisen alueen maa-aines on pääasiassa moreenia. Itäpuolisen muodostumisalueen maa-aines on pääasiassa hiekkaa ja soraa. Molemmissa on useita kalliopaljastumia, joten kallio on suureksi osaksi pohjavedenpinnan yläpuolella ja muodostuman kerrospaksuudet ovat vähäiset. POSKI-projektissa Iso Kosenvuori luokiteltiin maa-ainesten ottoon osittain soveltuvaksi alueeksi eli

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

maa-ainesten ottaminen on tietyin reunaehdoin mahdollista.

Tehdyissä maaperätutkimuksissa suunnittelualueella ei havaittu pohjavesipintaa, vaan maaperä on kuivaa. Harjuaines on hyvin vettä johtavaa, joten alueelle satanut vesi valuu korkeuskäyrien mukaisesti kallion pintaa pitkin alaspäin.

Vettä johtavia hiekkakerroksia esiintyy kalliomäkien välisessä laaksossa, johon pohjavedet virtaavat alueen läpi purkautuen Halkokorvenjokeen/ Luhtajokeen. Pohjaveden pinnat havaittiin ainoastaan ympäristön alavimmissa kohdissa; luoteispuolisen korven laidalla ja itäpuolella sijaitsevassa kaivossa.

Lähimmät talousvesikaivot on kartoitettu luvanhakemisen yhteydessä vuonna 2014. Kaikki lähimmät talousvesikaivot sijaitsevat vähintään 500 metrin etäisyydellä suunnittelualueen rajasta lukien. Suunnittelualueen rajanaapurikiinteistöllä 532-878-1-0 on rengaskaivo, jonka vedenkorkeudeksi on mitattu +75,33. Kyseinen kaivo ei ole talousvesikäytössä, koska kiinteistöllä oleva rakennus ei ole asuinkäytössä.

Pintavedet

Suunnittelualueen ja Iso Kosenvuoren välisellä alueella on kaksi ympäristöään alavampaa painannetta, joihin on syntynyt soistumat. Kartta- ja maastotarkastelun perusteella soistumat ovat syntyneet ympäristöstään vettä kerääviin maaston painaumiin, joiden pohjana on kallio tai muu vettä läpäisemätön kerros.

Soistumien pääasiallinen valuma-alue on Iso Kosenvuoren puolella ja vähäisempi osuus vesistä tulee idän suunnasta. Soistumista ei ole todennäköisesti merkittävää virtausta eteenpäin, mutta runsasvetiseen aikaan vettä voi purkautua ylivalumana. Kuivina aikoina vettä ei todennäköisesti purkaudu.

Maaperätutkimuksiin ja karttatarkasteluun perustuen suunnittelualueen läpi pohjoiseteläsuunnassa kulkee kalliokynnys, joka jakaa veden virtauksen lännen ja idän suuntaan. Vaikka kalliokynnys jakaa virtausta, laskee vesi sekä sen länsi- että itäpuolelta lopulta kalliokynnyksen pohjois- ja eteläpuolitse Halkokorvenjoen suuntaan.

Halkokorvenjoki virtaa suunnittelualueen itäpuolella pohjoiseteläsuunnassa, lähimmillään 55 metrin etäisyydellä suunnittelualueen rajasta lukien. Suunnittelualueelta ei ole suoraa

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

ojayhteyttä Halkokorvenjokeen.

Lähimmät järvet ovat Ruuhijärvi (pinnankorkeus +86,0) noin 1,8 kilometriä suunnittelualueesta länteen, Arrajärvi (+74,1) noin 2,3 kilometriä suunnittelualueesta koilliseen ja Sylvöjärvi (+74,4) noin 2,5 kilometriä suunnittelualueesta etelään.

OTTAMISTOIMINTA

Kiviaines ja sen käyttö

Otettava maa-aines on soraa ja kalliota. Se käytetään joko sellaisenaan tai jalostetaan murskaamalla tai seulomalla erikokoisiksi murskelajikkeiksi. Kiviainestuotteet tullaan käyttämään teiden ja rakennuksien, sekä rautateiden pohjarakennusmateriaalina sekä mahdollisesti asfaltin ja betoniteollisuuden raaka-aineena. Alueen kiviaines on tutkittua ja hyvälaatuista. Vuosittainen ottomäärä vaihtelee käyttötarpeen mukaan.

Suunnittelualue, ottamismäärät ja -aika

Kokonaisottamismäärä on noin 100 000 m³kr, josta kallion määräksi arvioidaan noin 30 000 m³kr ja soran 70 000 m³kr. Lupaa haetaan kymmeneksi (10) vuodeksi, jolloin laskennallinen vuosittainen ottomäärä on noin 10 000 m³kr. Määrä vaihtelee merkittävästi vuosittain markkinatilanteen mukaan.

Maa-aines- ja ympäristölupaa haetaan kymmeneksi (10) vuodeksi lainvoimaiseksi tulemisesta. Toiminta on tarkoitus aloittaa heti, kun lupapäätös saa lainvoiman tai sille myönnetään MAL 21 § ja YSL 199 § mukainen aloittamislupa.

Toiminta-ajat

Alueella tuotetaan mursketta tarpeen mukaan. Lupaa toimia haetaan kaikille arkipäiville, mutta käytännössä toimintaa ei ole joka päivä koko haettua päivittäistä työaikaa. Toimintaa voi olla ajoittain esimerkiksi muutaman päivän kerrallaan.

- Murskaus 7.00 – 22.00
- Poraus 7.00 – 21.00
- Louhintaräjäytykset 8.00 – 18.00
- Rikotus 8.00 – 18.00
- Seulonta 6.00 – 22.00

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

Myyntikuljetukset, työmaan sisäinen liikenne, henkilöliikenne ja kaluston logistiikka arkisin ma-pe klo 6.00 – 22.00 ja lauantaisin klo 7.00 – 18.00
Muualta tuodun maa- ja kiviaineksen vastaanotto vain sovittuna aikoina, klo 6.00 – 22.00 välisenä aikana

Vaihtoehtoisesti toimintaa voi olla pidemmän jakson ajan vain osan päivää. Myyntikuljetuksia on arkipäivisin ympäri vuoden. Louheen ja maa-aineksen vastaanottoa voi niin ikään olla arkipäivisin ympäri vuoden, luvanhakijan kanssa sovittuina aikoina. Yksityishenkilöiden rakennushankkeet ovat usein käynnissä myös viikonloppuisin. Tästä syystä lupaa haetaan kuljetuksille myös lauantaisin klo 7.00–18.00 välisenä aikana.

Ottamisjärjestys, vaiheistus ja ottamistasot

Liitekarttojen sekä ympäristömeluselvityksen perusteella louhinta- ja murskaus on tarkoitus järjestää siten, että soraa ja hiekkaa kaivetaan sekä pohjois-etelä -suuntaisen kallioselänten itä- että länsipuolelta. Kallioselänten laki louhitaan. Maanpinnan korkeus ottamisalueella alenee ottamisen seurauksena alueen eteläosissa noin + 130 m - 120 m tasolta noin tasolle +125 m - 117 m ja pohjoisosassa noin tasolta + 125 m - 110 m tasolta + 115 m - 108 m:n tasolle.

Louhinta-alueen maanpinta kallistetaan ottamisen yhteydessä länteen, luoteeseen ja pohjoiseen. Kallistuksella johdetaan alueella syntyvät pintavedet samaan suuntaan kuin alkuperäisellä maanpinnalla ennen ottamista. Kallion alin ottotaso jätetään ottamisalueen luoteisosassa noin 2 metriä ylemmäksi kuin naapurikiinteistön 532-403-1-54 pohjavesiputkessa PT4 havaittu pohjavedenpinta + 105,99 m. Näin kalliokynnys ohjaa Iso Kosenvuoren ja ottamisalueen kallioselänten välissä olevan notkelman pinta- ja pohjavesien kulkua ottamisen jälkeenkin samaan pohjois-luoteen suuntaan kuin ennen ottamista.

Kiviainesta murskataan ja rikutetaan ottamisalueen kallioselänten länsipuolisella alueella. Toiminnot sijaitsevat lähimpään häiriintyvään kohteeseen, eli Aarnihaan suojelualueeseen nähden selänten takana. Murskaimella on kaksi paikkaa, toinen etelässä ja toinen pohjoisessa. Murskausta tehdään yhdessä paikassa kerrallaan. Alueen itäreunasta otettavaa soraa seulotaan mekaanisella seulaverkolla kallioselänten itäpuolella. Tukitoiminta-alue sijaitsee suunnittelualueen koillisosassa.

Kaivannaisjätteet

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

Maa-aineksen ottamisen etenemisen mukaisesti kaivualueelta poistetaan pintamaat niiltä kohdin kuin niitä ei vielä ole kuorittu. Kuoritusta pintamaasta syntyy kaivannaisjätettä, jolla tarkoitetaan kallio- tai maaperässä luonnollisesti esiintyvän orgaanisen tai epäorgaanisen aineksen irrotuksessa tai sen varastoinnissa, rikastamisessa tai muussa jalostamisessa syntyvää jätettä.

Alueelta kuorittavan pintamaan määrän arvioidaan olevan tulevan lupakauden aikana noin 2 000 m³. Suurin osa pintamaasta on kuorittu jo aiemman ottamistoiminnan aikana.

Alueelta kuorittu pintamaa luokitellaan pilaantumattomaksi maa-ainekseksi valtioneuvoston asetuksen (190/2013) kaivannaisjätteistä mukaan, koska se on luonnontilaista, eikä se sisällä haitallisia aineita siten, että siitä voi aiheutua ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa.

Pintamaan ylempi kerros sisältää orgaanista ainesta, esimerkiksi puiden kantoja ja muuta kasvillisuutta, joka muuttuu biologisesti, eli se luokitellaan "ei pysyväksi" jätteeksi. Pintakerroksen alapuolella oleva sora, hiekka ja muut kiviainekset luokitellaan pysyväksi jätteeksi.

Syntynyttä kaivannaisjätettä voidaan hyödyntää alueella tarpeen mukaan suojarakenteina estämään melun ja pölyn leviämistä ympäristöön. Kasat sijoitetaan varastoon kaivualueelle. Ottamisen ja maisemoinnin edetessä pintamaat hyödynnetään alueen jälkihoidossa ja maisemoinnissa.

Alueelta peräisin oleva puhdas pintamaa on luonnonmateriaali, joka ei aiheuta ympäristövaikutuksia.

KIVIAINEKSEN JA MAAN VASTAANOTTO

Louheen vastaanotto ja varastointi

Alueelle vastaanotetaan rakentamisessa syntynyttä hyödyntämiskelpoista louhetta eli kalliosta louhimalla irrotettua pilaantumaton kiviainesta. Vastaanotettava louhe on peräisin hakijan sopimuskumppanien maanrakennustyömailta.

Louhe tuodaan alueelle kuorma-autoilla. Vastaanottoa on vain sovittuna aikoina, jolloin alueella paikalla on luvanhakijan vastuuhenkilö. Saapuvat kuormat tarkastetaan ja niiden alkuperätiedot kirjataan ylös. Louheesta valmistetaan murskaamalla

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

samoja murskelajikkeita kuin alueelta louhitusta kiviaineksesta.

Alueelle ei oteta vastaan materiaaleja mahdollisesti pilaantuneilta alueilta, kuten teollisuusalueilta, huoltoasemien, ampumaratojen, pesuloiden jne. läheisyydestä. Kaikki vastaanotettava louhe myydään murskeiksi jalostettuna edelleen.

Vastaanotettu louhe varastoidaan odottamassa murskaamista kaivualueen länsireunassa lähellä murskauslaitoksen sijaintipaikkaa.

Maa-aineksen vastaanotto ja varastointi

Alueelle otetaan vastaan rakentamisessa syntynyttä puhdasta eli pilaantumaton maa-ainesta, jota ei ole voitu hyödyntää kyseisessä maanrakennuskohteessa. Vastaanotettava maa-aines on peräisin hakijan sopimuskumppanien maanrakennustyömailta. Alueelle ei oteta vastaan materiaaleja mahdollisesti pilaantuneilta alueilta, kuten teollisuusalueilta, huoltoasemien, ampumaratojen, pesuloiden jne. läheisyydestä. Puhdasta maa-ainesta käytetään sekä ottamisalueen maisemointiin että soveltuvilta osin mullan tuotantoon.

Mullan seulonnassa raaka-aineena käytetään muualla rakentamisessa jäänyttä ylijäämämaata, paikalta otettua hienorakeista kivennäismaata (hiekkaa, silttiä) ja tarpeen mukaan pieniä eriä maaton puunkuorta, esimerkiksi kantoja. Multa valmistetaan seulomalla aineksista pois kivet, oksat ja muut epäpuhtaudet ja sekoittamalla raaka-aineet keskenään tasalaatuisiksi oikeassa seossuhteessa. Mullan seulontaa on vähäisessä määrin, joitakin tonneja vuosittain. Sen tarkoituksena on edistää puhtaan maa-aineksen kierrätystä ja hyötykäyttöä.

Puhdas maa-aines varastoidaan siten, ettei siitä aiheudu päästöjä pintavesiin.

JÄLKIHOITO JA ALUEEN TULEVA KÄYTTÖ

Alueen jälkihoitoa ja maisemointia voidaan tehdä toiminnan edetessä sitä mukaa, kuin se on toiminnan kannalta mahdollista. Ottamistoiminnan loputtua kokonaan alueelta puretaan rakennelmat ja laitteet. Tukitoimintoalue suunnitellaan jätettäväksi paikoilleen, koska sitä voidaan toiminnan loputtua käyttää erilaiseen varastointiin.

Alue palautuu toiminnan jälkeen metsämaaksi, mikäli alueen kaavoitukseen tai muuhun maankäytön suunnitteluun ei tule

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

oleellisia muutoksia luvan aikana. Tarvittaessa jälkihoitosuunnitelma päivitetään muutosten mukaiseksi ottamistoiminnan loppuvaiheessa.

Kaivualueen muotoilun yleisenä periaatteena on, että alue muotoillaan turvalliseksi ja maisemaan sopivaksi. Luiskissa tavoitteena on 1:2...1:3 kaltevuus. Kaivualueen itäosan korkea rintausta luiskataan siten, että rinteen kaltevuus myötäilee ympäröivän metsämaan kaltevuutta. Itärinteen yläosaa loivennetaan ja pyöristetään työntämällä soraa rinteen yläreunasta alas.

Koska maisemoitava alue sisältää jyrkkää sorarinnettä, tasaista sora- tai murskepohjaista harjun lakea ja alavampaa, mahdollisesti muussakin käytössä olevaa soranottoalueen pohjaa, myös maisemointi tehdään eri lailla kaivualueen eri osissa. Kaiken kaikkiaan sekä harjun kuiva laki että soranottoalueen itäpuolen pohja ovat melko vaativia kasvupaikkoja, jotka toisaalta voivat toimia erityisinä kasvuympäristöinä karuja kasvuolosuhteita edellyttäville lajeille.

Maisemoinnin periaatteena on tehdä soranottoalueesta monimuotoinen ja vaihteleva elinympäristö sekä toisaalta mahdollistaa kaivualueen itäosan käyttämisen edelleen varasto- tai muuna toiminta-alueena. Maisemoinnissa vuorottelevat murske- ja sorapohjaiset kasvupaikat ja toisaalta pintamailla peitetyt kasvualustat. Koska kaivualue on melko pienialainen ja metsien ympäröimä, alue todennäköisesti lähtee metsittymään luontaisesti ja luonnon siemen saattaa selvitä paikalla jopa paremmin kuin istutetut taimet. Osalla alueesta kokeillaan myös istutustaimia.

KIVI- JA MAA-AINEKSEN JALOSTUSTOIMINTA

Raaka-aineet, tuotteet ja tuotantomäärät

Murskattava määrä on keskimäärin 27 500 tonnia (kokonaistuotanto jaettuna kymmenellä lupavuodella). Määrä ja tuotettavat lajikkeet vaihtelevat vuosittain. Edellä mainittu määrä sisältää sekä paikalta otettujen soran ja kallion että muualta tuodun louheen murskauksen. Keskimääräinen päivittäinen tuotantomäärä on 500–2 000 tonnia, vaihdellen kuitenkin tuotettavan lajikkeen ja laitteiston mukaan 50–3 000 tonnin välillä.

Tuotanto-, käyttö-, tai käsittelymäärä:

- Hiekka ja sora, paikalta otettu, 14 000 t/v, kok.tuot. ~140 000 t
- Kalliokiviaines, paikalta louhittu, 8 500 t/v, kok.tuot. ~85 000 t

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

- Muualta tuotu kalliolouhe, 5 000 t/v, max 10 000 t /vuosi
- Muualta tuotu maa-aines, 5 000 t/v, max. 20 000 t / vuosi
- Kannot, Muutamia kuormia, max. muutamia kuormia / vuosi
- Kevyt polttoöljy, 5...20 m³, max. 20 m³
- Räjähdeaineet, 3 t, ~30 t / koko lupa-aika
- Vesi, 200 m³, 500 m³ / vuosi
- Tuotteet:
- Sora- ja kalliomurskeet, 27 500 t *, kok.tuot. ~325 000 t
- Seulottu multa, 1 000 t, 5 000 t / vuosi

* Tuotantomäärä sisältää sekä paikalta otettujen soran ja kallion että muualta tuodun louheen murskauksen.

Louhinta ja rikotus

Alueelta otetaan noin 30 000 m³tr kalliota, joka irrotetaan louhimalla. Louhintatyöt tilataan aliurakkana alan ammattilaisilta, jotka tuovat räjähdysaineet päivittäisen tarpeen mukaan työmaalle ja vievät käyttämättömät aineet vastaavasti välittömästi pois alueelta. Louhintatyö koostuu porauksesta, panostuksesta, räjäytyksestä sekä tarvittaessa ylisuurten lohcareiden rikotuksesta.

Työn aluksi louhinta-alue merkitään maastoon varoituskyltein ja lippusiimoin. Ennen porausta porausreikien paikat merkitään maastoon panostussuunnitelman mukaisesti. Porausreikien määrään ja reikäväliin vaikuttavat mm. louhittavan kallion laatu, irrotettava materiaalmäärä, käytettävä räjähdysaine sekä haluttu lohcarekoko.

Porauksessa käytetään hydraulisia, tela-alustaisia poravaunuja, joissa on pölynkeräyslaitteisto. Poravaunu koostuu hydraulisesta porauslaitteistosta ja kompressorista, joiden tarvitsema energia tuotetaan dieselmootorilla. Käytettävä räjähdysainemäärä on noin 0,5...1 kg/m³tr.

Mikäli räjäytyksissä syntyy esimurskaimeen sellaisenaan liian suuria lohcareita, ne rikotetaan ennen murskausta hydraulisella, kaivinkoneeseen tai esimurskaimeen liitetyllä iskuvasaralla. Louhintakaluston sijainti muuttuu louhinnan etenemisen mukaan. Kalusto on urakoitsijan omistuksessa.

Murskaus ja seulonta

Alueella murskataan sekä paikalta otettua soraa ja kalliota että tarpeen mukaan muualta tuotua, rakentamisessa syntynyttä louhetta. Murskauksessa murskattavan materiaalin raekokoa pienennetään

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

vaiheittain haluttuun raekokoon.

Kiviainesta murskattaessa murskauslaitos on tavanomaisesti kaksi- tai kolmivaiheinen. Se koostuu esi-, väli- ja jälkimurskaimista, hihnakuljettimista ja seuloista. Esimurskaimena käytetään yleensä leukamurskainta ja väli- ja jälkimurskaimina kara- tai kartiomurskaimia.

Laitteiston kokoonpano määräytyy murskattavan aineksen ominaisuuksien, tuotettavan lajitteen ja käytettävissä olevan kaluston mukaan. Laitteiden väliset tekniset erot ovat pieniä, eikä niillä ole ympäristövaikutusten kannalta merkitystä.

Murskattava materiaali syötetään pyöräkuormaajilla tai kaivinkoneella syöttimeen, joka annostelee materiaalin esimurskaimeen. Materiaali siirtyy esimurskaimesta kuljettimilla edelleen väli- ja jälkimurskaimeen tai seulalle. Murskausta ja seulontaa jatketaan, kunnes lopputuote on halutun kokoista. Valmiit tuotteet kuljetetaan varastokasoihin odottamaan myyntiä sekä kuormausta ja kuljetusta pois alueelta.

Murskauslaitteisto on suunniteltu sijoittavaksi alueella kahteen eri paikkaan. Murskauslaitos on hakijan omistuksessa, mutta tarvittaessa voidaan käyttää myös urakoitsijoiden laitoksia.

Alueen itäreunasta otettavaa soraa seulotaan mekaanisella seulaverkolla. Seulontaa voidaan tarvittaessa tehdä myös koneellisesti

KAIKKIA TOIMINTOJA KOSKEVAT TUKITOIMINNAT

Turvallisuus ja merkinnät

Suunnittelualueen ja kaivualueen rajat sekä ottamistaso merkitään maastoon. Alueelle laitetaan työmaa-alueesta varoittavat merkit. Korkeat ottorintaukset suojataan ja merkitään työn aikana esimerkiksi lippusiimalla. Alue pidetään siistinä koko toiminnan ajan.

Koneet ja laitteet, tukitoimintoalue

Maa- ja kiviaineksen siirtämiseen ja kuormaamiseen käytetään tavanomaisia maarakennuskoneita: kaivinkoneita ja pyöräkuormaajia. Soran ja mullan jalostamiseen käytetään siirrettävää seulaa. Kuljetukset tehdään kuorma-autoilla.

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

Alueella on tukitoimintoalue, jossa sijaitsee tarvittaessa toimisto- ja taukotilat sekä kontit jätteiden ja muuta varastointia varten. Pohja tiivistetään esimerkiksi asfaltoimalla tai betonilla ja sen reunat korotetaan. Hulevedet poistetaan 1 luokan öljynerotuskaivon kautta. Tukitoimintoalueesta osa voidaan tarvittaessa kattaa konttien ja katon avulla.

Työkoneita säilytetään ja tankataan pohjaltaan tiivistetyllä ja katetulla alueella, jolla estetään ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien aineiden pääsy maaperään ja pohjaveteen. Alueella on aina saatavilla öljynimeytysainetta vahinkotilanteiden varalta.

Polttoaineet, muut tuotannossa käytettävät aineet, niiden varastointi, säilytys ja kulutus

Murskauslaitoksen energiana on sähkövirta, joka tuotetaan aggregaatilla. Aggregaatti on valuma-altaallinen. Työkoneiden ja poravaunun polttomootorit toimivat kevyellä polttoöljyllä.

Hakijan omia koneita ja laitteita varten alueella varastoidaan polttoainetta yhteensä alle 10 m³. Polttoainetta varastoidaan noin 3 m³:n kaksoisvaipallisissa säiliöissä. Säiliöt sijoitetaan lukittavaan konttiin. Säiliöissä on ylitäytönestimet, ja tankkauslaitteistoissa on lukittavat sulkuventtiilit. Alueella olevat urakoitsijat järjestävät polttoaineiden tankkauksen ja säilytyksen luvassa annettujen ehtojen mukaisesti.

Konekalusto kuluttaa kevyttä polttoöljyä keskimääräisenä tuotantovuonna noin 5 000...20 000 litraa. Tankkaus on aina valvottu tapahtuma. Mahdolliset pienet läikät kerätään talteen heti ja likaantunut aines kuljetetaan sille tarkoitettuun välivarastoon tai vastaanottopisteeseen.

Räjähdyksaineita ei säilytetä alueella. Räjähdeiden käsittelyssä ja säilytyksessä toimitaan valtioneuvoston asetuksen räjäytys- ja louhintatyön turvallisuudesta (644/2011) mukaisesti.

LIIKENNE

Keskimääräinen raskaan liikenteen määrä alueelle on vilkkaan toimintapäivän aikana noin 15 käyntiä työpäivässä. On myös päiviä, jolloin alueelle ei ole liikennöintiä.

Alueelle kuljetaan asfalttipäällysteistä Heinolantietä, jolta johtaa alueelle sorapintainen yksityistie. Soratietä kastellaan tai suolataan

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

tarvittaessa pölyämisen estämiseksi. Niin ikään Heinolantien liittymä pidetään puhtaana pölystä ja maa-aineksesta. Liikenneturvallisuuden parantamiseksi hakija hakee liittymän kohdalla olevan nopeusrajoituksen laskemista.

JÄTTEET JA NIIDEN KÄSITTELY

Arviot syntyvien jätteiden määristä. Kaikista jätteistä pidetään kirjaa.

Yhdyskuntajäte, n. 200 kg varastointi jätesäiliössä, toimitetaan jäteasemalle.

Metallijäte, 2500 kg, varastointi kuormalavalla, toimitetaan raudan kierrätyspisteeseen

Vaarallinen jäte (jäteöljyt ja öljyiset jätteet), 500 kg, kerätään erilleen suljettuihin, merkittyihin astioihin ja varastoidaan lukittavassa varastokontissa. Toimitetaan hyväksytyyn käsittelypisteeseen.

YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET

Suunnittelualueelle on vuonna 2015 myönnetty sekä maa-aineslupa (Lahden seudun ympäristölautakunta on 26.5.2015 § 35) että ympäristölupa (Lahden seudun ympäristölautakunta on 11.6.2015 § 34). Kummastakin luvasta valittiin ja lopulta sekä Vaasan hallinto-oikeus että korkein hallinto-oikeus ovat ratkaisseet asiat kumoamalla aiemmat päätökset ja palauttamalla luvat Lahden seudun ympäristölautakunnalle uudelleen käsiteltäväksi.

Palauttamisen syynä hallinto-oikeudet pitivät riittämättömä selvitystä melusta ja sen vaikutuksista sekä riittämättömiä selvityksiä toiminnan vaikutuksista pinta- ja pohjavesiin. Muilta osin hallinto-oikeudet ovat katsoneet hakemuksen riittäväksi ja lupien myöntämisedellytysten olevan olemassa.

Nyt kyseessä olevassa hakemuksessa lupaa haetaan samalle kiinteistölle, mutta pienemmälle kaivualueelle ja pienemmille ottamismäärille. Hakemusta varten on tehty hallinto-oikeuksien edellyttämät lisäselvitykset. Seuraavassa arvioidaan toiminnan vaikutuksia erityisesti niiltä osin, joita on aiemmassa lupakäsittelyssä pidetty riittämättöminä. Jo aiemmin ratkaistujen vaikutusten osalta viitataan pääosin hallinto-oikeuksien päätöksiin.

Vaikutukset maisemaan ja maankäyttöön

Suunnittelualan länsipuolella sijaitseva Iso Kosenvuori on Päijät-

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

Hämeen POSKI -loppuraportissa luokiteltu paikallisesti arvokkaaksi harjualueeksi (arvoluokka 4). Iso Kosenvuori ei kuulu valtakunnalliseen harjijensuojeluohjelmaan eikä sitä ole luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaaksi maisemansuojelualueeksi.

Suunnittelualue sijaitsee POSKI-projektissa paikallisesti arvokkaaksi rajatun alueen ulkopuolella. Kaiken kaikkiaan Iso Kosenvuori luokiteltiin POSKI-projektissa maa-ainesten ottoon osittain soveltuvaksi alueeksi eli maa-ainesten ottaminen on tietyin reunaehdoin mahdollista. Reunaehtoina ovat riittävät selvitykset, jotta ottaminen voidaan toteuttaa niin, että se on kiviaineshuollon kannalta järkevää eikä siitä seuraa luontoarvojen heikentymistä tai haittaa pohjavedelle.

Suunnittelualueella on ollut maa-ainesten ottamista vuodesta 2005 lähtien. Valtaosa suunnittelualueen maanpinnasta on soraa eli pintamaakerros on poistettu ja siirretty välivarastoon. Vaikka ottamisalue paikoin näkyy Heinolantien varren maisemassa, alueelle ei kuitenkaan ole merkittäviä näkymiä ympäristöstä.

Alueella ei aiemmissa lupakäsittelyissä ole katsottu olevan maa-aineslain mukaista kaunista maisemakuvaa tai luonnon merkittäviä kauneusarvoja. Maiseman osalta luvanmyöntämisen edellytykset on ratkaistu jo aiemmissa lupakäsittelyissä. Ottamisen päätyttyä alue palautuu metsätalouskäyttöön.

Vaikutukset luontoon ja luonnonsuojeluarvoihin sekä rakennettuun ympäristöön

Suunnittelualue on jo kokonaisuudessaan maa-ainestenottoalueena, eikä hakija katsonut luontoselvityksen tekemistä siksi tarpeelliseksi. Aiemman lupakäsittelyn aikana, vuonna 2014, Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on antanut lausunnon, jonka mukaan suunnittelualueen ympäristöllä ei ole erityistä merkitystä luonnonsuojelun kannalta.

Luonnonympäristössä ei ole tapahtunut oleellisia muutoksia tämän jälkeen. Suunnittelun toiminnan välittömässä läheisyydessä ei ole rakennettua ympäristöä, johon toiminnalla olisi vaikutusta.

Lähimmät suojellut alueet ovat luokassa yksityismaiden suojelualueet suojellut Aarnihaan luonnonsuojelualue (YSA203967) ja Aarnihaan luonnonsuojelualue 2 (YSA242024), lähimmillään noin 300 metrin etäisyydellä suunnittelualueen rajasta koilliseen. Suojelualueiden perusteena on elinympäristöjen ja luontotyyppien

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

suojelu ja hakijan käsityksen mukaan maa-ainestenottotoiminta ei vaaranna näitä perusteita.

Suunnittelualueen länsipuolella sijaitsee metsälain 10 §:n määrittelemä erityisen tärkeä elinympäristö, avosuon. Hakijan käsityksen mukaan maa-aineksen ottaminen ei muuta avosuon valuma-aluetta eikä ottamisella siten ole vaikutusta kyseisen suon vesitaseeseen. Suunnittelualueelta ei nyky- eikä tulevassa tilanteessa tule merkittäviä valumavesiä avosuon suuntaan.

Hakija katsoo edellä esitetyn perusteella, ettei toiminnalla ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia luontoon, luonnonsuojeluarvoihin eikä rakennettuun ympäristöön.

Vaikutukset yleiseen viihtyisyyteen ja ihmisten terveyteen

Hakijan mukaan toiminnalla ei ole merkittäviä vaikutuksia ihmisten viihtyisyyteen tai terveyteen. Toiminta järjestetään siten, etteivät valtioneuvoston asetuksen 800/2010 mukaiset melutason raja-arvot ylitä vakituisilla asuinrakennuksilla tai lomarakennuksilla. Haitta rajoittuu terveysvaikutusten sijaan mahdolliseen ajoittaiseen viihtyvyyshaittaan; murskauksen tai porauksen ääni on todennäköisesti ajoittain kuultavissa ainakin lähimpien asuinrakennusten kohdalla.

Toiminta järjestetään siten, etteivät valtioneuvoston asetuksessa (79/2017) ilmanlaadusta annetut raja-arvot ylitä. Tällöin haitat rajoittuvat myös ilmanlaadun osalta mahdollisiin ajoittaisiin viihtyvyyshaittoihin terveyshaittojen sijaan.

Toimintaan liittyvän raskaan liikenteen määrä on hakijan mukaan niin vähäistä, ettei sen oleteta erottuvan Heinolantien muusta liikenteestä. Alueelta tulevan liittymän välittömässä läheisyydessä ei ole asutusta, joten kuljetusrekkujen jarrutusten ja kiihdytysten ei oleteta aiheuttavan viihtyvyyshaittaa asuinrakennuksille. Hakijalla on oikeus yksityistien käyttöön.

Hakija ei oleta etäisyyden perusteella louhinta- ja murskaustoiminnalla olevan vaikutusta suunnittelualueen ympäristössä sijaitsevien asuinrakennusten rengas- tai porakaivoihin eikä siten ihmisten terveyteen. Hakijan käsitys on, että kaikki lähimmät talousvesikaivot sijaitsevat eri pohjaveden muodostumisalueella kuin suunnittelualue.

Kaikki talousvesikaivot sijaitsevat yli 500 metrin etäisyydellä

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

suunnittelualueen rajasta ja yli 600 metrin etäisyydellä louhittavasta alueesta. Louhintatärinän vaikutukset kaivoihin ovat tällä etäisyydellä ja hakemuksessa kuvatulla louhintavolyymillä epätodennäköisiä.

Vaikutukset pohja- ja pintavesiin

Hakemuksen mukaisesta toiminnasta ei synny hakijan mukaan suoria päästöjä vesiin tai maaperään eikä jätevesiä. Kaikki paikalla käsiteltävä maa- ja kiviaines on pilaantumaton. Toiminnassa ei synny varsinaisia rakennettujen alueiden hulevesiä, vaan vesi on kokonaisuudessaan luontaista sade- ja sulamisvettä. Vesi imeytyy maaperään, sillä harjusora on vettä hyvin läpäisevää. Kohdattuaan kallion tai muun vettä heikosti läpäisevän pinnan vesi ohjautuu painovoiman perusteella edelleen alaspäin.

Pinta- ja pohjaveden pääasialliset virtaussuunnat sekä ottamisen aikana että sen päättyessä säilyvät ennallaan. Toiminta ei oleellisesti vaikuta pintavalunnan määrään tai muodostuvan pohjaveden määrään tai laatuun.

Maaperän ominaisuuksista ja maanpinnan/ottamisen pohjatason kaltevuuksista johtuen alueella ei synny varsinaista pintavaluntaa nykytilanteessa, ottamisen aikana tai sen jälkeen. Pintavalunnan puuttumisen vuoksi toiminnasta ei aiheudu esimerkiksi kiintoaineksen kulkeutumista ja veden samentumista Halkokorvenjoessa.

Suunnitelman mukaisella maa-aineksen ottamisella ei hakijan käsityksen mukaan ole myöskään merkitsevää vaikutusta alueen vesitaseeseen. Polttonesteiden käsittely ja varastointi tehdään valtioneuvoston asetuksen 800/2010 ja lupamääräysten mukaisesti siten, että polttoaineiden ja muiden ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien aineiden pääsy maaperään ja pohjaveteen on estetty.

Kallion louhinnassa maaperään jää tyypillisesti pieniä määriä räjähtämättömiä typpiyhdisteitä, jotka ovat vesiliukoisia ja jotka myös voivat vaikuttaa vesien laatuun. Valumavesien kulkusuunta on sekä nyky- että tulevassa tilanteessa kohti kaivalueen luoteispuolella sijaitsevaa painaamaa/soistumaa, joka on kauttaaltaan metsäpeitteinen. Hakija mukaan on todennäköistä, että kasvillisuus sitoo mahdolliset maaperän veden typpijäämät.

Suunnittelualue ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella eikä toiminnan vaikutusalueella ole talousvesikaivoja. Paikalliset ja hetkelliset muutokset maaperässä pohjavedeksi suotautuvan veden

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

laadussa ovat mahdollisia, mutta hakijan käsityksen mukaan suurella todennäköisyydellä niistä ei aiheudu haittaa ympäristölle. Vesi suotautuu maaperän vajovetenä useita metrejä ennen kuin se päättyy lopulliseksi pohjavedeksi suunnittelualueen rinteiden itäpuolella lähellä Halkokorvenjokea.

Vaikutukset vesistöön ja sen käyttöön

Toiminnan lähin vesistö on Halkokorvenjoki, johon jää suunnittelualueelta yli 50 metrin suojaetäisyys. Hakemuksen mukaisesta toiminnasta ei aiheudu suoraa vesi- eikä ainepäästöjä vesiin eikä suunnittelualueelta johdeta vettä Halkokorvenjokeen.

Louhittavalta alueelta sade- ja sulamisvesien valumasuunta on länteen. Vaikka valumareitti johtaakin lopulta Halkokorvenjokeen, maasto on kasvillisuuden peittämää ja maaston muotojen takia johtuen virtaus on hyvin hidasta. Suoraa oja- tai muuta vesipintaista valumayhteyttä ei ole. Suunnittelualueen itäreunalla valumasuunta on itään, mutta sillä puolella toiminta on suunnitelman mukaan melko vähäistä.

Tukitoimintojen alue on varustettu öljynerotuskaivolla. Näin ollen hakija katsoo, että toiminnan vaikutukset Halkokorvenjoen veden laatuun tai joen käyttöön ovat vähäiset tai niitä ei ole havaittavissa määrin.

Ilmaan joutuvien päästöjen vaikutukset

Toiminnan päästöt aiheutuvat pölypäästöistä sekä polttomoottoreiden päästöistä. Pölyä syntyy maa- ja kiviaineksen käsittelystä, murskauksesta, seulonnasta, varastoinnista, kuormauksesta ja jonkin verran työmaaliikenteestä. Typpi-, rikki-, hiilidioksidi- ja pienhiukkaspäästöjä aiheuttaa konekaluston energian tuotannosta eli polttomoottoreista.

Materiaali	Päästö (t/a)	Keskiarvo
Hiukkaset (sis. pöly)	8	
Typen oksidit (NOx)	4	
Rikkidioksidi (SO2)	0,003	
Hiilidioksidi (CO2)	400	

Edellä esitetty päästöarvio on suuntaa antava, sillä päästöihin vaikuttavat mm. laitteiden ajotapa, valmistettavat tuotteet, niiden määrä sekä esimerkiksi kiviaineksen kastelu. Työkoneiden keskimääräiset päästöt on arvioitu VTT:n LIPASTO -

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

laskentajärjestelmän perusteella murskeen keskimääräisen tuotannon mukaan.

Murskauksessa syntyviä pölypäästöjä vähennetään murskauslaitoksen osien kotelointien lisäksi kiviaineksen putoamiskorkeuden säätelyllä ja tarvittaessa murskattavan kiviaineksen kastelulla. Moottoreiden päästöt minimoidaan huoltamalla koneet säännöllisesti ja pitämällä laitteet hyvässä kunnossa. Koneiden polttoaineena käytetään vähärikkistä polttoöljyä.

Toiminnasta aiheutuvilla polttomoottoriperäisillä päästöillä (typpi-, rikki- ja hiilidioksidipäästöt) ei ole oleellisia tai mitattavissa olevia vaikutuksia ilmanlaatuun tai ilmastoon. Murskauksessa käytetään kastelua vähentämään pölyämistä ja tarpeen mukaan myös työmaa-alueen ja alueelle johtavaa tietä kastellaan. Hakemuksen mukaisen toiminnan aiheuttama vaikutus sijaintiympäristön ilman laatuun on todennäköisesti pieni ja toiminnasta ei aiheudu VNa:ssa 79/2017 asetettuja raja-arvoja ylittäviä pitoisuuksia.

Melu

Kiviainestuotannossa melua syntyy porauksesta, louhintaräjähdyksistä, murskauksesta, seulonnasta, varastoinnista, lastauksesta sekä kuljetuksista. Melulähteinä olevien työkoneiden ja -laitteiden tyyppilliset äänitehotasot (LWA) ovat seuraavat:

- poravaunu ~ 122 dB(A),
- siirrettävä louheen murskauslaitos ~ 123 dB(A),
- siirrettävä soran murskauslaitos ~ 117 dB(A),
- pyöräkuormaaja ja kaivinkone ~ 105 dB(A)
- seula 104...109 dB(A).

Seulottaessa soraa mekaanisella seulaverkolla, melulähteenä ovat vain pyöräkuormaaja ja ajoittain soran kaato seulaverkolle.

Toiminnan aiheuttama melu voi olla ominaisuuksiltaan vaihtelevaa:

- Porauksen melu ei ole impulssimaista tai kapeakaistaista.
- Louheen murskauksen melu voi olla impulssimaista alle 500 metrin etäisyydellä, mutta yli 500 metrin etäisyydellä se ei todennäköisesti ole impulssimaista.

Erilaiset meluesteet ja maastonmuodot poistavat melun impulssimaisuuden.

- Soran murskauksen melu ei ole yleensä impulssimaista.
- Rikottimen melu on ainakin lähietäisyydellä impulssimaista.

Erilaiset meluesteet ja maastonmuodot poistavat melun

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

impulssimaisuuden.

- Soran seulonta ei ole impulssimaista tai kapeakaistaista.
- Kiviaineksen käsittely työkoneilla saattaa aiheuttaa ajoittain impulssimaista kolinaa.

Ottamissuunnitelma on laadittu ja murskauspaikat valittu siten, ettei toiminnasta aiheutuva keskiäänitaso ylitä millään vakituisella tai lomarakennuksella tai luonnonsuojelualueella valtioneuvon asetuksessa 800/2010 melulle annettuja raja-arvoja. Toiminta ja ottaminen on suunniteltu siten, että raja-arvot alittuvat ilman erikseen rakennettua meluntorjuntaa.

Erillistä meluntorjuntaa ei tarvita, koska soran murskauspaikka sijaitsee kaivualueen lounaisosassa siten, että sen koillis-, itä- ja kaakkoispuolella on maastonmuodoiltaan korkeampi kohta estämässä melun leviämistä koko maa-ainestoiminnan ajan. Erillistä meluntorjuntaa ei myöskään tarvita louheen murskaamisen aiheuttaman melun leviämisen estämiseksi silloin, kun murskauspaikan itäpuolella on vielä louhimaton riittävän korkea kallioseinä, joka estää melun leviämistä koillisen, idän ja kaakon suuntiin.

Kun koko kaivualueen pohjoisosa on louhittu, louhe pitää melun leviämisen estämiseksi murskata kaivualueen lounaisosassa samassa paikassa, jossa soraakin murskataan. Porauksen aiheuttaman melun vuoksi poraamisen työaika on rajoitettu yhteen työvuoroon eli kahdeksaan (8) tuntiin. Melun leviämisestä ympäristöön on tehty laskennallinen melumalli.

Tärinä

Tärinää syntyy kallion louhinnassa louhintaräjähdyksissä. Räjähdyksen aiheuttama tärinä leviää hetkellisesti alueen lähiympäristöön. Tärinän suuruuteen vaikuttavat kallion tärinänjohtavuus, räjäytystapa, etäisyys räjäytyspisteestä havaintopisteeseen sekä räjäytyskentän koko. Tärinän vaikutusalue arvioidaan laskennallisesti louhintatyön suunnittelun yhteydessä. Tarvittaessa ennen louhintaa tehdään rakennuskatselmukset ja määritetään rakennuskohtaiset tärinän raja-arvot.

Louhittavaksi haetun kalliokiviaineksen määrän perusteella louhintaräjähdyksiä arvioidaan olevan koko lupajakson aikana vain muutamia. Louhintatöissä noudatetaan valtioneuvoston asetusta räjäytys- ja louhintatyön turvallisuudesta (644/2011).

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

ARVIO PARHAAN KÄYTTÖKELPOISEN TEKNIIKAN SOVELTAMISESTA

Parhaalla käyttökelpoisella tekniikalla pyritään raaka-aineiden kulutuksen ja ympäristövaikutusten minimointiin. Tähän tähdätään tuotantoprosessien optimoinnilla, pöly-, melu- ja muiden päästöjen vähentämisellä, säännöllisillä huolloilla sekä käyttämällä ammattitaitoista henkilökuntaa.

POIKKEUKSELLISIIN TILANTEISIIN VARAUTUMINEN

Merkittävimmät riskit

Toiminnasta aiheutuva merkittävin ympäristöriski on öljyvahinko esimerkiksi työkoneiden letkurikkojen, varastosäiliöiden vuodon tai tulipalon yhteydessä.

Riskien ehkäisy

Alueelle nimetään vastaava työnjohtaja, joka valvoo, että lupa- ja turvallisuusmääräyksiä noudatetaan. Edellä esitetyn lisäksi toiminnassa noudatetaan mm. seuraavia varotoimenpiteitä:

- Toiminnassa noudatetaan erityistä varovaisuutta, jotta öljyjä ei päädy maaperään.
- Vuotojen ehkäisemiseksi koneet ja laitteet huolletaan säännöllisin väliajoin. Huollot tehdään tukitoimintojen alueella tai kalusto viedään muualle huollettavaksi.
- Tukitoimintojen alueen pohja suojataan nesteitä läpäisemättömäksi asfaltoimalla tai betonilla ja varustetaan öljynerotuskaivolla.
- Polttoaineen varastosäiliöt sijoitetaan lukittavaan konttiin. Säiliöt ovat kaksoisvaipallisia ja niissä on ylitäytönestimet. Tankkauslaitteistoissa on lukittavat sulkuventtiilit. Alueella olevat urakoitsijat järjestävät polttoaineiden tankkauksen ja säilytyksen luvassa annettujen ehtojen mukaisesti.
- Öljytuotteita varastoidaan alueella vain toiminnan aikana sillä hetkellä käytössä olevien työkoneiden tarvitsema määrä. Öljytuotteiden varastoinnissa noudatetaan ympäristöluvassa esitettäviä vaatimuksia.
- Alueelle varataan riittävästi imeytysmateriaalia ja öljynkeräysvälineitä öljy- tai polttoainevuotojen varalle.
- Työkoneet tankataan siihen tarkoitettuun alueelle.
- Työkoneet pysäköidään yöksi tukitoiminta-alueelle.

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

-
- Alueella on alkusammutuskalusto.
 - Louhinta- ja räjäytystyössä sekä räjähteiden varastoinnissa noudatetaan niistä annettuja turvallisuusmääräyksiä ja -ohjeita. Räjähdyksineitä ei säilytetä suunnittelualueella.

Toiminta poikkeustilanteessa

Poikkeustilanteessa koneet ja laitteet pysäytetään ja mahdollinen vika tai häiriö korjataan. Onnettomuuksista tehdään välittömästi ilmoitus Lahden kaupungin pelastus- ja ympäristöviranomaisille ja Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Tarvittaviin toimenpiteisiin ryhdytään välittömästi mahdollisen vahingon aiheuttamien haittojen leviämisen estämiseksi.

ESITYS TARKKAILUKSI

Käyttötarkkailu

Toiminnasta pidetään päiväkirjaa. Siihen kirjataan päivittäinen työaika lukien mukaan lauantaisin tehdyt kuljetukset, tuotantomäärä, tehdyt tarkastukset, huollot, keskeytykset ja poikkeavat tilanteet. Alueella syntyneistä jätteistä ja polttoaineen käyttömäärästä pidetään kirjaa. Kirjaa pidetään myös tukitoimintoalueella olevan öljynerotuskaivon tarkastuksista ja tyhjennyksistä.

Melu ja pöly

Syntyvää melua ja pölyä tarkkaillaan jatkuvasti aistinvaraisesti laitoksen toiminnan aikana. Tärinää mitataan tarvittaessa louhintaurakoitsijan tekemän arvion perusteella kiinteistöllä Aarnihaka 1 (kiinteistötunnus 532-403-3-137).

Vesientarkkailu

Toiminnan vaikutusta pinta- ja pohjavesien laatuun sekä pohjaveden korkeuteen tarkkaillaan maaperäkairausten yhteydessä asennetuista pohjavesiputkista PT2 ja PT4 sekä kiinteistöllä 532-878-1-0 olevasta kaivosta. Koska tutkimuskohteena on luokitellun pohjavesialueen ulkopuoleinen luonnonvesi sekä esiintymä, jossa veden vaihtuvuus voi olla vähäistä, analyysyjä ei tehdä veden yleisestä laadusta tai käyttökelpoisuudesta, vaan analyysseissä keskitytään maa-ainestenoton ja louhinnan vaikutusten tarkkailuun.

Vesinäytteet otetaan kerran vuodessa kevätaikana. Näytteenottoaika

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

ajoitetaan sääolosuhteiden mukaan sellaiseen ajankohtaan, että putkissa ja kaivossa on mahdollisimman paljon vettä luotettavan tuloksen saamiseksi. Ensimmäinen näyte otetaan ennen toiminnan aloittamista. Vesinäytteestä määritetään lämpötila, pH, happi, sähkönjohtavuus, sameus, nitraatti, nitriitti, ammoniumtyyppi, sameus, lämpötila, öljyhiilivetyttöisyys (C10-C40) sekä haju ja väri aistinvaraisesti.

Vesinäytteet ottaa sertifioitu näytteenottaja ja näytteet analysoidaan akkreditoidussa laboratoriossa yleisten kansainvälisten laatustandardien (ISO, SFS tai vastaavan tasoinen standardi) mukaisesti.

Pohjaveden pinnankorkeus mitataan neljä kertaa vuodessa. Pinnanmittaukset tehdään hakijan toimesta.

Raportointi

Alueelta otettavien maa-aineksen määrä ja laatu ilmoitetaan maa-aineslupaviranomaisille vuosittain maa-ainelain 23a §:n mukaisesti. Maa-aines- ja ympäristöluvan tarkkailutiedoista kootaan raportti, joka toimitetaan vuosittain Lahden kaupungin ympäristövalvontaviranomaiselle.

HAKEMUKSEN KÄSITTELY

Hakemuksen täydentäminen

Hakemusta on täydennetty 25.11.2019 ja 16.1.2020.

Hakemuksesta tiedottaminen

Hakemusasiapaperit ovat olleet nähtävänä kuulutusaikana (23.1.-2.3.2020) ympäristölupaviranomaisella (Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunta) Lahti-Pisteessä (Lahden Palvelutori, Kauppakeskus Trio, 2. krs, Aleksanterinkatu 18, 15140 Lahti, avoinna klo 9-18).

Kuulutus on julkaistu 23.1.2020 ympäristölupaviranomaisen verkkosivuilla osoitteessa <https://www.lahti.fi/ajankohtaista/kuulutukset-ja-ilmoitukset>. Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kyseisestä julkaisemispäivästä. Kuulutus on ollut Uusi Lahti -lehdessä 22.1.2020.

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

Kuulutus on lähetetty tiedoksi lähinaapureille ja muille asianomaisille. Hakemuksesta on pyydetty lausunto Lahden kaupunkiympäristön maankäyttö- ja aluehankkeilta, Lahden ympäristöterveysvalvonnalta, Lahden kaupungin valvontaeläinlääkäriltä, Nastolan aluejohtoryhmältä, Hämeen ELY-keskukselta sekä Pirkanmaan ELY-keskukselta.

Hakemuksesta on ollut tilaisuus muistutuksen tekemiseen naapureilla ja niillä, joiden oikeutta tai etua hakemuksessa esitetty toiminta saattaa koskea. Myös muilla kuin asianosaisilla on ollut mahdollisuus ilmaista mielipiteensä asiasta.

LAUSUNNOT

Hakemuksesta ovat antaneet lausuntonsa Uudenmaan ELY-keskus, Nastolan aluejohtokunta, Lahden maankäyttö- ja aluehankkeet vastuualue sekä Lahden kaupungin valvontaeläinlääkäri. Sekä Hämeen ELY-keskus että Lahden terveydensuojeluviranomainen ilmoittivat, etteivät niillä ole lausuttavaa asiasta.

Hakemuksesta annetut lausunnot on otettu huomioon lupamääräyksistä ja ratkaisun perusteluista ilmenevällä tavalla. Perusteluiden yhtenä osana on esitetty lupaviranomaisen vastaus lausunnoissa yksilöityihin vaatimuksiin.

1.) Nastolan aluejohtokunta pyytää rakennus- ja ympäristölupalautakuntaa rajaamaan hakijan tuotannon toiminta-aikoja siten, että otto-, murskaus-, rikotus- ja muu maa-ainesten otto- ja käsittelytoiminta ei aiheuta meluhaittaa erityisesti 520m päässä sijaitsevalle hevosjalostustilalle, sen liiketoiminnalle tai eläimille. Aluejohtokunta puoltaa maa-aineksen ottamista sekä ympäristölupaa muilta osin.

2.) Lahden maankäyttö- ja aluehankkeet vastuualueen lausunnossa todetaan, että hakemusta koskevan kiinteistön alueella ei ole voimassa olevaa kaavaa. Lahden yleiskaavaluonnoksessa alue on esitetty maa- ja metsätalousalueeksi. Kaavamerkintä ei estä maa-ainesten ottamista.

Kiinteistölle on myönnetty vuonna 2015 maa-aineslupa ja ympäristölupa. Luvista valitettiin ja hakemukset palautettiin uudelleen käsittelyyn. Hakemusta on täydennetty meluselvityksellä, jonka mukaan toiminta pystytään toteuttamaan niin, ettei melun ohjearvot ylity lähimmissä häiriintyvissä kohteissa. Hakemusta on lisäksi

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

täydennetty selvityksellä hankkeen vaikutuksista pohja- ja pintavesiin.

Toiminnasta ei saa aiheutua sellaisia muutoksia alueen pohjavesiolosuhteisiin, jotka vaarantavat alueen asukkaiden vedensaannin ja vedenlaadun. Muilta osin kaupungilla ei ole naapurikiinteistönä huomautettavaa lupahakemukseen. Alueelle ei saa tuoda ulkopuolelta murskattavaksi kuin puhdasta ylijäämälouhetta ja ylijäämämaata hakemuksen mukaisesti.

Hakemuksessa haetaan alueelle maa-ainelain 21 §:n mukaista lupaa aloittaa maa-ainesten ottotoiminta ennen kuin maa-ainelupapäätös on saanut lainvoiman. Alueelle haetaan myös ympäristönsuojelulain 199 §:n mukaista lupaa aloittaa toiminta ympäristölupapäätöksen mukaisesti muutoksenhausta huolimatta. Alueen aikaisemmat hakemukset on valitusprosessin myötä palautettu takaisin käsittelyyn puutteellisten selvityksien vuoksi. Selvityksien riittävyyden arvioi lupaviranomainen ja lopulta oikeus mahdollisen valitusprosessin myötä. Tästä syystä lupaa toiminnan aloittamiseen ei tulisi myöntää ennen päätöksen lainvoimaa.

3.) Lahden kaupungin valvontaeläinlääkäriin lausunnossa todetaan, että eläinsuojeluasetuksen (396/1996) 2 § mukaan eläimen pitopaikassa ei saa esiintyä jatkuvaa eläintä häiritsevää tai sille haittaa aiheuttavaa melua. Lisäksi Valtioneuvoston hevosten suojelusta antaman asetuksen (588/2010) 4 § mukaan hevonen ei saa olla jatkuvasti alltiina melulle, joka ylittää 65 desibeliä (dB(A)). Kyseisen asetuksen 6 § mukaan hevosen ulkotarhan ja laitumen ympäristön on oltava riittävän rauhallinen ja meluton.

Hakemuksessa esitetyn Ympäristömeluselvityksen laskentatulosten mukaan päiväajan keskiäänitaso nousisi luonnonsuojelualueella, joka toimii hevosten laitumena, korkeintaan 40 desibeliin (dB(A)), mikä alittaa selvästi eläinsuojelulainsäädännön asettaman raja-arvon.

Saaliseläimenä hevonen on kuitenkin erittäin herkkä etenkin äkilliselle kovalle äänelle, mikä voi johtaa eläimen pelästymiseen ja pakoreaktioon. Tämä tulisikin ottaa suunnitellussa toiminnassa huomioon. Hevosen kuuloaisti on myös hyvin kehittynyt ja herkkä, ne kuulevat korkeataajuisempia ääniä kuin ihmiset (hevosen kuuloalue 60Hz-33,5kHz), ja niiden ulkokorvan tunnelimainen muoto johtaa ääniaallot erinomaisesti tärykalvolle. Suotuisissa olosuhteissa hevonen saattaaakin kuulla etenkin kovat äänet jopa muutaman kilometrin päähän.

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

4.) Uudenmaan ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri - vastuualue lausuu naapurina seuraavaa:

Maantien 3136 keskimääräinen vuorokausiliikennemäärä ko. alueella on 234 ajoneuvoa, josta raskaiden ajoneuvojen osuus on 23. Alueella on 70 km/h nopeusrajoitus.

Kulku maa-ainestenottoalueelle on esitetty Heinolantieltä lähtevän liittymän kautta, tierekisteriosoitteessa 3136 / 2 / 3729 / vasen. Uudenmaan ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue katsoo, että liittymä (tieos. 3136 / 2 / 3729 / vasen) tulee parantaa päällystämällä asfaltilla tai pehmytasfaltilla vähintään odotustilan matkalta maantien reunasta.

Ohjeistuksemme mukaan teollisuusliittymän odotustila tulee päällystää 25 m pituudelta ja 5-7 metrin leveydeltä.

Mikäli Lahden kaupunki myöntää hankkeelle ympäristö- ja maa-ainestenottoluvan, tulee liittymää parantaa Pirkanmaan ELY-keskuksesta saatavan maksuttoman rakentamisohjeen mukaisesti.

Hakuohjeet ja -lomakkeet liittymäluvalle löytyvät ELY-keskuksen verkkosivuilta osoitteesta <http://www.ely-keskus.fi/web/ely/liittymat>. Hakemuksen voi tehdä verkkosivuilta löytyvällä sähköisellä lomakkeella tai hakemukset voi lähettää sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.pirkanmaa@ely-keskus.fi. Lahden kaupungin myöntämästä ympäristö- ja maa-ainestenottoluvasta sekä tästä lausunnosta UUDELY/933/2020 tulee liittää kopiot liittymälupahakemukseen.

Uudenmaan ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue muistuttaa hakijaa, että maa-ainesten ottotoiminnasta ei saa aiheutua haittaa maantien 3136 liikenneturvallisuudelle.

Tämä lausunto on oltava käsillä, kun rakentamisesta päättävä viranomainen harkitsee Maankäyttö- ja rakennuslain taikka muun lainsäädännön edellytyksiä luvan myöntämiseksi suunnitellulle hankkeelle. Mikäli kunnan viranomainen katsoo, että asia koskee ELY-keskuksen Ympäristö ja luonnonvarat tai Elinkeinot, työvoima ja osaaminen -vastuualueita, tulee asiasta kuulla edellä mainittuja vastuualueita erikseen.

MUISTUTUKSET JA MIELIPITEET

Hakemuksesta on jätetty neljä muistutusta. Asiassa annetut

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

muistutukset on otettu huomioon lupamääräyksistä ja ratkaisun perusteluista ilmenevällä tavalla. Perusteluiden yhtenä osana on esitetty lupaviranomaisen vastaus muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin.

Muistuttaja 1 on jättänyt muistutuksen kiinteistön 532-403-3-151 omistajana. Muistuttaja toteaa, että hakemuksen liitteinä olevista kartoista ei käy ilmi, kuinka laajalle alueelle toiminnan melu kantautuu. Niemen mukaan hänen kiinteistönsä sijaitsee haettavasta alueesta luoteeseen ja äänitasokäyrät näyttäisivät jatkuvan liitekartan ulkopuolelle ja kohti hänen maatilansa.

Muistuttaja 1:n kiinteistöllä harjoitetaan kesämökkien vuokraustoimintaa Ruuhijärven Sermaanpohjan puolella. Louhinnasta mahdollisesti kantautuva ääni ei paranna luonnonrauhaa hakevien lomalaisten viihtyvyyttä. Edellä esitetyistä syistä muistuttaja toivoo tulevaa lupaa myönnettäessä päivittäisten toiminta-aikojen lyhentämistä toukokuusta elokuun loppuun välisenä aikana niin, että murskaus, poraus, räjäytykset, rikotus ja seulonta tapahtuisi 8-17 välisenä aikana.

Muistuttaja 2 on Kolisevantiellä sijaitsevan kiinteistön 532-403-1-91 toinen omistaja. Kiinteistö sijaitsee noin 800 metrin etäisyydellä Hietalanharjusta. Muistuttaja ja kiinteistön toinen omistaja ovat huolissaan melusta ja tärinästä, joka aiheutuu maa-aineksen ottamisesta Hietalanharjulla. Muistuttaja katsoo, että vaikka melumallinnuksessa kuvatut desibelit alittavat loma-asutukseen säädetyt keskiäänitason ohjearvot, on melulla heikentävä vaikutus alueen viihtyisyyteen. Muistuttaja esittää mielipiteenään, että vaikka melumallinnus on tehty, todellisuudessa desibelit voivat ylittyä toiminnan alkaessa.

Muistuttaja 2 huomauttaa lisäksi, että hakemuksessa ei ole huomioitu mullan valmistuksessa mahdollisesti syntyvää hajuhaittaa, joka leviää ympäristöön. Vaajasaaren mukaan melu, tärinä ja mahdolliset hajut alentavat merkittävästi kiinteistöjen ja tonttien viihtyisyyttä ja taloudellista arvoa.

Muistuttaja 2 ja kiinteistön toisen omistajan mielestä hakemuksessa esitetyt toiminta-ajat ovat kohtuuttomat ottaen huomioon alueen nykyisen rauhallisuuden, joka muistuttajan käsityksen mukaan tulee varmasti muuttumaan, jos toiminta alkaa. Työajat pitäisi olla Vaajasaaren muistutuksen mukaan arkisin 8-16, koskien kaikkea alueella tehtävää työtä, mukaan lukien kuljetukset. Lupia ei myöskään pitäisi myöntää kymmeneksi vuodeksi, vaan lyhyemmäksi

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

ajaksi, koska näyttöä töiden todellisista päästöistä ympäristöön ei ole.

Muistuttaja 3. vastustaa luvan myöntämistä murskauksen, porauksen ja räjäytyksen osalta, koska heidän talousvetensä otetaan lähteestä, joka sijaitsee noin 800 metrin päässä toimenpidepaikasta. Talousvettä käytetään kolmessa vakituisesti asuttavassa kiinteistössä ja yhdessä kesämökissä. Jos lupa jostain syystä myönnetään, niin muistuttaja vaatii, että Hietalan tai toimenpiteiden (murskaus, poraus tai räjäytys) suorittaja on velvollinen korvaamaan toimenpiteiden aiheuttamat ongelmat heidän lähteessään.

Muistuttaja 3 huomauttaa, että kaikissa vakituisesti asuttavissa kiinteistöissä on eläimiä, jotka ovat säikkyjä koville äänille, kuten esimerkiksi räjäytykset. Näin ollen, jos lupa jostain syystä myönnetään, niin räjäytyksille on määriteltävä tiukat rajat, milloin niitä saa tehdä, jotta muistuttajat voivat eläinten osalta varautua. Muistuttaja esittää mielipiteenään, että lupaa räjäytyksille ei saa myöntää esimerkiksi maanantaista perjantaihin klo 8.00-16.00, vaan on nimettävä päivä ja kellonaika, milloin räjäytyksiä saa suorittaa. Maa-aineksista, jota Hietala ottaisi vastaan, täytyisi olla tarkat kriteerit, millaisista aineksista on kyse ja niiden vaikutuksista pohjavesiin.

Muistuttaja 4, tilojen Aarnihaka 1 (532-403-3-137) ja Aarnihaka 2 (532-403-3-143) omistaja vaatii muistutuksessaan hylkäämään kyseisen hakemuksen kaikilla niillä perusteilla, jotka he ovat vastaavasta hakemuksesta aiemmissä käsittelyissä esittäneet ja mitkä Vaasan hallinto-oikeus 6.4.2017 ja Korkein hallinto-oikeus 22.3.2018 ovat aiemmista hakemuksista päättäneet. Muistuttajat katsovat, että nyt esitetty lupahakemus sisältää kaiken saman kielteisen sisällön kuin kummankin oikeusistuimen kertaalleen hylkäämät lupahakemukset.

Muistuttaja 4 huomauttaa, että Vaasan hallinto-oikeuden hakemusalueella suorittamassa asiantuntijakatselmuksessa todettiin poikkeuksellisen haastavat olosuhteet säädösten vaatimukset täyttävään maa-ainesten ottotoimintaan. Muistuttaja 4 katsoo, ettei uudessa hakemuksessa ole mitään olennaista parannusta. Muistuttaja 4 on sitä mieltä, etteivät lupaehtojen mukaiset olosuhdevaatimukset nytkään täyty hakemusalueella.

Muistuttaja 4 toteaa, että muutos aiempaa on, että Aarnihaka 1-tilalle on perustettu METSO II luonnonsuojelualue (esitetty muistutuksen liitteenä), mikä toimii kautta vuoden hevoslaitumena. Suojelualue

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

sijaitsee muistuttajien mukaan lähimmillään 295 metrin päässä hakemusalueen reunasta ja tämä estää haetun toiminnan jo sellaisenaan. Uusi luonnonsuojelualue sijaitsee muistuttajien mukaan suunniteltuun toimintaan nähden säännösten mukaisen minimietäisyyden sisäpuolella.

Muistuttaja 4 katsoo, että hakemusalueella on mahdotonta harjoittaa säädösten edellyttämällä tavalla suunnitelmassa esitettyä maa-ainesten ottoa, käsittelyä ja kuljetustoimintaa. Tätä kaikkea jo muistuttajien mukaan Vaasan hallinto-oikeus katselmukseen perustuneessa päätöksessään piti erittäin haastavana ja minkä korkein hallinto-oikeus päätöksessään vahvisti.

Muistuttaja 4 on sitä mieltä, että hakemuksen muut ominaisuudet ovat käytännössä samat, mitkä sekä Vaasan hallinto-oikeus että Korkein hallinto-oikeus ovat kertaalleen hylänneet säädösten vastaisina.

HAKIJAN KUULEMINEN JA VASTINE

Hakija on toimittanut 7.4.2020 vastineen lausuntoihin ja muistutuksiin. Vastinetta on täydennetty 21.4.2020 Uudenmaan ELY-keskuksen lausunnon osalta. Vastineessa on käsitelty erikseen kukin asiakohta.

Lahden kaupunki, Maankäyttö- ja aluehankkeet

Kaavoitus

Hakemusta koskevan kiinteistön alueella ei ole voimassa olevaa kaavaa. Lahden yleiskaavaluonnoksessa alue on esitetty maa- ja metsätalousalueeksi. Kaavamerkintä ei estä maa-ainesten ottamista.

Vastaus: Hakijalla ei ole huomautettavaa lausunnosta.

Melu

Kiinteistölle on myönnetty vuonna 2015 maa-aineslupa ja ympäristölupa. Luvista valitettiin ja hakemukset palautettiin uudelleen käsittelyyn. Hakemusta on täydennetty meluselvityksellä, jonka mukaan toiminta pystytään toteuttamaan niin, ettei melun ohjeavot ylity lähimmissä häiriintyvissä kohteissa.

Vastaus: Hakija on esittänyt lupahakemuksen liitteenä olevassa meluselvityksessä, että toiminnan aiheuttama melu ei ylitä melulle

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

alttiissa kohteissa valtioneuvoston päätöksessä 993/1992 melutason ohjearvoista annettuja ulkomelun ohjearvoja. Ohjearvot on muutettu kivenmurskaustoimintaa säätelevässä asetuksessa (800/2010, ns. MURAUUS-asetus) raja-arvoiksi, joita ei saa ylittää. Hakijalla ei ole muutoin huomautettavaa lausunnosta.

Pinta- ja pohjavedet

Hakemusta on lisäksi täydennetty selvityksellä hankkeen vaikutuksista pohja- ja pintavesiin. Toiminnasta ei saa aiheutua sellaisia muutoksia alueen pohjavesiolosuhteisiin, jotka vaarantavat alueen asukkaiden vedensaannin ja vedenlaadun. Muilta osin kaupungilla ei ole naapurikiinteistönä huomautettavaa lupahakemukseen.

Vastaus: Hakemuksen liitteenä on selvitys pinta- ja pohjavesivaikutuksista. Toiminta ei sijaitse vedenhankintaa varten tärkeällä pohjavesialueella, eikä alueella ole vedenottamoita. Toiminnan vaikutusalueella ei ole talousvesikaivoja. Toiminnalla ei ole hakemuksen mukaisesti järjestettynä vaikutuksia pinta- tai pohjaveteen. Toiminnalla ei ole vaikutuksia alueen asukkaiden vedensaantiin tai vedenlaatuun.

Vastaanotettavat maa-ainekset

Alueelle ei saa tuoda ulkopuolelta murskattavaksi kuin puhdasta ylijäämälouhetta ja ylijäämämaata hakemuksen mukaisesti.

Vastaus: Alueella vastaanotetaan vain puhdasta ylijäämälouhetta ja kaivumaita/maa-ainesta. Vastaanotettavat ainekset tulevan hakijan yhteistyökumppaneiden maarakennustyömailta. Alueelle ei vastaanoteta louhetta tai maa-ainesta mahdollisesti pilaantuneilta alueilta, kuten teollisuusalueilta, huoltoasemilta, ampumaradoilta ja pesuloiden läheisyydestä.

Aineksia otetaan vastaan vain silloin, kun alueella on henkilökuntaa paikalla vastaanottamassa aineksia. Kuormat tarkistetaan vastaanotettaessa.

Toiminnan aloittaminen ennen lupapäätösten lainvoimaisuutta

Hakemuksessa haetaan alueelle maa-ainelain 21 §:n mukaista lupaa aloittaa maa-ainesten ottotoiminta ennen kuin maa-ainelupapäätös on saanut lainvoiman. Alueelle haetaan myös ympäristönsuojelulain 199 §:n mukaista lupaa aloittaa toiminta

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

ympäristölupapäätöksen mukaisesti muutoksenhausta huolimatta.

Alueen aikaisemmat hakemukset on valitusprosessin myötä palautettu takaisin käsittelyyn puutteellisten selvityksien vuoksi. Selvityksien riittävyyden arvioi lupaviranomainen ja lopulta oikeus mahdollisen valitusprosessin myötä. Tästä syystä lupaa toiminnan aloittamiseen ei tulisi myöntää ennen päätösten lainvoimaa.

Vastaus: Hakijan yhteislupahakemuksen mukainen toiminta ei vastaa enää lausunnossa viitattujen kumottujen lupapäätösten mukaista toimintaa. Hakija on muuttanut ottamissuunnitelmaa ja sen mukaisesti haettavia lupia siten, ettei aiempien lupapäätösten kumoamisella ole olennaista merkitystä tämän hakemuksen mukaisen toiminnan aloittamiselle muutoksenhausta huolimatta.

Ottamistoimintaa on muutettu siten, ettei pinta- ja pohjavesivaikutuksia synny. Meluvaikutukset ovat hakemuksen mukaisesti hyvin hallittavissa ja ennakoitavissa. Sekä vaikutuksia vesiin että meluvaikutuksia on mahdollista rajoittaa ja seurata lupapäätöksessä annettavin määräyksiin.

Hakija luottaa siihen, että lupaa valmisteleva sekä lupapäätöksen tekevät viranomaiset osaavat arvioida selvitysten riittävyyden. Lisäksi alue on jo avattu maa-ainesalue. Näin ollen toiminnan aloittamisesta hakemuksen mukaisesti ei aiheudu vaikutuksia, jotka tekisivät mahdollisen muutoksenhaun hyödyttämäksi.

Lahden kaupunki, valvontaeläinlääkäri

Melutaso hevoslaitumella

Eläinsuojeluasetuksen (396/1996) 2 § mukaan eläimen pitopaikassa ei saa esiintyä jatkuvaa eläintä häiritsevää tai sille haittaa aiheuttavaa melua. Lisäksi Valtioneuvoston hevosten suojelusta antaman asetuksen (588/2010) 4 § mukaan hevonen ei saa olla jatkuvasti alltiina melulle, joka ylittää 65 desibeliä (dB(A)). Kyseisen asetuksen 6 § mukaan hevosen ulkotarhan ja laitumen ympäristön on oltava riittävän rauhallinen ja meluton.

Hakemuksessa esitetyn Ympäristömeluselvityksen laskentatulosten mukaan päiväajan keskiäänitaso nousisi luonnonsuojelualueella, joka toimii hevosten laitumena, korkeintaan 40 desibeliin (dB(A)), mikä alittaa selvästi eläinsuojelulainsäädännön asettaman raja-arvon.

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

Saaliseläimenä hevonen on kuitenkin erittäin herkkä etenkin äkilliselle kovalle äänelle, mikä voi johtaa eläimen pelästymiseen ja pakoreaktioon. Tämä tulisikin ottaa suunnitellussa toiminnassa huomioon. Hevosen kuuloaisti on myös hyvin kehittynyt ja herkkä, ne kuulevat korkeataajuisempia ääniä kuin ihmiset (hevosen kuuloalue 60Hz-33,5kHz), ja niiden ulkokorvan tunnelimainen muoto johtaa ääniaallot erinomaisesti tärykalvolle. Suotuisissa olosuhteissa hevonen saattaaakin kuulla etenkin kovat äänet jopa muutaman kilometrin päähän.

Vastaus: Hakija on hakemuksessaan esittänyt toiminnasta aiheutuvan melun laskennallisen selvityksen. Selvityksen mukaan luonnonsuojelualueille, joita käytetään hevoslaitumina, ei aiheudu minkään toiminnon aiheuttamana yli 45 dB(A):n päiväajan keskiäänitasoa, vaikka toimintaa olisikin klo 7–22. Tilalla Aarnihaka I sijaitseville rakennuksille, joista jokin on mahdollisesti tallirakennus, aiheutuu suurimmillaan noin 40 dB(A):n keskiäänitaso.

Hakijan hakemuksen mukaisesta toiminnasta ei siten aiheudu eläinsuojeluasetuksen 396/1996 mukaista jatkuvaa eläintä häiritsevää tai sille haittaa aiheuttavaa melua. Toiminnasta ei myöskään aiheudu valtioneuvoston asetuksessa 588/2010 hevosten suojelusta asetettua jatkuvaa yli 65 dB(A):n melua.

Toiminnan suurimmat hetkelliset äänitasot aiheutuvat kallion räjäytyksistä. Niitä ei ole kymmenen lupavuoden aikana ennakoita arvioituna kuin muutamia, koska otettava kalliokiviaines määrä on vähäinen. Räjäytyksistä voidaan ilmoittaa hevostilan omistajille etukäteen ennen räjäytystä esimerkiksi tekstiviestillä.

Lahden kaupunki, Nastolan aluejohtokunta

Toiminta-aikojen rajaaminen

Aluejohtokunta päättää antaa lausuntonaan seuraavan:
Aluejohtokunta pyytää rakennus- ja ympäristölupalautakuntaa rajaamaan hakijan tuotannon toiminta-aikoja siten, että otto-, murskaus-, rikotus- ja muu maa-ainesten otto- ja käsittelytoiminta ei aiheuta meluhaittaa erityisesti 520m päässä sijaitsevalle hevosjalostustilalle, sen liiketoiminnalle tai eläimille.

Aluejohtokunta puoltaa maa-aineksen ottamista sekä ympäristölupaa muilta osin.

Vastaus: Hakijan lupahakemuksen mukainen toiminta on hyvin

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

sovitettavissa yhteen hevosjalostustilan toiminnan kanssa. Kuten jo edellä valvontaeläinlääkärin lausuntoon on vastattu, luvittava toiminta ei aiheuta melua, joka ylittäisi eläinsuojeluasetuksen tai hevossuojeluasetuksen vaatimuksia. Hakija ei näe syytä, miksi toimintaa ei voisi järjestää kiviainestoimintaa säätelevän asetuksen (800/2010) mukaisilla toiminta-ajoilla. Siinä melu- ja pölyhaitoille asetetut raja-arvot täyttyvät hakemuksen mukaisilla toiminta-ajoilla. Asetuksen 800/2010 raja-arvot on annettu ihmisille aiheutuvien terveyshaittojen estämiseksi. Esimerkiksi ihmisten terveyshaitan estämiseksi melulle annettu raja-arvo on selvästi hevosille asetettua 65 desibelin tasoa pienempi.

Hakijan näkemyksen mukaan ei ole syytä asettaa hevosjalostustilan liiketoimintaa hakijan liiketoimintaa tärkeämmäksi ja sen edelle. Myös hevosjalostustilan toiminnanharjoittajien tulee ottaa huomioon muiden elinkeino- ja liiketoiminta.

Uudenmaan ELY-keskuksen liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue

Maantien 3136 keskimääräinen vuorokausiliikennemäärä ko. alueella on 234 ajoneuvoa, josta raskaiden ajoneuvojen osuus on 23. Alueella on 70 km/h nopeusrajoitus.

Kulku maa-ainestenottoalueelle on esitetty Heinolantieltä lähtevän liittymän kautta, tierekisteriosoitteessa 3136 / 2 / 3729 / vasen. Uudenmaan ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue katsoo, että liittymä (tieos. 3136 / 2 / 3729 / vasen) tulee parantaa päällystämällä asfaltilla tai pehmytasfaltilla vähintään odotustilan matkalta maantien reunasta.

Ohjeistuksemme mukaan teollisuusliittymän odotustila tulee päällystää 25 m pituudelta ja 5-7 metrin leveydeltä.

Mikäli Lahden kaupunki myöntää hankkeelle ympäristö- ja maa-ainestenottoluvan, tulee liittymää parantaa Pirkanmaan ELY-keskuksesta saatavan maksuttoman rakentamisohteen mukaisesti.

Hakuohjeet ja -lomakkeet liittymäluvalle löytyvät ELY-keskuksen verkkosivuilta osoitteesta <http://www.ely-keskus.fi/web/ely/liittymat>. Hakemuksen voi tehdä verkkosivuilta löytyvällä sähköisellä lomakkeella tai hakemukset voi lähettää sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.pirkanmaa@ely-keskus.fi. Lahden kaupungin myöntämästä ympäristö- ja maa-ainestenottoluvasta sekä tästä lausunnosta UUDELY/933/2020 tulee liittää kopiot liittymälupahakemukseen.

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

Uudenmaan ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue muistuttaa hakijaa, että maa-ainesten ottotoiminnasta ei saa aiheutua haittaa maantien 3136 liikenneturvallisuudelle.

Tämä lausunto on oltava käsillä, kun rakentamisesta päättävä viranomainen harkitsee Maankäyttö- ja rakennuslain taikka muun lainsäädännön edellytyksiä luvan myöntämiseksi suunnitellulle hankkeelle. Mikäli kunnan viranomainen katsoo, että asia koskee ELY-keskuksen Ympäristö ja luonnonvarat tai Elinkeinot, työvoima ja osaaminen -vastuualueita, tulee asiasta kuulla edellä mainittuja vastuualueita erikseen.

Vastaus:

Toiminnassa huomioidaan ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri - vastuualueen lausunnossa esitetyt asiat.

Vastineet muistutuksiin

Muistuttaja 4, kiinteistöjen Aarnihaka 1 532-403-3-137 ja Aarnihaka 2 532-403-3-143 omistajat

Luvan myöntämisen edellytykset

Me allekirjoittaneet tilojen Aarnihaka 1 532-403-3-137 ja Aarnihaka 2 532-403-3-143 omistajat vaadimme hylkäämään ko. hakemuksen kaikilla niillä perusteilla, mitkä me itse olemme aiemmissa käsittelyissä esittäneet ja molemmat oikeusistuimet päätöksissään vastaavasta hakemuksesta ovat tuominneet:

Vaasan hallinto-oikeus 6.4.2017 päätösnumero 17/0118/2 ja

Korkein hallinto-oikeus 22.3.2018 taltionumero 1387.

Haettu luvitus sisältää kaiken saman kielteisen sisällön kuin kummankin em. oikeusistuimen kertaalleen hylkäämä luvitus. Vaasan hallinto-oikeuden hakemusalueella suorittamassa asiantuntijakatselmuksessa todettiin poikkeuksellisen haastavat olosuhteet säädösten vaatimukset täyttävään maa-aineksen ottotoimintaan. Uudessa hakemuksessa ei ole mitään olennaista parannusta säädösten edellytysten täyttymiseen.

Muutos aiempaan on, että tilalle Aarnihaka 1 on perustettu oheisen liitteen mukainen luonnonsuojelualue METSO II, mikä toimii kautta vuoden hevoslaitumena ja sijaitsee lähimmillään 295 m päässä

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

hakemusalueen rajasta estäen haetun toiminnan jo sellaisenaan. Uusi luonnonsuojelualue sijaitsee suunniteltuun toiminta-alueeseen nähdessä säädösten mukaisen minimietäisyyden sisäpuolella. Hakemusalueella on siis mahdollista harjoittaa säädösten edellyttämällä tavalla suunnitelmassa esitettyä maa-aineksen ottoa, käsittelyä ja kuljetustoimintaa, mitä kaikkea jo Vaasan hallinto-oikeus katselmukseen perustuneessa päätöksessään piti erittäin haastavana ja minkä korkein hallinto-oikeus päätöksessään vahvisti.

Uskomme, että tällä kertaa myös kaupungin vastuuviranomaiset ovat paremmin valmistautuneet käsittelyyn ja vastuualueensa nykyisen lainsäädännön tasalla toteavat, etteivät lupaehtojen mukaiset olosuhdevaatimukset nytkään täyty hakemusalueella.

Hakemuksen muut ominaisuudet ovat käytännössä samat, mitkä molemmat korkeimmat oikeusistuimet ovat kertaalleen hylänneet säädösten vastaisina. Täydennämme valitusta myöhemmin tarvittaessa.

Vastaus: Luvan myöntämisen edellytyksiä tarkasteltaessa on huomioitava, että nyt käsiteltävä hakemus ei vastaa hakemuksia, joiden käsittelyyn Vaasan hallinto-oikeudessa ja Korkeimmassa hallinto-oikeudessa muistuttaja muistutuksessaan viittaa.

Maa-ainesten ottamissuunnitelma on kokonaisuudessaan muutettu oikeuskäsittelyjen seurauksena. Ottamissuunnitelman muutos perustuu sekä toiminnan vesiin aiheuttamien vaikutusten että meluvaikutusten hallintaan.

Tämän seurauksena muistuttaja ei myöskään voi uusia omia vanhoja muistutuksiaan ja valituksiaan enempää asioita yksilöimättä. Toisia lupahakemuksia koskevat asiakirjat eivät ole siirrettävissä koskemaan toista lupa-asiaa.

Hakija on tietoinen, että tilalle Aarnihaka 1 on perustettu Metso II -ohjelmaan perustuva luonnonsuojelualue. Muistuttajan mainitsemaa ehdotonta estettä maa-aines- ja ympäristölupien myöntämiselle se ei kuitenkaan aiheuta. Suunnittelualueen raja sijaitsee luonnonsuojelualueesta noin 300 metrin etäisyydellä.

Valtioneuvoston asetus (800/2010) kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta määrittää vähimmäisetäisyyksiä toiminnan ja lähimpien häiriintyvien kohteiden välille. Ehdoton minimivaatimus, jolle ei voi asettaa poikkeuksia, on 400 metrin etäisyys melulle ja pölylle erityisen

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

alttiisiin kohteisiin. Tällaisia erityisen alttiita kohteita ovat esimerkiksi sairaalat, päiväkodit, hoito- tai oppilaitokset. Luonnonsuojelualuetta tai hevoslaidunta ei ole luokiteltu kuuluvaksi erityisen alttiisiin kohteisiin. Toinen ehdoton raja on louhinnan minimietäisyys 300 metriä häiriölle alttiista kohteesta, kuten asuin- tai lomarakennuksesta tai niiden välittömässä läheisyydessä sijaitsevasta oleskeluun tarkoitettu piha-alueesta.

Hakemuksen mukaisesta louhittavasta paikasta (etäisyys katsotaan häiriölähteestä, ei alueen rajasta) etäisyys luonnonsuojelualan rajaan on noin 400 metriä ja tilan Aarnihaka rakennuksiin on selvästi yli 500 metriä. Hevoslaidun tai luonnonsuojelualue eivät ole asuin- tai lomarakennuksia, eivätkä myöskään lukeudu rakennusten välittömässä läheisyydessä sijaitseviin oleskeluun tarkoitettuihin piha-alueisiin. Näin ollen tilan Aarnihaka I Metso II-ohjelmaan kuuluvat luonnonsuojelualueet eivät sijaintinsa perusteella muodosta estettä maa-aineksen ottamiselle tai kiviaineksen jalostustoiminnalle.

Luonnonsuojelualueiden suojeluperusteet eivät ole myöskään melulle herkkiä, eikä suojelualueiden käyttäminen hevoslaitumina muodosta melun kautta estettä lupien myöntämiselle. Hevosia koskevat meluun liittyvät asiat on esitetty valvontaeläinlääkärin lausunnon yhteydessä.

Myöskään toiminnasta aiheutuva raskas liikenne yleisiä teitä (Heinolantie) pitkin ja hevoslaitumien ohi kulkiessaan ei aiheuta sellaisia vaikutuksia, ettei toiminnalle voi myöntää lupaa.

Hakija vielä tähdentää, että nyt luvittava toiminta on ottamissuunnitelmaltaan, ottamismäärältään ja tehtyjen selvitysten osalta aivan erilainen kuin aiemmin eri oikeusasteissa käsitellyt hakemukset ja kumotut päätökset.

Muistuttaja 1, kiinteistöjen 532-402-1-276 Arraniemi ja 532-403-3-151 Etuniemi omistaja

Toiminta

Kiinteistön 532-402-1-276 Arraniemi omistajana totean, että minulla ei ole huomautettavaa koskien ko. hakemuksia. Nykyaikaiset rakennusmääräykset edellyttävät kalliomurskeen käyttöä rakentamisessa. Myös teiden hoitoon käytetään lähes pelkästään murskattua kiviainesta. Näin ollen suunniteltu toiminta on tarpeellista alueelle.

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

Vastaus: Hakijalla ei ole huomautettavaa muistutuksesta.

Melu ja toiminta-ajat

Kiinteistön 532-403-3-151 Etuniemi omistajana totean seuraavaa:

Hakemuksen liitteinä olevista keskiäänitasokartoista ei käy ilmi kuinka laajalle alueelle toiminnan melu kantautuu. Kiinteistöni sijaitsee haettavasta alueesta luoteeseen ja äänitasokäyrät näyttäisivät jatkuvan liitekartan ulkopuolelle ja kohti maatalaani. Harjoitamme kesämökkien vuokraustoimintaa Ruuhijärven Sermaanpohjan puolella. Louhinnasta mahdollisesti kantautuva ääni ei paranna luonnonrauhaa hakevien lomalaisten viihtyvyyttä.

Tästä johtuen toivon sinällään tarpeeseen tulevaa lupaa myönnettäessä päivittäisten toiminta-aikojen lyhentämistä toukokuusta elokuun loppuun välisenä aikana niin, että murskaus, poraus, räjäytykset, rikotus ja seulonta tapahtuisi 8-17 välisenä aikana.

Vastaus: Melukartat on rajattu asiantuntemusta käyttäen siten, että näkyviin on saatu oleelliset tiedot melun leviämisestä. Tämä tarkoittaa sitä, että vähintään kaikki lomarakennukset, joille ulottuu lomarakennuksilla suurimmillaan sallittu 45 desibelin melukäyrä, ovat nähtävissä. Kartat on haluttu pitää mahdollisimman suurimittakaavaisina, jotta melun leviämisen tarkasteleminen on mahdollista siellä, missä melun leviäminen on edellä esitetyn mukaisesti oleellista.

Kivenmurskaustoiminnasta kiinteistöllä Etuniemi 532-403-1-276 sijaitseville lomarakennuksille aiheutuu suurimmillaan noin 35 dB(A) keskiäänitaso, jos toimintaa on koko päiväajan meluselvityksessä esitetyn mukaisesti.

Toimintaa ei hakemuksen mukaisesti ole joka päivä koko haettua toiminta-aikaa. Toimintaa voi olla ajoittain esimerkiksi muutaman päivän kerrallaan tai vaihtoehtoisesti pidemmän jakson kerrallaan vain osan päivästä. Toiminta pyritään mahdollisuuksien mukaan järjestämään muistuttajan toiveet huomioiden. Hakija ei silti katso, että toiminta-aikoihin olisi perusteltua tehdä rajoituksia kesäaikana lupamääräyksin.

Muistuttaja 2, kiinteistön 532-403-1-91 omistajat yhdessä

Melutaso, tärinä ja hajuhaitta

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

Omistamme loma-asunnon Kolisevantiellä (532-403-1-91) joka on noin 800 metrin etäisyydellä Hietalanharjusta. Olemme erittäin huolissamme melusta ja tärinästä, joka aiheutuu maa-aineksen ottamisesta Hietalanharjulla. Vaikka melumallinnuksessa kuvatut desibelit alittavat loma-asumiseen säädetyt keskiäänitason ohjearvot, on melulla heikentävä vaikutus alueen viihtyisyyteen.

Vaikka melumallinnus on tehty, todellisuudessa desibelit voivat ylittyä toiminnan alkaessa.

Lisäksi hakemuksessa ei ole huomioitu mullan valmistuksesta mahdollisesti syntyvää hajuhaittaa, joka leviää ympäristöön.

Melu, tärinä ja mahdolliset hajut alentavat merkittävästi kiinteistöjen ja tonttien viihtyisyyttä ja taloudellista arvoa.

Vastaus: Lupahakemuksen mukaisessa toiminnassa louhitaan kalliokiviainesta suhteellisen vähän, joten myös räjäytyksiä on vähän. Toiminnassa noudatetaan räjäytys- ja louhintatyön turvallisuudesta annettua asetusta (644/2011). Yleensä räjäytyksissä tarkkaillaan korkeintaan noin 500 metrin etäisyydellä louhintapaikasta olevia rakennuksia, joten yli 800 metrin etäisyydellä oleva lomarakennuksella ei arvioida olevan merkittävää tärinähaittaa.

Toiminnasta ei aiheudu lupahakemuksen mukaisesti järjestettynä sellaisia melutasoja, jotka ylittäisivät lainsäädännössä kyseiselle toiminnalle asetettuja raja-arvoja. Toiminnan aiheuttamaa melua tarkkaillaan aistinvaraisesti toiminnan alettua. Poikkeaviin tilanteisiin reagoidaan välittömästi ja tarvittaessa melusuojausta voidaan parantaa esimerkiksi murskeen varastokasojen avulla.

Mullan valmistuksesta ei aiheudu hajuhaittaa, joka leviäisi ympäristöön useiden satojen metrien etäisyydelle. Toiminnasta ei arvioida aiheutuvan muistuttajan kiinteistölle merkittävää melu-, tärinä- tai hajuhaittaa. Kiinteistöjen arvon aleneminen ei ole maa-aineslain tai ympäristönsuojelulain mukaisessa lupakäsittelyssä arvioitava asia.

Toiminta-ajat ja lupa-aika

Mielestämme toiminta-ajat ovat kohtuuttomat ottaen huomioon alueen nykyisen rauhallisuuden, joka varmasti tulee muuttumaan, jos toiminta alkaa. Työ-ajat pitäisi olla vain arkisin 8-16, koskien kaikkea alueella tehtävää työtä mukaan lukien kuljetukset. Lupia ei

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

myöskään pitäisi myöntää kymmeneksi (10) vuodeksi vaan lyhemmäksi ajaksi koska näyttöä töiden todellisista päästöistä ympäristöön ei ole.

Vastaus: Toiminta on hakijalle tärkeä osa elinkeinonharjoittamista, eikä toiminta-ajan rajoittaminen klo 8–16 välille sen vuoksi ole mahdollista. Toimintaa ei hakemuksen mukaisesti ole joka päivä koko haettua toiminta-aikaa. Toimintaa voi olla ajoittain esimerkiksi muutaman päivän kerrallaan tai vaihtoehtoisesti pidemmän jakson kerrallaan vain osan päivästä. Kuljetukset eivät lähde Kolisevantien suuntaan, joten kuljetusten rajoittaminen ei ole perusteltua muistuttajan viihtyisyyden turvaamiseksi.

Lupa-ajan rajaaminen kymmentä vuotta lyhyemmäksi ajaksi ei ole mahdollista, eikä tarpeellista. Toiminnasta ei esiselvitykset huomioon ottaen aiheudu ennakoimattomia päästöjä ympäristöön. Alue on avattu maa-ainesalue, joten se on kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti järkevä hyödyntää mahdollisuuksien mukaan mahdollisimman tarkasti ja käyttää saatu kiviaines säästeliäästi vain tarpeellisiin kohteisiin. Myös alueen maisemointi tulee saattaa loppuun lupakauden aikana. Kymmentä vuotta lyhyempi aika ei riitä säästeliääseen ottamistoimintaan ja maisemointiin.

Muistuttaja 3

Toiminta ja talousvesilähde

Vastustamme luvan myöntämistä murskauksen, porauksen ja räjäytysten osalta, koska talousvetemme otetaan lähteestä, joka sijaitsee noin 800 metrin päässä toimenpide paikasta.

Talousvettä käytetään kolmessa vakituisesti asuttavassa kiinteistössä ja yhdessä kesämökissä.

Jos lupa jostain syystä myönnetään niin Hietala tai toimenpiteiden (murskaus, poraus ja räjäytys) suorittaja on velvollinen korvaamaan toimenpiteiden johdosta aiheutuneet ongelmat koskien lähdeettä ja sen toimivuutta.

Vastaus: Hakemuksessa on esitetty, että etäisyyden perusteella louhinta- ja murskaustoiminnalla ei oleteta olevan vaikutusta suunnittelualueen ympäristössä sijaitseviin kaivoihin. Kaikki lähimmät talousvesikaivot sijaitsevat eri pohjaveden muodostumisalueella kuin suunnittelualue. Toiminnan vaikutus lähteeseen on louhintapaikan ja lähteen sijaintipaikan välisen etäisyyden perusteella

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

epätodennäköinen.

Räjäytysten aikataulu

Kaikissa vakituisesti asuttavissa kiinteistöissä on eläimiä, jotka ovat säikkyjä koville äänille, kuten esim. räjäytykset ja näin ollen, jos lupa jostain syytä myönnetään niin räjäytyksille on määriteltävä tiukat rajat, milloin niitä saa tehdä, jotta voimme eläinten osalta varautua.

Lupaa räjäytyksille ei saa myöntää esim. maanantaista perjantaihin klo 8.00-16.00 vaan on nimettävä päivä ja kellonaika, milloin räjäytyksiä saa suorittaa.

Vastaus: Räjätysaikojen tiukka rajaaminen on toiminnan kannalta mahdotonta. Urakoitsija hoitaa panostuksen ja sen ajankohta riippuu myös muiden työkohteiden aikatauluista sekä panostyön kulloinkin vaatimasta ajasta. Lisäksi panostettua kenttää ei voi turvallisuussyistä johtuen jättää räjäyttämättä.

Kivenlouhintaa ja -murskausta säätelevä asetus 800/2010 antaa mahdollisuuden räjäyttää arkipäivisin klo 8–18, silloin kun lähimmät häiriintyvät kohteet ovat alle 500 metrin etäisyydellä louhintapaikasta/-paikoista.

Vastaanotettavat maa-ainekset

Maa-aineksista, jota Hietala ottaisi vastaan, täytyisi olla tarkat kriteerit millaisista aineksista on kyse ja niiden vaikutuksista pohjavesiin.

Vastaus: Alueella vastaanotetaan vain puhdasta ylijäämälouhetta ja kaivumaita/maa-ainesta. Vastaanotettavat ainekset tulevan hakijan yhteistyökumppaneiden maarakennustyömailta. Alueelle ei vastaanoteta louhetta tai maa-ainesta mahdollisesti pilaantuneilta alueilta, kuten teollisuusalueilta, huoltoasemilta, ampumaradoilta ja pesuloiden läheisyydestä.

Aineksia otetaan vastaan vain silloin, kun alueella on henkilökuntaa paikalla vastaanottamassa aineksia. Kuormat tarkistetaan vastaanotettaessa.

Vastaanotettavat ainekset ovat puhtaita luonnonaineksia, joten niistä ei aiheudu pohjavesivaikutuksia.

RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLUPALAUTAKUNNAN RATKAISU

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunta myöntää Jorma Hietalalle:

I) maa-ainesluvan kalliokiviaineksen ja soran ottoon 100 000 m³ kokonaisottomäärälle kiinteistöillä Hietalanharju 532-403-1-120 sekä osalle kiinteistöistä Lehtokangas 532-403-1-116 ja Yhteiset maa-alueet 532-878-1-0.

II) ympäristöluvan kallion louhintaan ja murskaamiseen

III) Muualta tuotavan, enintään 100 000 tonnin ylijäämäluheen vastaanottamiseen ja murskaamiseen sekä enintään 200 000 tonnin ylijäämämaan vastaanottamiseen hakemuksen mukaisella toiminta-alueella.

Lupa toiminnalle myönnetään kymmeneksi vuodeksi (10 v.) tiedoksisaantipäivästä. Toiminta voidaan aloittaa luvan mukaisesti vakuutta vastaan ennen kuin lupaa koskeva päätös on saanut lainvoiman. Toiminta on toteutettava lupahakemuksen mukaisesti, ellei tämän päätöksen lupamääräyksissä toisin määrätä.

LUPAMÄÄRÄYKSET

Toiminta-ajat

1. Kallion poraus, räjäytykset, louheen rikotus, maa- ja kiviaineksen murskaus, seulonta, kuormaus, kuljetus sekä vastaanotto on sallittu arkipäivisin, poislukien viikonloput arkipyhät seuraavasti (VNA 800/2010: 8 §):
 - poraaminen klo 7.00 - 21.00,
 - räjäytykset klo 8.00 - 18.00,
 - rikotus klo 8.00 - 18.00,
 - murskaaminen klo 7.00 - 22.00,
 - seulominen klo 7.00 - 22.00
 - kuormaaminen ja kuljetus klo 7.00 - 22.00 ja erityisistä syistä arkilauantaisin klo 7.00 - 16.00.
 - muualta tuodun maa- ja kiviainesta vastaanotto kello 7.00 - 22.00.

Toiminnan aloitus

2. Ennen toiminnan aloittamista toiminnanharjoittajan on pyydettävä aloitustarkastusta Lahden ympäristölupaviranomaiselta.

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

Lupaviranomaiselle on varattava mahdollisuus osallistua murskaamon käyttöönottotarkastukseen murskaamon siirtyessä lupa-alueella (YSL 527/2014: 170 §; YSA 713/2014: 15 §).

3. Toiminta voidaan aloittaa mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta lupapäätöstä noudattaen 17 000 euron vakuutta vastaan. Vakuus on tarpeen ympäristön saattamiseksi ennalleen lupapäätöksen kumoamisen tai lupamääräysten muuttamisen varalta. Vakuus on asetettava ympäristöluvassa osoitetun Lahden ympäristölupaviranomaisen eduksi ennen toiminnan aloittamista. Vakuuden on oltava voimassa siihen saakka, kunnes kaikki luvan tai sen määräysten edellyttämien toimenpiteiden toteutus on lopputarkastuksessa hyväksytty. (YSL 527/2014: 199 §, MAL 555/1981: 12 §, 21 §, MAA 926/2005: 8 §).

4. Toimintaa varten on nimettävä vastuuhenkilö(t), joka mm. vastaa toiminnan käyttötarkkailusta, muualta tuotavan maa-aineksen ja laadun tarkkailusta, jäte- ja polttoainehuollon asianmukaisuudesta sekä työmaapäiväkirjan pidosta. Vastuuhenkilön (tai henkilöiden) nimi ja yhteystiedot sekä pätevyys tehtävän hoitoon on ilmoitettava etukäteen Lahden kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle. (VNA 800/2010: 12 §)

5. Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava lähikiinteistöjen omistajille ainakin 1 kilometrin säteellä louhintajakson alkamisesta vähintään kaksi viikkoa ennen kunkin louhintajakson alkua. Ennen murskaustoiminnan aloittamista ja sen aikana on toiminnasta tiedotettava lähiympäristön asukkaille aktiivisesti. Samassa yhteydessä on ilmoitettava toiminnasta vastaavan henkilön yhteystiedot sekä louhintajakson arvioitu kesto. Tiedot on ilmoitettava myös lupaa valvovalle Lahden kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle. (VNA 713/2014: 15 §)

6. Asiattomien pääsy ottamisalueelle on estettävä. Louhinta- ja maa-ainesten ottoalueen rajat on merkittävä selkeästi maastoon ennen louhinnan aloittamista. Luvaton liikkuminen ottamisalueella on kiellettyä ja ilmoitettava siitä näkyvästi. Lupa-alueen rajalle on asennettava tarvittaessa lukittava portti. Lupa-alueen jyrkänteet on aidattava ja varustettava varoituskyltein putoamisvaaran estämiseksi (VNA 713/2014: 15 §, MAL 555/1981: 11 §, MAA 926/2005: 7 §, VNA 800/2010: 12 §)

7. Pintamaakasoja ja varastokasoja on aktiivisesti hyödynnettävä meluntorjunnassa. Alueen meluntorjunta on tehtävä melumallinnuksen mukaisesti. Tarvittavat meluesteet on oltava

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

paikoillaan ennen toiminnan aloittamista. Ennen kunkin toimintajakson alkamista on varmistettava, että melusteet ovat paikoillaan ja että ne ovat riittävän korkeita. (VNA 800/2010: 6 §)

Melu ja pölyäminen

8. Toiminnasta aiheutuva melu ei saa ylittää lähimpien asuinrakennusten oleskelupihoilla päivällä klo 7 – 22 keskiäänitasoa 55 dB(A). Lähimmillä loma-asumiseen käytettävillä kiinteistöillä ja Aarnihaka I kiinteistön luonnonsuojelualueilla melu ei saa ylittää päivällä kello 7 – 22 keskiäänitasoa 45 dB(A). Jos melu on luonteeltaan iskumaista tai kapeakaistaista, on mittaustuloksiin lisättävä 5 dB ennen tulosten vertaamista päivä- ja yöohjearvoihin. (VNA 800/2010: 7 §, VNP 993/1992: 2 §, 4 §)

9. Luvansaajan on toimitettava lupaviranomaiselle sellaiset melumallikarttaversiot ympäristömeluselvityksen liitekartoista 1 ja 3, joissa on näkyvissä mallinnetut yli 45 dB(A) melutasot kokonaisuudessaan. Kartat on toimitettava viipymättä tämän päätöksen tiedoksisaantipäivän jälkeen. (VNA 800/2010: 8 §)

10. Pölyävissä toiminnoissa (kuten murskauksessa ja seulonnassa) pölylähteet on sijoitettava teknisten mahdollisuuksien mukaan toiminta-alueen alimmalle kohdalle. Pölyämistä on lisäksi estettävä varastokasojen sijoittelulla ja pitämällä murskattavan ja kuormattavan aineksen putoamiskorkeus mahdollisimman pienenä sekä koteloimalla laitteistoja, käyttämällä kastelua, pölyn talteenottolaitteita tai muuta pölyn torjumiseksi parasta käyttökelpoista tekniikkaa. (VNA 800/2010: 4 §)

11. Porauskaluston pölynkeräyslaitteet on pidettävä kunnossa. Toiminta on keskeytettävä tilanteissa, joissa pölynpoisto ei toimi esimerkiksi pakkasen takia. Varastokasojen, alueen ja teiden pölyntorjunnassa on tarvittaessa käytettävä vettä. Suolan ja muiden pohjaveden laatua vaarantavien kemikaalien käyttö pölynsidonnessa on kiellettyä. (VNA 800/2010: 4 §)

Louhinta, räjäytykset ja murskaus

12. Hakijan on noudatettava ottamissuunnitelmaa siltä osin, mitä ei ole esitetty lupamääräyksissä. Louhinta voidaan toteuttaa suunnitelmakarttojen 001 (nykytilanne) 002 (lopputilanne) ja leikkauspiirustusten 003 (A - A ja B - B) ja 004 (C - C ja D - D) mukaisesti. Louhinta saa ulottua alimmillaan suunnitelman mukaisesti tasolle +108 m alueen pohjoiskulmassa. (MAL 555/1981:

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

11 §, MAA 926/2005: 2 §)

13. Porauksessa on käytettävä vaimennettua poravaunua. Räjähätyksistä aiheutuvaa melua ja tärinää on ehkäistävä räjäytysteknisin toimenpitein, kuten räjäytettävien kenttien kokoa rajoittamalla, suuntaamalla räjäytysten paineaallot pois päin lähimmistä häiriintyvistä kohteista sekä muita työ- ja toimintatapoja kehittämällä.

Räjähtykset on mitoitettava ja räjähtysaineet valittava siten, että räjähtyksistä ja niistä aiheutuvasta tärinästä tai kivien sinkoutumisesta ei aiheudu vahinkoa tai haittaa alueen ulkopuolisille rakennuksille, rakenteille tai muulle ympäristölle eikä tärinäherkille laitteille tai eläimille. Räjähtykset on suunniteltava siten, ettei kallio rikkoudu suunniteltua pohjatasoa alemmas. (YSL 527/2014: 49 §, Naapurussuhdelaki 26/1920: 17 §, VNA 800/2010: 8 §)

Räjähtysten suunnittelussa on otettava erityisesti huomioon lupa-alueen läheisyydessä olevat Aarnihaka 1 -kiinteistön luonnonsuojelualueilla laiduntavat tärinälle ja melulle herkäät eläimet sekä lähimpien kiinteistöjen asuinrakennukset pihapiireineen. Ennen jokaista louhintaräjähtystä tulee antaa varoitussignaali. (YSL 527/2014: 49 §, Naapurussuhdelaki 26/1920: 17 §)

14. Räjähtysajankohdista on varoitettava yhden kilometrin säteellä olevia naapurikiinteistöjä kaksi viikkoa ennen räjähtysten suorittamista. (YSL 527/2014: 49 §, Naapurussuhdelaki 26/1920: 17 §)

15. Alueella saa olla toiminnassa vain yksi murskauslaitos kerrallaan. Soran seulontaa ja murskausta sekä porausta ja louheen murskausta ei saa tehdä samanaikaisesti. (VNA 800/2010: 8 §)

Liikenne

16. Lastauksista ja kuljetuksista aiheutuvat haitat ja riskit on minimoitava huolellisella lastien kuormauksella, työmaatien hyvällä kunnossapidolla sekä rauhallisella ajotavalla. Siirtokuljetusmatkat toiminta-alueella on suunniteltava mahdollisimman lyhyiksi. Lastaukset ja kuljetukset on suunniteltava siten, että lastaus tehdään mahdollisimman joustavasti välttäten kolinaa sekä tarpeetonta peruuttamista ja peruutussummerien käyttöä. (VNA 800/2010: 4 §, 6 §)

17. Koneiden ja laitteiden kunnossapidosta on huolehdittava

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

niin, että niiden äänitehotasot pysyvät suunnitellulla tasoillaan ja eivät kohoa kulumien ja vikojen vuoksi. Käytettävien työkoneiden on oltava luokituksestaan valtioneuvoston asetuksen 953/2006 mukaisia niin, etteivät niiden melutasot ylitä asetuksen II-vaiheen sallittuja äänitehotasoja ulkona käytettäville työkoneille (VNA 953/2006: 3 §).

18. Heinolantien liittymä (tieos. 3136 / 2/ 3729 / vasen) tulee parantaa tienpitäjän ohjeiden mukaisesti päällystämällä liittymä asfaltilla tai pehmytasfaltilla vähintään odotustilan matkalta maantien reunasta. Teollisuusliittymän odotustila tulee päällystää 25 m pituudelta ja 5-7 metrin leveydeltä. (YSL 527/2014: 52 §)

Louhe- ja maamassojen vastaanotto, käsittely ja varastointi

19. Kalliokiviainesta saa tuoda lupa-alueen ulkopuolelta murskattavaksi enimmillään 10 000 tonnia vuodessa ja maa-aineksia enimmillään 20 000 tonnia vuodessa. Alueen ulkopuolelta tuotavasta maa- ja kalliokiviaineksesta on pidettävä kirjaa. Kirjanpidosta on käytävä ilmi aineiden alkuperä, määrä ja tuontiajankohta. (YSL 527/2014: 49 §)

20. Alueelle saa vastaanottaa ainoastaan puhdasta kiviainesta ja pilaantumaton ylijäämämaata. Jokaisen kuorman puhtaus on silmämääräisesti tarkastettava ennen vastaanottoa. Luvansaajan on pidettävä vastaanotetuista massoista kirjaa.

Yhteenveto vastaanotetuista massoista ja niiden alkuperästä on esitettävä vuosiyhteenvedon yhteydessä. Mikäli alueelle on tuotu maa-aineksia, joiden vastaanottoa ei ole tässä hyväksytty, on maa-aines viipymättä toimitettava laitokselle, jolla on lupa vastaanottaa kyseistä maa-ainesta, tai maa-aines on palautettava maa-aineksen luovuttajalle. (MAL 555/1981: 11 §, MAA 926/2005: 6 §)

21. Mullan valmistus ei saa aiheuttaa naapurustossa terveyshaittaa, kohtuutonta hajuhaittaa tai muutakaan ympäristönsuojelulain 5 §:n mukaista haittaa, kuten orgaanisen aineksen leviämistä pintavesien mukana naapurikiinteistölle. (YSL 527/2014: 5 §, 49 §)

22. Maisemointiin ei saa käyttää sellaisenaan huonosti kasvualustaksi sopivia, runsaasti hienoainesta sisältäviä maita, kuten silttiä (hiesu, hieta) tai savea. Kantoja ja hakkuutähteitä saa välivarastoida toiminta-alueella enintään kolme vuotta. (MAL 555/1981: 11 §, MAA 926/2005: 6 §, JL 646/2011: 5 §)

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

Vesien johtaminen

23. Luvansaajan on käsiteltävä ottamisalueella syntyvät pintavedet lupa-alueella siten, ettei niiden mukana kulkeutuvasta hienoaineksesta tai haitta-ainejäämistä aiheudu haittaa naapureille, muulle alapuoliselle maankäytölle eikä vesistön likaantumista. (VNA 800/2010: 10 §, YSL 527/2014: 16 §, 17 §, 20 §, 52 §)

24. Mikäli vesien johtamisesta aiheutuu ennalta arvaamattomia seurauksia, luvan saajan on viivytyksettä ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin tilanteen korjaamiseksi. (YSL 527/2014: 8 §, 14 §, VNA 800/2010: 10 §)

Kemikaalit ja polttonesteet

25. Murskauslaitoksen polttoainetankin alla on oltava kiinteä valuma-allas ja murskauslaitoksen kuten myös seulontalaitoksen tankkauspaikan maaperä on suojattava tiiviillä liikuteltavalla kalvolla. (VNA 800/2010: 2§, 9 §, 12 §, YSL 527/2014: 8 §, 15 §, 16 §, 17 §)

26. Muut toiminnassa käytettävät polttoaineet ja kemikaalit on varastoitava tukitoiminta-alueella, jonka maaperä on suojattava allasmaisella tiivistysrakenteella hakemuksessa esitetyllä tavalla. Säiliön täyttöpaikka ja jakelupiste on päällystettävä nestetiiviillä ja kulutusta kestäväällä kestopäällysteellä. Työkoneet tulee tankata tukitoiminta-alueella. (VNA 800/2010: 2§, 9 §, 12 §)

27. Öljynerottimen on oltava riittävän suuri, öljytilan täyttymistä on valvottava ja sulkuventtiili on asennettava öljynerottimen jälkeen. Sulkuventtiili on merkittävä selkeästi ja esteetön pääsy siihen on varmistettava kaikissa olosuhteissa. (VNA 800/2010: 2§, 9 §, 12 §, YSL 527/2014: 8 §, 15 §, 16 §, 17 §)

28. Tukitoiminta-alueella varastoitava polttoaine on säilytettävä ylitäytön estävällä laitteella varustetussa kaksoisvaippasäiliössä, joka on suojattava törmäysestein. Jakelulaitteen käyttö on oltava estetty silloin kun alueella ei työskennellä. (VNA 800/2010: 2§, 9 §, 12 §, YSL 527/2014: 8 §, 15 §, 16 §, 17 §)

Säiliöt on varustettava tyyppikilvellä, laponestolla, ilmaputkella, lukittavalla ylitäyttöaukolla sekä ylitäytönestimellä. Säiliön polttoaineletkulla on oltava kannaketeline. Säiliössä on oltava lukittava pumppu sekä lukittavilla sulkuventtiileillä varustettu tankkauslaitteisto (lukittava pistooli tai vastaava) työajan ulkopuolella

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

tapahtuvan asiattoman käytön estämiseksi. Säiliön käyttövarusteet on säilytettävä lukittavassa suojakotelossa. (VNA 800/2010: 2§, 9 §, 12 §, YSL 527/2014: 8 §, 15 §, 16 §, 17 §)

29. Alueella ei saa varastoida räjähdysaineita. (YSL 527/2014: 15 §, 19 §, VNA 800/2010: 9 §)

Jätteet

30. Toiminnassa syntyvät jätteet, mukaan lukien poistettavat pintamaat on lajiteltava ja säilytettävä erillään ja niitä on varastoitava sekä käsiteltävä siten, että niistä ei aiheudu epäsiisteyttä, roskaantumista, pölyämistä, hajuhaittaa, pilaantumisvaaraa maaperällä tai pinta- tai pohjavesille eikä muutakaan haittaa ympäristölle. Mahdollisuuksien mukaan syntyvän jätteen määrää ja haitallisuutta on vähennettävä.

Syntyvä jäte on esisijaisesti toimitettava uudelleenkäyttöön tai toissijaisesti kierrätykseen, Jos kierrätys ei ole mahdollista, jäte on toimitettavaksi hyödynnettäväksi muulla tavoin, kuten energiana. Jos hyödyntäminen ei ole mahdollista, jäte on toimitettava ympäristöluvanvaraiseen loppukäsittelyyn. (YSL 527/2014: 58 §, 62 §, JL 646/2011: 8 §, 13 §, 14 §, 15 §, 16 §)

31. Vaaralliset jätteet, kuten käytetyt imeytysaineet, öljyiset jätteet ja akut on merkittävä ominaisuuksiensa mukaan ja varastoitava suljetuissa astioissa vesitiiviisti ja toimitettava vähintään kerran vuodessa laitokseen, jolla on lupa kyseisenlaisen jätteen vastaanottoon ja käsittelyyn. (JL 646/2011: 16 §, 17 §)

Häiriö- ja poikkeukselliset tilanteet

32. Mikäli laitteistoihin tulee vikoja tai häiriöitä, jotka lisäävät päästöjen määrää, toiminnanharjoittajan on ryhdyttävä toimenpiteisiin päästöjen ehkäisemiseksi, niistä aiheutuvien vahinkojen torjumiseksi ja tapahtuman toistumisen estämiseksi. Laitteet tulee saattaa normaaliin toimintakuntoon niin pian kuin se teknisesti on mahdollista. Laitoksen päästöjä olennaisesti lisäävistä häiriöistä on ilmoitettava välittömästi Lahden ympäristönsuojeluviranomaisille (YSL 527/2014: 5 §, 14 §, 52 §, VNA 800/2010: 12 §).

33. Jos kiinteistöllä sattuu vahinko tai onnettomuus, jossa polttonesteitä tai muita kemikaaleja pääsee vuotamaan maaperään, toiminnanharjoittajan on ryhdyttävä välittömiin toimenpiteisiin

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

päästöjen leviämisen estämiseksi ja päästöstä aiheutuvien vahinkojen torjumiseksi. Tapauksesta on ilmoitettava viipymättä Päijät-Hämeen pelastuslaitokselle ja Lahden ympäristönsuojeluviranomaisille. Jos päästöstä aiheutuu maaperän pilaantumista, toiminnanharjoittajan on tehtävä maaperän puhdistamista koskeva ilmoitus Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Öljyinen maa tai imeytysaine on toimitettava asianmukaiseen käsittelypaikkaan (YSL 527/2014: 5 §, 14 §, 52 §, VNA 800/2010: 12 §).

34. Vahinkoja varten alueelle on varattava helposti saataville riittävästi imeytysainetta. Toiminnanharjoittajan tulee laatia ja ylläpitää käyttöhenkilökunnalle ohjeisto ilmoitusmenettelystä häiriötilanteissa. Työntekijät on koulutettava toimimaan oikein vahinkotilanteissa. Onnettomuus- ja häiriötilanteita varten toiminnalle on nimettävä vastuuhenkilö, jonka yhteystiedot on ilmoitettava valvontaviranomaiselle ennen toiminnan aloittamista. Yhteystiedot on pidettävä ajantasaisina. (YSL 527/2014: 5 §, 14 §, 52 §, VNA 800/2010: 12 §).

35. Työkoneissa ja laitteissa on oltava pelastus- ja ympäristöviranomaisen yhteystiedot sekä opastus mahdollisia vaaratilanteita varten. Päästöjä lisäävistä poikkeuksellisista tilanteista tulee laatia poikkeamaraportit, joista ilmenevät vähintään häiriön kesto, suoritettut toimenpiteet ja aiheutunut päästö (YSL 527/2014: 5 §, 14 §, 52 §, VNA 800/2010: 12 §).

Päästö- ja vaikutustarkkailu

36. Murskauslaitoksen toiminnasta ja päivittäisestä valvonnasta vastaavat henkilöt yhteystietoineen on ilmoitettava Lahden ympäristönsuojeluviranomaisille sekä Päijät-Hämeen pelastuslaitokselle ennen toiminnan aloittamista. Vastuuhenkilöiden tai heidän yhteystietojensa muutoksista tulee myös ilmoittaa (YSA 713/2014: 15 §, 62 §; VNA 800/2010: 12 §).

37. Melumallinnusten tulokset on varmennettava melumittauksin. Toiminnasta lähimmälle vakitukselle asutukselle, loma-asutukselle sekä kiinteistöllä Aarnihaka 1:n (RN:o 532-403-3-137) luonnonsuojelualueen laiduntaville hevosille aiheutuvat melupäästöt on mittaautettava toiminnan alkaessa ja murskan siirtyessä toiseen sijoituspaikkaan. Melumittaukset on tehtävä ulkopuolista asiantuntijaa käyttäen kuukauden sisällä murskan käynnistymisestä molemmissa paikoissa.

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

Mittauksissa on huomioitava kaikki melulähteet sekä melun mahdollinen kapeakaistaisuus ja impulssimaisuus lähimmissä häiriintyvissä kohteissa. Murskan siirtymisestä on ilmoitettava Lahden ympäristönsuojeluviranomaiselle ennen laitoksen käynnistämistä.

38. Melumittausuunnitelma on toimitettava Lahden ympäristönsuojeluviranomaiselle hyväksyttäväksi vähintään kaksi viikkoa ennen mittauksia. (VNA 800/2010: 8 §, 13 §, YSL 527/2014: 9 §, 54 §)

39. Mittaustuloksista on laadittava raportti, johon on liitettävä vertailu melumallinnuksen ja mittaustulosten vastaavuudesta. Raporttiin on liitettävä asiantuntija-arvio melutasojen luvanmukaisuudesta, tarkastelu alueen muiden toimintojen vaikutuksesta keskiäänitasoon sekä tarvittaessa esitys melun mittaamiseksi. Mittaukset on tehtävä ympäristöministeriön ohjeen 1/1995 (Ympäristömelun mittaaminen) mukaisesti.

Raportissa on esitettävä tulosten perusteella meluhuippujen aiheuttajat sekä suositukset mahdollisesti tarvittavista melun vähentämistoimenpiteistä. Mikäli toiminnasta havaitaan aiheutuvan erityistä meluhaittaa lähimmissä melulle altistuvissa kohteissa, tulee keskeisistä toiminnoista aiheutuva melutaso selvittää ja ryhtyä tarvittaessa parantamaan meluntorjuntaa.

Häiriötä aiheuttavan melun selvitykseen on tarvittaessa päivitettävä laskentamalli ja tarvittaessa melua on mitattava lähimmissä häiriintyvissä kohteissa. Laskentatuloksiin (LAeq) on tehtävä tarvittavat impulssimaisuuskorjaukset (+5 dB) ennen niiden vertaamista sallittuun raja-arvoon. Melumittausraportti on toimitettava Lahden ympäristönsuojeluviranomaisille. (VNA 993/1992: 2 §, 4 §; YSL 527/2014: 6 §, 7 §, 8 §, 9 §, 54 §, 62 §; 64 §, VNA 800/2010: 13 §)

40. Louhinnanaikaisen tärinän vaikutus lähimpiin asuinrakennuksiin on arvioitava toiminnan aikana. Tarvittaessa tärinäarvot on mitattava. Mittaamatta jättäminen on perusteltava ympäristölupaviranomaiselle. (YSL 527/2014: 49 §, Naapuruussuhdelaki 26/1920: 17 §)

41. Ilman hiukkaspitoisuuksia on mitattava lähimpien asuinrakennusten kohdalla, mikäli pölyn määrä naapurikiinteistöillä lisääntyy toiminnan alettua. Lahden ympäristönsuojeluviranomainen

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

voi omien valvontahavaintojensa perusteella, taikka asukkaiden, vaikutusalueen ympäristönsuojelu- tai terveydensuojelu- viranomaisen aloitteesta edellyttää toiminnanharjoittajalta mittaussuunnitelmaa ja hiukkaspitoisuuksien selvittämistä. (VNA 800/2010: 4 §, 13 §)

42. Toiminnan vaikutuksia pohjaveteen on tarkkailtava hakemuksessa esitetysti pohjavesiputkista PT 2 ja PT 4 sekä ottamisalueen kiinteistön RN:o 532-878-1-0 kaivosta. Pohjavesipisteistä on tarkkailtava vuosittain syys-marraskuussa pohjaveden pinnan korkeus ja vesinäytteestä on määritettävä ainakin pH, sameus, sähkönjohtavuus, kokonaistyyppi, CODMn ja öljyhiilivetyjen (C10–C40) pitoisuus. Ensimmäinen näyte tulee ottaa ennen toiminnan aloittamista. (YSL 527/2014: 66 §, YSA 713/2014: 3 §, 4 §)

43. Vesien johtamisjärjestelyjen toimivuutta on seurattava säännöllisesti, samoin kuin maaperän suojausten, meluvallien ja suoja-aitojen kuntoa. Mahdolliset vauriot on korjattava viipymättä. Laitteet ja työkoneet on huollettava säännöllisesti ja mahdolliset viat on korjattava välittömästi. (VNA 800/2010: 12 §).

44. Päästö- ja vaikutustarkkailumääräyksissä veloitettuja tarkkailuja voidaan tarkentaa ja muuttaa Lahden ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksymällä tavalla edellyttäen, että muutokset eivät heikennä tulosten luotettavuutta, lupamääräysten noudattamisen valvottavuutta eivätkä tarkkailun kattavuutta. (YSL 527/2014: 65 §)

45. Mittaukset, näytteenotto ja analysointi on suoritettava ulkopuolisen asiantuntijan toimesta standardien (CEN, ISO, SFS tai muu vastaavan tasoinen kansallinen tai kansainvälinen yleisesti käytössä oleva standardi) mukaisesti tai muilla tarkoitukseen sopivilla yleisesti käytössä olevilla viranomaisten hyväksymillä menetelmillä. Mittausraporteissa on esitettävä käytetyt mittausten menetelmät, niiden mittausepävarmuudet sekä arvio tulosten edustavuudesta. (YSL 527/2014: 62 §, 209 §).

46. Toiminnanharjoittajan on osallistuttava ympäristötilan yhteistarkkailuun, jos sellainen alueella järjestetään. (YSL 527/2014:63 §).

Kirjanpito ja raportointi

47. Kalliokiviaineksen louhinnasta ja murskauksesta sekä

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

ympäristönsuojelun kannalta merkittävistä tapahtumista on pidettävä kirjaa. Lauantaisin tapahtuvasta toiminnasta on pidettävä kirjaa muun kirjanpidon ohella. Kirjanpidosta on käytävä ilmi mitä on tehty, työskentelypäivät ja –kellonajat sekä syy toiminnalle. (YSL 527/2014: 62 §)

48. Luvansaajan tulee ilmoittaa vuosittain otettujen ainesten määrä ja laatu tammikuun loppuun mennessä sekä Elinkeino-, liikenne- ja ympäristöhallinnon tietohallintopalveluun, että vuosiyhteenvedon yhteydessä Lahden ympäristönsuojeluviranomaiselle. (MAL 555/1981: 23a §)

49. Luvan saajan on vuosittain helmikuun loppuun mennessä toimitettava Lahden ympäristönsuojeluviranomaiselle edellistä vuotta koskeva vuosiraportti, josta käyvät ilmi ainakin seuraavat tiedot (YSL 527/2014: 62 §, JL 646/2011: 118 §, 119 §, 120 §, 121 §, MAL 23a §):

- alueelta louhitun kiviaineksen määrä (m³ ja t) sekä toteutunut louhintasyvyys
- räjäytysajat, louhinnan ja murskauksen tuotantopäivät (pvm ja lukumäärät)
- vastaanotettujen ulkopuolisten kiviainesten määrä, laatu ja alkuperä
- tiedot alueelta poistoimitetun murskeen määrästä
- tiedot varastossa olevasta murskatun ja murskaamattoman kiviaineksen sekä mullan määrästä vuoden lopussa
- toiminnassa syntyneiden jätteiden määrät ja jätteiden toimituspaikat (vastaanottaja ja kuljettaja)
- palautetut kuormat, niiden määrä, laatu, toimitusajankohta ja -kohde
- alueen suoja-aitojen, valumavesien tarkkailu sekä tehdyt toimenpiteet
- polttoaineiden ja räjähdysaineiden laatu- ja kulutustiedot
- laskennalliset ja/tai mitatut vuosipäästöt
- toiminnan tarkkailusta saadut mittaus- ja tutkimustulokset
- vahingot, häiriö- ja poikkeustilanteet sekä arvio näiden ympäristövaikutuksista
- lauantaisin tehdyt kuormaus- ja kuljetustyöt
- öljynerotuskaivon tyhjennykset sekä huolto- ja korjaustoimenpiteet

50. Tarkkailujen tulokset on toimitettava niiden valmistuttua Lahden ympäristönsuojeluviranomaiselle. (YSL 527/2014: 62 §)

51. Toiminnassa syntyvistä jätteistä ja niiden edelleen

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

toimittamisista on pidettävä kirjaa. Jätteitä koskeva kirjanpito on säilytettävä vähintään kuusi vuotta ja se on pyydettyessä esitettävä ympäristöluvan valvontaviranomaiselle. Jätteet on raportoitava ja luokiteltava jätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen (179/2012) liitteen 4 jäteluettelon mukaisesti. Vuosiyhteenvedon pohjana olevat asiakirjat on säilytettävä vähintään kolmen vuoden ajan. (YSL 527/2014: 62 §, JL 646/1011: 118 §, 119 §, 120 §)

52. Kaikki luvassa edellytetyt raportit ja selvitykset on toimitettava ensisijaisesti sähköisesti Lahden ympäristönsuojeluviranomaiselle sähköpostiosoitteeseen ymparistopalvelut@lahti.fi. (YSL 527/2014: 172 §)

Toiminnan muuttaminen ja lopettaminen

53. Luvan saajan on viipymättä ilmoitettava toiminnanharjoittajan vaihtumisesta, tuotannon muuttamisesta, pitkäaikaisesta keskeyttämisestä tai lopettamisesta valvovalle viranomaiselle. (YSL 527/2014: 170 §)

54. Luvan saajan on hyvissä ajoin, viimeistään kuusi (6) kuukautta ennen toiminnan lopettamista esitettävä lupaviranomaiselle yksityiskohtainen suunnitelma alueen maisemoinnista ja esittää selvitys alueen siistimisestä ja mahdollisesta puhdistamistarpeesta ja puhdistamisesta. (YSL 527/2014: 52 §, MAL 555/1981: 11 §, VNA 800/2010: 11 §)

Jälkihoito, lopputarkastus ja korvausvelvollisuus

55. Jälkihoitotöiden on oltava valmiina luvan voimassaoloaikana. (MAL 555/1981: 11 §, MAA 926/2005: 8 §)

56. Maa-aines- ja ympäristöluvan voimassaoloajan päättyessä hakijan on pyydettyävä lopputarkastusta lupia valvovalta ympäristönsuojeluviranomaiselta. (YSL 527/2014: 52 §, 62 §)

57. Luvansaajaa vastaa korvausvelvoitteista, jotka maa-ainesten ottamisesta saattavat maa-ainelain mukaan aiheutua. (MAL 555/1981: 9 §)

RATKAISUN PERUSTELUT

Luvan myöntämisen perusedellytykset
Lupamääräyksiä annettaessa on ympäristönsuojelulain 52 §:n

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

mukaan otettava huomioon toiminnan luonne, sen alueen ominaisuudet, jolla toiminnan vaikutus ilmenee, toiminnan vaikutus ympäristöön kokonaisuutena, pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoitettujen toimien merkitys ympäristön kokonaisuuden kannalta sekä tekniset ja taloudelliset mahdollisuudet toteuttaa nämä toimet.

Päästöjen ehkäisemistä ja rajoittamista koskevien määräysten tulee perustua parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan. Lisäksi on muun muassa otettava huomioon varautuminen onnettomuuksien ehkäisemiseen ja niiden seurausten rajoittamiseen. (YSL 527/2014: 52 §)

Toimintaan sovelletaan valtioneuvoston asetusta (800/2010) kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristösuojelusta. Lupamääräykset ovat tarpeen toiminnasta lähiasukkaille ja lähikiinteistöille aiheutuvien melu-, tärinä- ja pölyhaittojen ja vahinkojen ehkäisemiseksi sekä maaperän ja pinta- ja pohjavesien suojelemiseksi. (VNA 800/2010: 1 §)

Päätöksessä on määrätty asetettavaksi maa-aineslain 21 §:ssä ja 12 §:ssä tarkoitettu vakuus. Vakuus on tarpeen, jotta ainesten ottaminen voidaan aloittaa muutoksenhausta huolimatta lupapäätöstä noudattaen niiden haittojen, vahinkojen ja kustannusten korvaamisesta, jotka päätöksen kumoaminen tai luvan muuttaminen voi aiheuttaa. Muutoksenhakutuomioistuin voi valituksesta kumota määräyksen aloittamisluvasta tai muuttaa sitä tai muutoinkin kieltää lupapäätöksen täytäntöönpanon. Vakuus on tarpeen myös siksi, että toiminnanharjoittaja hoitaa myös muut toiminasta aiheutuvat velvoitteensa, kuten alueen maisemoinnin toiminnan loputtua. Jälkihoitosuunnitelman mukaisesti alue on maisemoitava ottamisen jälkeen lupa-aikana. (MAL 555/1981: 12 §, 21 §)

Lahden ympäristönsuojeluviranomainen katsoo, että edellä annetut lupamääräykset ovat tarpeen, jotta murskaamon ja louhinnan toiminta täyttää maa-aineslain, ympäristönsuojelulain, jätelain sekä niiden nojalla annettujen asetusten vaatimukset sekä ne vaatimukset, jotka luonnonsuojelulaissa on ja sen nojalla on säädetty. Lupapäätöksessä on huomioitu myös muut säädökset, jotka on säädetty yleisen ja yksityisen edun turvaamiseksi. (YSL 527/2014: 48 §, 49 §)

Hakemuksesta esitetyt lausunnot ja muistutukset on lautakunnan mukaan otettu päätöksen teossa riittävästi huomioon määrättäessä murskausaseman pölynsidonnasta, melu- ja pölymittauksista,

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

öljysäiliöiden suojauksesta sekä pinta- ja pohjavesien suojelusta ja tarkkailusta. Kun toimintaa harjoitetaan tässä päätöksessä esitetyllä tavalla ja annettuja määräyksiä noudattaen, toiminta täyttää maa-aineslain, ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen asetusten vaatimukset sekä luonnonsuojelulain ja sen nojalla säädetyt vaatimukset. (YSL 527/2014: 48 §, 49 §)

Toiminnasta ei arvioida aiheutuvan terveyshaittaa, merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, pohjaveden tai pintaveden pilaantumista, erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista, vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta muun tärkeän käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella eikä eräistä naapuruussuhteista annetussa laissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta naapureille. Toiminnasta ei ennalta arvioiden aiheudu korvattavaa, vesistöön tai sen käyttöön kohdistuvaa haittaa. (YSL 527/2014: 48 §, 49 §)

Maa-aineslupa

Maa-aineslaissa tarkoitettuun aineiden ottamiseen on saatava lupa. Lupa ei ole tarpeen, jos aineksia otetaan omaa tavanomaista kotitarvekäyttöä varten asumiseen tai maa- ja metsätalouteen. Maa-aineslain 6 §:n mukaan lupa maa-ainesten ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa saman lain 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa.

Hakemusalue on maakuntakaavassa merkitty maa- ja metsätalousalueeksi. Alueen maakuntakaava ei estä maa-ainesten ottamista. Yksityiskohtaisempaa kaavaa ei alueella ole. Alue ei sijaitse vesistön rantavyöhykkeellä. (MAL555/1981, 3 §, 4 §, 6 §)

POSKI-projektissa Iso-Kosenvuori on määritelty maiseman suojelun kannalta paikallisesti arvokkaaksi harjualueeksi. Maa-ainesten otto ei kuitenkaan ulotu varsinaiselle Iso-Kosenvuorelle vaan sen viereiselle harjuselänteelle. Ottamisalue itsessään ei sijaitse arvokkaalla maisema-alueella eikä se ole osa erityisen kaunista maisemakuvaa.

Lupa-aluetta ei ole luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi eikä alueella ei ole havaittu erityisiä luonnon merkittäviä kauneusarvoja tai erikoisia luonnonesiintymiä. Ottamisalueelta tai sen lähiympäristöstä ei ole tavattu erityistä suojelua edellyttäviä kasvi- tai eläinlajeja.

Aluetta ei ole luokiteltu tärkeäksi tai muuhun vedenhankintakäyttöön

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

soveltuvaksi. Ison Kosenvuoren pohjavesialue on poistettu pohjavesiluokituksesta. Päijät-Hämeen POSKI-projektin Iso Kosenvuorta koskevan selvityksen mukaan Iso Kosenvuoren pohjavedet muodostuvat Halkokorvenjoen molemmin puolin. Länsipuolella, jossa ottoalue sijaitsee, ei ole talousvesikaivoja. Suurin osa ottoalueella muodostuvista pohjavesistä purkaa Halkokorvenjoen ja osa alueen länsipuolelle. Siksi ottotoiminnasta ei voida katsoa olevan riskiä lähialueen talousvesikaivojen veden laadulle.

Lupahakemusta on täydennetty pohjavesiselvityksellä, jonka mukaan soran ja kallion otto ei tule vaikuttamaan haitallisesti ympäristön pohjavesiolosuhteisiin, eikä siten esimerkiksi metsän kasvuun tai läheisen suon kasvustoon. Selvitysten perusteella voidaan todeta, ettei ottamistoiminta tule aiheuttamaan huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteisiin.

Lupa-alueelta on otettu aikaisemmin soraa ja hiekkaa ja se on raivattu kasvillisuudesta ottamiseen soveltuvaksi aiemman maa-ainesluvan mukaisesti. Aluetta ei ole maisemoitu. Tässä lupapäätöksessä annetaan lupa hyödyntää aiemmassa luvassa hyödyntämättä jäänyt sora ja hiekka kiinteistöllä olevan kallioselänteen ympäriltä sekä louhia pois kallioselänteen laki ja tehdä siitä mursketta. Kalliota ei voi louhia niin, etteikö siitä aiheutuisi muutoksia louhinta-alueen luonnonolosuhteissa. Muutokset rajoittuvat noin 3 hehtaarin kaivualueelle, eikä sen ulkopuolelle ja ottamisen jälkeen alue maisemoidaan suunnitellusti.

Lupaviranomainen toteaa, että alueelle on esitetty asianmukainen, maa-ainesasetuksen (VNA 926/2005) ja ympäristöministeriön ohjeiden mukainen (Maa-ainesten kestävä käyttö, 1/2009) ottamis- ja maisemointisuunnitelma, jossa ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon pystytään rajoittamaan mahdollisimman vähäiseksi. Maa-ainesesiintymää voidaan katsoa ottamissuunnitelman mukaisesti hyödynnettävän säästeliäästi ja taloudellisesti.

Toiminnasta ei voida katsoa myöskään aiheutuvan hakemuksen ottosuunnitelman ja lupamääräysten mukaan toteutettuna asuutukselle tai ympäristölle vaaraa tai kohtuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa.

Selvitysten perusteella Hietalanharjun hakemusalueella ei ole maa-aineslain 3 §:n mukaisia, aineiden ottamista estäviä tekijöitä, joten maa-aineslupa on myönnettävä saman lain 6 §:n mukaisesti.

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

Ympäristölupa

Muuhun kuin maarakennustoimintaan liittyvään kivenlouhintaan, jossa kiviainesta käsitellään vähintään 50 päivää, on oltava ympäristönsuojelulain 27 §:n liitteen 1 taulukon 2 kohdan 7 c) mukainen lupa. Vastaavasti siirrettävällä murskaamalla, jonka toiminta-aika on yhteensä vähintään 50 päivää, on oltava ympäristönsuojelulain 27 §:n liitteen 1 taulukon 2 kohdan 7 e) mukainen lupa. Lisäksi rakentamisessa syntyneen pilaantumattoman maa-aineksen käsittelyyn tarvitaan ympäristönsuojelulain 27 §:n liitteen 1 taulukon 2 kohdan 13 e) mukainen lupa. (YSL YSL 527/2014: 27 §).

Ympäristönsuojelulain nojalla on säädetty asetus (VNA 800/2010 eli ns. MUR AUS-asetus) kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta ympäristöluvallisen toiminnan ympäristönsuojelun vähimmäisvaatimuksista. Asetuksessa on esitetty vähimmäisvaatimukset muun muassa lähimmän häiriölähteen sijoittumisetaisydestä häiriintyvään kohteeseen nähden, toiminnan meluntorjunnasta, melutasoista, melua aiheuttavien toimintojen aikarajoista, maaperän ja pohjaveden suojelusta, jäte- ja hulevesistä, jätehuollosta, onnettomuuksiin ja häiriötilanteisiin varautumisesta sekä tarkkailusta.

Lähimmät häiriintyvät kohteet

Hietalanharjun lupa-aluetta lähinnä sijaitsevat häiriintyvät kohteet ovat Aarnihaka 1 (532-403-3-137) kiinteistöllä sijaitsevat kaksi luonnonsuojelulain nojalla Metso II -tyypin perinnebiotooppina rauhoitettua luonnonsuojelualuetta (Aarnihaka ja Aarnihaka 2).

Suojelualueet ovat hevoshakoja, missä laidunnetaan ja jalostetaan elinkeinona ympärivuorokautisesti ja ympäri vuoden islanninhevosia. Lahden kaupungin eläinlääkärin lausunnon mukaan melun häiritsevyyden kannalta on erityistä se, että saaliseläimenä hevonen on erittäin herkkä etenkin äkilliselle kovalle äänelle, mikä voi johtaa eläimen pelästymiseen ja pakoreaktioon.

MUR AUS -asetuksen yleinen suojaetäisyys häiriölähteen ja häiriölle alttiin kohteen välillä on oltava vähintään 300 metriä. Suojaetäisyys määritetään nimenomaan häiriölähteestä lähimpään häiriintyvään kohteeseen, ei toiminta-alueen rajasta. Ympäristöministeriön 3.9.2010 päivätyn asetusmuistion yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että 300 metrin suojaetäisyys tulee olla asumiseen tai loma-asumiseen käytettävään rakennukseen tai sen välittömässä

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

läheisyydessä sijaitsevaan oleskeluun tarkoitettuun piha-alueeseen tai muuhun häiriölle alttiiseen kohteeseen, kuten esimerkiksi jotkut poikastuotantoalueet.

Eteläpuolinen Aarnihaka 2 -suojelualue sijaitsee lähimpänä lupa- aluetta. Karttatarkastelun perusteella vuonna 2018 perustettu suojelualue sijaitsee alle 500 metrin, mutta yli 300 metrin päässä lähimmästä häiriölähteestä eli seulalaitteistosta. Seula on noin 380 metrin päässä suojelualueen rajasta. Soraa ja hiekkaa kaivetaan lähimmillään alle 400 metrin päässä ja kalliota louhitaan noin 400 metrin päässä suojelualueesta. Seulaa lähempänä sijaitsee tukitoiminta-alue, noin 320 metrin etäisyydellä suojelualueesta. Huomattakoon, että MUR AUS-asetuksen 3 §:n mukaan tukitoiminta- alueen saa sijoittaa tarvittaessa lähemmäksi kuin 300 metriä.

Murskain on lähimmillään noin 420 metrin etäisyydellä suojelualueesta ja lohkareita rikotaan noin 450 - 500 metrin etäisyydellä. Melua aiheuttaa myös raskas liikenne. Lupa-alueelle johtavan yksityistien liittymä Heinolantielle sijaitsee noin 80 metrin päässä Aarnihaan 2 suojelualueesta. Lähimmän asuinrakennuksen pihapiiri kiinteistöllä Aarnihaka 1 on noin 500 metrin etäisyydellä suunnitellusta seulasta. Soran ja hiekan kaivualueesta pihapiirin rajalle on noin 580 metriä ja louhinta-alueen rajalta noin 600 metriä.

MUR AUS-asetuksen suojaetäisyysvaatimukset eivät estä murskausta tai louhintaa.

Melun haitallisuus vähenee huomattavasti etäisyyden kasvaessa ja kun melulähteet sijoitetaan riittävän korkeiden melusteiden taakse. Murskaus ja rikotus on suunniteltu sijoitettavan hakemusalueen länsiosaan melua ja pölyämistä vähentävän kallioselänteen taakse. Kallion poraus on suunniteltu toteutettavaksi vaimennetulla poravaunulla.

Itäpuolella kallioselännettä melua ja pölyämistä aiheuttavat aineksen seulonta, varastointi sekä raskas liikenne. Seulonta on tehtävä tarvittaessa varastokasoista tehtyjen melusteiden suojassa. Kasat vähentävät aineksen pölyn leviämistä hakemusalueen ulkopuolelle.

Lähimmän häiriintyvän kohteen läheisyys ja siellä melulle ja tärinälle herkät hevoset asettavat erityisvaatimuksia muun muassa räjäytystöiden huolelliselle suorittamiselle sekä meluntorjunnalle eri puolilla suunnittelualuetta. Huomioitava on myös tien pölyäminen, jota voidaan kuitenkin vähentää huomattavasti yksityistien kastelulla.

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

Melutasoselvitys

Vaikka hakemuskiinteistöllä on melun leviämisen kannalta haasteelliset maastonmuodot, on ympäristömeluselvityksen mukaan meluntorjuntatoimenpiteet pystytty mitoittamaan siten, että niillä alitetaan valtioneuvoston 800/2010 asetuksessa (MURAUS-asetus) louhinnalle ja kivenmurskaamiselle annetut raja-arvot.

Melutasolaskennat tehtiin mallinnuksessa kaikille toiminnoille erikseen, koska toimintoja ei tehdä samanaikaisesti. Liikenne oli mukana laskennassa soran ja louheen murskauksen sekä soran seulonnan aikana. Hakija on itse rajoittanut eri toimintojen yhtäaikaista suorittamista meluselvityksen perusteella ja toimintaa on rajoitettu myös määräyksessä.

Kaikkien toimintojen päiväajan melun keskiarvot jäävät ympäristömeluselvityksen melumallinnuksen mukaan alle MURAUS -asetuksen päiväraja-arvojen, jotka ovat asuinrakennuksilla 55 dB(A) ja lomarakennuksilla ja luonnonsuojelualueilla 45dB(A).

Luvansaaja on hakenut toiminnan aloittamisen sallimista yöaikaan (kello 22 – 7) kello 6.00 seulonnan ja myyntikuljetusten, työmaan sisäisen liikenteen, henkilöliikenteen sekä kaluston logistiikan osalta. Myös muualta tuodun maa- ja kiviaineksen vastaanottoa arkisin on haettu aloitettavaksi yöaikaan kello 6.00.

MURAUS -asetuksen yöraja-arvo on asuinalueilla 50 dB(A). Loma-asutusalueilla sekä luonnonsuojelualueilla, jos siellä oleskellaan yöllä, on raja-arvona 40 dB(A). Hevoset ovat suojelualueella sekä yöllä, että päivällä, joten siellä on sovellettava kello 6 – 7 yöraja-arvoa 40 dB(A).

Melumallin mukainen yöraja-arvo 40 dB(A) ylittyy soran seulonnan ja liikenteen aiheuttaman päiväajan keskiäänitason perusteella lähimmällä suojelualueella, kun seulontaa tehdään kaivualan itäosassa tasolla +102 m ja käytössä on koneellinen seula sekä pyöräkone. Melulaskennassa seulontaa tehdään koneellisesti, mutta jos seulontaa tehdään pelkällä seulontaverkolla, olisi hakemuksen mukaan ympäristöön aiheutuva melutaso noin 3-5 dB esitettyä pienempi. Tällöin myös seulonnan ja liikenteen aiheuttama keskimelutason arvioidaan olevan olisi 34-39 dB(A), mikä on alle yöohjearvon. Häiriölähteiden aiheuttama keskimelutaso ei ympäristömeluselvityksen perusteella muutoin ylitä todennäköisesti raja-arvoja.

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

Luvansaaja on hakenut ilmoittanut käyttävänsä mekaanista seulaa ja tarvittaessa koneellista seulaa. Koska melumallin keskimelun laskennalliset arvot ovat lähellä raja-arvoa, ei työn aloittamista voi sallia ennen kuin kello 7:00. Jotta yöaikaisen työn aloittaminen voitaisiin hyväksyä, tulisi luvansaajan pystyä melumittauksin osoittamaan, että keskimeluarvot pysyvät alle raja-arvojen. Mittauksissa tulee huomioida myös mahdollinen impulssimainen melu ja sen aiheuttaman melun raja-arvon 5 dB:n (A) pudotus.

Toimintojen aikarajoiksi on hyväksyttävissä luvansaajan esittämät aikarajat ottamatta lukuun yöaikaista toiminnan aloittamista, koska lähimpään häiriintyvään kohteeseen on häiriölähteestä matkaa MURAUS -asetuksen 3 §:n mukainen vähimmäismatka 300 metriä ja koska melumallinnuksen mukaan päiväajan keskimeluarvot alittavat MURAUS -asetuksen 8 §:ssä asetetut raja-arvot.

Koska toiminnan häiriölähteen etäisyys melulle alttiista kohteesta on alle 500 metriä, ei murskaamista, poraamista, rikutusta tai räjäytyksiä eikä kuormauksia tai kuljetuksia saa tehdä MURAUS -asetuksen 8 §:n mukaisesti viikonloppuisin eikä arkipyhinä, vaikkakin erityisistä syistä kuormaus ja kuljetus on sallittu lauantaisin kello 7.00—18.00 välisenä aikana. Erityisenä syynä on pidettävä ympäristöministeriön MURAUS -asetuksen 3.9.2010 päivätyn perustelumuioston mukaan tapauskohtaisesti sovittua kuormausta ja kuljetusta kotitalouksien rakennustoiminnan vuoksi.

Jos ympäristönsuojelulain 54 §:n nojalla edellytetyn melumittaus selvityksen perusteella melutasot ovat suurempia tai pienempiä kuin on laskettu, on lupaviranomaisella mahdollisuus saman lain 90 §:n mukaisesti täsmentää tai täydentää lupamääräystä. Lupamääräystä täsmennettäessä tai täydennettäessä noudatetaan, mitä 96 §:ssä säädetään.

Toiminnan aiheuttaman melun impulssimaisuutta ja kapeakaistaisuutta on arvioitu selvityksessä. Selvityksen mukaan on todennäköistä, ettei kallioselänteiden länsipuolisesta, selänteiden suojassa tehtävästä toiminnasta synny impulssimaista melua lähimpiin häiriintyviin kohteisiin. Vaimennetulla porakoneella tehtävästä porauksesta ei selvityksen mukaan todennäköisesti myöskään aiheudu impulssimaista melua.

Huolimatta siitä, että meluselvityksen mukaan keskimääräiset melutasot on mahdollista pitää alle MURAUS-asetuksen raja-arvojen, on huomattava, että toiminta alueella on pitkäkestoista eikä melu ole käytännössä tasaista, vaan sisältää ajoittain korkeampia

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

meluhuippuja. Meluhuippuja aiheuttavat etenkin räjäytykset, rikotus sekä murskaus. Myös raskaan rekkaliikenteen maa- ja kiviaineksen kuljetusten liikennemelu vaihtelee. On lisäksi huomattava, ettei toiminta ole yhtämittaista, vaan jaksollista eli louhintaa tehdään vain joitakin kertoja vuodessa ja murskaustakin periodeittain.

Liikenteen ja seulonnan merkitys mahdollisena meluhäiriön aiheuttajana korostuu, koska ne ovat lähimpiä häiriölähteitä. Etenkin kallioselänteen itäpuolen liikenteen, soranoton sekä seulonnan aiheuttama melu voi aiheuttaa ongelmia äkillistä, voimakasta melua pelkääville hevosille. Kun otetaan huomioon, että lupa-alueelle johtavan yksityistien liittymä on vain noin 80 metrin etäisyydellä lähimmästä hevostaasta ja suojelualueesta, on sekä tiestön että kaluston kunnossapidolla ja toimintojen järkevällä suunnittelulla keskeinen merkitys melun syntymisen estämisessä.

Meluselvityksessä mainitaan pyöräkuormaajan peruutussummerin akustinen varoääni lähietäisyydellä kapeakaistaisena meluna. Huomioitava on myös lastauksessa ja liikennöitäessä syntyvä kolina, joka voi olla impulssimaista ja häiritsevää. Esimerkiksi kiviaineksen seulonnassa ja lastauksessa (mm. peräautojen varomaton käsittely) syntyy kolinaa.

Melumallinnuksessa esitetyt raja-arvojen alitukset on varmistettava melumittauksin. Jos mittauksissa havaitaan, että melutasot ylittävät raja-arvot, on meluntorjuntaa parannettava ja mittaukset on tehtävä uudelleen. Jos melumittausten perusteella toiminnasta syntyy impulssimaista tai kapeakaista melua, on melun raja-arvoista vähennettävä 5 dB(A). Huippumelun tarkempi selvittäminen melumittausten yhteydessä on tärkeää, jotta tulosten perusteella pystytään tarvittaessa tehostamaan meluntorjuntaa niiltä osin, kuin se on tarpeen erityisesti äkillisestä kovasta melusta herkkien hevosten hyvinvoinnin turvaamiseksi.

Melu- ja pölyesteet

Alueella olevat ja suunnitellun toiminnan aikana muodostuvat sora- ja kallioseinämät toimivat meluesteinä, joilla pääasiallisesti saavutetaan ympäristön tarkkailupisteissä melutason raja-arvot. Meluntorjuntaa on esitetty tehostettavan louhemurskauksen osalta yhdellä meluesteellä (maavalli tms.) ja porausten osalta rajoittamalla poravaunun melupäästöä. Jos melumittausten perusteella tarvitaan lisää meluntorjuntaa, on tarvittaessa käytettävä varasto- ja pintamaakasoja meluesteinä.

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

Meluesteet estävät myös pölyn leviämistä. Myös varastokasojen ja tien kastelulla on vähennettävä pölyämistä tarvittaessa. Murskauksessa syntyviä pölypäästöjä on vähennettävä murskauslaitoksen osien kotelointien lisäksi kiviaineksen putoamiskorkeuden säätelylle ja tarvittaessa murskattavan kiviaineksen kastelulla. Moottoreiden päästöt minimoidaan huoltamalla koneet säännöllisesti ja pitämällä laitteet hyvässä kunnossa.

Koska häiriölähteet ovat alle 500 metrin päässä lähimmästä häiriintyvästä kohteesta, on melua torjuttava tehostetusti koteloinnein, kumituksin tai muilla vastaavilla ääniteknisesti parhailla meluntorjuntatoimilla. Meluesteet on rakennettava melulähteen välittömään läheisyyteen.

Työjaksojen alkamisesta on luvansaajan ilmoitettava kaksi viikkoa etukäteen vaikutusalueen omistajille, jotta etenkin jalostushevosten ja kotieläinten omistajilla on aikaa valmistautua toiminnan alkamiseen ennakolta.

Tärinä

Otettavan kallion määrään perustuen louhintaräjäytyksiä arvioidaan olevan kenttäkoon mukaan koko lupajakson aikana vain muutamia. Tärinän vaikutusalue on kuitenkin arvioitava ainakin louhintatyön suunnittelun yhteydessä. Tarvittaessa ennen louhintaa on tehtävä rakennuskatselmukset ja määritettävä rakennuskohtaiset tärinän raja-arvot. Louhintatöissä on noudattava valtioneuvoston asetusta räjäytys- ja louhintatyön turvallisuudesta (VNA 644/2011).

Maaperän ja pohjaveden suojele

Päijät-Hämeen Poski-projektin, Geologin tutkimuskeskuksen maaperäkartan, -kairausten, maastotarkastelun sekä luvansaajan tekemien selvitysten perusteella aluetta halkoo lähes etelä-pohjois-suunnassa vettä huonosti läpäisevä kallioselänne, jonka itä- ja länsirinteelle on kasautunut vaihtelevan paksuinen, pääosin hyvin vettä läpäisevä hiekka- ja sorapatja. Kallioselänne jakaa vajovedet länteen ja itään.

Louhinnan hienoaines ja siinä olevat epäpuhtaudet voivat kulkeutua vain vedenjakajana toimivan kallioselänteen länsipuolelle, koska kallioselänteen louhinnassa kalliopohja kallistetaan lähtökohtaisesti lännen puolelle. Koska kalliolouhinnan alin taso jää noin 2 metriä ylemmäksi kuin pohjaveden pinnan havaittu taso heti lupa-alueen luoteispuolen notkelmassa ja koska kallion pinta louhitaan

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

kallistumaan länteen ja luoteeseen, pysyy vajovesien virtaussuunta louhimisen jälkeenkin kohti Ison Kosenvuoren ja lupa-alueen välistä kalliopainannetta.

Luvassa määrätyn pohjavesitarkkailun avulla on mahdollista havaita mahdolliset epäpuhtaudet ja tehostaa pintavesien puhdistumista tarvittaessa suodattamalla pintavedet esimerkiksi hiekka- ja soravarastokasojen läpi.

Kalliota louhittaessa on lupamääräyksen mukaisesti huolehdittava siitä, ettei alimman ottotason alla olevaa kalliota rikota, jotta kalliokynnys jakaa ottamisen jälkeenkin kallionselänteen ja kalliopainanteen valumavedet alkuperäiseen suuntaansa.

Lähimmät talousvesikaivot sijaitsevat niin etäällä hakemusalueesta, ettei niillä ole todennäköistä hydraulista yhteyttä hakemusalueella muodostuvaan pohjaveteen, vaan niiden vesien muodostumisalueet ovat itäpuolella Halkokorvenjokea. Naapuruston kaivot ovat niin kaukana toiminta-alueesta, ettei räjähdysten aiheuttama tärinä todennäköisesti riitä rikkomaan kyseisiä kaivoja.

Toimittaessa hakemuksen ja lupamääräysten mukaan polttoaineiden ja muiden ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien aineiden pääsy maaperään ja pohjaveteen pystytään estämään. Suunniteltu tukitoiminta-alue polttonestesäiliöineen on asianmukainen ja tukitoiminta-alueen hulevedet ovat hallittavissa.

Yhdyskuntajätteen, metallijätteen ja vaarallisen jätteen varastointi- ja toimituspaikka on esitetty selkeästi ja onnettomuus- ja häiriötilanteisiin on varauduttu hakemuksessa kattavasti. Alueella toimittaessa kaikki riskit on pyrittävä minimoimaan käyttämällä parasta käyttökelpoista tekniikkaa ja käytäntöjä.

Toiminnanharjoittajalla on lupa-alueella toiminta-aikana työstä ja ympäristöriskeistä perillä oleva vastaava työnjohtaja, joka pystyy omalla toiminnallaan ehkäisemään ja rajoittamaan mahdollisia ympäristövahinkoja.

Tarkkailu

MURAUS -asetuksen 13 §:n mukaan, jos toiminnan etäisyys melulle alttiisiin kohteisiin on alle 500 metriä ja toiminnanharjoittaja voi luotettavalla ja lupaviranomaisen hyväksymällä tavalla osoittaa, että toiminnasta aiheutuva melu, liikenne mukaan lukien, ei ylitä 7 §:ssä tarkoitettuja melutason arvoja ja jos toiminnassa noudatetaan

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

meluntorjunnan kannalta parasta käyttökelpoista tekniikkaa, ei ympäristöluvassa tarvitse asettaa määräyksiä melun tarkkailusta.

Hakemuksen, lausuntojen, muistutusten sekä karttatarkastelun perusteella lupaviranomaisen näkemys on, että lähin häiriintyvä kohde on Aarnihaka 1 -kiinteistön 532-403-3-137 luonnonsuojelualueella sijaitseva, vuonna 2018 perustettu hevoshaka.

Hevoshaka on alle 500 metrin, mutta kuitenkin yli 300 metrin päässä lähimmästä häiriölähteestä seulalaitteistosta. Asiaan vaikuttaa myös se, että kivi- ja maa-ainesten kuljetukset kulkevat lupa-alueelle ja lupa-alueelta liittymästä, joka sijaitsee alle 100 metrin päässä hevoshasta.

Melutarkkailun tarvetta arvioitaessa on huomioitava toiminta kokonaisuutena mukaan lukien liikenne ja häiriintyvän kohteen herkkyys. Eläinlääkärin lausunnon perusteella hevoset ovat herkkiä kovalle, äkilliselle melulle. Melumallissa on esitetty arvio MURAUS -asetuksen mukaisesti keskimääräisestä melusta, muttei meluhuipuista, joiden olemassaolo on hevosten häiriintymisen kannalta olennaista.

Ympäristönsuojelulain 54 §:n mukaan ympäristöluvassa voidaan määrätä, että toiminnanharjoittajan on tehtävä erityinen selvitys toiminnasta aiheutuvan ympäristön pilaantumisen tai sen vaaran selvittämiseksi, jos lupaharkintaa varten ei ole voitu toimittaa yksityiskohtaisia tietoja päästöistä, jätteistä tai toiminnan vaikutuksista.

Toiminnan aiheuttamasta meluhuipuista ja hevosten häiriintymisherkkyydestä tarvitaan tarkempi, mittauksiin perustuva selvitys, jotta voidaan arvioida tarkemmin melun todellinen tarkkailutarve sekä miten melusuojausta tai toimintatapoja voidaan tarvittaessa parantaa. Toiminnan aikaiset melumittaukset ovat tarpeen myös siksi, että niiden avulla voidaan arvioida, päästäänkö melutasoissa alle MURAUS -asetuksen yöajan raja-arvojen, jos seulana käytetään mekaanista seulaa. Koska tätä ei ole varmistettu, lupaviranomainen ei voi harkita hakemuksen mukaista toiminnan yöaikaisen aloittamisluvan myöntämistä ennen kello 7.

Mallinnuksen laskennalliset melutasot on varmistettava mittauksin ensimmäisen toimintajakson alkuvaiheessa. Jotta saadaan parempi kuva huippumelutasoista ja niiden mahdollisesti aiheuttamista häiriöstä, on myös ne mitattava ensimmäisen toimintajakson aikana.

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

Melutasot on mitattava myös siinä vaiheessa, kun murskain siirtyy uuteen paikkaan lupa-alueen lounaisosasta lupa-alueen pohjoispäähän.

Pölyämistä voidaan tarkkailla aistinvaraisesti toiminnan aikana ja tärinää tulee tarkkailla tarvittaessa louhintaurakoitsijan tekemän arvion perusteella. Louhinnan aiheuttaman tärinän tarkkailussa tulee noudattaa voimassa olevaa lainsäädäntöä ja ohjeistusta (VNA räjäytys- ja louhintatyön turvallisuudesta 644/2011 ja Räjäytys- ja louhintatyön turvallisuusohje v. 2016). Räjäytyksistä pitää ilmoittaa 2 viikkoa ennen niiden suorittamista lähinaapureille ja niiden suunnittelussa tulee huomioida melulle ja tärinälle herkäät hevoset.

Hiukkaspitoisuuksille ilmassa ei ole asetettu raja-arvoa, koska pölyhaitat asutuksen luona eivät ole todennäköisiä yksittäisen lähimmän asuinrakennuksen sijaitessa yli 400 m:n päässä ottamisalueesta. Pölyhaitan ilmetessä on hiukkaspitoisuuksia kuitenkin mitattava.

Toiminnan vaikutusta pinta- ja pohjavesien laatuun ja pohjaveden korkeuteen on tarkkailtava hakemuksessa esitetysti pohjavesiputkista PT2 ja PT4 ja kiinteistön Yhteiset maa-alueet 532-878-1-0 kaivosta. Vesien tarkkailu on aloitettava ennen toiminnan aloittamista, jotta saadaan selville vesien nykytila ennen ottotoiminnan aloittamista.

Noudattamalla tämän luvan määräyksiä ja ottamissuunnitelmaa on toiminta mahdollista järjestää alueella siten, ettei toiminnasta aiheudu terveyshaittaa, haittaa luonnolle ja sen toiminnoille, luonnonvarojen käyttämisen vaikeutumista tai ympäristön yleisen viihtyvyyden, kulttuuriarvojen tai virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä eikä vedenhankinnan vaikeutumista.

Lupamääräysten yksilöidyt perustelut

Toiminta-ajat

1. Toiminnan etäisyys lähimmästä melulle alttiista kohteesta on alle 500 metriä, joten murskaamista, poraamista, rikutusta tai räjäytyksiä ei saa tehdä viikonloppuisin eikä arkipyhinä. Kuormauksia ja kuljetuksia saa tehdä erityisistä syistä lauantaisin kello 7.00—18.00 välisenä aikana, koska toiminnanharjoittaja on osoittanut melumallinnuksella, että toiminta alittaa lähimmässä häiriöille alttiissa kohteessa liikenteen ja kuormauksen osalta melutason raja-arvot. Erityisenä syynä voidaan pitää tapauskohtaisesti sovittua

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

kuormausta ja kuljetusta kotitalouksien rakennustoiminnan vuoksi.

Vuorokautista työaika on rajoitettu pääosin MURAUS -asetuksen vähimmäisvaatimusten mukaan, koska lähin häiriintyvä kohde on alle 500 metrin päässä lähimmästä häiriölähteestä. Kuormausta, kuljetusta ja seulontaa ei ole kuitenkaan sallittu yöaikana, kello 6 – 7, koska melumallinnuksen mukaan soran seulonnan ja liikenteen aiheuttama keskiäänitaso ylittää lähimmässä häiriintyvässä kohteessa, eli Aarnihaka 1 -kiinteistön suojelukohteessa MURAUS -asetuksen yöaikaisen raja-arvon 40 dB(A) keskiäänitason.

Yleisillä juhlapäivillä tarkoitetaan uudenvuodenpäivää, loppiaista, pitkäperjantaita, 1. ja 2. pääsiäispäivää, vappua, helatorstaita, helluntaipäivää, juhannusaattoa, juhannuspäivää, pyhäinpäivää, itsenäisyyspäivää, jouluaattoa, 1. ja 2. joulupäivää sekä uudenvuodenaattoa.

Toiminnan aloitus

2.- 7. Toiminnan alussa on välttämätöntä, että toiminnanharjoittaja ja ympäristölupaviranomainen käyvät yhdessä läpi lupamääräykset alkutarkastuksessa. Alkutarkastuksessa myös varmistetaan, ettei toiminnanharjoittajalla ole epäselvyyttä lupamääräyksistä ja että kaikki luvassa vaaditut esityöt, kuten meluvallien rakentaminen, alueen rajaaminen sekä vastuuhenkilön nimeäminen on tehty asianmukaisesti.

Lupamääräykset on sidottu hakijan ilmoittamaan kivenmurskaamoon, murskattavan kiviaineksen määrään sekä toimintapaikkaan. Murskaamon käyttöönottotarkastuksessa varmistetaan, että luvansaaja on hoitanut lupamääräysten mukaiset velvollisuutensa ennen toiminnan aloittamista.

Hakija on hakenut lupaa aloittaa toiminta ennen mahdollista muutoksenhakua ja siitä huolimatta. Lupaviranomainen katsoo, että luvansaaja on selvittänyt selkeästi ottamistoiminnan aiheuttamat ympäristövaikutukset ja että lupa toiminnan aloittamiseen voidaan myöntää haetusti. Hakemuksen selvityksissä on huomioitu erityisesti Vaasan ja Korkeimman hallinto-oikeuden vaatimukset, mitkä liittyvät aiempiin, hallinto-oikeuksien uudelleen käsittelyyn palauttamiin lupahakemuksiin.

Maa- ja kiviainesten ottaminen voidaan aloittaa lupapäätöstä noudattaen sen jälkeen, kun hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden. Vakuudella varmistetaan, että luvan saaja suorittaa lupa-aikana

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

velvoitteensa. Vakuuksilla on mahdollista korvata ne haitat, vahingot ja kustannukset, jotka päätöksen kumoaminen, muuttaminen tai lupamääräysten noudattamatta jättäminen voivat aiheuttaa. Vakuuden suuruus perustuu maisemointisuunnitelmaan ja ympäristöhallinnon ohjeeseen 1/2009 "Maa-ainesten kestävä käyttö" sekä tämän hetkiseen hintatasoon (maanrakennuskustannusindeksi).

Alueen hoitamista ja toiminnan seuraamista, vastaanotettavan maa-aineksen laadun valvontaa sekä kirjanpitoa varten on tärkeää, että toiminnalle nimetään vastuuhenkilö, joka toimii myös yhdyshenkilönä asukkaisiin ja valvontaviranomaisiin nähden. Vastuuhenkilöllä on oltava tehtävien hoitamiseksi riittävä ammattitaito. Luvansaajan on huolehdittava tämän riittävästä koulutuksesta.

Tiedottamalla murskaustoiminnan aloittamisesta ja mahdollisista muutoksista vähennetään epätietoisuutta toiminnasta ja annetaan naapurustolle aikaa varautua häiriöihin.

Estämällä ulkopuolisten pääsy toiminta-alueelle sekä sijoittamalla selkeitä opasteita lupa-alueen reunoille vähennetään vaaratilanteita ja lisätään turvallisuutta. Ottamisen aikaiset jyrkät kallioseinämät aiheuttavat putoamisriskin alueella liikkuville. Jyrkkien kallioseinämien aiheuttamasta putoamisriskistä on varoitettava alueella liikkuvia. Putoamiset on estettävä aitaamalla louhinnassa syntyvät kalliojyrkänteet.

Lupavalvontaviranomaisen on pystyttävä valvomaan maa-ainesten ottoa. Siksi ottamisalueelle asennettava jo ennen ottamisen aloittamista riittävä määrä ottamisalueen pohjataso korkeusmerkintöjä. Jotta lupa-alueen ylityksiä ei pääse tapahtumaan ottamisen aikana, on myös louhintaraja ja soranoton rajat merkittävä maastoon ennen ottamistoiminnan aloittamista.

Ympäristönsuojelulain mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, ettei toiminnasta aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja pilaantuminen voidaan ehkäistä. Melumallinnuksen laskelmissa käytetyt melusteet on oltava paikoillaan ennen kuin toimintaa voidaan aloittaa. Meluvallien rakentamisella varmistetaan, että melu- ja pölypäästöt pysyvät alle raja-arvojen.

Melu ja pölyäminen

8.- 11. Toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

ympäristövaikutuksista sekä mahdollisuuksista vähentää ympäristöön kohdistuvia haitallisia vaikutuksia. Melutasoja koskevat määräykset on annettu lähellä olevien häiriintyvien kohteiden suojaamiseksi. Raja-arvoja koskevat määräykset ovat valtioneuvoston asetusten ja päätösten mukaisia. Toiminnasta aiheutuvat riskit on pyrittävä minimoimaan ja meluhaittoja on vähennettävä käyttämällä parasta käyttökelpoista tekniikkaa ja käytäntöjä.

Melumittauksilla on varmistettava, että melumallinnuksessa esitetyt laskennalliset arvot eivät poikkea todellisista melutasoista. Melumittauksilla on selvittävä melutaso lähimmillä asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöillä ja huomioitava luonnonsuojelualueella voimassa olevat, asuinkiinteistöjä tiukemmat melutason ohjearvot.

Mahdollisten lyhytaikaisten äänihuippujen aiheuttajat on selvitettävä, jotta niiden ympäristöhaittoja voidaan madaltaa. Melumittaukset on tehtävä nopeasti ja kattavasti toiminnan alettua, jotta mahdollisiin raja-arvoylityksiin voidaan puuttua valvonnallisin keinoin ripeästi.

Melurajojen saavuttamiseksi on laitteiden melun vaimennukseen kiinnitettävä erityistä huomiota ja tarpeen vaatiessa vielä käytettävä lisäksi melusteitä. Lupamääräykset pölyhaittojen ehkäisystä on annettu terveys- ja ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi.

Luvansaajan hakemuksen yhteydessä toimittamien ympäristömeluselvityksen karttojen melutasoarviot eivät kerro melun leviämistä kokonaisuudessaan. Jotta raja-arvojen arvioinnista ei synny epäselvyyttä, on ympäristömeluselvitystä täydennettävä lupamääräyksessä esitetysti.

Pölynsidontaa koskevat määräykset on annettu lähellä olevien häiriintyvien kohteiden suojaamiseksi. Toiminnasta aiheutuvat riskit on pyrittävä minimoimaan ja pölyhaittoja on vähennettävä käyttämällä parasta käyttökelpoista tekniikkaa ja käytäntöjä.

Louhinta, räjäytykset ja murskaus

12.- 15. Määräykset on annettu louhinnasta, räjäytyksistä sekä murskauksista aiheutuvien ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi ja lieventämiseksi. Louhintasuunnitelman pääperiaatteet on hyväksytty hakijan esityksen mukaisena. Louhinnassa ja räjäytyksissä on käytettävä parasta käyttökelpoista tekniikkaa ja käytäntöjä. Ympäristöä häiritsevistä räjäytyksistä on etukäteen ja riittävän

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

ajoissa ilmoitettava ympäristön asukkaille, joiden on hyvä tietää odotettavissa olevista muutoksista äänimaisemassa. Luvansaaaja on itse melumallinnuksen perusteella rajoittanut toimintojaan siten, etteivät MURAUS -asetukset raja-arvot ylity naapurustossa.

Liikenne

16.- 18. Liikenne on otettava huomioon muiden häiriötä aiheuttavien toimintojen ohella arvioitaessa murskaustoiminnasta aiheutuvaa ympäristöhaittaa kokonaisuutena. Määräyksillä kuljetusten ja lastausten joustavasta järjestämisestä ja työkoneiden kunnossapidosta vähennetään kuljetuskaluston aiheuttamaa meluhaittaa. Luvansaaajan on noudatettava tienpitäjän määräyksiä liikenteestä aiheutuvien ympäristöhaittojen vähentämiseksi.

Louhe- ja maamassojen vastaanotto, käsittely ja varastointi

18.- 22. Alueelle tuotavien maamassojen on oltava puhtaita ja alueelle maisemointiin jätettävien maamassojen on sovelluttava käyttötarkoitukseensa. Kasvualustaksi soveltuvia maita saa käyttää vain niin paljon kuin se on maisemoinnin kannalta tarpeellista. Jätelain mukaisesti maamassojen käytön pitää olla suunnitelmallista ja alueesta ei saa tehdä maankaatopaikkaa. Maisemointiin soveltumattomat maat pitää toimittaa luvan saaneeseen vastaanottopaikkaan.

Vesien johtaminen

23.- 24. Määräykset vesien suojelusta on annettu ympäristölle mahdollisesti aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi. Toiminta on järjestettävä siten, että siitä ei aiheudu vesien pilaantumista. Pinta- ja pohjavettä ei saa kuormittaa murskauksessa syntyvällä hienolla kiviaineksella tai muilla toiminnassa mahdollisesti syntyvillä haitta-aineilla. Toiminnanharjoittajan on järjestettävä toimintansa niin, että hienoaineksen pääseminen naapurin puolelle on mahdollista ehkäistä ennakolta.

Ottamisalueelle satavat vedet imeytyvät nopeasti hyvin vettä johtavaan maaperään jo lupa-alueella. Toiminnasta syntyvä hienoaines ja mahdolliset haitta-aineet suodattuvat lupa-alueen maaperään. Huolehtimalla luvan mukaisista toiminnan pohjavesisuojuuksista ja pohjavesitarkkailusta pystytään estämään hienoaineksen ja hienoaineksen eteenpäin kulkeutuminen ja pohjavesien likaantuminen. Tarkkailun perusteella vajovesien puhdistusta voidaan tarvittaessa lisätä.

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

Jos hienoaineksen pääsyä naapurin puolelle ei voida kokonaan ehkäistä, se on rajoitettava mahdollisimman vähäiseksi. Pohjavettä on tarkkailtava hakemuksessa esitetysti ja jos pohjavedessä havaitaan kielteisiä muutoksia, on hienoaineksen ja haitta-aineiden puhdistusta tehostettava.

Kemikaalit ja polttonesteet

25. -29. Maaperän sekä pinta- ja pohjavesien likaantumiseriskiä aiheuttavat etenkin työkoneissa ja laitteissa käytetyt polttoaineet ja niiden varastointi. Polttoaineiden, kemikaalien ja vaarallisten jätteiden käsittelyssä on noudatettava erityistä huolellisuutta, jotta näiden aineiden joutuminen maaperään ja pohjaveteen voidaan estää. Polttoaineiden käsittely- ja varastointimääräyksillä varmistetaan, etteivät polttoaineet aiheuta maaperän tai pintavesien likaantumiseriskiä. Vaarallisten aineiden käsittelyssä ja varastoinnissa on käytettävä parasta käyttökelpoista tekniikkaa ja käytäntöjä.

Kemikaaleja ja polttonesteitä koskevat määräykset perustuvat ympäristönsuojelulakiin sisältyvään maaperän ja pohjaveden pilaamiskieltoon sekä varovaisuus- ja huolellisuusperiaatteeseen.

Jätteet

30.- 31. Jätteitä ja vaarallisia jätteitä koskevat määräykset on annettu jätteiden määrän vähentämiseksi, asianmukaisen jätehuollon järjestämiseksi sekä jätteistä aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi. Jätehuollossa on käytettävä parasta käyttökelpoista tekniikkaa ja noudatettava ympäristön kannalta parhaita käytäntöjä.

Jätelain mukaan hyödyntämiskelpoiset jätteet on hyödynnettävä ja jätehuolto on järjestettävä siten, ettei jätteistä aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Vaaralliset jätteet voivat olla kemiallisen tai muun ominaisuutensa takia vaarallisia terveydelle tai ympäristölle, mikä tulee huomioida niiden käsittelyssä.

Vaarallisella jätteellä tarkoitetaan jätettä, jolla on palo- tai räjähdysvaarallinen, tartuntavaarallinen, muu terveydelle vaarallinen, ympäristölle vaarallinen tai muu vastaava vaaraominaisuus. Jätteen tuottaja ja kuljettaja ovat vastuussa siitä, että jätteet lajitellaan, pakataan, merkitään ja kuljetetaan lain mukaiseen paikkaan. Erityistä huomiota on kiinnitettävä vaarallisiin jätteisiin ja öljyjätteisiin.

Vaarallisia jätteitä luovutettaessa on jätteiden siirrosta laadittava

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

siirtoasiakirja. Siirtoasiakirjamenettelyn avulla pystytään seuraamaan muun muassa vaarallisen jätteen toimittamista tuottajalta asianmukaiseen hyödyntämis- tai käsittelypaikkaan. Siirtoasiakirjamenettely helpottaa myös valvontaa. Siirtoasiakirja tai sen jäljennös on säilytettävä kolmen vuoden ajan.

Häiriö- ja poikkeukselliset tilanteet

32.- 35. Häiriö- ja muita poikkeustilanteita koskevat määräykset ovat tarpeen päästöjen minimoimiseksi sekä valvonnallisista syistä. Toiminnanharjoittajalla on oltava lupa-alueella toiminta-aikana ympäristöriskeistä perillä oleva henkilöstö, joka pystyy omalla toiminnallaan ehkäisemään ja rajoittamaan mahdollisia ympäristövahinkoja.

Määräykset on annettu ympäristövahinkojen estämiseksi ja valvonnan toteuttamiseksi. Alueella toimivien urakoitsijoiden vuoksi ja toiminnan pitkäkestoisuus huomioon ottaen toimintaohjeista häiriötilanteista on tiedotettava riittävästi ja sitä on päivitettävä tarpeen mukaan.

Päästö- ja vaikutustarkkailu

36.- 46. Toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista. Ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset toiminnan tarkkailusta. Tarkkailun avulla arvioidaan myös lupamääräysten noudattamista ja mahdollista korvausvelvollisuutta.

Toiminnan säännöllisellä seurannalla voidaan mm. vuodot havaita ennen suurempia vahinkoja. Vialliset työkoneet ja laitteet voivat johtaa päästöjen ylityksiin. Tarkkailuohjelmiin voidaan tehdä tarkennuksia tai muutoksia perustellusta syystä valvontaviranomaisen toimesta esimerkiksi saatujen tarkkailutulosten perusteella. Ympäristönsuojelulain 209 §:n mukaan mittaukset ja tutkimukset on tehtävä pätevästi, luotettavasti ja tarkoituksenmukaisin menetelmin.

Alueella käsitellään ja varastoidaan ympäristölle vaarallisia polttoaineita, mikä aiheuttaa maaperän ja pintavesien pilaantumiseriskin. Tarkkailumääräyksillä pystytään havaitsemaan mahdolliset vuodot. Määräykset on annettu näiden riskien pienentämiseksi.

Meluhäiriöille alttiissa kohteissa tehtävillä melumittauksilla

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

varmennetaan, että mallinnuksesta saadut melutasot vastaavat todellisuutta. Huippumeluselvitys on tarpeen, koska toiminnan aikaisesta iskumaisesta huippumelusta ei ole riittävästi tietoa, jotta toiminnan vaikutuksia hevosten hyvinvointiin voitaisiin arvioida riittävällä tarkkuudella toiminnan alettua.

Murskauksesta aiheutuvan pölyhaitan vuoksi toiminnan vaikutusta ilmanlaatuun on perusteltua tarkkailla.

Pohjaveden tarkkailu voidaan tehdä luvansaajan ehdottamalla tavalla. Ensimmäiset pohjavesinäytteet tulee ottaa ennen toiminnan alkamista, jotta saadaan selville pohjaveden laadun nykytila, mitä voidaan verrata tarkkailun avulla toiminnan aikaiseen veden laatu.

Laaja kokonaiskuva laajemmalle alueelle aiheutuvista ympäristövaikutuksista saadaan parhaiten eri lupavelvollisten toimijoiden yhteistarkkailun kautta.

Kirjanpito ja raportointi

47. – 52. Kirjanpitoa ja raportointia koskevat määräykset ovat tarpeen toimintaan liittyvien ympäristönsuojelun kannalta olennaisten tietojen saamiseksi sekä toiminnan valvonnan kannalta. Myös maa-aineslakiin (23 a §) sisältyy velvollisuus ilmoittaa vuosittain otetun aineksen määrä. Jättekirjanpitoa ja tietojen säilyttämistä koskeva määräys perustuu jätelain 118 ja 119 §:ään. Jätelain 122 §:n nojalla valvontaviranomaisella on oikeus saada valvontaa varten tarpeellisia tietoja.

Toiminnan muuttaminen ja lopettaminen

52.- 54. Määräykset ovat tarpeen valvonnallisista syistä. Niiden avulla varmistetaan, että luvansaaja hoitaa lupavelvoitteensa.

Jälkihoito, lopputarkastus ja korvausvelvollisuus

55.- 57. Mikäli ottamisalueen ulkopuolelta halutaan tuoda maamassoja alueen jälkihoitoa, suojavalleja tai muuta syytä varten, on niiden puhtaudesta varmistuttava. Lupamääräyksellä varmistetaan, etteivät nämä massat aiheuta ympäristölle tai lähialueen asutukselle maa-ainelain 3 §:n mukaista haittaa. Kirjanpitovelvollisuus on annettu valvonnallisista syistä.

Ympäristöministeriön ohjeessa maa-aineksen ottoalueiden maisemointiin (Maa-ainesten kestävä käyttö, 2009) todetaan, että

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

hienojakeiset kivennäismaalajit, kuten savi ja siltti, eivät sovellu yksistään käytettäväksi pintamateriaaleina. Savi ja silttimaat estävät veden imeytymistä, mikä vähentää pohjaveden muodostumista ja kyseisistä hienoainesmaista saattaa huuhtoutua mineraaliainesta pohjaveteen.

Jälkihoitotyöt on toteutettava luvan voimassaoloaikana, jotta niiden toteutumista voidaan valvoa. Lopputarkastuksessa on mahdollista todeta maa-ainesasetuksen 7 §:n ja 8 §:n mukaisesti, onko luvansaaja noudattanut asetettuja lupaehtoja lupa-aikana ja voidaanko asetettu vakuus palauttaa. Jälkitarkastuksessa todetaan, onko jälkihoito onnistunut toivotulla tavalla.

Maa-aineslain 9 §:ssä todetaan, että jos aineiden ottaminen alentaa viereisen tai lähistöllä sijaitsevan kiinteistön arvoa tai aiheuttaa muuta sellaista vahinkoa kiinteistön käyttämiselle, mitä ei ole pidettävä vähäisenä, on haittaa kärsineen kiinteistön omistajalla tai haltijalla oikeus saada aineiden ottajalta täysi korvaus haitasta, joka aineiden ottamisesta hänelle aiheutuu. Korvausta on vaadittava viiden vuoden kuluessa vahingon tai haitan aiheutumisesta.

Lupaviranomaisen vastaus yksilöityihin vaatimuksiin

Lahden maankäyttö- ja aluehankkeet vastuualue

Toiminnasta ei saa aiheutua sellaisia muutoksia alueen pohjavesiolosuhteisiin, jotka vaarantavat alueen asukkaiden vedensaannin ja vedenlaadun. Alueelle ei saa tuoda ulkopuolelta murskattavaksi kuin puhdasta ylijäämälouhetta ja ylijäämämaata hakemuksen mukaisesti. Selvityksien riittävyyden arvioi lupaviranomainen ja lopulta oikeus mahdollisen valitusprosessin myötä. Tästä syystä lupaa toiminnan aloittamiseen ei tulisi myöntää ennen päätöksen lainvoimaa.

Vastaus: Alueen maaperä- ja pohjavesitietojen perusteella on epätodennäköistä, että lupa-alueen lähialueiden asukkaiden vedensaanti ja -laatu vaarantuisi murskaus- ja louhintatoiminnan takia. Naapuruston talousvesikaivot sijaitsevat myös niin kaukana lupa-alueesta, ettei louhinnalla ja maa-aineksen ottamisella ole todennäköistä vaikutusta naapureiden kaivoihin.

Lupa-alueen rajanaapureilla ei ole kaivoja. Vaikka muutokset rajanaapurien pohjavesissä ovat epätodennäköisiä, mutta mahdollisia, on mahdollisia pohjavesimuutoksia määrätty tarkkailtavaksi lupapäätöksen 42. ja 43. määräyksissä esitetysti.

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

Luvansaajan on noudatettava hakemustaan myös alueelle tuotavien maa- ja kiviainesmassojen osalta. Luvansaajan on pidettävä kirjaa alueelle tuotavista, varastoiduista sekä poisviedyistä massoista ja yhteenveto massakirjanpidosta on esitettävä luvan valvontaviranomaiselle vuosiyhteenvedossa. Massojen laadusta, määrästä sekä kirjaamisesta on annettu määräykset 19.–22.

Lupamääräyksessä 37 edellytetään melulaskelmien todenperäisyyden varmistamista mittauksin. Tarkkailumittauksin varmistetaan myös pohjaveden määrän ja laadun säilyminen nykyisellään (määräys 42). Mittausten perusteella luvan valvontaviranomaisella on mahdollista tarkentaa tai muuttaa lupamääräyksiä tarvittaessa (määräys 44).

Lupaviranomainen katsoo, että tehdyt selvitykset ovat riittäviä ja tekijöiden ammattitaitoa tai selvitysten todenperäisyyttä ei ole syytä epäillä. Luvansaaja on parantanut ja selkeyttänyt uudessa hakemuksessaan aiempien hakemuksensa meluntorjuntaa ja vesiensuojelua olennaisesti. Louhinta-aluetta on myös pienennetty huomattavasti aiemmasta.

Erityishuomiota on hakemuksessa ja lupamääräyksissä kiinnitetty Korkeimman hallinto-oikeuden ja Vaasan hallinto-oikeuden esittämiin kannanottoihin edellisten lupahakemusten puutteellisuudesta, jonka perusteella hallinto-oikeudet palauttivat aiemmat hakemukset uudelleen käsittelyyn.

Hallinto-oikeudet eivät ole käsittelyissään ottaneet kantaa muuhun kuin meluntorjunnan ja vesiensuojelun puutteisiin. Luvansaaja on uudessa hakemuksessaan huomionnut hallinto-oikeuksien kannanotot. Lupaviranomainen katsoo, että maa-ainesluvan ja ympäristöluvan myöntämisedellytyksiä on käsitelty riittävästi aiemmissa lupakäsittelyissä sekä ympäristönsuojeluviranomaisen että hallinto-oikeuksien toimesta.

Lupaviranomainen katsoo siksi, että lupahakemuksen ja aiemmissa lupakäsittelyissä esitettyjen tietojen perusteella toiminta on mahdollista aloittaa lupapäätöstä noudattaen vakuutta (määräys 3) vastaan ennen luvan lainvoimaisuutta. Valitusviranomainen, eli Vaasan hallinto-oikeus voi kuitenkin halutessaan kieltää päätöksen täytäntöönpanon maa-aineslain 21 §:n nojalla.

Lahden kaupungin valvontaeläinlääkäri

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

Saaliseläimenä hevonen on erittäin herkkä etenkin äkilliselle kovalle äänelle, mikä voi johtaa eläimen pelästymiseen ja pakoreaktioon. Tämä tulisikin ottaa suunnitellussa toiminnassa huomioon.

Vastaus: Luvansaajan on ilmoitettava lupamääräyksen 5 mukaan räjäytyksistä lähikiinteistön omistajille kirjallisesti vähintään 2 viikkoa ennen louhintajaksojen alkamista. Melua on torjuttava aktiivisesti meluvalleilla ja varastokasoilla (määräys 7). Poraamisen melua vähennetään vaimennetulla poravaunulla. Räjäytyksistä aiheutuvaa melua ja tärinää on ehkäistävä räjäytysteknisin toimenpitein. Räjäytysten suunnittelussa on otettava huomioon erityisesti Aarnihaka 1 –kiinteistön luonnonsuojelualueilla laiduntavat tärinälle ja melulle herkkät hevoset (määräys 13). Liikenteen melua on vähennettävä määräysten 16 ja 17 mukaisesti teknisin toimenpitein.

Nastolan aluejohtokunta

Hakijan tuotannon toiminta-aikoja tulisi rajata siten, että otto-, murskaus-, rikotus- ja muu maa-ainesten otto- ja käsittelytoiminta ei aiheuta meluhaittaa erityisesti 520m päässä sijaitsevalle hevosjalostustilalle, sen liiketoiminnalle tai eläimille.

Vastaus:

Määräyksessä 1 on rajattu eri toimintojen vuorokautista toiminta-aikaa pääosin MURAUUS -asetuksen mukaisesti, koska lähimmät melua aiheuttavat toiminnot (melulähteet) ovat alle viidensadan metrin päässä lähimmästä häiriölle alttiista kohteesta, eli hevosjalostustilasta.

Asetusta tiukempien aikarajojen asettamiselle ei ole perusteita, koska luvansaaja on osoittanut ympäristömeluselvityksellä pääsevänsä toiminnassaan alle MURAUUS -asetuksen raja-arvojen.

Muistuttaja 1

Melumallinnuksen kartoista ei käy ilmi, kuinka laajalle alueelle toiminnan melu kantautuu. Äänitasokäyrät näyttäisivät jatkuvan liitekartan ulkopuolelle ja kohti muistuttajan maatilaa. Muistuttaja harjoittaa kesämökkien vuokraustoimintaa Ruuhijärven Sermaanpohjan puolella. Louhinnasta mahdollisesti kantautuva ääni ei paranna luonnonrauhaa hakevien lomalaisten viihtyvyyttä, jonka takia hän toivoo sinällään tarpeeseen tulevaa lupaa myönnettäessä päivittäisten toiminta-aikojen lyhentämistä toukokuusta elokuun loppuun välisenä aikana niin, että murskaus, poraus, räjäytykset,

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

rikotus ja seulonta tapahtuisi 8-17 välisenä aikana.

Vastaus: MURAUS -asetuksen mukaan vapaa-ajan rakennusten pihapiirin melutason on oltava määräyksen 8. mukaisesti päiväaikana alle 45 dB (A). Hakijan vastineessa ilmoittama melutaso on muistuttajan vapaa-ajan kiinteistöllä 35 dB (A), eli selvästi alle asetuksen vaatiman tason. Luvansaajan melumallikartoista on selvittävä toiminnan yli 45 dB:n (A) aiheuttaman melutason ulottuvuus (määräys 9) lupa-alueen ympäristössä. Tämä on tärkeää valvonnallisista syistä ja mittaussuunnitelmaa hyväksyttäessä. Melumallinnuksen meluarviot on varmistettava mittauksin (määräys 37).

Asetusta tiukempien aikarajojen asettamiselle ei ole perusteita, koska luvansaaja on osoittanut ympäristömeluselvityksellä pääsevänsä toiminnassaan alle MURAUS -asetuksen raja-arvojen.

Muistuttaja 2

Muistuttaja on huolissaan melusta ja tärinästä ja hän epäilee, että vaikka melumallinnus on tehty, todellisuudessa desibelit voivat ylittyä toiminnan alkaessa. Hakemuksessa ei ole huomioitu mullan valmistuksessa mahdollisesti syntyvää hajuhaittaa. Lupia ei myöskään pitäisi myöntää kymmeneksi vuodeksi, vaan lyhyemmäksi ajaksi, koska näyttöä töiden todellisista päästöistä ympäristöön ei ole. Toiminta-ajat ovat kohtuuttomat ottaen huomioon alueen nykyisen rauhallisuuden. Työajat pitäisi olla muistuttajan mukaan arkisin 8-16, koskien kaikkea alueella tehtävää työtä, mukaan lukien kuljetukset.

Vastaus: Lupatoiminta on tehtävä hakemuksen mukaisesti siten, että toiminnasta aiheutuva melu alittaa MURAUS -asetuksen raja-arvot lupamääräyksen 8 mukaisesti. Melulähteiden aiheuttamat melutasot on mitattava lupamääräyksen 37 mukaisesti. Melusteitä on lisättävä, jos mallinnus ei anna oikeaa kuvaa melupäästöistä (määräys 40). Määräyksessä 21 on kielletty kohtuuton hajuhaitta.

Lupaviranomainen voi muuttaa lupamääräyksiä, mikäli se on tarpeellista, jos melumittauksissa tai toiminnan tarkkailussa on havaittavissa lupaehtojen vastaisuutta (määräys 47). Pölyämistä ja pohjavesiä tarkkaillaan toiminnan aikana ja lupaviranomainen voi puuttua toimintaan tarvittaessa myös niiltä osin. Toiminta-aikoja on rajoitettu MURAUS -asetuksen mukaisesti (määräys 1).

Asetusta tiukempien aikarajojen asettamiselle ei ole perusteita,

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

koska luvansaaja on osoittanut ympäristömeluselvityksellä pääsevänsä toiminnassaan alle MURAUS -asetuksen raja-arvojen.

Muistuttaja 3

Muistuttajat vastustavat luvan myöntämistä murskauksen, porauksen ja räjäytyksen osalta, koska heidän talusvetensä otetaan lähteestä, joka sijaitsee noin 800 metrin päässä toimenpidepaikasta. Muistuttajat vaativat, että toiminnanharjoittaja on velvollinen korvaamaan toimenpiteiden aiheuttamat ongelmat heidän lähteessään.

Muistuttajien mukaan vakituisesti asuttavissa kiinteistöissä on eläimiä, jotka ovat säikkyjä koville äänille, kuten esimerkiksi räjäytykset. Räjäytyksille on määriteltävä tiukat rajat, milloin niitä saa tehdä, jotta muistuttajat voivat eläinten osalta varautua.

Lupaa räjäytyksille ei saa myöntää esimerkiksi maanantaista perjantaihin klo 8.00-16.00, vaan on nimettävä päivä ja kellonaika, milloin räjäytyksiä saa suorittaa. Maa-aineksista, jota Hietala ottaisi vastaan, täytyisi olla tarkat kriteerit, millaisista aineksista on kyse ja niiden vaikutuksista pohjavesiin.

Vastaus:

Selvitysten mukaan muistuttajien kiinteistöt ovat niin etäällä, ettei louhinnasta tai murskaustoiminnasta ole muistuttajien talusveden hankinnalle vaikutuksia. Koska lähimmät häiriintyvät toiminnot ovat alle 500 metrin päässä häiriölähteistä, on toiminnassa noudatettava MURAUS -asetuksen toiminta-aikarajoituksia (määräys 1). Luvansaajan on ilmoitettava louhinnasta 2 viikkoa ennen louhintajakson alkamista 1 kilometrin säteellä.

Asetusta tiukempien aikarajojen asettamiselle ei ole perusteita, koska luvansaaja on osoittanut ympäristömeluselvityksellä pääsevänsä toiminnassaan alle MURAUS -asetuksen raja-arvojen.

Muistuttaja 4

Muistuttajat vaativat hylkäämään hakemuksen kaikilla niillä perusteilla, jotka he ovat vastaavasta hakemuksesta aiemmissa käsittelyissä esittäneet ja mitkä Vaasan hallinto-oikeus 6.4.2017 ja Korkein hallinto-oikeus 22.3.2018 ovat aiemmista hakemuksista päättäneet.

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

Esitetty lupahakemus sisältää muistuttajien mukaan kaiken saman kielteisen sisällön kuin kummankin oikeusistuimen kertaalleen hylkäämät lupahakemukset. Muistuttajat katsovat, että kyseessä ovat poikkeuksellisen haastavat olosuhteet säädösten vaatimukset täyttävään maa-ainesten ottotoimintaan ja ettei uudessa hakemuksessa ole mitään olennaista parannusta aikaisempaan. Muistuttajien mielestä toiminta-alueen raja on 295 metrin etäisyydellä Aarnihaka 1 kiinteistöllä sijaitsevasta luonnonsuojelualueesta, joten toiminnalle ei tulisi myöntää lupaa MURAUS -asetuksen perusteella.

Vastaus:

Aiemmista hakemuksista tehdyt muistutukset on käsitelty aiemmissa hakemuskäsittelyissä ja niitä ei ole tarpeen käsitellä tässä yhteydessä uudelleen. Hallinto-oikeuksien esittämiin aiempien hakemusten puutteisiin on kiinnitetty erityistä huomiota toiminnan suunnittelussa ja lupamääräyksissä.

Hallinto-oikeuksien päätösten perusteella nyt käsiteltävää uutta lupahakemusta on muutettu olennaisesti. Louhinta-alue ja ottomäärää on pienennetty huomattavasti aiemmasta. Kiviaineksen murskaus ja rikotus on sijoitettu aiemmasta poiketen melulta suojaavan kallioselänteen ja meluvallien taakse. Kallion poraukset on suunniteltu ja määrätty tehtäväksi vaimennetulla poravaunulla. Meluntorjuntaan on määrätty käytettäväksi myös kohdennetusti ympäristömelumallissa esitettyjä meluvalleja.

Kallioselänteen itäpuolelle jää meluavia ja pölyäviä toimintoja, kuten maa-ainesten seulominen, varastointi, lastaukset sekä kuljetukset. Maa- ja kiviaineksia kuljetetaan lupa-alueelle ja sieltä pois Heinolantien ja yksityistien liittymästä, joka sijaitsee noin 80 metrin etäisyydellä Aarnihaka 1 -kiinteistön lähemmästä luonnonsuojelualueesta ja siellä laiduntavista hevosista.

Hakemuksen ja karttatarkastelun perusteella on osoitettavissa, että hakemusalue on, liikennettä lukuun ottamatta, melua aiheuttavine toimintoineen yli 300 metrin päässä lähemmästä rauhoitetusta luonnonsuojelualueesta, joten etäisyyden perusteella louhinta- ja murskaustoimintaa ei voida kieltää. Ympäristöministeriön 3.9.2010 päivätyssä MURAUS -asetuksen (VNA 800/2010) perustelumuistiossa todetaan, että etäisyys arvioidaan nimenomaan häiriölähteestä eikä toiminta-alueen rajasta, kuten muistuttaja on esittänyt.

Luvansaaja on pystynyt melumallilla osoittamaan, että toiminnan

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

melutaso pysyy hakemuksen mukaisesti toimittaessa päiväaikaan alle raja-arvojen. Melulähteiden laskennalliset melutasot on varmistettava mittauksin lupa-alueen ympäristössä lupamääräyksen 37 mukaisesti. Luvansaajan on selvitettävä äkillisen, kovan melun olemassaolo ja vähennettävä sitä tarvittaessa. Jos melu on luonteeltaan iskumaista tai kapeakaistaista, mittaus- tai laskentatulokseen on lisättävä 5 dB ennen sen vertaamista MURAUUS -asetuksen raja-arvoihin. Lupaviranomainen voi muuttaa lupamääräyksiä, jos melumittauksissa tai toiminnan tarkkailussa on havaittavissa lupaehtojen vastaisuutta (määräys 44).

Lupaviranomainen on estänyt määräyksellä 1 toiminnan yöaikana, koska melumallinnuksen melutasot nousevat koneellista seulaa käytettäessä yli yöaikaisten raja-arvojen. Vaikka hakemuksessa on esitetty, että mekaanista seulaa käyttämällä päästäisiin niukasti alle raja-arvojen, ei lupaviranomainen ole myöntänyt toiminnalle varovaisuusperiaatetta noudattaen yöaikaista lupaa.

LUVAN VOIMASSAOLO

Nyt myönnetty lupa on voimassa 10 vuotta tiedoksisaantipäivästä 12.6.2030. (MAL 555/1981: 4a §, 10 §, YSL 527/2014: 47a §, 87 §)

Toiminnan päästöjä tai niiden vaikutuksia lisäävään tai muuhun toiminnan olennaiseen muuttamiseen on oltava lupa. (YSL 527/2014: 29 §, 89 §)

LUPAA ANKARAMMAN ASETUKSEN NOUDATTAMINEN

Jos valtioneuvoston asetuksella annetaan tämän luvan määräystä ankarampia säännöksiä tai tästä luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta, asetusta on luvan estämättä noudatettava. (YSL 527/2014: 70 §)

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Päätös julkaistaan Lahden kaupungin verkkosivuilla 5.6.2020. Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta, eli 12.6.2020. Päätös on lainvoimainen 30 päivän kuluttua päätöksen tiedoksisaannista, kyseistä päivää lukuun ottamatta, jos päätöksestä ei valiteta. Mahdollinen valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa tiedoksisaannista.

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET, SELVITYKSET JA OHJEET

Ympäristönsuojelulaki (YSL 527/2014)
Maa-ainoslaki (MAL 555/1981)
Jätelaki (JL 646/2011)
Laki eräistä naapuruussuhteista (26/1920)
Metsälaki (1093/1996)
Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (YSA 713/2014)
Valtioneuvoston asetus kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta (MURAUUS 800/2010)
Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta (MAA 926/2005)
Valtioneuvoston asetus ilmanlaadusta (VNA 79/2017)
Valtioneuvoston asetus kaivannaisjätteistä (VNA 190/2013)
Valtioneuvoston asetus ulkona käytettävien laitteiden melupäästöistä (VNA 621/2001)
Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista (993/1992)
Valtioneuvoston asetus räjäytys- ja louhintatyön turvallisuudesta (VNA 644/2011)
Ympäristömelun mittaaminen, Ympäristöministeriö, ohje 1/1995, Helsinki 1995
Maa-ainesten kestävä käyttö, Opas maa-ainesten ottamisen sääntelyä ja järjestämistä varten, Ympäristöhallinnon ohjeita 1, Ympäristöministeriö, Helsinki 2009
Räjäytys- ja louhintatyön turvallisuusohje, Työturvallisuuskeskus, Helsinki 2016
Päijät-Hämeen POSKI- loppuraportti, Geologian tutkimuskeskus, Espoo 2013

LUPAMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen maksujen perusteet on esitetty ympäristönsuojelulaissa (YSL 527/2014:205 §).

Tämä lupahakemus on tullut vireille 22.1.2020, joten lupapäätöksestä perittävien kulujen maksutaksana käytetään 1.7.2016 voimaan tullutta maa-ainestaksaa RYLL 24.5.2016, § 32) 1.1.2019 voimaan tullutta ympäristölupataksaa (RYLL 4.12.2018 § 70).

Yhteisluvan käsittelyssä aiheutuneina kuluina peritään luvansaajalta päätöksestä Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunnalle 7 345 euroa. Lupamaksu sisältää maa-ainestilavuuden mukaisen perusmaksun, maa-ainestilavuuden mukaisen maksun, maksun

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 39

vakuuden hyväksymisestä ja tarkastamisesta sekä 75 % ympäristöluvan tarkastusmaksusta.

LUPAPÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunta tiedottaa tästä päätöksestä julkisesti kuuluttamalla Lahden kaupungin sähköisellä ilmoitustaululla kaupungin verkkosivuilla. Päätös on nähtävillä Lahti Pisteessä, os. Lahden Palvelutori, Kauppakeskus Trio 2 krs., Aleksanterinkatu 18, Lahti sekä kaupungin verkkosivuilla. Tieto päätöksestä lähetetään myös asianosaisille.

Muutoksenhaku

Vaasan hallinto-oikeus

Toimenpiteet

Ote hakijalle, lausunnonantajille, muistuttajille sekä Vaasan hallinto-oikeudelle

Päätös tiedoksi sähköisesti

- Jorma Hietala
- Vaasan hallinto-oikeus
- Lahden kaupungin maankäyttö ja aluehankkeet
- Lahden kaupunki, valvontaeläinlääkäri
- Lahden kaupungin Nastolan aluejohtokunta
- Hämeen ELY-keskus / ympäristö ja luonnonvarat
- Uudenmaan ELY-keskus / liikenne ja infrastruktuuri

Liitteenä

1. Alueen sijainti kartalla

Suunnittelualueen sijainti

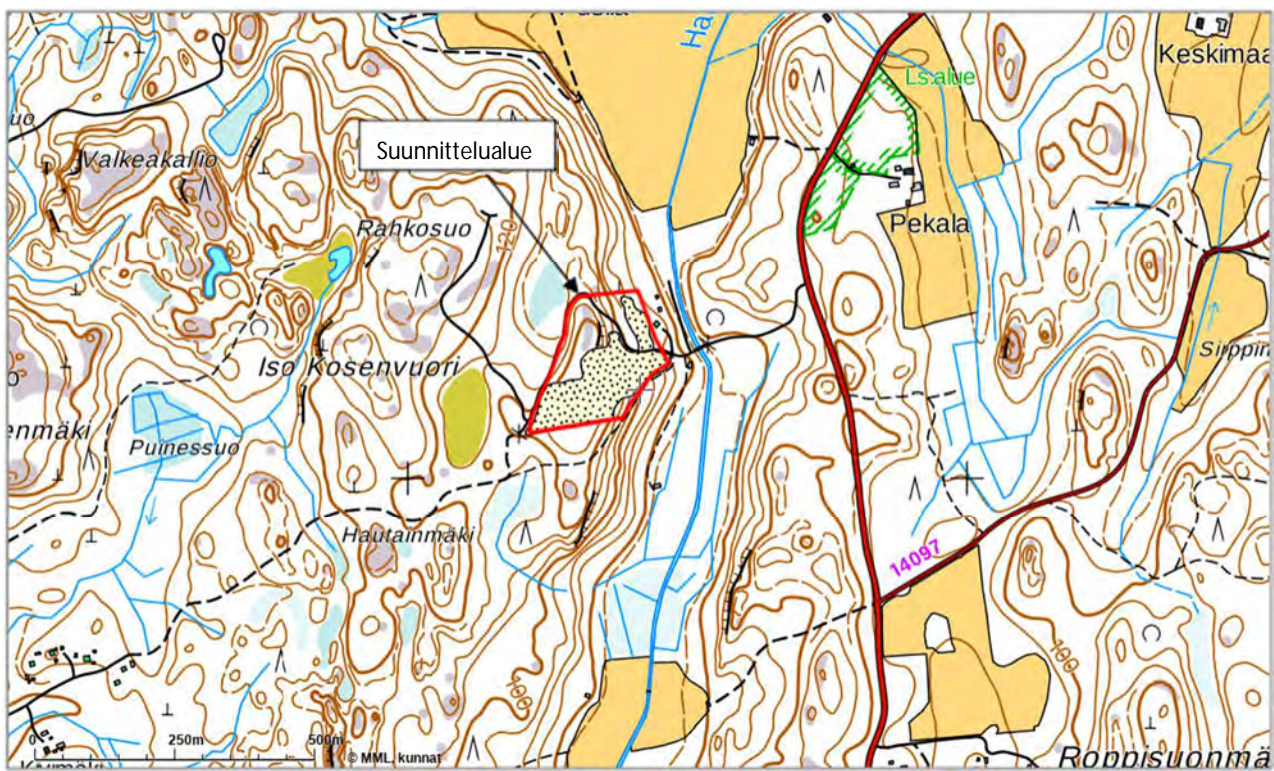
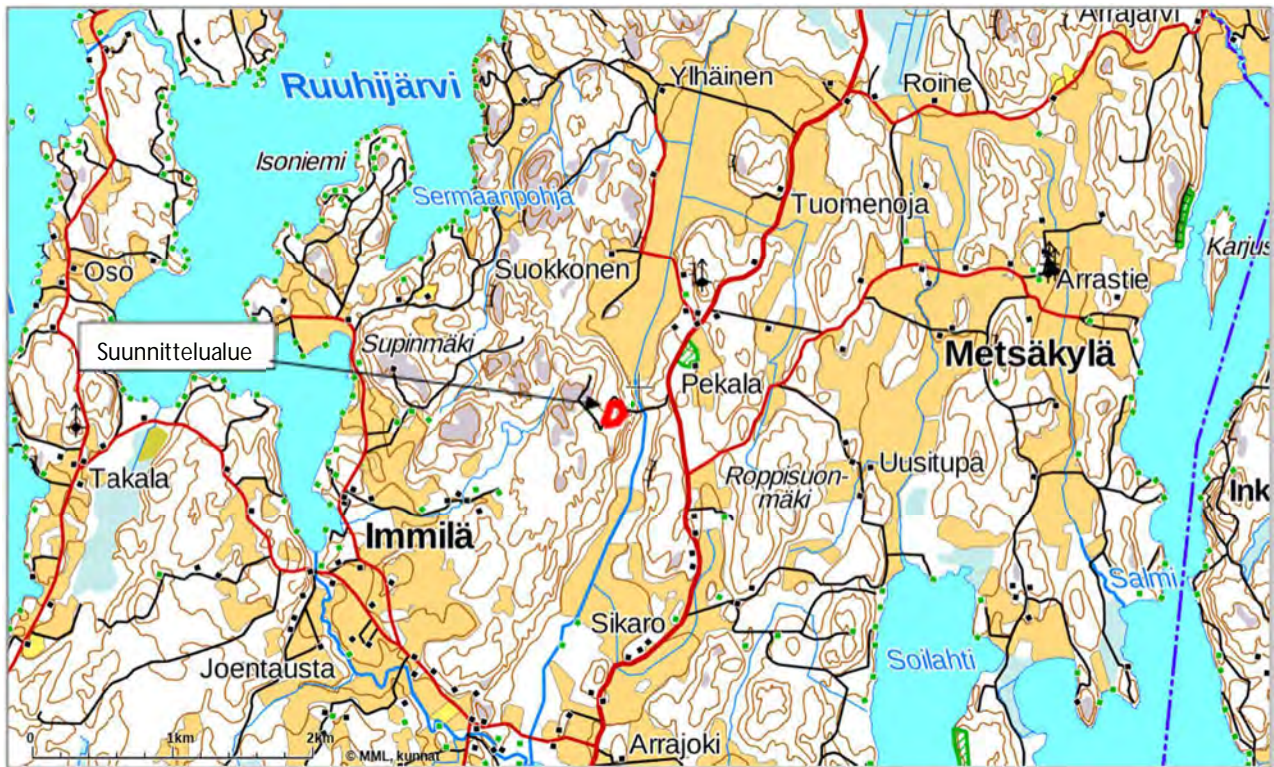
Lahti

Kiinteistöt:

Hietalanharju 532-403-1-120

Lehtokangas 532-403-1-116

Yhteiset maa-alueet 532-878-1-0

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 40

Ilmanlaatu Lahden seudulla vuonna 2019

D/1187/11.03.00.01/2020

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja Mittausinsinööri Kaarina Kähäri p. 050 5391695

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus Rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja Mika Kempainen

Rakennus- ja ympäristölupalautakunta merkitsee raportin "Ilmanlaatu Lahden seudulla vuonna 2019" tiedokseen.

Perusteluosa Tiivistelmä

Ilmanlaatu Lahden seudulla vuonna 2019 – raportti on valmistunut.

Ilmanlaatu Lahden seudulla vuonna 2019 -raportissa tarkastellaan ilmanlaatua Lahden ja Hollolan alueella vuonna 2019. Tarkastelun pohjana ovat suoritettujen ilmanlaadun mittauksen tulokset. Epäpuhtauksien pitoisuuksia verrataan ilmanlaadun ohje-, raja-, kynnys- ja tavoitearvoihin. Ohjeartarkastelussa käytetään Valtioneuvoston päätöksessään 480/96 antamia ohjearvoja. Raja- ja tavoitearvovertailussa käytetään Valtioneuvoston antamaa ilmanlaatuasetusta 79/2017. Mitattuja epäpuhtauksia ovat typen oksidit, hengitettävät hiukkaset, pienhiukkaset, otsoni ja haihtuvat orgaaniset yhdisteet.

Raportissa on esitetty myös katsaus liikenteen ja alueella toimivien yritysten merkittävimmistä päästöistä ilmaan. Mittauksen käytännön toteutuksesta ja raportin laadinnasta on vastannut Lahden kaupungin kaupunkiympäristön palvelualueen rakennus- ja ympäristövalvonnassa toimiva Lahden ympäristöpalvelut.

Ympäristönsuojelulain mukaan kunnan tulee valvoa ja edistää ilmansuojelua alueellaan, sekä sitä varten huolehtia paikallisten olojen edellyttämästä tarpeellisesta ilmanlaadun seurannan järjestämisestä. Toiminnanharjoittajia veloitetaan huolehtimaan ilman pilaantumisen ehkäisemisestä, sekä olemaan riittävästi selvillä toimintansa vaikutuksista ilmanlaatuun. Lain määrittelemien veloitteiden täyttämiseksi solmittiin "Sopimus ilmanlaadun yhteistarkkailusta Hollolassa, Lahdessa ja Nastolassa vuosina 2015 – 2020". Sopimuksen osapuolina ovat Hollolan kunta, Lahden kaupunki ja molempien kuntien alueilla sijaitsevat yritykset, joiden

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 40

toiminnasta aiheutuu päästöjä ilmaan. Ilmanlaatua on seurattu Lahdessa yhteistarkkailuna vuodesta 1989 lähtien. Vuonna 2015 alkaneella sopimuksella aloitettiin ilmanlaadun seuranta myös Hollolassa ja Nastolassa.

Lahden seudulla suurin osa ilman epäpuhtauksista on peräisin energiantuotannosta ja liikenteestä. Alueella on myös liuottimia käyttävää teollisuutta, josta aiheutuu haihtuvia orgaanisia yhdisteitä ilmaan. Jonkin verran päästöjä aiheutuu kivenmurskaamoista, betonituotetehtaista, asfalttiasemista sekä krematoriosta. Lisäksi alkuvuonna 2018 tehdyn PAH-tutkimuksen valossa näyttää myös siltä, että puun pienpoltto vaikuttaa merkittävästi ilmanlaatuun.

Ilmanlaatu Lahden seudulla vuonna 2019 –raportti arvioi ilmanlaatua jatkuvatoimisesti tehtyjen ilmanlaadun mittauksen perusteella. Vuonna 2019 ilmanlaatua seurattiin jatkuvatoimisesti kuudella eri mittausasemalla. Lahden ydinkeskustassa Vesijärvenkadulla (Vesku 11) mitattiin typen oksidien pitoisuutta maaliskuu loppuun asti, jolloin mittausasemasta jouduttiin vuokrasopimuksen päättyessä luopumaan. Keskustan läheisyydessä Kisapuistossa mitattiin typen oksideja. Launeen mittausasemalla mitattiin typen oksideja ja hengitettäviä hiukkasia, Saimaankadulla hengitettäviä hiukkasia sekä pienhiukkasia ja Satulakadun mittausasemalla otsonia. Lisäksi käytössä oli vuosittain paikkaa vaihtava siirrettävä mittausasema, joka sijoitettiin vuoden 2019 Kansankadulle Hollolan Salpakankaalle. Tässä mittauspisteessä mitattiin typen oksideja ja hengitettäviä hiukkasia. Jatkuvatoimisen mittausverkoston lisäksi haihtuvia orgaanisia yhdisteitä mitattiin passiiviputkilla kahden viikon mittausjaksoilla Launeen jatkuvatoimisen mittausaseman yhteydessä (Lahti), Rajavartijankadulla (Lahti), Kukkasen koululla (Lahti) ja Kalliolan koululla (Hollola).

Lahden seudulla oli käytössä ilmanlaatuindeksi, joka luokitteli tunneittain ilmanlaadun viiteen eri laatuluokkaan (hyvä / tyydyttävä / välttävä / huono / erittäin huono). Indeksia laskettaessa otettiin huomioon Vesku 11, Launeen, Kisapuiston ja Kansankadun mittausasemien typpidioksidin tuntikeskiarvot, Saimaankadun pienhiukkasten ja Launeen, Saimaankadun ja Kansankadun hengitettävien hiukkasten tuntikeskiarvot sekä Satulakadun otsonin tuntikeskiarvot.

Indeksillä arvioituna ilmanlaatu Lahden seudulla oli 4601 tuntina hyvä (52,5 % ajasta), 3377 tuntina tyydyttävä (38,6 % ajasta), 583 tuntina välttävä (6,7 % ajasta), 158 tuntina huono (1,8 % ajasta) ja 41 tuntina erittäin huono (0,5 % ajasta). Huonoksi tai erittäin huonoksi määriteltyjä tunteja oli siis yhteensä 199 kpl, jotka ajoituivat

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 40

36 vuorokauteen. Huonoiksi ja erittäin huonoiksi luokitellut tunnit johtuivat hengitettävien hiukkasten korkeista pitoisuuksista.

Valtioneuvoston antaman ilmansuojeluasetuksen 79/2017 raja-arvoista ja valtioneuvoston päätöksen 480/96 ohjearvoista Lahden seudulla ylittyi vuonna 2019 hengitettävien hiukkasten vuorokausiohjearvo. Otsonin kahdeksan tunnin keskiarvolle annettua tavoitearvoa sivuttiin. Haihtuvista orgaanisista yhdisteistä vain bentseenille on annettu raja-arvo. Bentseenin raja-arvotasoa ei vuosikeskiarvona ylitetty millään mittausasemalla.

Hengitettävien hiukkasten pitoisuudet olivat korkeita erityisesti huhtikuussa, kun talvenaikana jauhautunut asfaltti ja hiekoitushiekka nousivat hengitysilmaan. Hengitettävien hiukkasten pitoisuuksia seuraavista asemista Launeella ja Kansankadulla mitattiin ohjearvon ($70 \mu\text{g}/\text{m}^3$) ylittäviä pitoisuuksia huhtikuussa. Launeella ohjearvo ylittyi myös marraskuussa. Hengitettävälle hiukkasille annettu vuorokausiarvon raja-arvon numeroarvo ($50 \mu\text{g}/\text{m}^3$) ylittyi vuonna 2019 Launeella 21 kertaa, Saimaankadulla 7 kertaa ja Hollolan Kansankadulla 8 kertaa. Ylityksiä saa olla 35 kpl vuodessa ennen kuin raja-arvon katsotaan ylittyneeksi.

Otsonin kahdeksan tunnin keskiarvopitoisuuksille annettua pitkän ajan tavoitearvoa terveyshaittojen ehkäisemiseksi ($120 \mu\text{g}/\text{m}^3$) sivuttiin yhtenä vuorokautena huhtikuussa.

Mittaustulokset osoittavat, että suurimman osan ajasta ilmanlaatu on Lahden seudulla hyvää tai vähintään tyydyttävää. Ajoittain epäpuhtauspitoisuudet kohoavat edelleen ohje- ja tavoitearvoja ylittävälle tasolle. Pitoisuuksissa näkyy vuosittaista vaihtelua. Pölypitoisuudet vaihtelevat vuosittain kevään säätilanteiden vaihdella. Myös hiekoitushiekan käyttömäärät talvella vaikuttavat kevätpölyn määrään ja episoditilanteen pituuteen keväällä. Kaupungin keskustassa typen oksidien pitoisuudet seuraavat liikenteen rytmiä. Launeella mitataan ajoittain typen oksidien pitoisuuksia, jotka ovat samaa suuruusluokkaa keskustan pitoisuuksien kanssa, ja hengitettävien hiukkasten pitoisuudet ovat kevätpölyepisodien aikana suurempia kuin keskustassa mitatut.

Varsinkin hengitettävien hiukkasten pitoisuudet nousevat tietyissä säätilanteissa terveyttä haittaavalle tasolle, jolloin ilmanlaadun valmiussuunnitelman mukaiset pikaiset toimenpiteet, kuten tiedottaminen ja väestön varoittaminen ovat tarpeellisia.

Aiemmin hengitettävistä hiukkaisista analysoitujen polysyklisten

4 (4)

Lahden kaupunki

Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä

02.06.2020 § 40

aromaattisten hiilivetyjen pitoisuustasoista voidaan päätellä, että myös puun pienpolton aiheuttamiin ilmanlaatuvaikutuksiin on syytä kiinnittää huomiota. Ensisijaisena keinona on pientulisijojen oikeanlaisen käytön opastaminen.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Liitteenä

1. Ilmanlaatu Lahden seudulla vuonna 2019 –raportti

ILMANLAATU LAHDEN SEUDULLA VUONNA 2019

Kähäri Kaarina

LAHTI

LAHTI
winner 2021

EUROPEAN
GREEN CAPITAL

An initiative of the
European Commission

LAHDEN KAUPUNKI
kaupunkiympäristön palvelualue
rakennus- ja ympäristövalvonta
Lahden ympäristöpalvelut
2020

ILMANLAATU LAHDEN SEUDULLA VUONNA 2019

Mittausaineisto: Kaarina Kähäri
Priidu Pae
Esa Huhtanen

Raportti: Kaarina Kähäri

SISÄLTÖ

1. JOHDANTO	3
2. ILMAN EPÄPUHTAUKSIEN KUVAUS	4
2.1 Typen oksidit (NO ja NO ₂).....	4
2.2 Otsoni (O ₃).....	4
2.3 Hiukkaset (PM ₁₀ , PM _{2,5}).....	5
2.4 Kasvihuonekaasut (CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O).....	5
2.5 Haihtuvat orgaaniset yhdisteet (VOC).....	6
3. ILMANLAADUN OHJE-, RAJA-, KYNNYS- JA TAVOITEARVOT	6
4. PÄÄSTÖT ILMAAN Päästöt päivittämättä	9
4.1 Tieliikenteen päästöt.....	9
4.2 Pistemäisten päästölähteiden päästöt.....	12
5. MITTAUSTOIMINTA	16
5.1 Mittausmenetelmät.....	17
5.2 Mittausten laadunvarmennus.....	19
6. MITTAUSTULOKSET VUONNA 2019	20
6.1 Typen oksidit (NO ja NO ₂).....	20
6.2 Otsoni (O ₃).....	27
6.3 Hengitettävät hiukkaset (PM ₁₀).....	28
6.4 Pienhiukkaset (PM _{2,5}).....	32
6.5 Haihtuvat orgaaniset yhdisteet (VOC).....	34
7. ILMANLAATU INDEKSILLÄ KUVATTUNA	40
7.1 Ilmanlaatuindeksit mittausasemittain:.....	43
7.1.1 Vesku 11, Lahti.....	43
7.1.2 Laune, Lahti.....	44
7.1.3 Saimaankatu, Lahti.....	44
7.1.4 Hollola, Kansankatu.....	45
7.1.5 Kisapuisto, Lahti.....	45
7.1.6 Satulakatu, Lahti.....	46
8. TIEDOTTAMINEN	46
9. JOHTOPÄÄTÖKSET	48
LÄHDELUETTELO	50
Liitteet	51

1. JOHDANTO

Tässä raportissa tarkastellaan ilmanlaatua Lahden ja Hollolan alueella vuonna 2019. Tarkastelun pohjana ovat Lahden rakennus- ja ympäristövalvonnan tekemien ilmanlaadun mittauksien tulokset. Epäpuhtauksien pitoisuuksia verrataan ilmanlaadun ohje-, raja-, kynnyks- ja tavoitearvoihin. Ohjearvotarkastelussa käytetään Valtioneuvoston päätöksessään 480/96 antamia ohjearvoja. Raja- ja tavoitearvovertailussa käytetään Valtioneuvoston antamaa ilmanlaatuasetusta 79/2017. Mitattuja epäpuhtauksia ovat tyypin oksidit, hengitettävät hiukkaset, pienhiukkaset, otsoni ja haihtuvat orgaaniset yhdisteet.

Raportissa on esitetty myös katsaus liikenteen ja alueella toimivien yritysten merkittävimmistä päästöistä. Mittauksista ja raportin laadinnasta on vastannut Lahden kaupungin kaupunkiympäristön palvelualueen Lahden ympäristöpalvelut.

Ympäristönsuojelulain mukaan kunnan tulee valvoa ja edistää ilmansuojelua alueellaan, sekä sitä varten huolehtia paikallisten olojen edellyttämästä tarpeellisesta ilmanlaadun seurannan järjestämisestä. Toiminnanharjoittajia veloitetaan huolehtimaan ilman pilaantumisen ehkäisemisestä, sekä olemaan riittävästi selvillä toimintansa vaikutuksista ilmanlaatuun. Lain määrittelemien veloitteiden täyttämiseksi solmittiin "Sopimus ilmanlaadun yhteistarkkailusta Hollolassa, Lahdessa ja Nastolassa vuosina 2015 – 2020". Sopimuksen osapuolina ovat Hollolan kunta, Lahden kaupunki (Nastola ja Lahti yhdistyivät Lahden kaupungiksi vuonna 2016) ja alueella sijaitsevat ympäristölupa- tai -rekisteröintivelvolliset laitokset, joiden toiminnasta aiheutuu päästöjä ilmaan. Ilmanlaatua on seurattu Lahdessa yhteistarkkailuna vuodesta 1989 lähtien. Vuonna 2015 alkaneella sopimuksella aloitettiin ilmanlaadun seuranta myös Hollolassa ja Nastolassa.

2. ILMAN EPÄPUHTAUKSIEN KUVAUS

2.1 Typen oksidit (NO ja NO₂)

Typen oksidit ovat pääosin peräisin energiantuotannosta ja liikenteestä. Typen oksideja muodostuu aina palamisen yhteydessä. Mitä korkeampi lämpötila ja happipitoisuus, sitä enemmän typen oksideja muodostuu. Päästöissä typen oksidit ovat lähes täysin typpimonoksidina (NO), joka hapettuu ulko-ilmassa nopeasti mm. otsonin vaikutuksesta typpidioksidiksi (NO₂). Typpidioksidi on terveysvaikutuksiltaan haitallisin typen oksidi.

Typpidioksidi on hengitysteitä ärsyttävä kaasu, joka aiheuttaa astmakohtauksia, altistaa hengitystietulehduksille ja vahvistaa muiden hengitystieärsykkeiden kuten kylmän ilman ja allergeenien vaikutuksia. Typen oksideilla on suoria kasvillisuusvaikutuksia ja yhdessä muutuntayhdisteidensä, nitraattien ja typpihapon, kanssa ne aiheuttavat maaperän ja vesistöjen happamoitumista ja rehevöitymistä. Reaktiivisina kaasuina typen oksidit osallistuvat yhdessä hiilivetyjen kanssa myös alailmakehän otsonia ja muita hapettimia tuottaviin reaktioihin.

2.2 Otsoni (O₃)

Otsonia ei ole itse päästöissä vaan se muodostuu alailmakehässä hitaasti typen oksideista ja hiilivedyistä auringon valossa. Kohonneita otsonipitoisuuksia havaitaan Suomessa yleensä silloin, kun Keski-Euroopasta kulkeutuu epäpuhtauksia sisältäviä ilmamassoja Suomeen. Myös yläilmakehästä purkautuu otsonipitoista ilmaa ilmakehän alaosaan. Otsonipitoisuudet kaupungin keskustassa ovat yleensä pienemmät kuin esikaupunkialueella, sillä lähellä päästölähteitä otsonia kuluu sen reagoiessa päästöissä olevien epäpuhtauksien kanssa. Otsonipitoisuus vaikuttaa pääosin siihen kuinka nopeasti päästöissä oleva typpimonoksidi hapettuu ilmassa terveydelle haitalliseksi typpidioksidiksi.

Alailmakehän otsonipitoisuudet ovat Suomessa suurimmillaan keväisin ja kesäisin, jolloin Euroopasta kaukokulkeutunut otsoni saattaa kohottaa jo alkujaan korkeita paikallisia otsonipitoisuuksia. Ihmisen toiminnan seurauksena alailmakehän otsonipitoisuuksien on viimeisen sadan vuoden aikana arvioitu kaksinkertaistuneen Euroopassa.

Otsoni on vahva hapetin, joka ärsyttää silmien, nenän ja kurkun limakalvoja sekä heikentää keuhkojen toimintakykyä. Korkeat pitoisuudet saattavat aiheuttaa astmaatikoilla voimakasta hengenahdistusta ja otsoni voi myös pahentaa siitepölyn aiheuttamia allergiaoireita. Otsoni on myös yksi merkittävimmistä suorilla kasvillisuusvaikutuksia aiheuttavista ilman epäpuhtauksista. Korkeat pitoisuudet heikentävät metsien kasvua ja aiheuttavat viljelyksillä satotappioita. Voimakkaana hapettimena otsoni myös tuhoaa orgaanisia materiaaleja kuten muovivaikkeitä, kumia ja tekstiilikuituja.

2.3 Hiukkaset (PM₁₀, PM_{2,5})

Ilmassa leijuva pöly on peräisin osin luonnosta ja osin ihmisen toiminnoista. Kaupunki-ilmaan leijuvaa pölyä tulee mm. energiantuotannosta, liikenteestä ja erilaisista teollisuusprosesseista. Kaupunki-ilman leijuvan pölyn pitoisuudet ovat suurimmillaan keväisin lumien sulettua, kun liikenne ja tuuli nostavat jauhautunutta hiekoitushiekkaa ja nastojen rouhimaa tieainesta ilmaan. Halkaisijaltaan alle 10 µm:n hiukkasia kutsutaan hengitettäväksi hiukkasiksi (PM₁₀) ja alle 2,5 µm:n hiukkasia pienhiukkasiksi (PM_{2,5}).

Pienet hiukkaset pääsevät syväälle hengitysteihin, alle 2,5 µm hiukkaset jopa keuhkorakkuloihin saakka. Suuret hiukkaset, jota keväinen tiepöly pääasiassa on, pysähtyvät ylähengitysteihin. Mitä syvemmmälle hengitysteihin hiukkaset pääsevät, sitä hitaammin ne sieltä poistuvat ja sitä haitallisempia ne ovat terveydelle. Leijuva pöly ärsyttää hengitysteiden ja silmien limakalvoja. Pienet hiukkaset aiheuttavat astmakohtauksien lisääntymistä, keuhkojen toiminta-kyvyn heikkenemistä ja lisääntyneitä hengitystietulehduksia. Pölyssä voi olla mukana myös syöpävaarallisia ja perimämuutoksia aiheuttavia ainesosia. Korkeiden pienhiukkaspitoisuuksien arvioidaan jopa suoranaisesti lisäävän ihmisten kuolleisuutta. Kasveja pöly vaurioittaa tukkimalla niiden ilmarakoja. Hyvin korkeat hiukkaspitoisuudet saattavat estää kasvien aineenvaihdunnan kokonaan.

2.4 Kasvihuonekaasut (CO₂, CH₄, N₂O)

Hiilidioksidi (CO₂) on merkittävin ihmisen toiminnasta aiheutuva kasvihuonekaasu. Hiilidioksidia muodostuu kaikissa polttoprosesseissa. Poltossa maankuoreen varastoitunut hiili siirtyy kaasuna ilmakehään. Hiilidioksidipäästöjen tärkeimmät lähteet ovat fossiilisten polttoaineiden (hiili, öljy, maakaasu) käyttö energiantuotannossa ja liikenteessä. Ekosysteemien hiilivarojen purkaminen vapauttaa hiilidioksidia ilmakehään (esim. metsien hakkuut ja maankäyttömuotojen muutokset).

Metaania (CH₄) syntyy bakteerien hajottaessa orgaanista ainetta hapettomissa olosuhteissa. Metaanin luonnollisia lähteitä ovat suot ja vesistöt. Metaanipäästöistä noin 70 % on ihmisen aiheuttamia, joista suurin osa aiheutuu maataloudesta, kaatopaikoista ja jäteveden käsittelystä.

Dityppioksidia eli ilokaasua (N₂O) syntyy maaperässä ja vesistöissä mikrobitoiminnan sivutuotteena. Dityppioksidin tärkeimpiä lähteitä ovat maatalous (typpilannoitteet, kotieläinten lanta) ja yhä kasvavassa määrin teollisuus ja energian käyttö.

Hiilidioksidi ja dityppioksidi ovat ilmakehässä pitkäikäisiä, noin 120 vuotta. Täten päästöjen vähentämisen vaikutus ilmakehässä olevien pitoisuuksien laskuun on hidasta. Dityppioksidi on kasvihuonevaikutuksiltaan hiilidioksidia noin 200–300 kertaa voimakkaampi. Metaani on ilmakehässä suhteellisen

lyhytikäinen (10–15 vuotta) hiilidioksidiin verrattuna, mutta sen lämmitys vaikutus on noin kaksikymmenkertainen suhteessa hiilidioksidiin 100 vuoden tarkasteluajalla.

2.5 Haihtuvat orgaaniset yhdisteet (VOC)

VOC- yhdisteitä joutuu hengitysilmaan niin luonnosta kuin ihmisen tuottamina. Luonnosta peräisin olevat yhdisteet ovat pääasiassa kasvillisuudesta vapautuvia. Ihmisen aiheuttamia VOC-päästöjä syntyy mm. liikenteestä, teollisuuden prosesseista, liuottimien, maalien ja painovärien käytössä ja bensiinin jakelussa.

Haihtuviksi orgaanisiksi yhdisteiksi (VOC-yhdisteet) nimitetään niitä yhdisteitä, joiden kiehumispiste on 50 °C – 260 °C. VOC-yhdisteet ovat merkittäviä ilmansaasteita niiden toksisuuden vuoksi. Reaktiivisimmat VOC-yhdisteet osallistuvat myös fotokemiallisten hapettajien muodostumiseen. Yksittäisillä haihtuvilla orgaanisilla yhdisteillä on monenlaisia terveysvaikutuksia. Ne voivat aiheuttaa päänsärkyä, pahoinvointia, silmien ärsytystä, hengitysteiden lima-kalvojen ärsytystä, väsymystä, voimattomuutta ja astman kaltaisia oireita. VOC- yhdisteet aiheuttavat usein viihtyvyyden kannalta ikäviä hajuhaittoja.

3. ILMANLAADUN OHJE-, RAJA-, KYNNYS- JA TAVOITEARVOT

Valtioneuvosto antoi 26.1.2017 voimaantulleen asetuksen ilmanlaadusta 79/2017, jolla kumottiin edellinen ilmanlaatuasetus 38/2011. Asetuksessa on raja-arvot ilman epäpuhtauksille, jotka eivät saa ylittyä ulkoilmassa. Raja-arvot ovat olleet voimassa epäpuhtaudesta riippuen vuodesta 2001, 2005 tai 2010 alkaen. Asetuksessa on annettu myös tavoitearvo otsonille vuodelle 2010 sekä pitkän ajan tavoite. Ohjausarvot eivät muuttuneet tammikuussa 2017 voimaan tullessa asetuksessa. Kansalliset ohjearvot ilman epäpuhtauksien enimmäispitoisuuksiksi on annettu valtioneuvoston päätöksessä 480/1996 ilmanlaadun ohjearvoista ja rikkilaskeuman tavoitearvoista.

Ohjearvoilla pyritään ehkäisemään ensisijaisesti ilman epäpuhtauksien aiheuttamia terveyshaittoja, mutta myös luonnon vaurioitumista ja viihtyvyyshaittoja. Ohjearvot on tarkoitettu ohjeiksi viranomaisille. Niitä sovelletaan mm. kaavoituksessa, rakentamisen ja liikenteen suunnittelussa sekä ympäristölupien käsittelyssä. Ohjearvot eivät ole luonteeltaan sitovia, mutta tavoitteena on, että ohjearvojen ylittyminen estetään ennakolta. Ohjearvot on esitetty taulukossa 1.

Taulukko 1. Ilmanlaadun ohjearvot (Vnp 480/96)

Epäpuhtaus	Ohjearvo (20 °C, 1atm)	Tilastollinen määrittely	Peruste
Hiilimonoksidi (CO)	20 mg/m ³ 8 mg/m ³	Tuntiarvo Tuntiarvojen liukuva 8 tunnin keskiarvo	Terveydellisten haittojen ehkäisemiseksi
Typpidioksidi (NO ₂)	150 µg/m ³ 70 µg/m ³	Kuukauden tuntiarvojen 99. prosenttipiste Kuukauden toiseksi suurin vuorokausiarvo	
Rikkidioksidi (SO ₂)	250 µg/m ³ 80 µg/m ³	Kuukauden tuntiarvojen 99. prosenttipiste Kuukauden toiseksi suurin vuorokausiarvo	
Kokonaisleijuma (TSP)	120 µg/m ³ 50 µg/m ³	Vuoden vuorokausiarvojen 98. prosenttipiste Vuosikeskiarvo	
Hengitettävät hiukkaset (PM ₁₀)	70 µg/m ³	Kuukauden toiseksi suurin vuorokausiarvo	
Haisevien rikkiyhdisteiden kokonaismäärä (TRS)	10 µg/m ³ (rikiksi las-kettuna)	Kuukauden toiseksi suurin vuorokausiarvo	
NO + NO ₂	30 µg/m ³ (NO ₂ :na)	Vuosikeskiarvo	
Rikkidioksidi (SO ₂)	20 µg/m ³	Vuosikeskiarvo	
Rikkilaskeuma	0.3 g/m ³	Vuosiarvo	Järvi- ja metsäekosysteemien vaurioitumisen ehkäisemiseksi

Raja-arvot määrittelevät ne ilman epäpuhtauksien ehdottomat enimmäispitoisuudet, joiden ylittäminen velvoittaa viranomaiset toimenpiteisiin ilmanlaadun parantamiseksi. Ilmansuojelusta vastaavien viranomaisten tulee käytävissä olevin keinoin ehkäistä raja-arvojen ylittyminen. Ilmanlaatuasetuksen Vna 79/2017 mukaiset raja-arvot, kriittiset tasot ja varoituskynnykset on esitetty taulukoissa 2, 3 ja 4.

Taulukko 2. Ilmanlaadun raja-arvot terveyshaittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi (Vna 79/2017)

Epäpuhtaus	Raja-arvo (293 K, 101,3 kPa)	Tilastollinen määrittely / sallittujen ylitysten määrä kalenterivuodessa / ajankohta, josta lähtien voimassa
Typpidioksidi (NO ₂)	200 µg/m ³ 40 µg/m ³	Tuntiarvo / 18 / 1.1.2010 Kalenterivuosi / - / 1.1.2010
Rikkidioksidi (SO ₂)	350 µg/m ³ 125 µg/m ³	Tuntiarvo / 24 / 1.1.2005 Vuorokausiarvo / 3 / 1.1.2005
Hiilimonoksidi (CO)	10 000 µg/m ³	Tuntiarvojen liukuva 8 tunnin keskiarvo / - / 1.1.2005 (Vuorokauden korkein 8 tunnin keskiarvo, joka valitaan tarkastelemalla 8 tunnin liukuvia keskiarvoja. Kunkin 8 tunnin jakso osoitetaan sille päivälle, jona jakso päättyy.)
Hengitettävät hiukkaset (PM ₁₀)	50 µg/m ³ 40 µg/m ³	Vuorokausiarvo / 35 / 1.1.2005 Kalenterivuosi / - / 1.1.2005
Pienhiukkaset (PM _{2,5})	25 µg/m ³	Kalenterivuosi / - / 1.1.2010
Bentseeni (C ₆ H ₆)	5 µg/m ³	Kalenterivuosi / - / 1.1.2010
Lyijy (Pb)	0.5 µg/m ³	Kalenterivuosi / - / 15.8.2001

Kaasumaisilla yhdisteillä tulokset ilmaistaan 293 K lämpötilassa ja 101,3 kPa paineessa. Lyijyn ja hiukkasten tulokset ilmaistaan ulkoilman lämpötilassa ja paineessa.

Taulukko 3. Kriittiset tasot rikkidioksidille ja typen oksideille (Vna 79/2017)

Epäpuhtaus	Raja-arvo (293 K, 101,3 kPa)	Tilastollinen määrittely / saavutettava viimeistään
Typen oksidit (NO _x)	30 µg/m ³	Kalenterivuosi / 15.8.2001
Rikkidioksidi (SO ₂)	20 µg/m ³	Kalenterivuosi ja talvikausi (1.10. – 31.3) / 15.8.2001

Taulukko 4. Rikkidioksidin ja typpidioksidin varoituskynnys (Vna 79/2017)

Epäpuhtaus	Raja-arvo (293 K, 101,3 kPa)	Tilastollinen määrittely / saavutettava viimeistään
Typpidioksidi (NO ₂)	400 µg/m ³	Mitattuna kolmen perättäisen tunnin aikana / 15.8.2001
Rikkidioksidi (SO ₂)	500 µg/m ³	Mitattuna kolmen perättäisen tunnin aikana / 15.8.2001

Tavoitearvot ja varoitus- ja tiedotuskynnys annettiin otsonille tavoitteena ehkäistä ja vähentää terveyshaittoja ja suojella kasvillisuutta. Otsonin tavoitearvot sekä tiedotus- ja varoituskynnykset on esitetty taulukossa 5.

Taulukko 5. *Tavoitearvot otsonille vuodelle 2010 ja pitkän ajan tavoitearvot sekä varoitus- ja tiedotuskynnysarvot. (Vna 79/2017)*

Peruste	Tilastollinen määrittely	Pitoisuus tai AOT-arvo (293 K, 101,3 kPa)	Sallitut ylitykset
Tavoitearvo vuodelle 2010 terveyshaittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi	korkein päivittäinen kahdeksan tunnin liukuva keskiarvo	120 µg/m ³	enintään 25 päivänä kalenterivuodessa kolmen vuoden keskiarvona
Tavoitearvo vuodelle 2010 kasvillisuuden suojelemiseksi	AOT40	18 000 µg/m ³ h	ei ylity viiden vuoden keskiarvona
Pitkän ajan tavoite terveyshaittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi	korkein päivittäinen kahdeksan tunnin liukuva keskiarvo	120 µg/m ³	ei ylity kalenterivuoden aikana
Pitkän ajan tavoite kasvillisuuden suojelemiseksi	AOT40	6 000 µg/m ³ h	-
Tiedotuskynnys	tuntikeskiarvo	180 µg/m ³	-
Varoituskynnys	tuntikeskiarvo	240 µg/m ³	-

Tulokset ilmaistaan 293 K lämpötilassa ja 101,3 kPa paineessa. AOT40 lasketaan 1.5. – 31.7. välisen ajan tuntiarvoista, jotka mitataan 9.00 – 21.00 välisenä aikana Suomen normaaliaikaa, joka on 10.00 – 22.00 Suomen kesäaikaa.

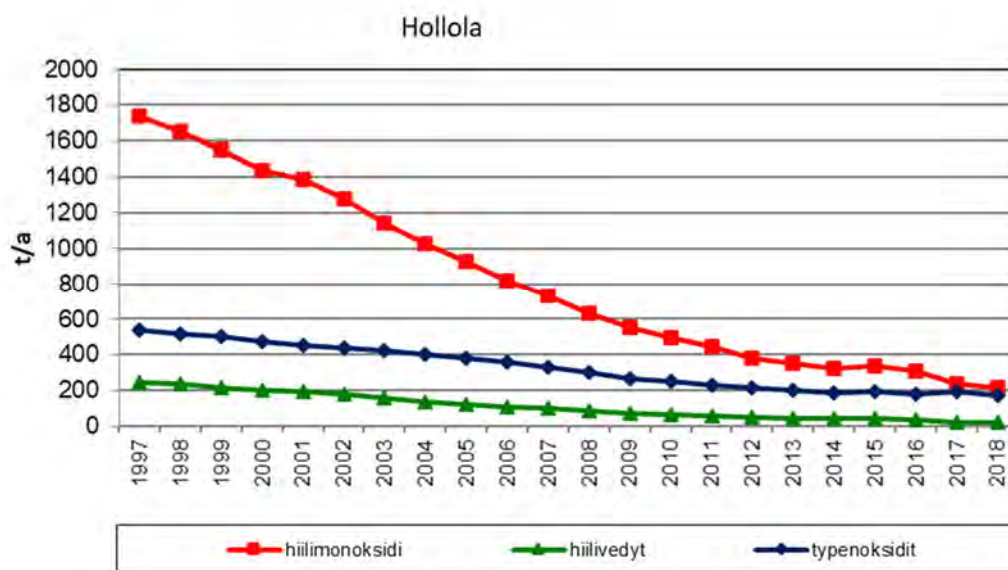
4. PÄÄSTÖT ILMAAN

4.1 Tieliikenteen päästöt

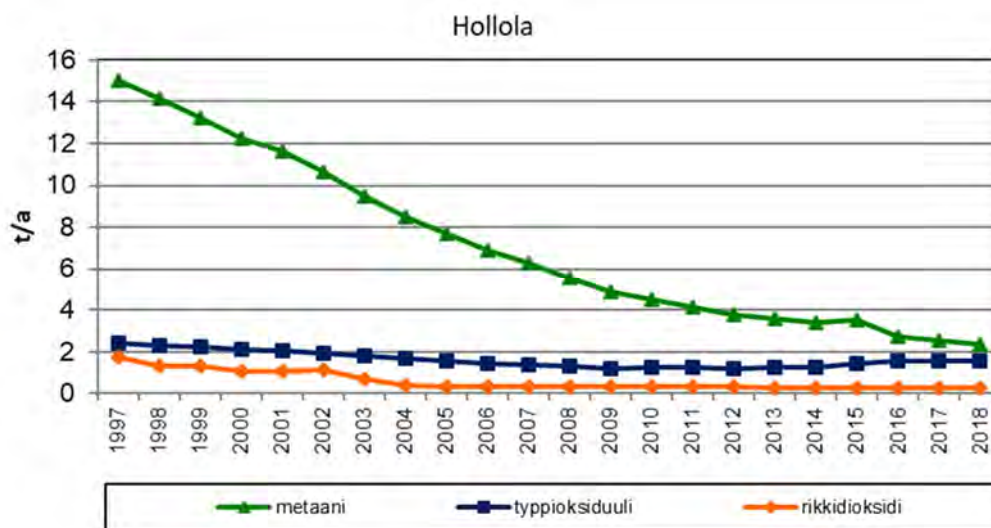
Liikenteen päästöillä on suuri merkitys ilmanlaatuun, koska päästöt vapautuvat ihmisten hengityskorkeudelle. Tärkeimpiä liikenteestä aiheutuvia päästöjä ovat hiukkaset, hiilivedyt ja typen oksidit sekä kasvihuonekaasut. Hiukkasia joutuu ilmaan suoraan autojen polttoprosessista ja välillisesti tienpinnaasta autojen renkaiden nostattamana. Teiden ja katujen pinnoista ilmaan nouseva katupöly onkin terveysvaikutuksiltaan merkittävä tekijä varsinkin kevätaikana.

Tässä raportissa esitetyt päästötiedot on laskettu VTT:n kehittämällä päästölaskentamallilla, jolla tuotetaan Suomen viralliset vuosittaiset tieliikenteen päästömäärät. VTT:n tieliikenteen päästömallia (LIISA) uudistettiin huomattavasti vuosina 2013 – 2016. Vuoteen 2012 asti päästöt on laskettu vuoden 2012 päästötietoja kertomalla LIISA –mallin indeksikertoimilla aiemmille vuosille. Vuodesta 2012 alkaen päästötiedot on saatu suoraan LIISA –mallista. Kuvissa 1 - 6 on esitetty liikenteen päästöt Hollolassa ja Lahdessa vuosina 1997 – 2018. Lahden ja Nastolan päästöt on laskettu yhteen ja esitetään Lahden päästökuvaajissa myös ennen kuntien yhdistymistä vuonna 2016. Tähän raporttiin ei vielä saatu vuoden 2019 päästötietoja. Lahden ja Hollolan liikenteen päästötiedot vuonna 2018 esitetään myös liitteessä 4.

Ilmanlaatu Lahden seudulla vuonna 2019

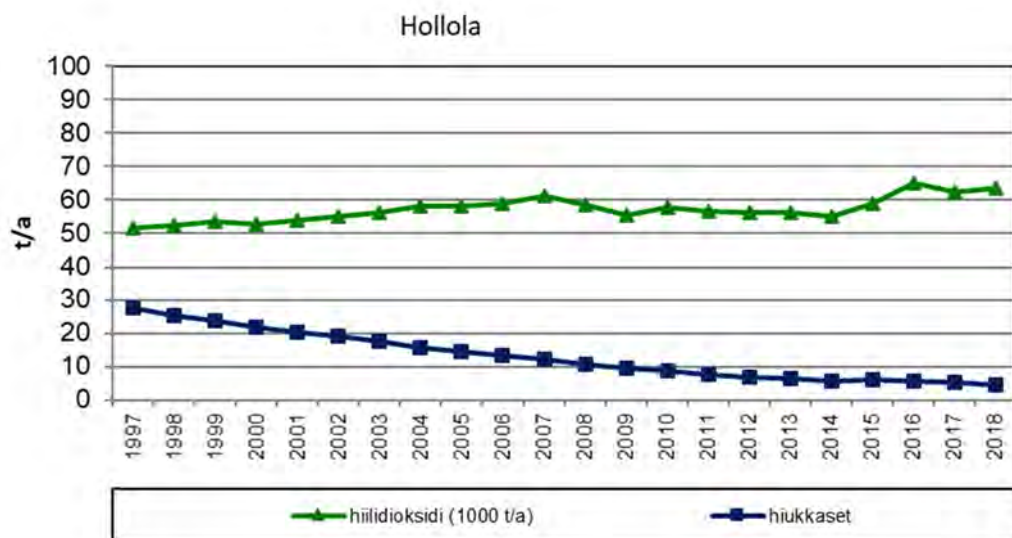

Kuva 1. Tieliikenteen hiilimonoksidi-, hiilivedyt- ja typenoksidien päästöjen kehitys Hollolassa vuosina 1997–2018 (VTT, LIISA).

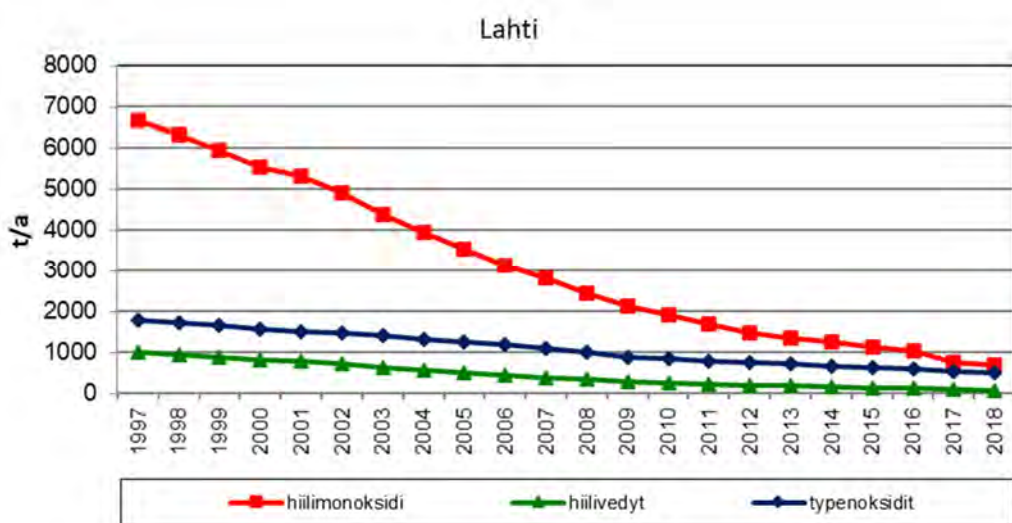

Kuva 2. Tieliikenteen metaani-, typpioksiduuli- ja rikkidioksidipäästöjen kehitys Hollolassa vuosina 1997–2018 (VTT, LIISA).

Ilmanlaatu Lahden seudulla vuonna 2019

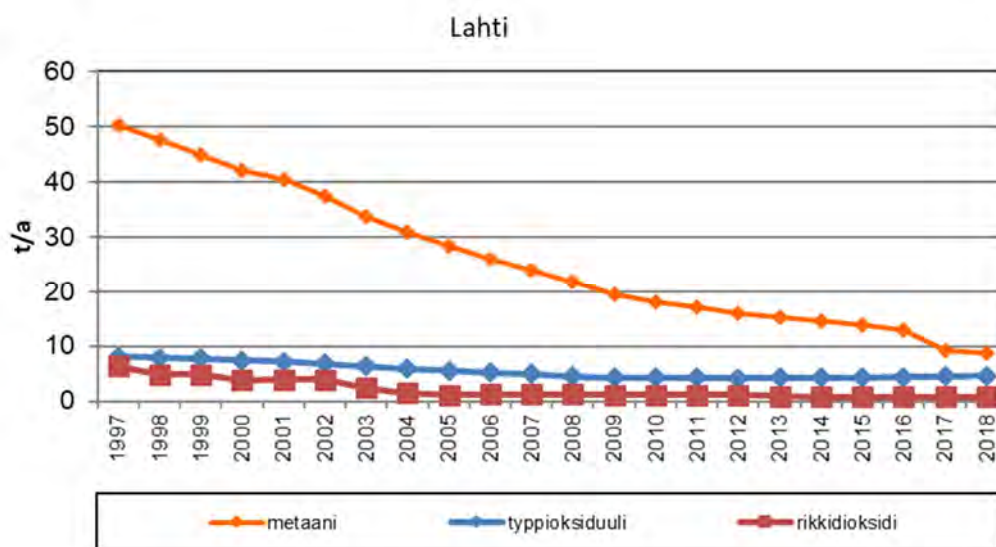

Kuva 3. Tieliikenteen hiilidioksidioksidipäästöjen ja suorien hiukkaspäästöjen kehitys Hollolassa vuosina 1997–2018 (VTT, LIISA).

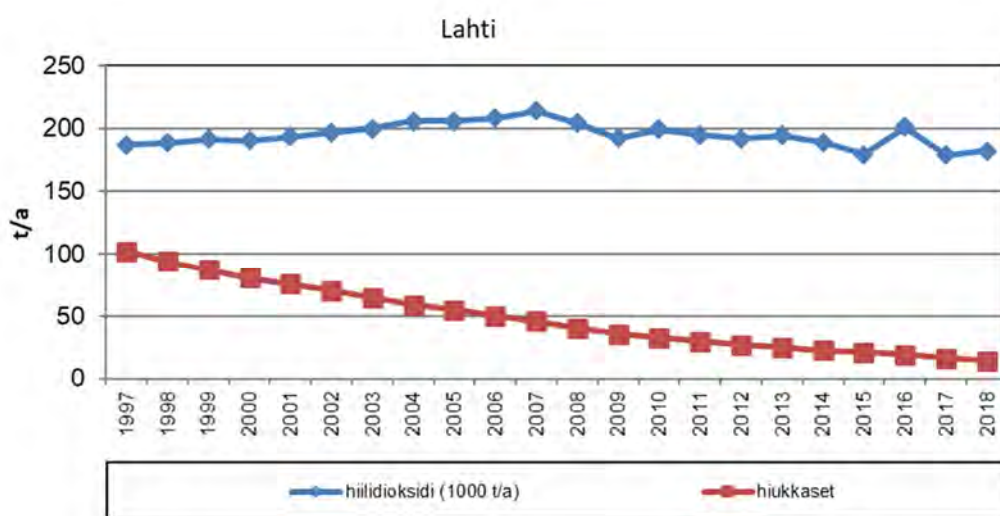

Kuva 4. Tieliikenteen hiilimonoksidi-, hiilivedyt- ja typen oksidipäästöjen kehitys Lahdessa vuosina 1997–2018 (VTT, LIISA).

Ilmanlaatu Lahden seudulla vuonna 2019

Kuva 5. Tieliikenteen metaani-, typpioksiduuli- ja rikkidioksidipäästöjen Lahdessa 1997–2018 (VTT, LIISA).

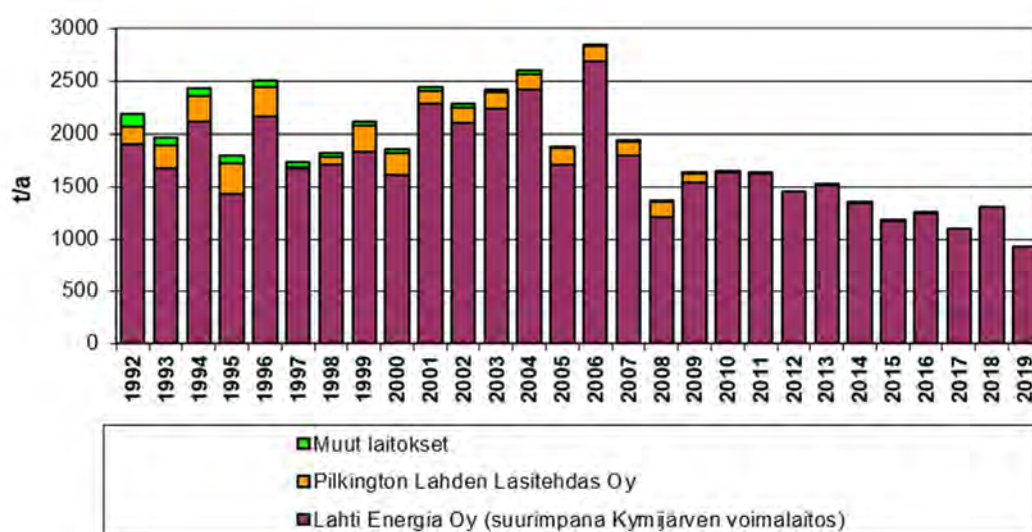
Kuva 6. Tieliikenteen hiilidioksidi- ja hiukkaspäästöjen kehitys Lahdessa vuosina 1997–2018 (VTT, LIISA).

4.2 Pistemäisten päästölähteiden päästöt

Lahden seudulla pistemäisistä päästölähteistä suurin on Lahti Energia Oy, suurimpana Kymijärven voimalaitos Lahdessa. Alueella on myös liuottimia käyttävää teollisuutta, jonka toiminta aiheuttaa haihtuvia orgaanisia yhdisteitä ilmaan. Lisäksi jonkin verran päästöjä aiheutuu kivenmurskaamoista, betonituotetehtaista, asfalttiasemista ja krematoriosta. Lahden seudun pistemäisten päästölähteiden päästötietoja esitetään liitteessä 4.

Typen oksidit

Pistemäisten päästölähteiden aiheuttamat typen oksidipäästöt olivat noin 930 tonnia vuonna 2019. Pistemäiset lähteiden NO_x-päästöt aiheutuivat lähes kokonaan Lahti Energia Oy:n toiminnasta. Liikenteen vuoden 2019 NO_x-päästötietoja ei ollut vielä päivitetty VTT:n LIISA-järjestelmään. Vuoden 2018 tietojen perusteella voidaan sanoa, että noin 57 % Lahden seudun NO_x-päästöistä aiheutui Lahti Energia Oy:ltä ja noin 43 % oli liikenteen aiheuttamaa. Kuvassa 7 esitetään pistemäisten päästölähteiden typen oksidipäästöjen kehitys vuosina 1992 – 2019. Ennen vuotta 2015 mukana ovat vain Lahden kaupungin alueen pistemäiset päästölähteet.

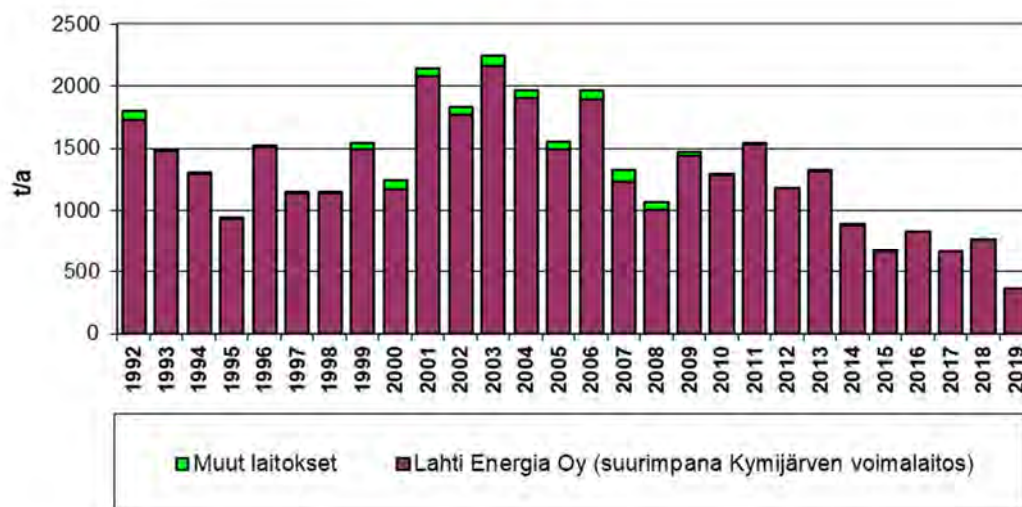

Kuva 7. Pistemäisten päästölähteiden typen oksidipäästöt vuosina 1992 – 2019. Ennen vuotta 2015 mukana ovat vain Lahden alueen pistemäiset päästölähteet.

Rikkidioksidi

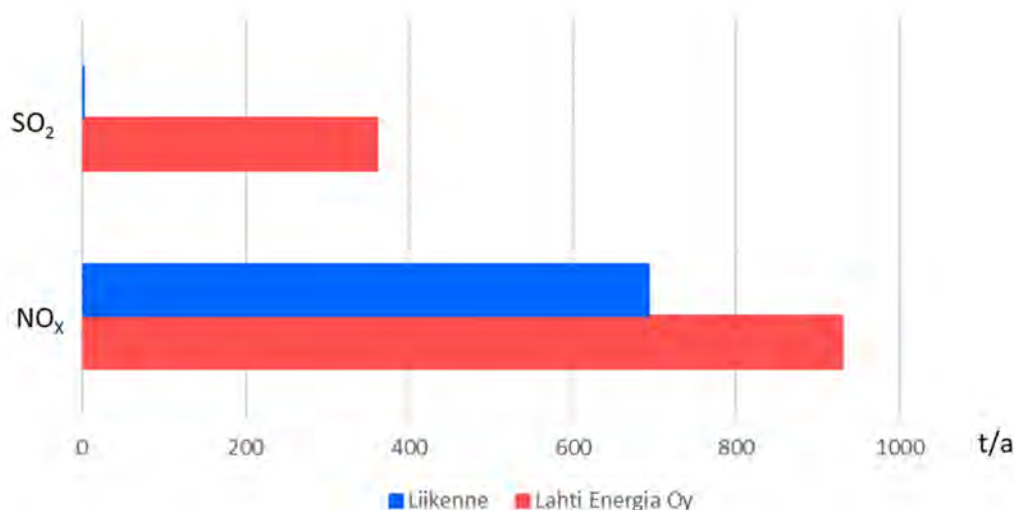
Pistemäisten päästölähteiden rikkidioksidipäästöt olivat vuonna 2019 Lahden seudulla noin tonnia, kun liikenteen rikkidioksidipäästöt olivat noin 1 tonnia. Pistemäisten päästölähteiden rikkidioksidipäästöt aiheutuivat energiantuotannosta. Lähes kaikki rikkidioksidipäästö aiheutui Lahti Energia Oy:n Kymijärven voimalaitokselta. Kuvassa 8 esitetään pistemäisten päästölähteiden rikkidioksidipäästöt vuosina 1992 – 2019. Ennen vuotta 2015 mukana

ovat vain Lahden alueen pistemäisten lähteiden päästöt.

Kuva 8. Pistemäisten päästölähteiden rikkidioksidipäästöt vuosina 1992 – 2019. Ennen vuotta 2015 mukana on vain Lahden alueen pistemäisten lähteiden päästöt.

Kuvassa 9 esitetään Lahti Energia Oy:n rikkidioksidi - ja typen oksidipäästöt vuonna 2019 sekä Lahden ja Hollolan liikenteen rikkidioksidi - ja typen oksidipäästöt vuonna 2018.

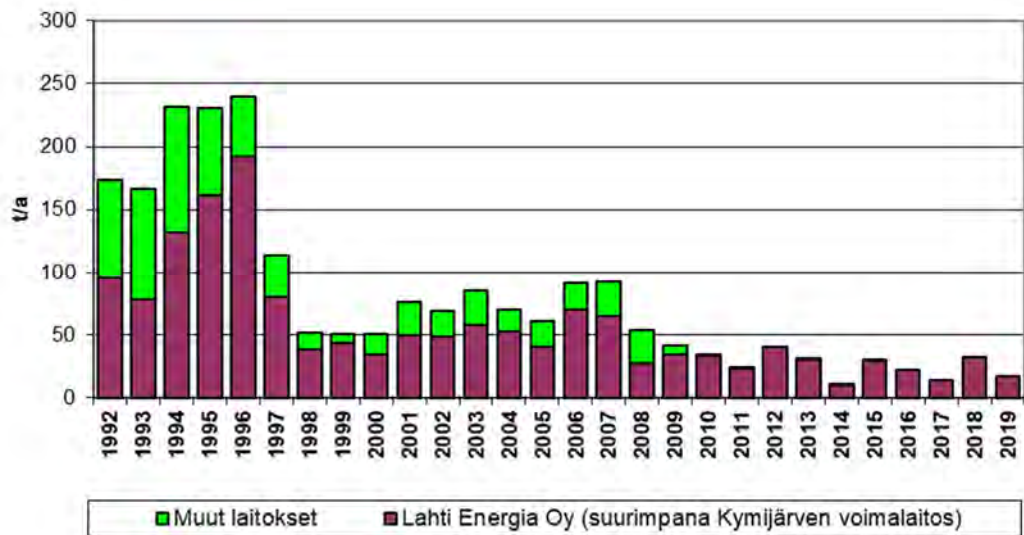

Kuva 9. Rikkidioksidi- ja typen oksidipäästöt liikenteestä (v. 2018) ja Lahti Energia Oy:n toiminnasta vuonna 2019. (Liikenteen päästöt VTT, LIISA)

Hiukkaset

Pistemäisten päästölähteiden hiukkaspäästöt olivat noin 16,5 tonnia vuonna 2019, mistä suurin osa aiheutui Lahti Energia Oy:ltä. Lisäksi pieni osa hiukkaspäästöjä aiheutui muista toiminnoista, mutta niitä ei ole raportoitu. Hie-

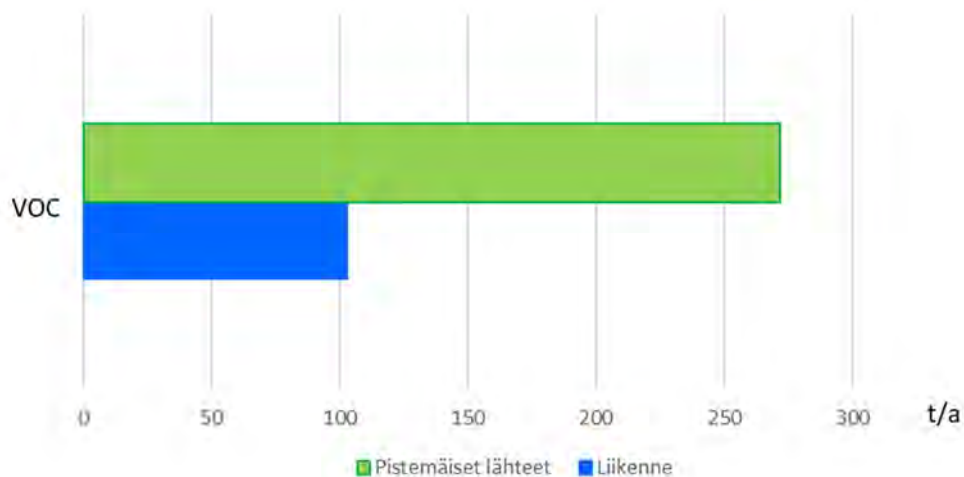
man alle puolet hiukkasten suorista päästöistä aiheutui pistemäisistä päästölähteistä. Liikenteen aiheuttamat sekundääriset hiukkaspäästöt (katupöly) ovat kuitenkin terveysvaikutuksiltaan vallitsevia mm. matalan päästökorkeuden vuoksi. Kuvassa 10 esitetään pistemäisten päästölähteiden hiukkaspäästöt vuosina 1992 – 2019. Ennen vuotta 2015 mukana ovat vain Lahden pistemäisten lähteiden hiukkaspäästöt.

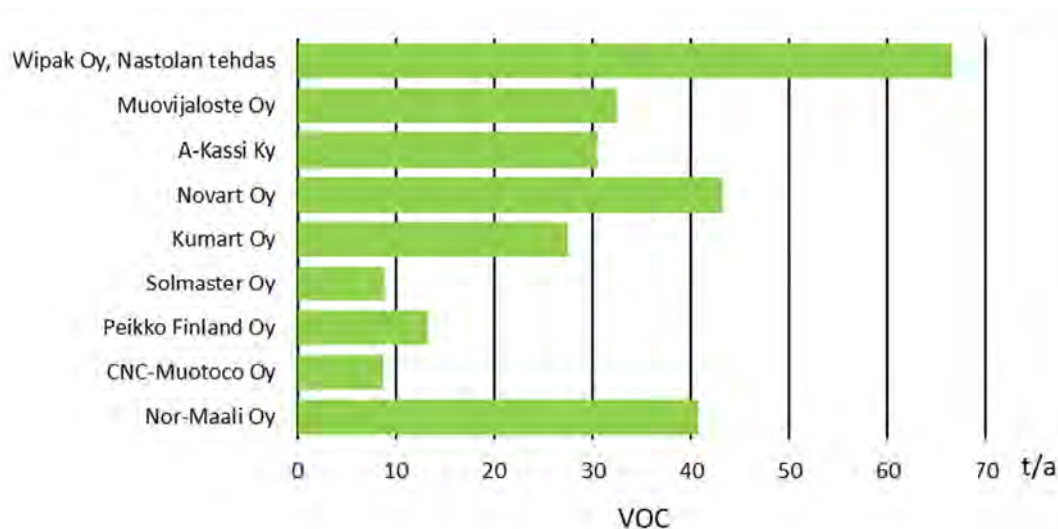
Kuva 10. Pistemäisten päästölähteiden hiukkaspäästöt vuosina 1992 – 2019. Ennen vuotta 2015 mukana ovat vain Lahden alueen pistemäisten lähteiden päästöt.

Haihtuvat orgaaniset yhdisteet

Pistemäisten päästölähteiden VOC- päästöt olivat noin 272 tonnia Lahden seudulla vuonna 2019. Pistemäisten lähteiden VOC-päästöt olivat noin 73 % alueen VOC-päästöistä. Kuvassa 11 esitetään liikenteen VOC-päästöt vuonna 2018 ja pistemäisten lähteiden VOC-päästöt vuonna 2019. Kuvassa 12 esitetään Lahden seudun pistemäisten lähteiden VOC-päästöt.

Kuva 11. Liikenteen (v. 2018) ja pistemäisten päästölähteiden (v. 2019) VOC-päästöt Lahden seudulla. (Liikenteen päästöt VTT, LIISA)

Kuva 12. Pistemäisten lähteiden VOC-päästöt Lahden seudulla vuonna 2019.

5. MITTAUSTOIMINTA

Vuonna 2019 ilmanlaatua seurattiin jatkuvatoimisesti kuudella eri mittausasemalla huhtikuun alkuun asti. Sen jälkeen mittauksia jatkettiin viidellä asemalla. Vesku11-asema Lahden keskustassa jouduttiin lopettamaan, koska laittilan vuokrausta ei saatu jatkettua. Typen oksideja mitattiin Lahden ydinkeskustassa Vesijärvenkadulla (Vesku 11) maaliskuun loppuun asti. Keskustan tuntumassa ns. kaupunkitausta-asemalla Kisapuistossa, keskustan ulkopuolella liikenneympäristössä Launeella sekä Hollolan Salpakankaalla Kansankadulla mitattiin typen oksideja koko vuosi. Hengitettäviä hiukkasia mitattiin Launeen mittausasemalla, Hollolan Salpakankaan Kansankadulla sekä Lahden keskustassa Saimaankadulla. Saimaankadun mittausasemalla mitattiin myös pienhiukkasia. Lahdessa Satulakadun mittausasemalla keskustan ulkopuolella, missä on vähemmän otsoninieruja, seurattiin otsonin pitoisuuksia. Hollolan mittaukset Salpakankaan Kansankadulla tehtiin vuosittain siirrettävällä mittausasemalla. Kansankadulla laittilan siirron vuoksi mittauksen aloittaminen viivästyi niin, että tammikuussa mittauksia saatiin vain 72 % ajasta. Satulakadulla oli joulukuun ajan mittauskatko laittilan vaihdon vuoksi.

Haihtuvia orgaanisia yhdisteitä mitattiin passiiviputkilla kahden viikon mittausjaksoilla Lahdessa Launeella, Rajavartijankadulla ja Nastolassa Kukkasen koulun luona Ylätiellä. Hollolassa haihtuvia orgaanisia yhdisteitä mitattiin Pohjois-Hollolassa Kalliolan koululla. Kukkasen koululla menetettiin osa mittauksista ilkeivallan vuoksi.

Mittausasemien tarkat kuvaukset löytyvät liitteestä 2. Mitatut epäpuhtauskomponentit esitetään taulukossa 6 ja mittauksien tulokset liitteessä 3.

Taulukko 6. Lahden seudun ilmanlaadun mittausasemat ja mittauskomponentit vuonna 2019

Mittausasema	Mittausaseman luonne	Mittauskomponentit
Vesku 11 (lopetettu maaliskuun lopussa)	Kaupungin keskusta Katukuilu	NO, NO ₂ , NO _x , Tuulen suunta ja tuulen nopeus, lämpötila
Kisapuisto	Ulkoharrastealue lähellä kaupungin keskustaa ja teollisuutta Kaupunkitausta-asema	NO, NO ₂ , NO _x
Satulakatu	Keskustan ulkopuolinen asuinalue, ei päästölähteitä lähellä	O ₃
Saimaankatu	Keskustaympäristö	PM ₁₀ , PM _{2,5}
Laune	Keskustan ulkopuolinen vilkasliikenteinen alue	NO, NO ₂ , NO _x , PM ₁₀ , VOC (passiiviputki)
Hollola, Salpakangas, Kansankatu (siirrettävä)	Salpakankaan asutuskeskus VT12:n läheisyydessä liikenne-, asuin- ja liikealuetta	NO, NO ₂ , NO _x , PM ₁₀
Rajavartijankatu	Keskustan ulkopuolinen omakoti-, ja teollisuusalue, alueella myös liikennettä	VOC (passiiviputki)
Kukkasen koulu (Ylätie)	Nastolassa Liuottimia käyttävän teollisuuslaitoksen lähellä	VOC (passiiviputki)
Kalliolan koulu	Hollolassa Pohjois-Hollolassa oleva pientaloalue, jossa lähellä liikennettä (VT 24)	VOC (passiiviputki)

5.1 Mittausmenetelmät

Lahden seudun ilmanlaadun seurannassa oli käytössä jatkuvatoiminen ilmanlaadun mittausjärjestelmä. Mittausasemilla olevat analysaattorit mittasivat ilmanlaatua reaaliaikaisesti. Data tallennettiin mittausasemien tietokoneille, joista Lahden ympäristöpalvelujen mittautietokone keräsi ja tallensi tiedot tunnin välein modeemien välityksellä. Mittaustulosten keräykseen, editointiin ja raportointiin käytettiin Enview / EnviDAS / EnviDAS Ultimate –tiedonkeruu- ja tiedonkäsittelyjärjestelmiä.

Kerätyt pitoisuustiedot muunnettiin HSY:n (Helsingin seudun ympäristöpalvelut) kehittämällä laskentaohjelmalla ilmanlaatuindeksin arvoiksi. Tunnin välein päivittyvä indeksi luokitteli ilmanlaadun hyväksi, tyydyttäväksi, välttäväksi, huonoksi tai erittäin huonoksi (kts. kappale 7: ”Ilmanlaatu indeksillä kuvattuna”).

Typen oksidit (NO, NO_x ja NO₂)

Typen oksideja mitattiin kolmessa mittauspisteessä, jotka sijaitsivat Lahdessa: Vesku 11 (lopetettiin 31.3.2019), Laune ja Kisapuisto sekä yhdessä pisteessä Hollolassa: Kansankatu (Salpakankaalla). Mittaukset tehtiin jatkuvatoimisilla Environnement AC32M-, tai AC32e-analysaattoreilla, joiden toiminta perustuu kemiluminesenssiin.

Kemiluminesenssimenetelmällä toimivat analysaattorit mittaavat typpimonoksidin (NO) pitoisuutta siten, että mittauskammiossa NO- molekyylit muunnetaan otsonin avulla virittyneiksi typpidioksidimolekyyleiksi (NO₂), jotka perustilaan palatessaan emittoivat säteilyä. Syntyneen säteilyn määrä on suoraan verrannollinen näyteilman NO- pitoisuuteen.

Käytetyt laitteet ovat yksikammioanalysaattoreita, joissa laite mittaa vuorotellen NO:n ja NO₂:n yhteistä pitoisuutta ja pelkkää NO-pitoisuutta laitteen magneettiventtiilin vaihtaessa näytevirtauksen kulkua vuoroin konvertterin kautta ja vuoroin konvertterin ohi. Konvertteri muuntaa kaiken NO₂:n NO:ksi, jolloin saadaan ilman NO:n ja NO₂:n yhteinen pitoisuus NO:na. Kun konvertteri ohitetaan, laite mittaa ilmassa olevan NO:n pitoisuutta. NO₂- pitoisuus saadaan laskennallisesti vähentämällä mitatusta typen oksidien kokonaismäärästä mitattu NO-pitoisuus.

Otsoni (O₃)

Otsonia mitattiin Lahdessa Satulakadun mittauspisteessä jatkuvatoimisella Environnement O342M – analysaattorilla.

Jatkuvatoiminen otsonin mittaaminen perustuu otsonin ominaisuuteen absorboida tietyn aallonpituista UV-säteilyä. Mitä vähemmän UV-säteilyä pääsee mittauskammion läpi, sitä suurempi on näyteilman otsonipitoisuus Beer-Lambertin lain mukaisesti.

Hiukkaset (PM₁₀, PM_{2,5})

Hengitettäviä hiukkasia mitattiin PM₁₀- esierottimella varustetuilla TEOM 1400A- hiukkanalysaattoreilla Lahdessa Saimaankadulla ja siirrettävällä mittausasemalla Hollolan Kansankadulla. Pienhiukkasia mitattiin PM_{2,5} – esierottimella varustetulla TEOM 1400A –analysaattorilla Saimaankadulla. Lahden Launeella hengitettäviä hiukkasia mitattiin PM₁₀- esierottimella varustetuilla Environnement S.A MP101M –analysaattorilla.

Jatkuvatoiminen pölyn mittaus TEOM 1400 A –analysaattorilla perustuu värähtelijälle kertyvän hiukkasmassan aiheuttamaan värähtelytaajuuden muutokseen. Näyteilmaa imetään suodattimelle, joka on asetettu värähtelijän päähän. Suodattimen hiukkasmassan kasvaessa värähtelijän värähtelytaajuus muuttuu. Värähtelytaajuuden muutos on laskennallisesti muutettavissa

massan määräksi. Mitä nopeammin värähtelytaajuus muuttuu, sitä suurempi on näyteilman hiukkaspitoisuus.

Jatkuvatoiminen pölyn mittaus Environnement S.A MP101 – analysaattorilla perustuu β -säteilyn absorptioon. Näyteilmaa imetään lasikuitusuotimelle, joka kulkee betalähteen ja säteilyä mittaavan GM – ilmaisimen välissä. Pölypitoisuus lasketaan säteilyn vaimenemisesta suotimella.

Haihtuvat orgaaniset yhdisteet (VOC)

Haihtuvia orgaanisia yhdisteitä mitattiin neljässä pisteessä: Launeella liikenneympäristössä, Rajavartijankadulla pientalo- ja teollisuusalueella, Kukkasen koulun läheisyydessä pientalo- ja teollisuusalueella sekä Pohjois-Hollolassa Kalliolan koululla pientaloalueella VT24:n läheisyydessä.

Passiivinen näytteenotto perustuu ilmassa olevien yhdisteiden diffuusioon näyteputkessa olevaan adsorbenttiin. Avoin adsorbenttiputki altistetaan ilmalle tietyn ajanjakson ajan. Näyteputken adsorbenttiin kertynyt näytepitoisuus määritetään näytteenottoajan suhteen, jolloin tunnettuja diffuusiokerroimia käyttäen voidaan laskea yhdisteen pitoisuus ilmassa. Analysointi tehdään kaasukromatografi-massaspektrometrillä.

Säätiedot

Ulkoilman epäpuhtauksien pitoisuuksiin sekä päästöjen leviämiseen ja laimenemiseen vaikuttavia tuulensuuntaa ja -nopeutta sekä ilman lämpötilaa mitattiin Vesku 11:n asemalla 31.3.2019 asti.

Säätietojen mittaamiseen käytettiin LSI Spa sääasemaa. Vesku 11 asemalla sääasema oli sijoitettu epäpuhtausnäytteenottoa korkeammalle siten, että lähikohteiden (esim. viereiset talot) häiritsevä vaikutus olisi mahdollisimman pieni.

5.2 Mittausten laadunvarmennus

Lahden ympäristöpalvelujen käytössä oli J.P. Pulkkisen Kalibrointi Ky:n ja Kuopion kaupungin yhdessä ilmanlaadun seurannalle laatima laatujärjestelmä, joka on täydennetty Lahden seudun verkon tarpeisiin. Kansallinen referenssilaboratorio auditoi käytetyn laatujärjestelmän vuonna 2017. Laatujärjestelmälle tehtiin Lahden kaupungin kaupunkiympäristön palvelualueella sisäinen auditointi vuonna 2019.

Mittauksissa käytetyt analysaattorit huollettiin ja kalibroitiin laitteiden valmistajien antamien ohjeiden mukaisesti. Kalibrointitulosten perusteella mittaus tulokset joko hyväksyttiin, editoitiin jälkikäteen oikeiksi tai hylättiin.

Typen oksideja mittaavat analysaattorit kalibroitiin viisi kertaa NO-kaasulla, jolloin määritettiin myös $\text{NO}_2 \rightarrow \text{NO}$ -konvertterin hyötysuhde. Hengitettäviä hiukkasia ja pienhiukkasia mittaavien TEOM 1400A -analysaattorin vaakavakio ja virtaukset määritettiin Saimaankadulla kerran ja siirrettävällä Hollolan salpakankaalla kaksi kertaa. Environnement S.A MP101 -analysaattori kalibroitiin kerran valmistajan kalibrointilevyllä, ja analysaattorin virtaukset kalibroitiin myös kerran. Otsonianalysaattori kalibroitiin kaksi kertaa vuonna 2019.

Kaasumaisten komponenttien kalibroinnit ja TEOM 1400A -analysaattoreiden kalibroinnit suoritti J.P. Pulkkinen Kalibrointi Ky, jonka kaasureferenssit oli jäljitetty kansallisiin kaasunormaaleihin kansallisessa referenssilaboratoriossa Ilmatieteen laitoksella. Environnement S.A MP101 -analysaattorin kalibroinnit suoritti Lahden ympäristöpalvelut laitevalmistajan analysaattorin mukana toimittamalla kalibrointilevyllä.

Otsoni- ja typen oksidianalysointilaitteiden toimintakuntoa seurattiin myös automaattisilla nolla- ja aluetarkistuksilla kerran vuorokaudessa.

Lahden kaupungin rakennus- ja ympäristövalvonta vastasi haihtuvien orgaanisten yhdisteiden näytteiden keräyksestä ja Eurofins Environment Testing Finland Oy vastasi näytteiden analysoinnista.

6. MITTAUSTULOKSET VUONNA 2019

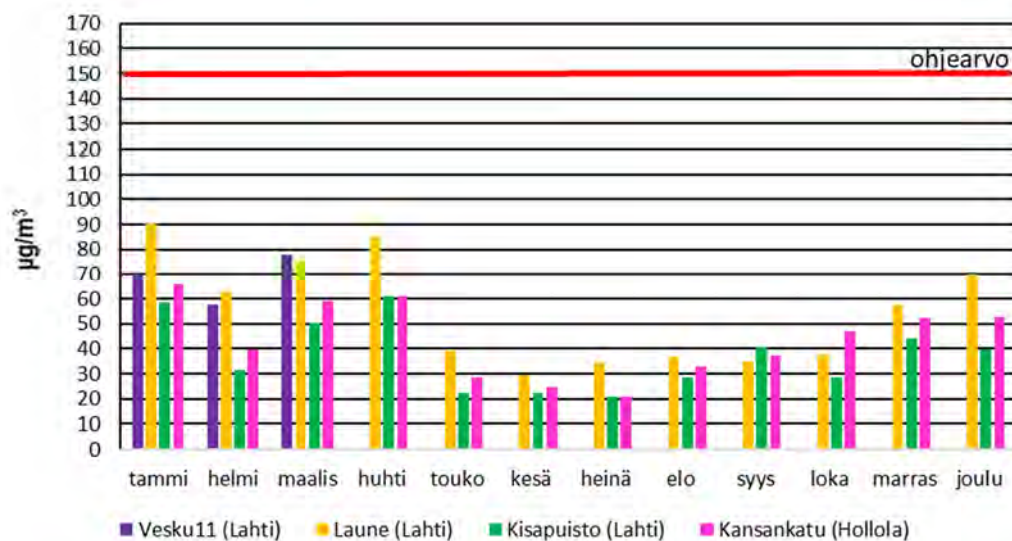
6.1 Typen oksidit (NO ja NO_2)

Typen oksidien pitoisuudet pysyivät 2000 – luvulla tehtyjen mittausten keskiarvon tuntumassa tai sen alla koko vuoden. Typpidioksidipitoisuuksille annettu ohje- tai raja-arvoja ei ylitetty millään mittausasemalla.

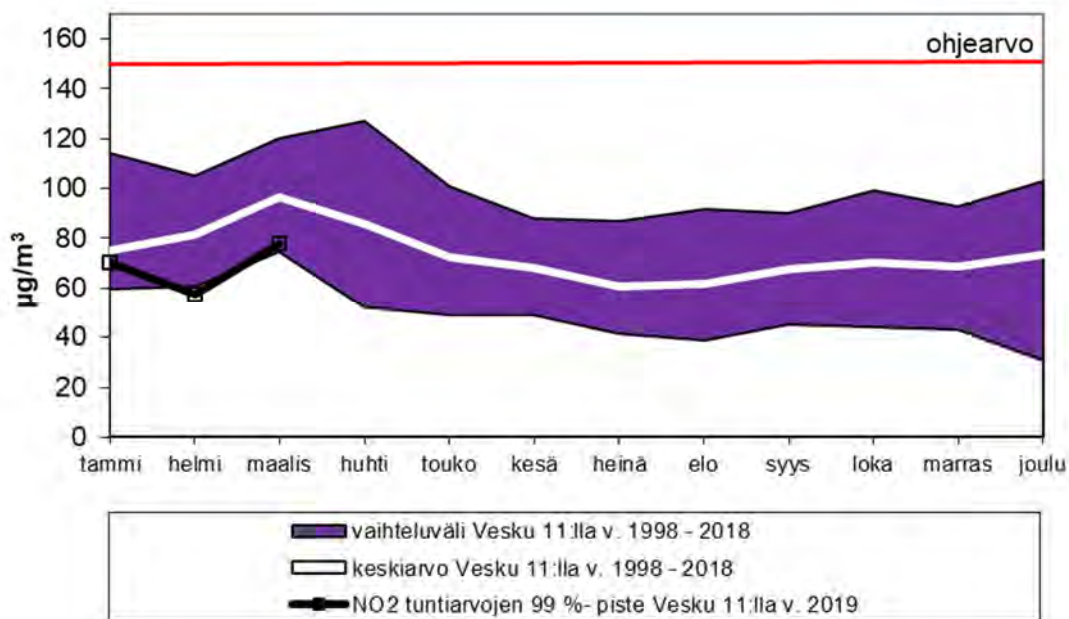
Ohjearvoon verrannolliset typpidioksidin tuntikeskiarvot vaihtelivat Lahdessa Launeella $30 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ja $91 \mu\text{g}/\text{m}^3$ välillä (20 – 60 % ohjearvosta) ja Kisapuistossa $21 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ja $61 \mu\text{g}/\text{m}^3$ välillä (14 – 41 % ohjearvosta). Hollolassa Salpkankaan Kansankadulla ohjearvoon verrannolliset typpidioksidin tuntiarvot vaihtelivat välillä $21 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ja $66 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (14 – 44 % ohjearvosta). Suurimmat ohjearvoon verrannolliset tuntiarvot mitattiin Launeella ja Hollolan Kansankadulla tammikuussa ja Kisapuistossa huhtikuussa.

Kuvassa 13 on esitetty typpidioksidin ohjearvoon verrannolliset tuntikeskiarvot vuonna 2019. Kuvissa 14 – 16 on esitetty lisäksi typpidioksidipitoisuuksien tuntiohjearvoon verrannollisten tuntiarvojen vaihteluväli ja keskiarvo vuosina 1998–2018 Lahdessa Vesku11- asemalla, Launeella ja Kisapuistossa. Kuvassa 17 esitetään tuntiohjearvoon verrannolliset typpidioksidin tuntikeskiarvot kaikilla typen oksidipitoisuuksia seuranneilla mittausasemilla vuosina 2015, 2017 ja 2019, jolloin mittauksia on tehty Hollolan Salpkankaan Kansankadulla. Mittaustulokset on esitetty myös liitteessä 3.

Ilmanlaatu Lahden seudulla vuonna 2019

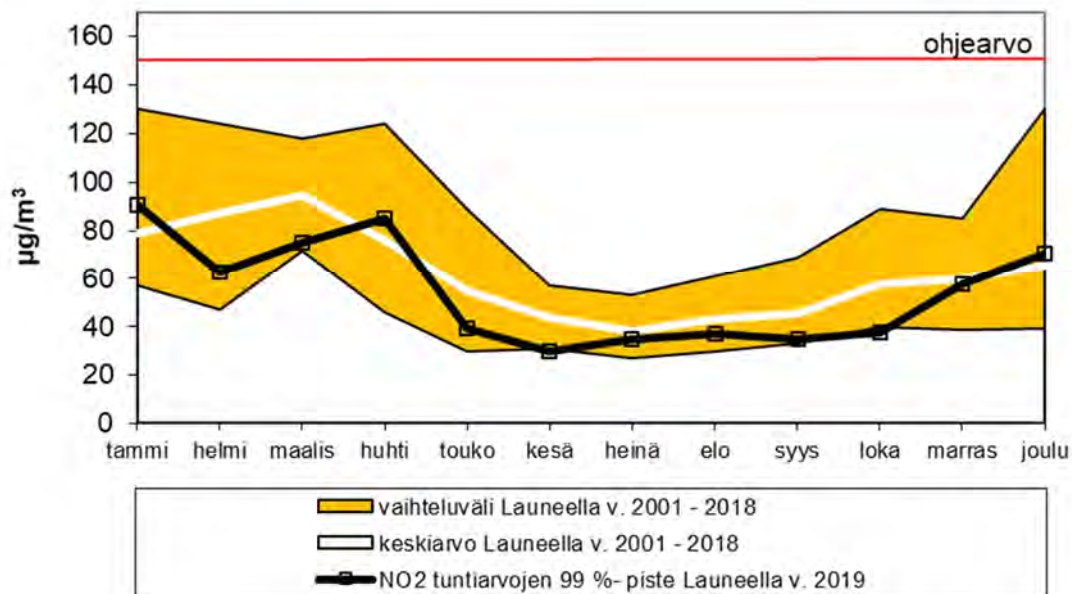

Kuva 13. Tuntiohjarvoon ($150 \mu\text{g}/\text{m}^3$) verrannolliset typpidioksidipitoisuudet Lahden seudulla vuonna 2019.

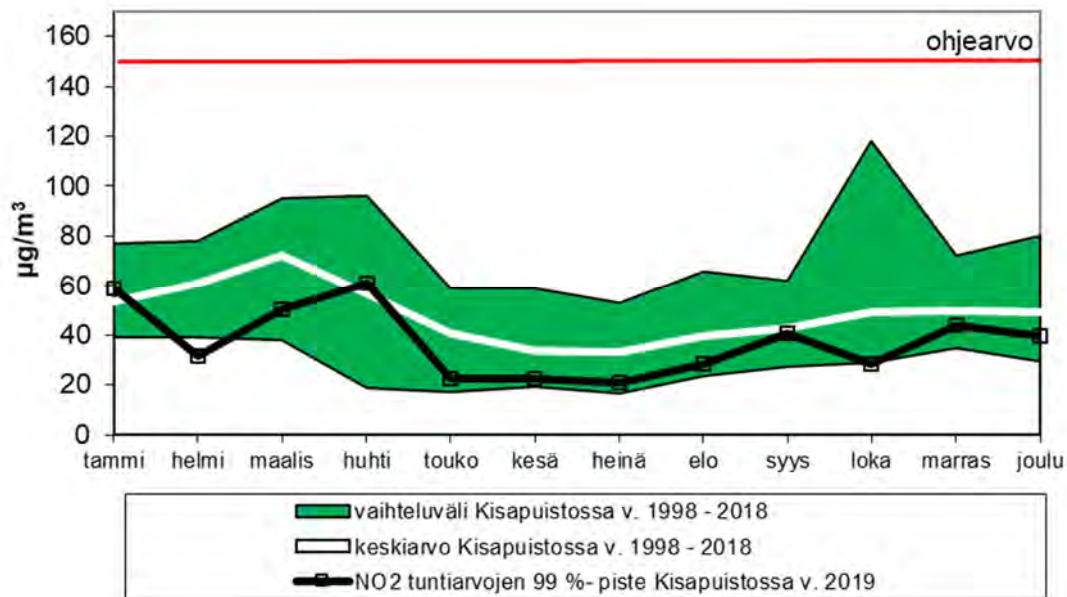

Kuva 14. Tuntiohjarvoon ($150 \mu\text{g}/\text{m}^3$) verrannolliset typpidioksidipitoisuudet Vesku 11-ajamassa tammi – maaliskuussa vuonna 2019 sekä niiden vaihteluväli ja keskiarvo vuosina 1998–2018.

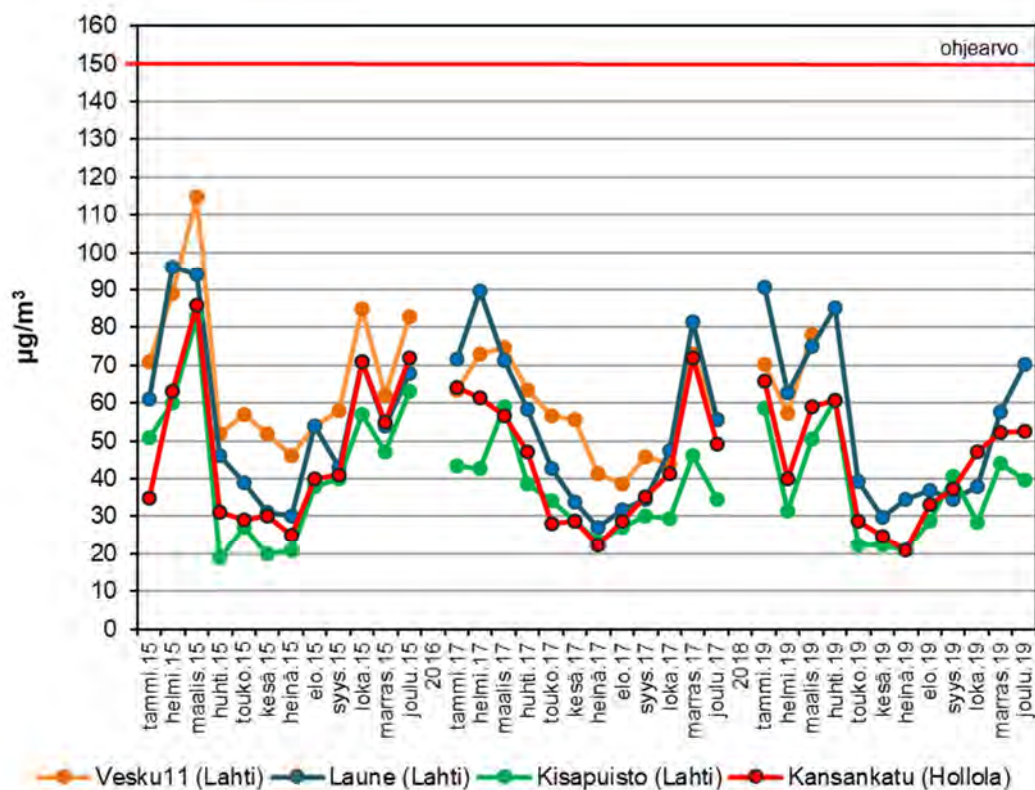
Ilmanlaatu Lahden seudulla vuonna 2019

Kuva 15. Tuntiohjearvoon (150 µg/m³) verrannolliset typpidioksidipitoisuudet Launeella vuonna 2019 sekä niiden vaihteluväli ja keskiarvo vuosina 2001–2018.

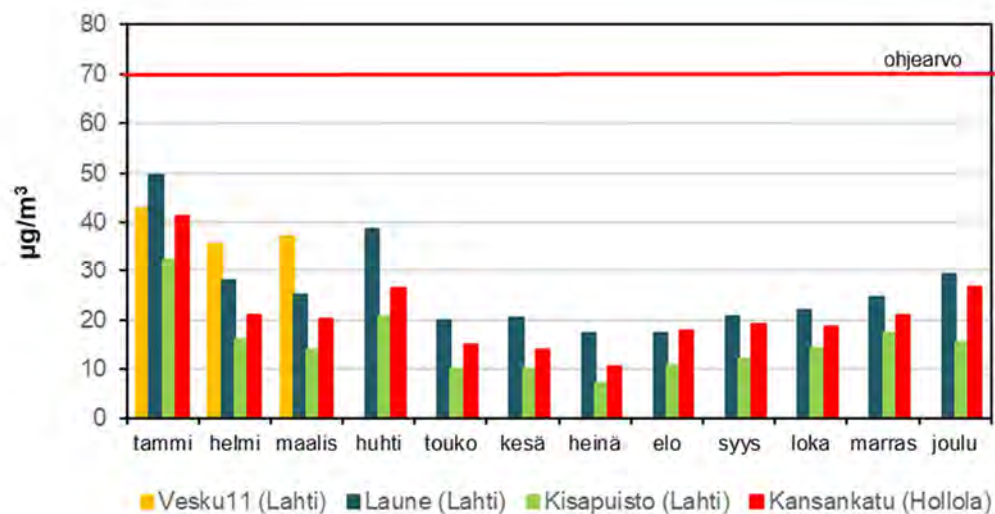
Kuva 16. Tuntiohjearvoon (150 µg/m³) verrannolliset typpidioksidipitoisuudet Kisapuistossa vuonna 2019 sekä niiden vaihteluväli ja keskiarvo vuosina 1998–2018.

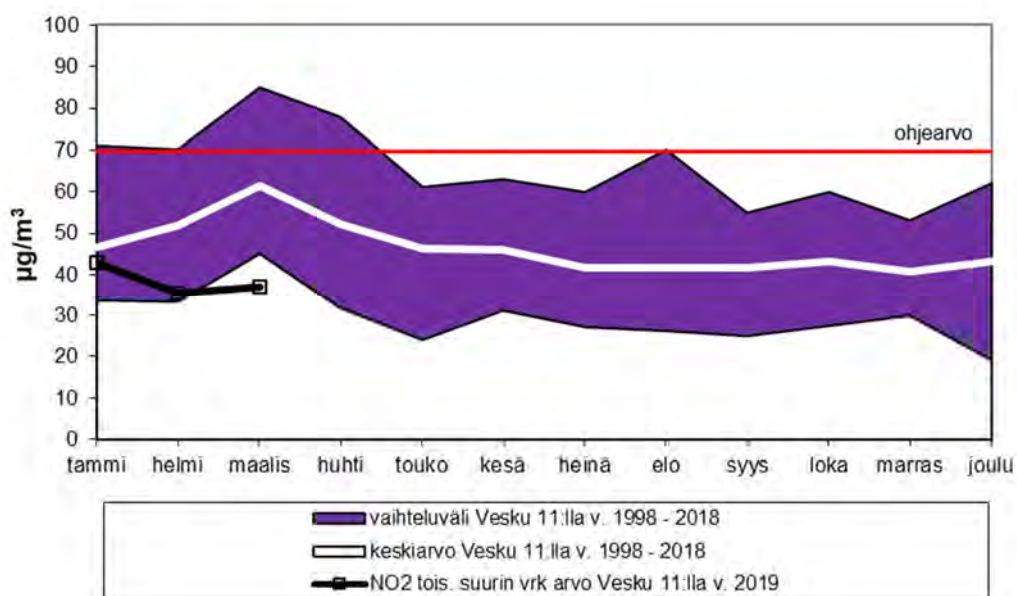
Kuva 17. Tuntiohjearvoon ($150 \mu\text{g}/\text{m}^3$) verrannolliset typpidioksidipitoisuudet Lahden seudulla vuosina 2015, 2017 ja 2019.

Ohjearvoon verrannolliset vuorokausikeskiarvot vaihtelivat Lahdessa Launeella $17 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ja $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ välillä (25 – 71 % ohjearvosta), Kisapuistossa $7 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ja $33 \mu\text{g}/\text{m}^3$ välillä (10 – 46 % ohjearvosta) ja Hollolassa Salpakankaan Kansankadulla $11 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ja $41 \mu\text{g}/\text{m}^3$ välillä (15 – 59 % ohjearvosta). tammikuussa Hollolassa mittaustuloksia oli 72 % mittausajasta, mikä alitti hieman ohjearvovertailuun vaadittavan 75 %. Suurimmat ohjearvoon verrannolliset vuorokausiarvot mitattiin kaikilla mittausasemilla tammikuussa. Kuvassa 18 on esitetty typpidioksidin ohjearvoon verrannolliset vuorokausiarvot vuonna 2019. Kuvissa 19 – 21 on esitetty lisäksi typpidioksidipitoisuuksien ohjearvoon verrannollisten vuorokausiarvojen vaihteluväli ja keskiarvo vuosina 1998–2018 Vesku11- asemalla, Launeella ja Kisapuistossa. Kuvassa 22 esitetään vuorokausiohjearvoon verrannolliset mittaustulokset kaikilla asemilla vuosina 2015, 2017 ja 2019, jolloin mittaukset tehtiin myös Hollolassa Salpakankaan Kansankadulla. Mittaustulokset on esitetty myös liitteessä 3.

Ilmanlaatu Lahden seudulla vuonna 2019

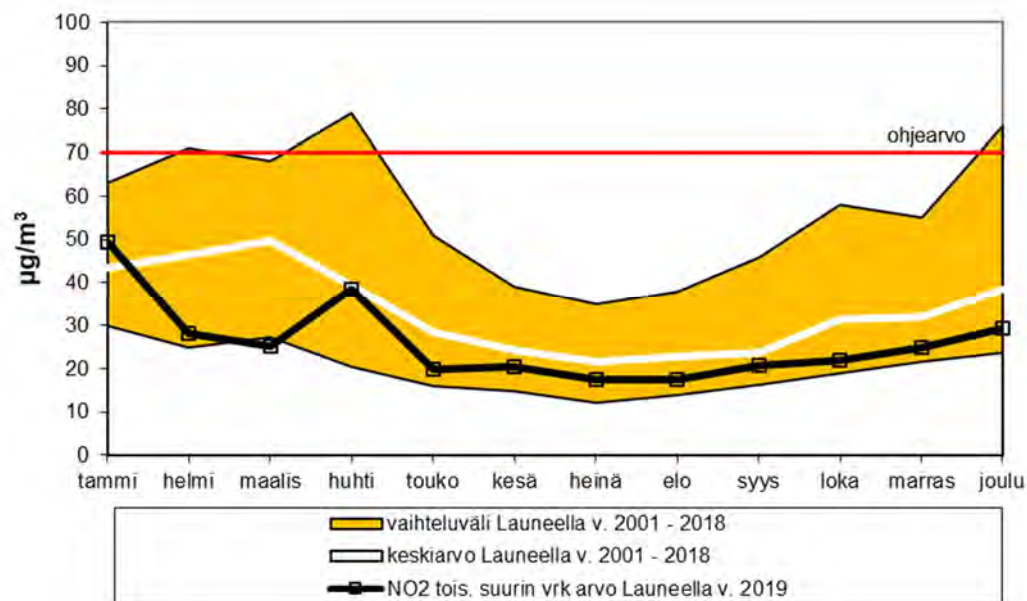

Kuva 18. Vuorokausiohjearvoon ($70 \mu\text{g}/\text{m}^3$) verrannolliset typpidioksidipitoisuudet Lahden seudulla vuonna 2019.

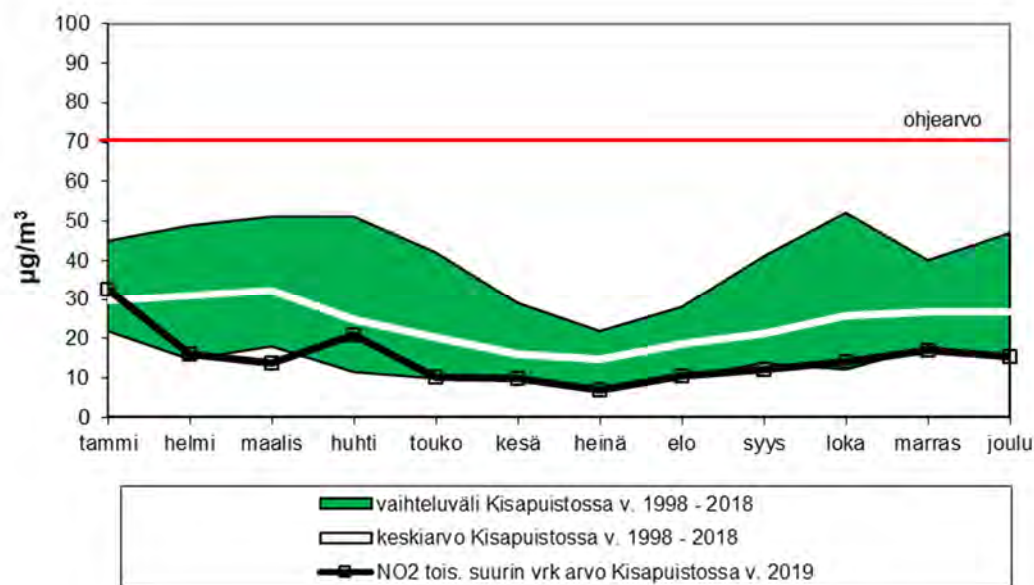

Kuva 19. Vuorokausiohjearvoon ($70 \mu\text{g}/\text{m}^3$) verrannolliset typpidioksidipitoisuudet Vesku 11-aseamalla vuonna 2019 tammi – maaliskuussa sekä niiden vaihteluväli ja keskiarvo vuosina 1998–2018.

Ilmanlaatu Lahden seudulla vuonna 2019

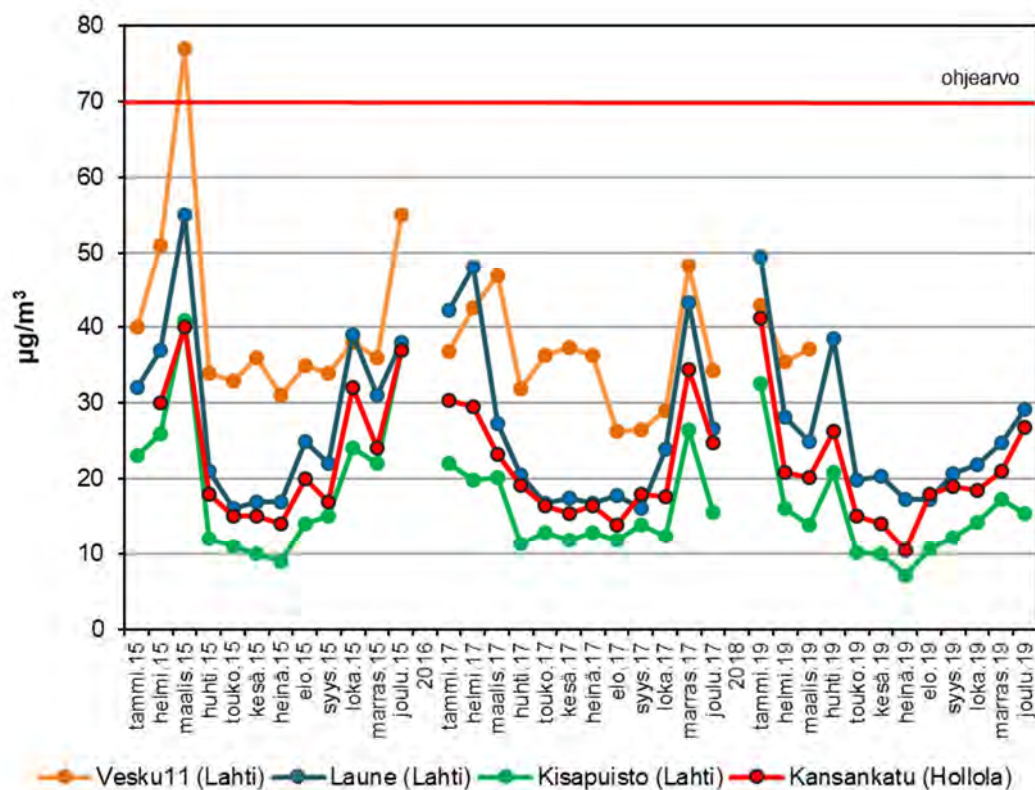

Kuva 20. Vuorokausiohjearvoon ($70 \mu\text{g}/\text{m}^3$) verrannolliset typpidioksidipitoisuudet Launeella vuonna 2019 sekä niiden vaihteluväli ja keskiarvo vuosina 1998–2018.

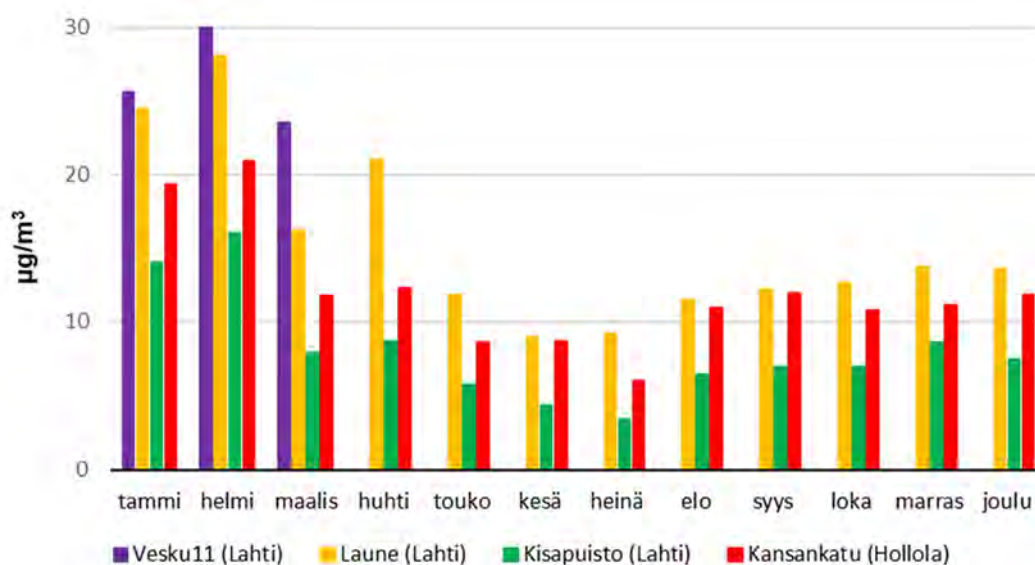
Kuva 21. Vuorokausiohjearvoon ($70 \mu\text{g}/\text{m}^3$) verrannolliset typpidioksidipitoisuudet Kisapuistossa vuonna 2019 sekä niiden vaihteluväli ja keskiarvo vuosina 1998–2018.

Ilmanlaatu Lahden seudulla vuonna 2019

Kuva 22. Vuorokausiohjearvoon ($70 \mu\text{g}/\text{m}^3$) verrannolliset typpidioksidipitoisuudet vuosina 2015, 2017 ja 2019.

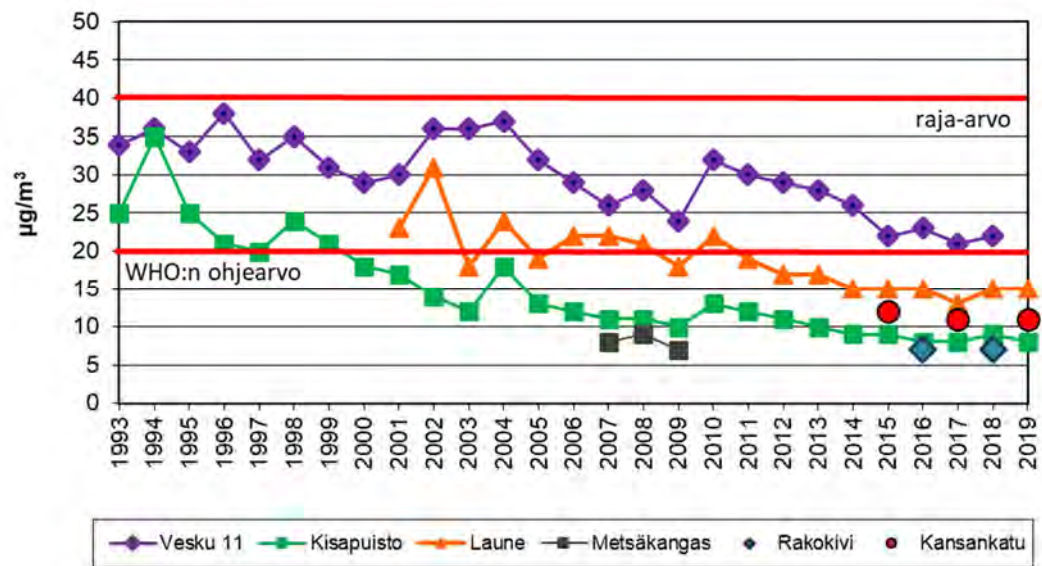
Kuukausikeskiarvoille ei ole annettu ohje- tai raja-arvoja. Kuvassa 23 on esitetty typpidioksidin kuukausikeskiarvot.

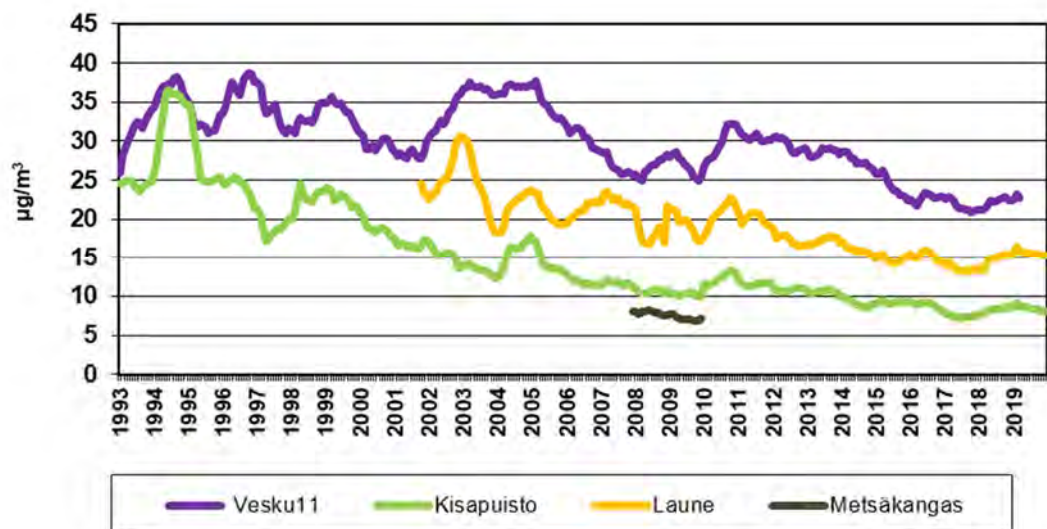
Kuva 23. Typpidioksidin kuukausikeskiarvot Lahden seudulla vuonna 2019.

Vuosikeskiarvo oli Lahdessa Launeella $14 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (36 % raja-arvosta), Kisa-
puistossa $7 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (18 % raja-arvosta) ja Hollolassa Kansankadulla $11 \mu\text{g}/\text{m}^3$
(28 % raja-arvosta). Vesku 11- asemalta vuosikeskiarvoa ei saatu, koska
mittausasema jouduttiin lopettamaan maaliskuun lopussa. Raja-arvoon ver-
rannollisia $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ylittäviä tuntiarvoja ei mitattu millään mittausasemalla.

Kuvassa 24 on esitetty typpidioksidin vuosikeskiarvojen kehitys vuosina
1993 – 2019. Kuvassa 25 esitetään typpidioksidipitoisuuksien kuukausikes-
kiarvoista lasketut liukuvat vuosikeskiarvot vuosina 1993 - 2019.

Kuva 24. Typpidioksidipitoisuuksien vuosikeskiarvot vuosina 1993 – 2019.

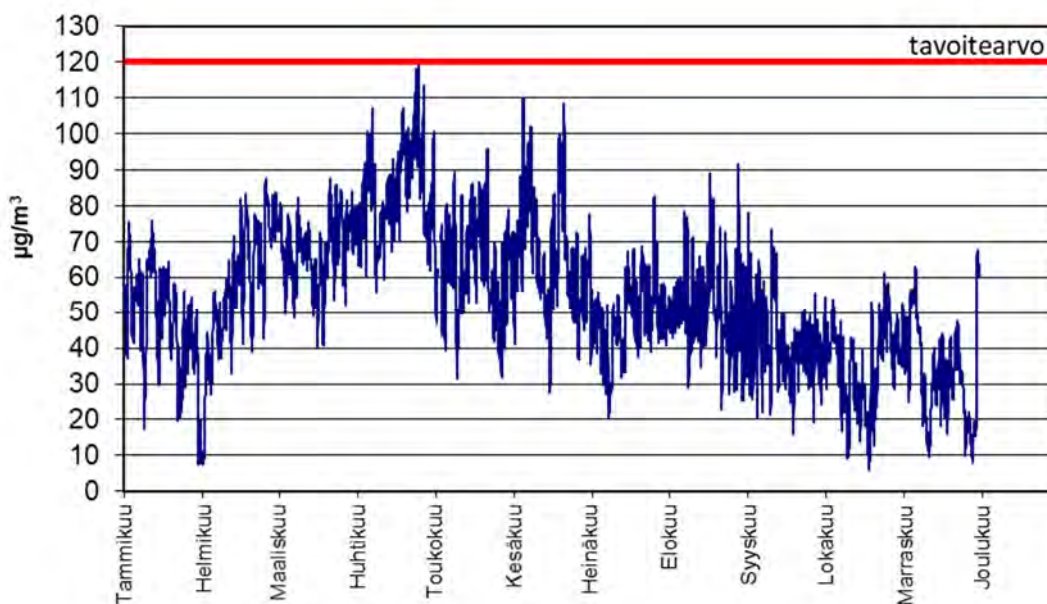
Kuva 25. Typpidioksidipitoisuuksien liukuvat vuosikeskiarvot (laskettu kuukausi-
keskiarvoista) vuosina 1993 – 2019.

6.2 Otsoni (O3)

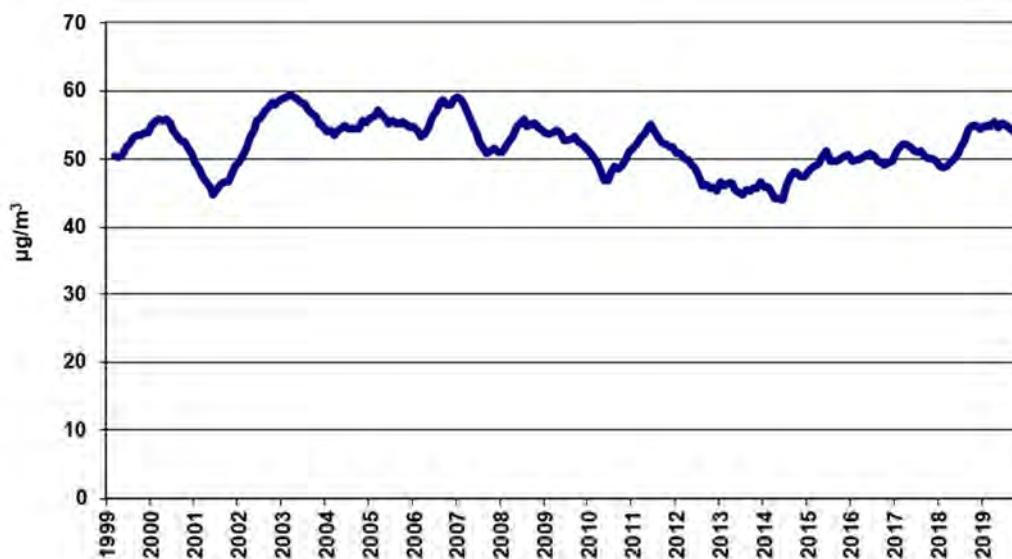
Otsonia mitattiin vuonna 2019 Lahdessa Metsäkankaan kaupunginosassa Satulakadulla. Mittausasema siirrettiin vuoden 2011 lopussa Metsäkankaan koululta noin 200 metriä koilliseen Satulakadulle. Mittausasema sijaitsee melko kaukana otsoninlähdeistä. Mittaustuloksia ei saatu joulukuussa laittilan vaihdon vuoksi.

Otsonipitoisuudet olivat vuonna 2019 suurimpia huhtikuussa. Vuonna 2019 terveyshaittojen ehkäisemiseksi kahdeksan tunnin keskiarvolle annettu tavoitearvo ($120 \mu\text{g}/\text{m}^3$) sivuttiin yhtenä vuorokautena. Suurin tuntiarvo $130 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ja suurin 8 tunnin liukuva keskiarvo $120 \mu\text{g}/\text{m}^3$ mitattiin 25.4.2019. Otsonin tiedotuskynnystä ($180 \mu\text{g}/\text{m}^3$ tunti-keskiarvona) tai varoituskynnystä ($240 \mu\text{g}/\text{m}^3$ tuntikeskiarvona) ei ylitetty yhtään kertaa. AOT40 – arvo oli $2062 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Kuvassa 26 on esitetty otsonin liukuvat kahdeksan tunnin keskiarvot Lahdessa vuonna 2019. Kuvassa 27 on esitetty otsonin kuukausikeskiarvoista lasketut liukuvat vuosikeskiarvot vuosina 1999 - 2019. Mittaustulokset on esitetty myös liitteessä 3.

Kuva 26. Otsonin liukuvat kahdeksan tunnin keskiarvot Metsäkankaan mittausasemalla vuonna 2019 (tavoitearvo $120 \mu\text{g}/\text{m}^3$). (Joulukuussa ei saatu mittaustuloksia.)

Kuva 27. Ozonipitoisuuksien liukuvat vuosikeskiarvot Metsäkankaalla vuosina 1999 - 2019. (Mittausaseman paikkaa siirrettiin vuoden 2011 lopulla n. 200 metriä Satulakadulle.)

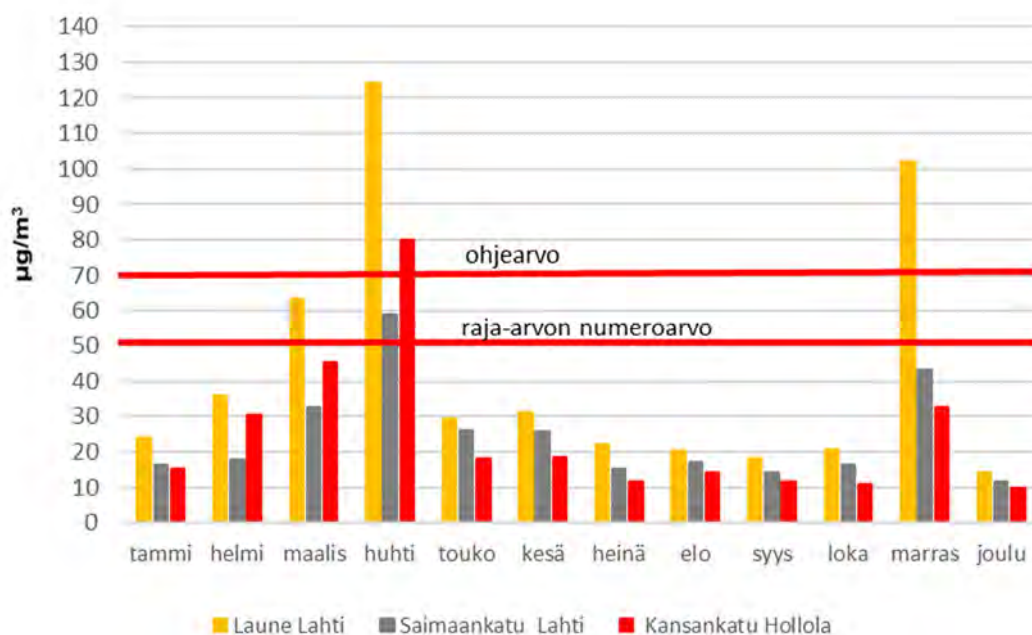
6.3 Hengitettävät hiukkaset (PM₁₀)

Hengitettäviä hiukkasia mitattiin vuonna 2019 Lahdessa Launeella ja Saimaankadulla sekä Hollolassa Salpakankaan Kansankadulla siirrettävällä mittausasemalla.

Jatkuvatoimisten pölyanalysointilaitteiden mittaustulokset poikkeavat vuoden 2017 alusta alkaen jonkin verran aiemmista tuloksista. Kansallinen vertailulaboratorio teki ekvivalenttisuustestejä eri pölyanalysointilaitteille, joissa verrattiin mittaustuloksia referenssimenetelmään. TEOM-analysointilaitteille saatiin hengitettäville hiukkasille korjauskertoimeksi 0,848 ja pienhiukkasille yhtälö value x 1,009 – 1,681. Saimaankadulla ja Kansankadulla mitatut hiukkaspitoisuudet on korjattu näillä kertoimilla. Environnement S.A MP101 –analysointilaitteen mittaustuloksille on käytetty vuoden 2017 alusta alkaen korjauskerronta 0,938, jolla on kerrottu Launeen hengitettävien hiukkasten mittaustulokset.

Keväällä katupöly nosti hengitettävien hiukkasten pitoisuuksia. Korkeimmat pitoisuudet ajoittuivat huhtikuulle. Raja-arvon numeroarvon ylittäviä vuorokausikeskiarvo mitattiin enimmäkseen huhtikuussa, mutta myös helmi-, maaliskuussa ja marraskuussa. Lahdessa Launeella ja Hollolassa Salpakankaalla kansankadulla ylitettiin vuorokausikeskiarvolle annettu ohjearvo huhtikuussa. Launeella ohjearvo ylittyi myös marraskuussa.

Ohjearvoon verrannolliset vuorokausikeskiarvot vaihtelivat Lahdessa Launeella $14 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ja $124 \mu\text{g}/\text{m}^3$ välillä (20 – 177 % ohjearvosta) ja Saimaankadulla välillä $12 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ja $59 \mu\text{g}/\text{m}^3$ välillä (17 – 85 % ohjearvosta). Hollolan Kansankadulla ohjearvoon verrannolliset vuorokausikeskiarvot vaihtelivat $14 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ja $80 \mu\text{g}/\text{m}^3$ välillä (14 – 114 % ohjearvosta). Korkeimmat ohjearvoon verrannolliset hengitettävien hiukkasten pitoisuudet mitattiin kaikilla mittausasemilla huhtikuussa. Kuvassa 28 on esitetty vuorokausiohjearvoon verrannolliset hengitettävien hiukkasten pitoisuudet vuonna 2019.

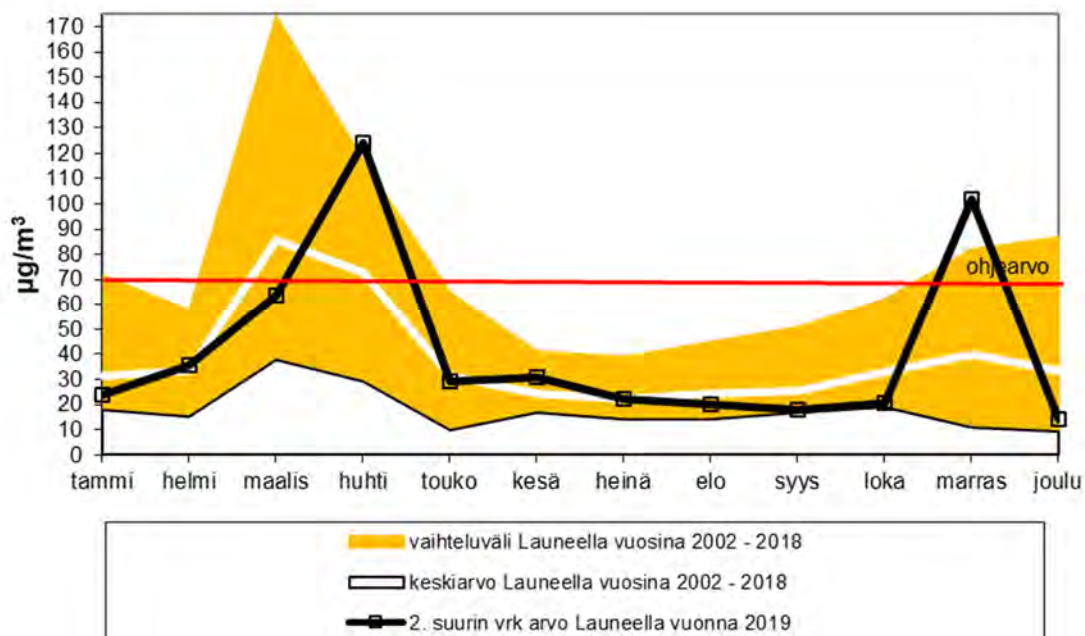
Kuva 28. Vuorokausiohjearvoon ($70 \mu\text{g}/\text{m}^3$) verrannolliset hengitettävien hiukkasten pitoisuudet Lahden seudulla vuonna 2019. Kansankadulla mittausdataa saatiin tammikuussa vain 72 % mittausajasta.

Raja-arvon numeroarvon ($50 \mu\text{g}/\text{m}^3$) ylittäviä vuorokausiarvoja oli Lahdessa Launeella 21 kpl. Ylityksiä mitattiin helmi-, maaliskuu-, huhti- ja marraskuussa. Lahdessa Saimaankadulla raja-arvon numeroarvo ylitettiin 7 kertaa. Ylitykset mitattiin huhtikuussa ja yhtenä päivänä marraskuussa. Hollolassa Salpakankaan Kansankadulla ylityksiä mitattiin yhteensä 8 kpl. Ylityksiä mitattiin yhtenä päivänä maaliskuussa ja muutoin huhtikuussa.

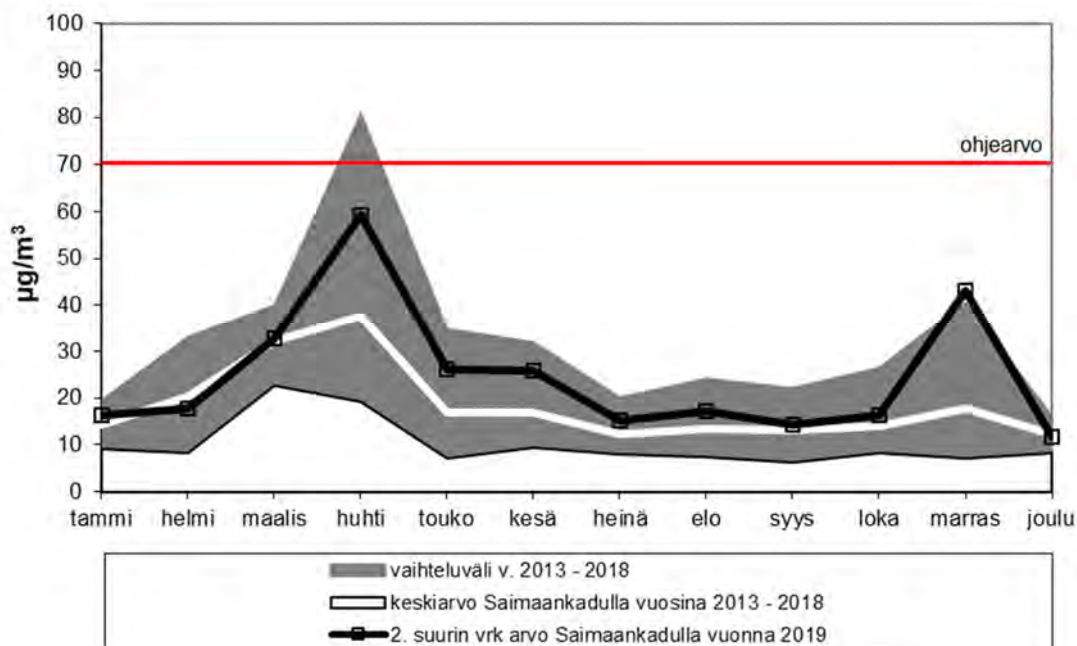
Raja-arvo hengitettävien hiukkasten vuosikeskiarvolle on $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Lahdessa vuonna 2019 hengitettävien hiukkasten vuosikeskiarvo oli Launeella $17 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (42 % raja-arvosta), Saimaankadulla $13 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (32 % raja-arvosta) ja Hollolassa Salpakankaan kansankadulla $11 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (30 % raja-arvosta).

Kuvissa 29 ja 30 on esitetty ohjearvoon verrannollisten hengitettävien hiukkasten pitoisuuksien vaihteluväli ja keskiarvo Lahden Launeella ja Saimaankadulla sekä ohjearvoon verrannolliset vuorokausiarvot vuonna 2019. Kuvassa 31 on esitetty vuorokausiohjearvoon ($70 \mu\text{g}/\text{m}^3$) verrannolliset

hengitettävien hiukkasten pitoisuudet mittausasemilla Lahdessa ja Hollolassa vuosina 2015, 2017 ja 2019. Hengitettävien hiukkasten kuukausikeskiarvoista lasketut liukuvat vuosikeskiarvot vuosina 2001 – 2019 Lahden mittausasemilla esitetään kuvassa 31. Tulokset on esitetty tarkemmin liitteessä 3.

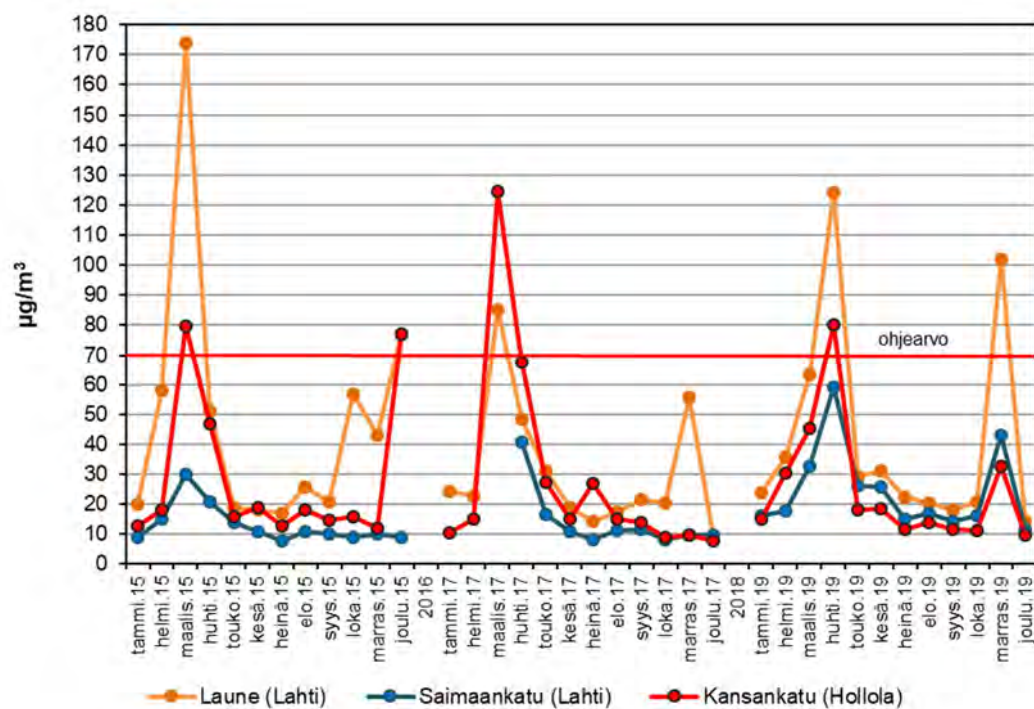

Kuva 29. Vuorokausiohjeeseen ($70 \mu\text{g}/\text{m}^3$) verrannolliset hengitettävien hiukkasten pitoisuudet Launeella vuonna 2019 sekä niiden vaihteluväli ja keskiarvo vuosina 2002–2018.

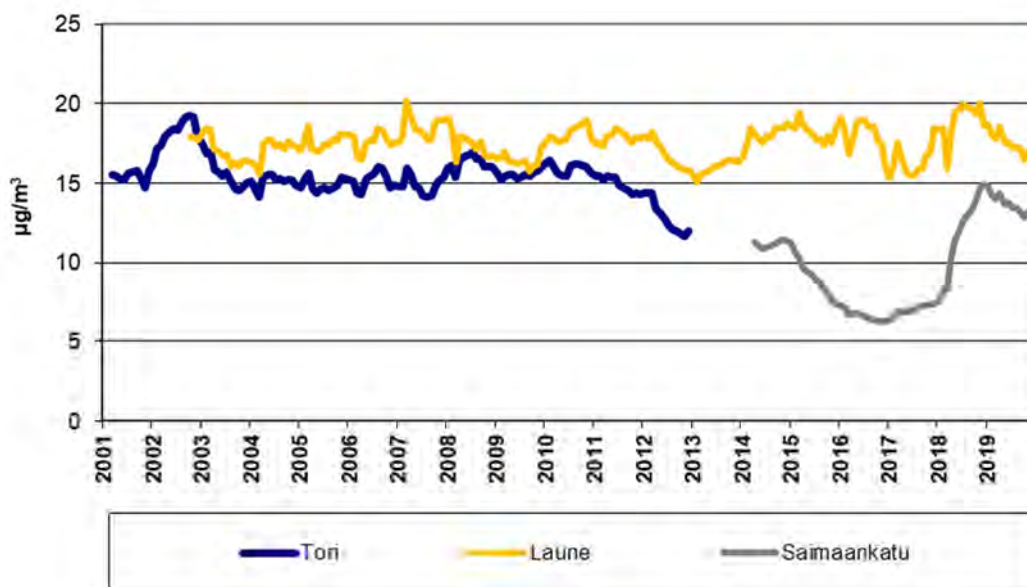

Kuva 30. Vuorokausiohjeeseen ($70 \mu\text{g}/\text{m}^3$) verrannolliset hengitettävien hiukkasten pitoisuudet Saimaankadulla vuonna 2019 sekä niiden vaihteluväli ja keskiarvo vuosina 2013–2018.

Ilmanlaatu Lahden seudulla vuonna 2019

Kuva 31. Vuorokausiohjearvoon ($70 \mu\text{g}/\text{m}^3$) verrannolliset hengitettävien hiukasten pitoisuudet mittausasemilla Lahdessa ja Hollolassa vuosina 2015, 2017 ja 2019.

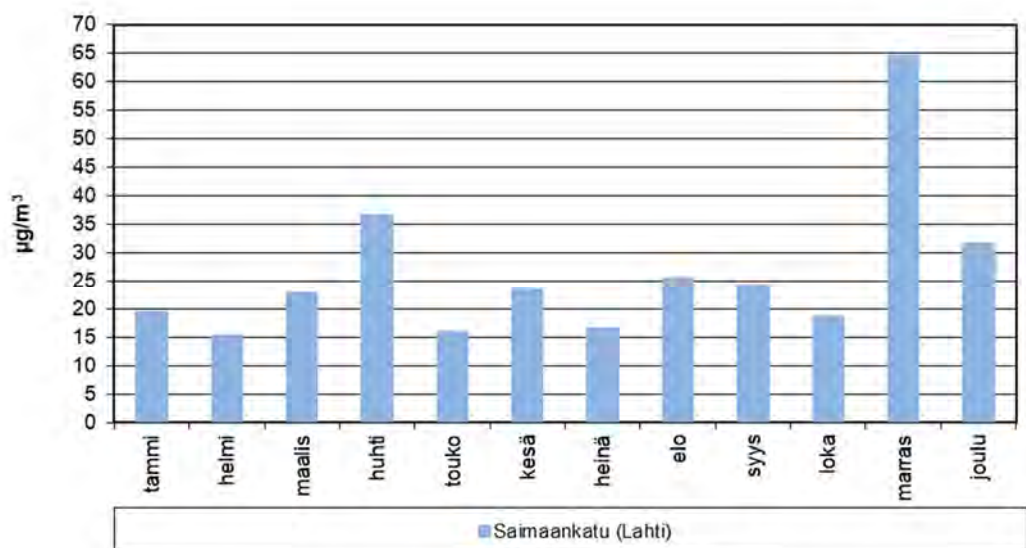
Kuva 32. Hengitettävien hiukasten liukuvat vuosikeskiarvot Lahdessa Torilla, Launeella ja Saimaankadulla vuosina 2001 – 2019. (Torin mittausasema siirrettiin Saimaankadulle vuonna 2013.)

6.4 Pienhiukkaset (PM_{2,5})

Pienhiukkasia mitattiin vuonna 2019 yhdellä mittausasemalla, Lahdessa Saimaankadulla. Mittaustulokset vuoden 2017 alusta alkaen poikkeavat jonkin verran aiemmista tuloksista. Kansallinen vertailulaboratorio teki ekvivalenttisuustestejä eri pölyanalysointilaitteille, joissa verrattiin mitaustuloksia referenssimenetelmään. TEOM-analysointilaitteille saatiin pienhiukkasten tulosten korjaamiseksi yhtälö: $\text{value} \times 1,009 - 1,681$, johon analysointilaitteelta saadut tuntikeskiarvot on sijoitettu.

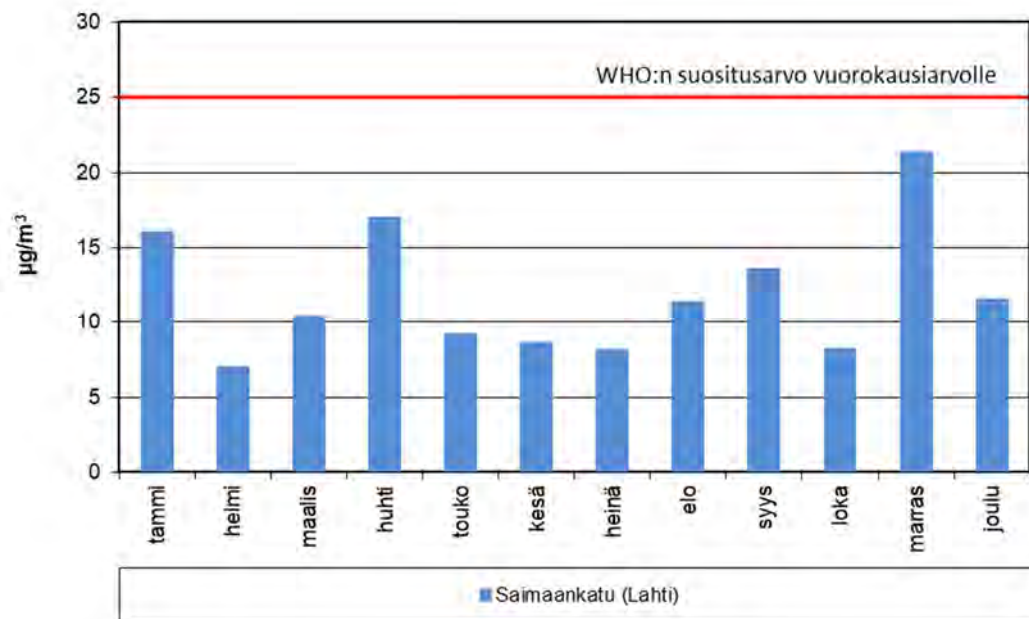
Valtioneuvoston asetuksessa ilmanlaadusta 79/2017 pienhiukkasten (PM_{2,5}) vuosipitoisuudelle on asetettu raja-arvoksi 25 µg/m³. Maailman terveysjärjestön (WHO) suositus pienhiukkasten vuosipitoisuudelle on 10 µg/m³ ja vuorokausipitoisuudelle 25 µg/m³.

Pienhiukkasten kuukauden suurimmat tuntikeskiarvot vaihtelivat 15 µg/m³ ja 65 µg/m³ välillä. Suurin tuntiarvo mitattiin marraskuussa. Kuukauden suurimmat vuorokausikeskiarvot olivat 7,0 µg/m³ ja 21,3 µg/m³ välillä (27 – 85 % WHO:n suositusarvosta). Suurin vuorokausikeskiarvo mitattiin marraskuussa. Vuosikeskiarvo oli 4,4 µg/m³ (18 % raja-arvosta ja 44 % WHO:n suositusarvosta). Kuvassa 33 on esitetty pienhiukkasten kuukauden suurimmat tuntikeskiarvot ja kuvassa 34 kuukauden suurimmat vuorokausikeskiarvot. Kuvassa 35 on esitetty vuorokausikeskiarvot Saimaankadulla vuonna 2019. kuvassa 36 on esitetty jokaisen kuukauden suurin vuorokausiarvo Saimaankadulla vuosina 2013 – 2019. Tulokset on esitetty myös liitteessä 3.

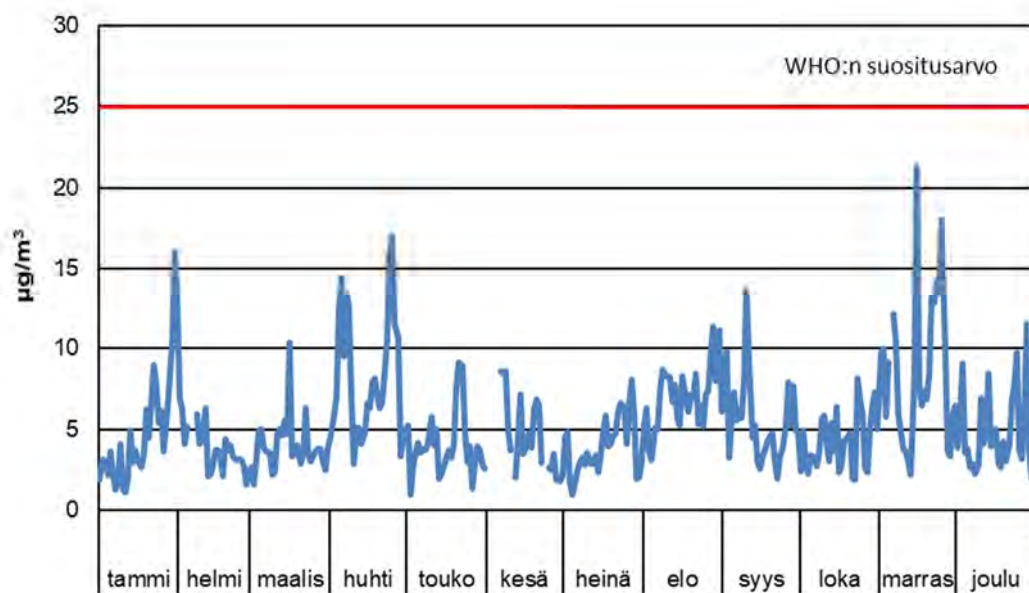

Kuva 33. Pienhiukkaspitoisuuksien korkeimmat tuntikeskiarvot Saimaankadulla vuonna 2019.

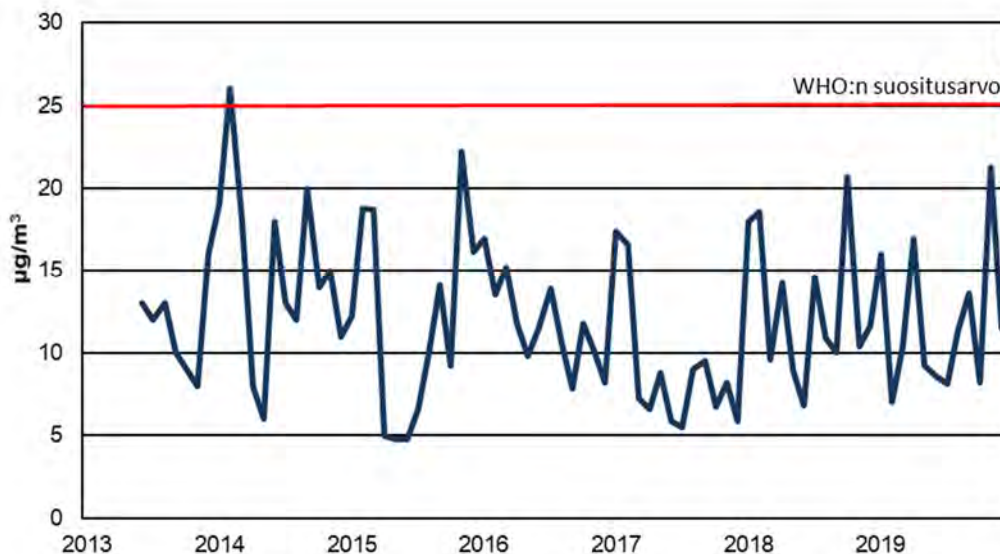
Ilmanlaatu Lahden seudulla vuonna 2019

Kuva 34. Pienhiukkaspitoisuuksien korkeimmat vuorokausikeskiarvot Saimaankadulla vuonna 2019.

Kuva 35. Pienhiukkaspitoisuuksien vuorokausikeskiarvot Saimaankadulla vuonna 2019.

Kuva 36. Pienhiukkaspitoisuuksien korkeimmat vuorokausikeskiarvot kuukausittain Saimaankadulla vuosina 2013 - 2019.

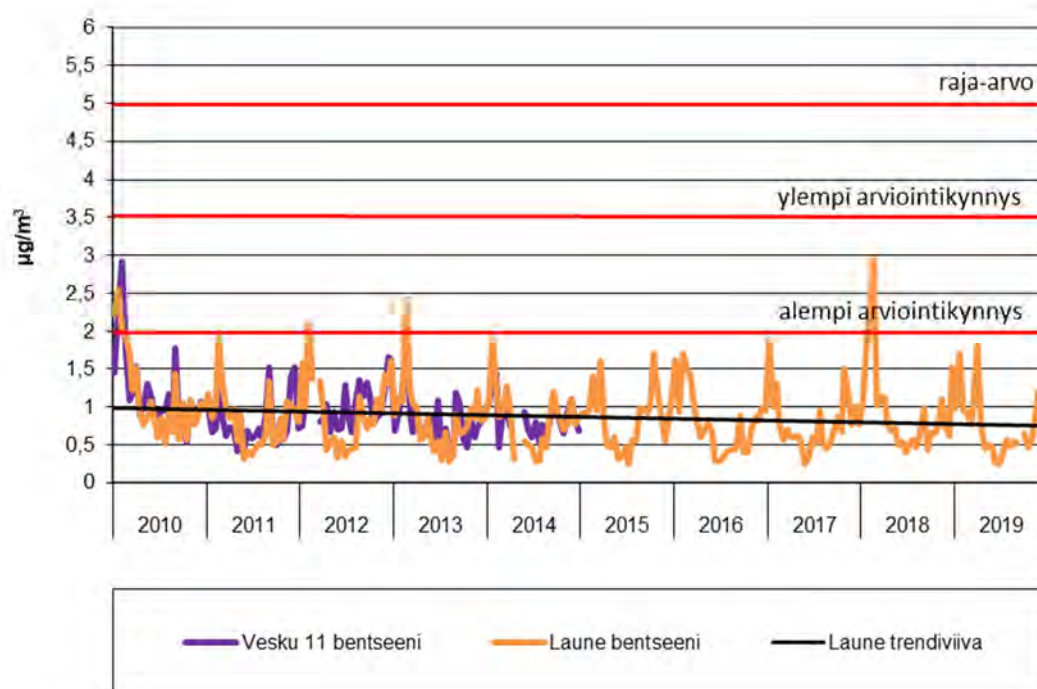
6.5 Haihtuvat orgaaniset yhdisteet (VOC)

Haihtuvista orgaanisista yhdisteistä Lahden seudulla mitattiin vuonna 2019 bentseeniä, ksyleeniä, tolueenia sekä eräitä muita VOC-yhdisteiden pitoisuuksia. Mittaukset tehtiin passiiviputkimenetelmällä kahden viikon keräysjaksoissa Lahdessa Ratavartijankadulla, Kukkasen koululla ja Launeen jatkuvatöimisen mittausaseman yhteydessä ja Hollolassa Kalliolan koululla. Lahden rakennus- ja ympäristövalvonnan näytteenottajat vastasivat näyteputkien vaihdosta ja analyyseistä vastasi Eurofins Environment Testing Finland Oy.

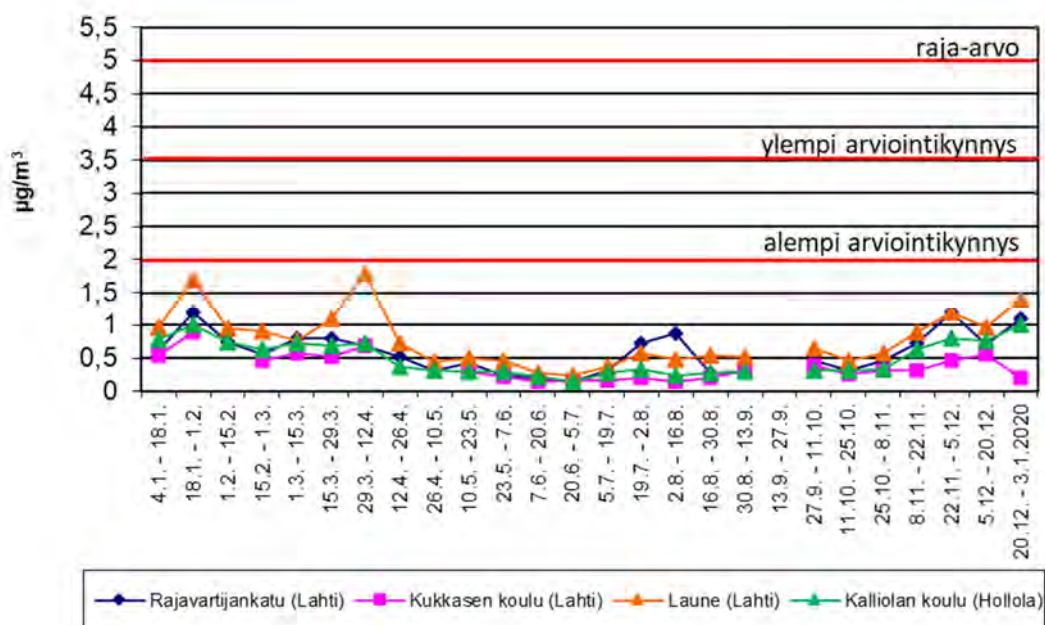
Mitatuista yhdisteistä bentseenille on annettu raja-arvo. Bentseenin vuosikeskiarvo oli vuonna 2019 Lahdessa Rajavartijankadulla $0,59 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (12 % raja-arvotasosta), Kukkasen koululla $0,37 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (7 % raja-arvotasosta), Launeella $0,78 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (16 % raja-arvotasosta) ja Hollolassa Kalliolan koululla $0,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (10 % raja-arvotasosta).

Kuvissa 37 – 45 on esitetty vuosina 2002 - 2019 mitattujen bentseenin, tolueenin ja ksyleenin pitoisuudet Lahdessa Launeella ja Vesku 11- asemalla (mittaus lopetettu vuoden 2014 lopussa) sekä pitoisuudet vuonna 2019 Nastolassa Kukkasen koululla ja Hollolassa Kalliolan koululla. Vuoden 2019 tulokset sekä vuosikeskiarvot Lahden seudulla vuosina 2003 – 2019 on esitetty myös liitteessä 3.

Ilmanlaatu Lahden seudulla vuonna 2019

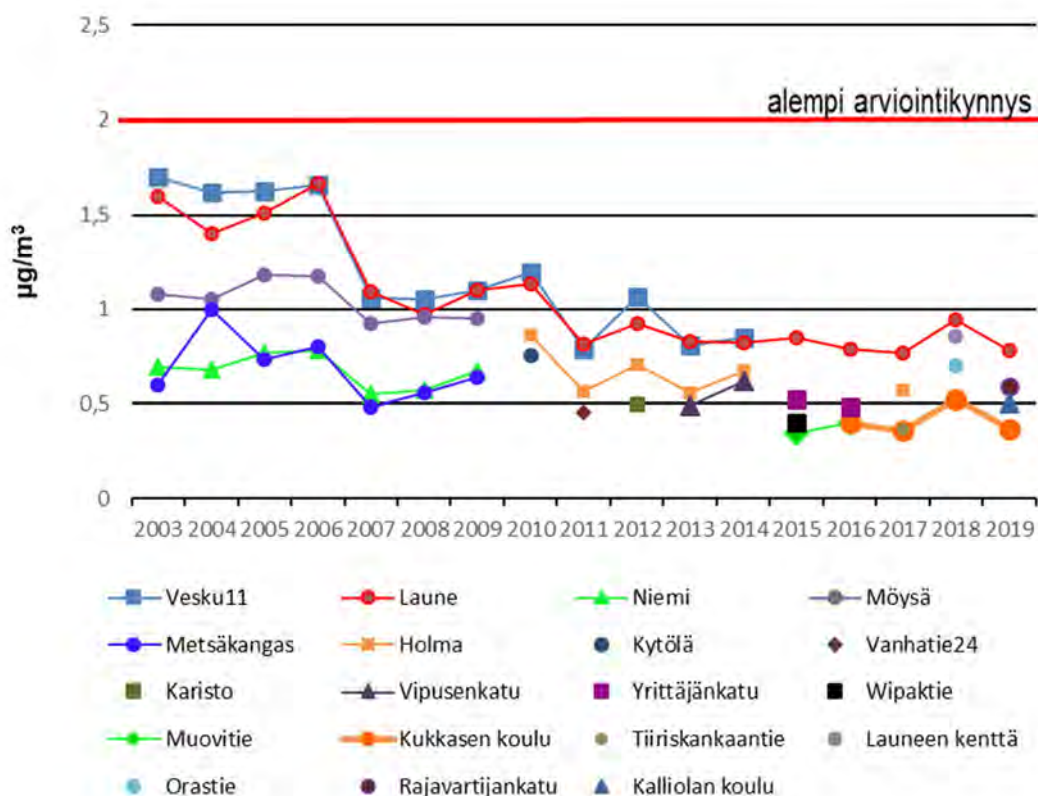

Kuva 37. Bentseenipitoisuudet Launeella vuosina 2010 – 2019 ja Vesku 11 mittauspisteessä vuosina 2010 - 2014. (Vesku 11 mittauspisteessä mittaukset lopetettiin vuonna 2014.)

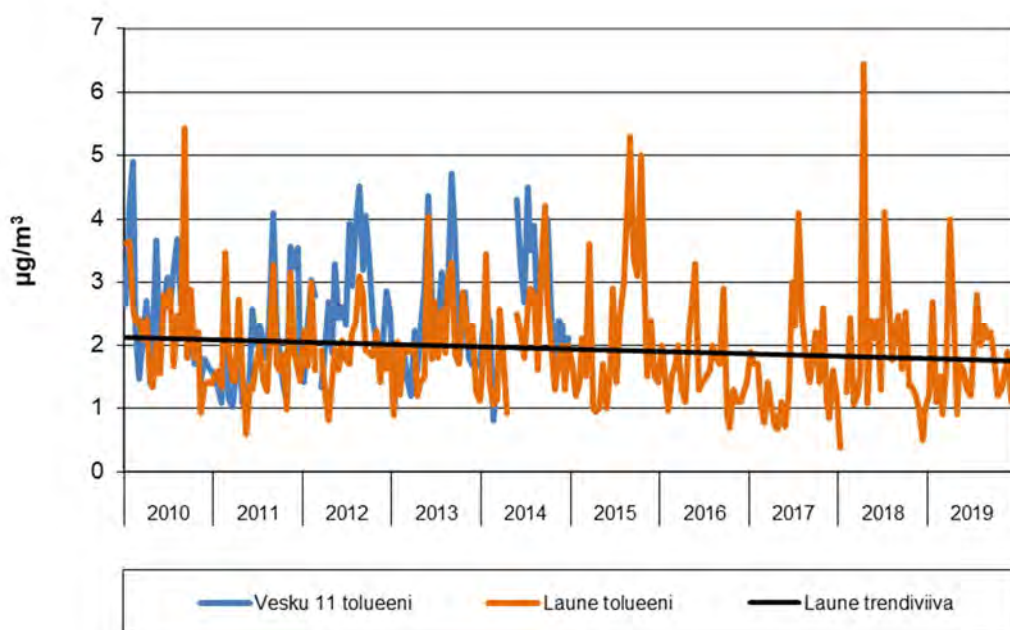

Kuva 38. Bentseenipitoisuudet Lahden seudulla vuonna 2019.

Ilmanlaatu Lahden seudulla vuonna 2019

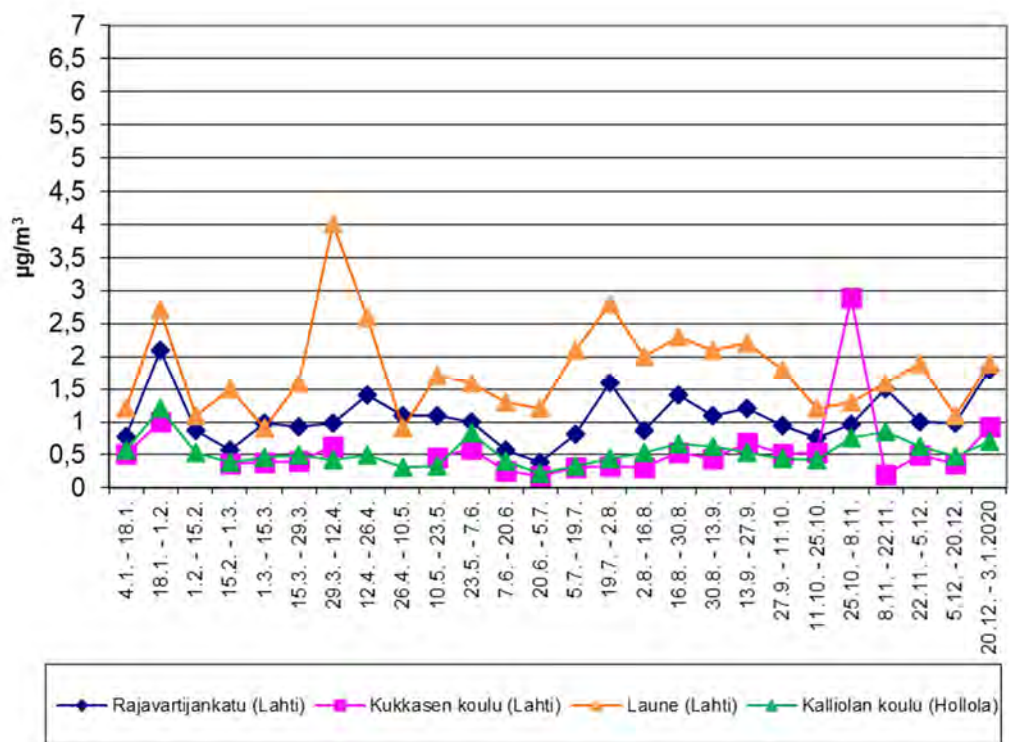

Kuva 39. Bentseenipitoisuuksien vuosikeskiarvot Lahden seudulla vuosina 2003 - 2019.

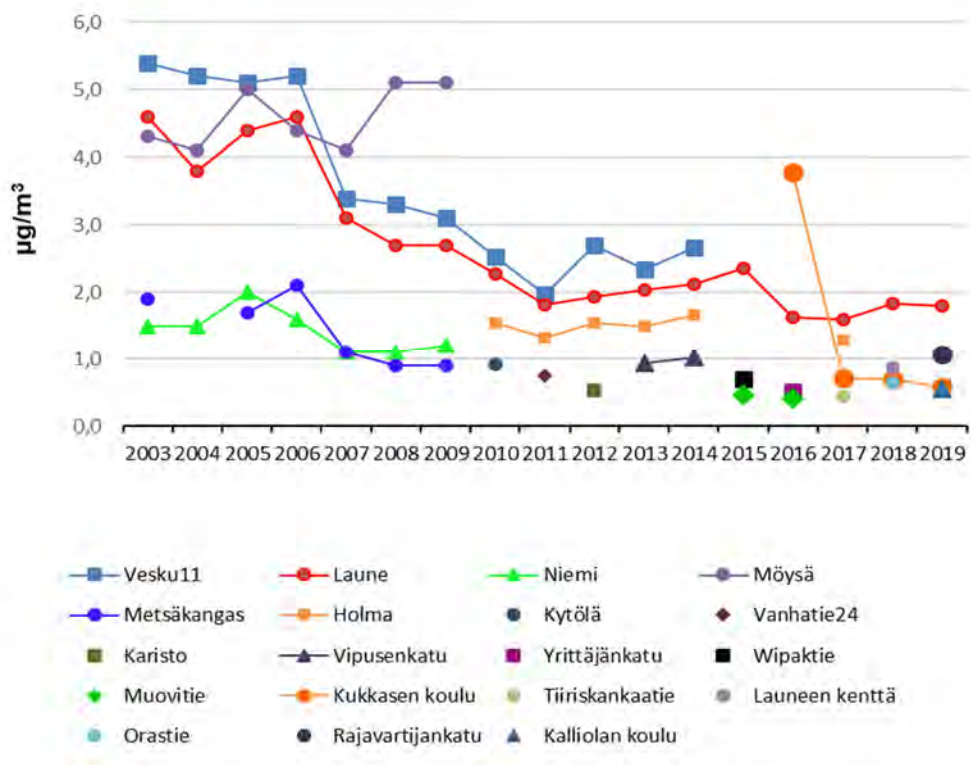

Kuva 40. Tolueenipitoisuudet Launeella vuosina 2010 – 2019 ja Vesku 11 mittauspisteessä vuosina 2010 - 2014. (Vesku 11 mittauspisteessä mittaukset lopetettiin vuonna 2014.)

Ilmanlaatu Lahden seudulla vuonna 2019

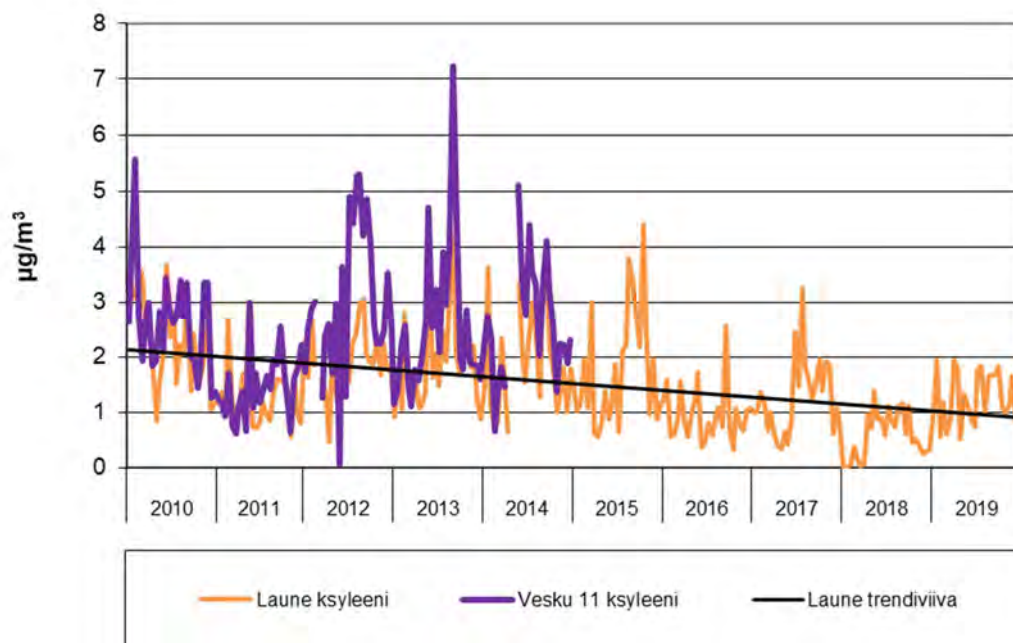

Kuva 41. Tolueenipitoisuudet Lahden seudulla vuonna 2019.

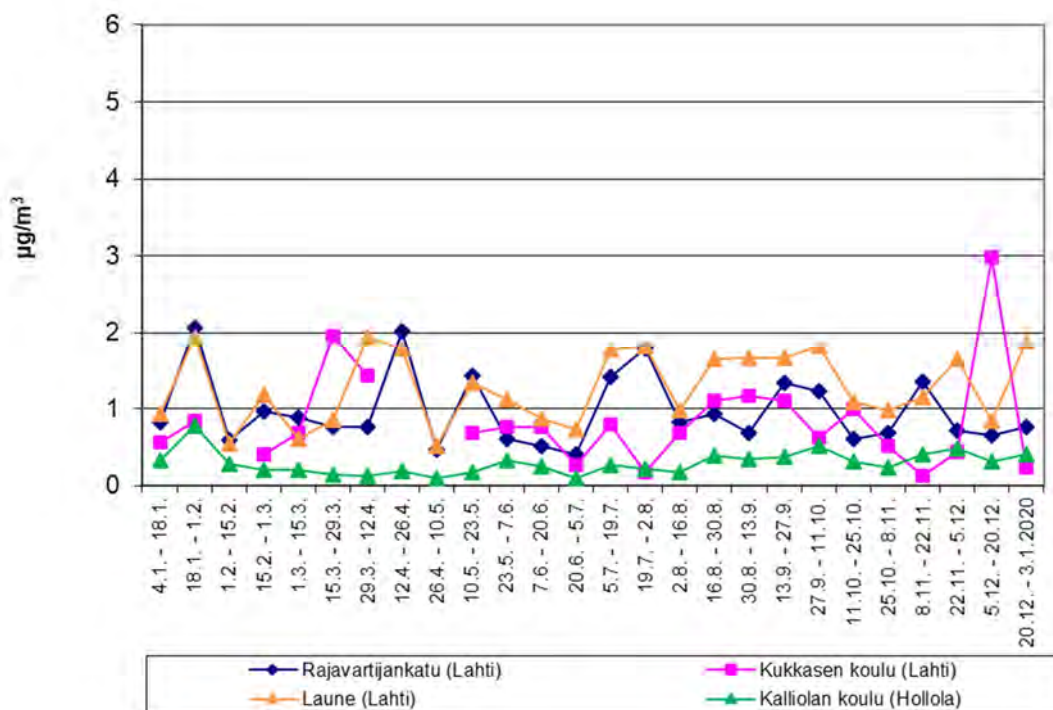

Kuva 42. Tolueenipitoisuuksien vuosikeskiarvot Lahden seudulla vuosina 2003 – 2019.

Ilmanlaatu Lahden seudulla vuonna 2019

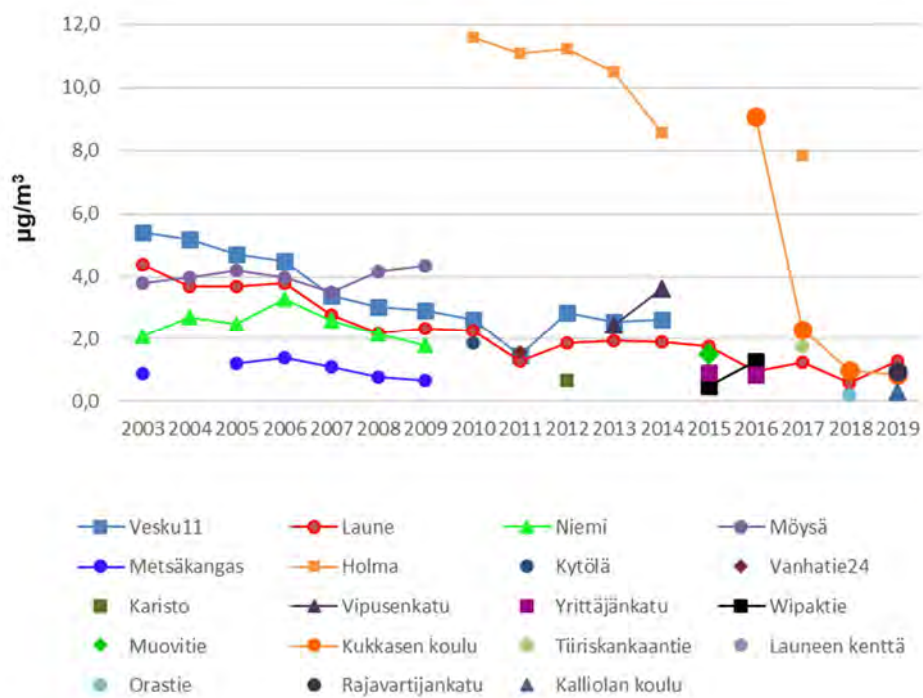

Kuva 43. Ksyleenipitoisuudet Launeella vuosina 2010 – 2019 ja Vesku 11 mittauspisteessä vuosina 2010 - 2014. (Vesku 11 mittauspisteessä mittaukset lopetettiin vuonna 2014.)

Kuva 44. Ksyleenipitoisuudet Lahden seudulla vuonna 2019.

Ilmanlaatu Lahden seudulla vuonna 2019

Kuva 45. Ksyleenipitoisuuksien vuosikeskiarvot Lahden seudulla vuosina 2003 – 2019.

7. ILMANLAATU INDEKSILLÄ KUVATTUNA

Lahden seudulla oli vuonna 2019 käytössä Helsingin seudun ympäristöpalvelujen (HSY) kehittämä ilmanlaatuindeksi, jolla saatiin helposti ymmärrettävää tietoa ilmanlaadusta. Ilmanlaatuindeksi laskettiin mittaustulosten perusteella tunneittain, ja se luokitteli ilmanlaadun hyväksi, tyydyttäväksi, välttäväksi, huonoksi tai erittäin huonoksi taulukon 7 mukaisesti. Indeksiperustui Valtioneuvoston antamiin ilmanlaadun ohje- ja raja-arvoihin.

Taulukko 7. Ilmanlaadun luokittelu indeksin perusteella

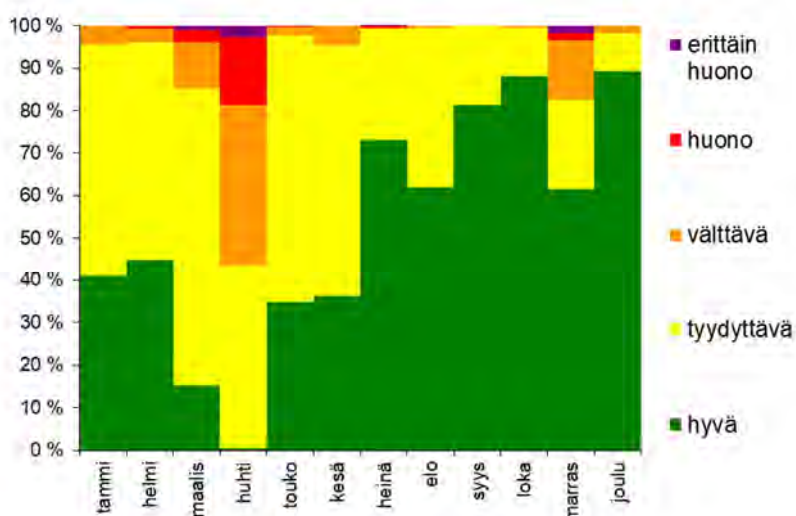
Indeksi	Luonnehdinta	Terveysvaikutukset	Muut vaikutukset
151 -	erittäin huono	mahdollisia herkällä väestöryhmillä	selviä kasvillisuus- ja materiaali-vaikutuksia pitkällä aikavälillä
101 -150	huono	mahdollisia herkällä yksilöillä	selviä kasvillisuus- ja materiaali-vaikutuksia pitkällä aikavälillä
76 - 100	välttävä	epätodennäköisiä	selviä kasvillisuus- ja materiaali-vaikutuksia pitkällä aikavälillä
51 - 75	tyydyttävä	hyvin epätodennäköisiä	lieviä luontovaikutuksia pitkällä aikavälillä
0 - 50	hyvä	ei todettuja	lieviä luontovaikutuksia pitkällä aikavälillä

Indeksiä laskettaessa otettiin huomioon Lahden Launeen, Lahden Kisapuis-ton ja Hollolan Salpakankaan kansankadun mittausasemien typpidioksidin tuntikeskiarvot, Saimaankadun pienhiukkasten ja Launeen, Saimaankadun ja Kansankadun hengitettävien hiukkasten tuntikeskiarvot sekä Satulakadun otsonin tuntikeskiarvot. Epäpuhtauksille laskettiin tunneittain ali-indeksit, joista jokaisen mittausaseman korkeimman arvo määräsi kyseisen tunnin ilmanlaatuindeksin kyseisellä mittausasemalla. Indeksien laskennassa käytetyt taitepisteet on esitetty taulukossa 8.

Taulukko 8. Indeksien taitepisteet

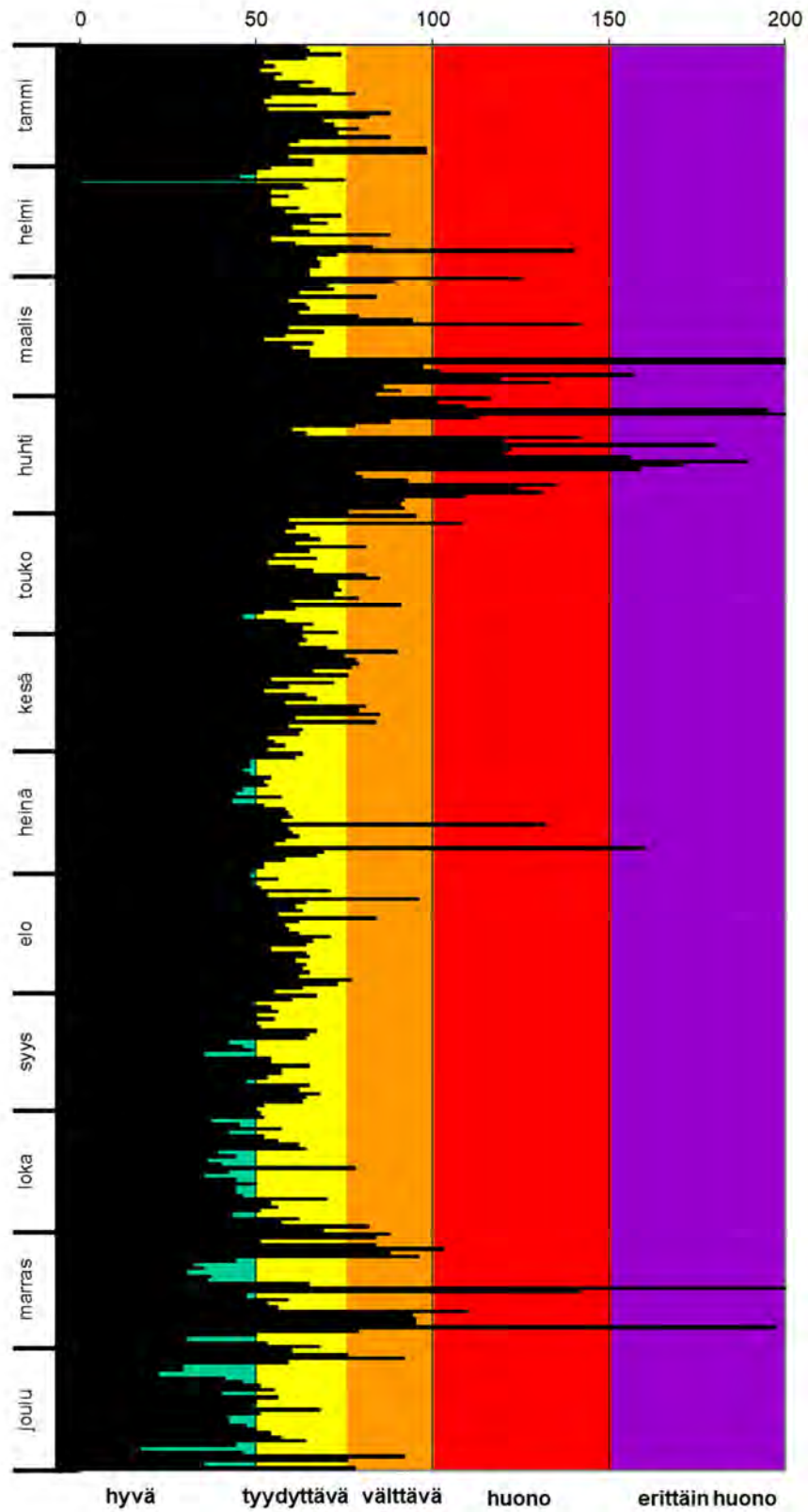
Indeksin arvo	Komponentti				
	NO ₂ (µg/m ³)	CO (mg/m ³)	O ₃ (µg/m ³)	PM ₁₀ (µg/m ³)	PM _{2,5} (µg/m ³)
50	40	4	60	20	10
75	70	8	100	50	25
100	150	20	140	100	50
150	200	30	180	200	75

Vuoden 2019 aikana indeksi laskettiin 8760 tuntina. Indeksillä arvioituna ilmanlaatu Lahden seudulla oli 4601 tuntina hyvä (52,5 % ajasta), 3377 tuntina tyydyttävä (38,6 % ajasta), 583 tuntina välttävä (6,7 % ajasta), 158 tuntina huono (1,8 % ajasta) ja 41 tuntina erittäin huono (0,5 % ajasta). Huonoksi tai erittäin huonoksi määriteltyjä tunteja oli siis yhteensä 199 kpl, jotka ajoituivat 36 vuorokauteen. Huonoksi ja erittäin huonoksi luokitellut tunnit johtuivat hengitettävien hiukkasten korkeista pitoisuuksista. Kuvassa 46 on esitetty eri tunti-indeksien prosentiosuudet kuukausittain Lahden seudulla vuonna 2019 ja kuvassa 47 on esitetty jokaisen vuorokauden suurin tunti-indeksi. Liitteessä 3 on esitetty korkeimmat indeksit Lahden seudulla vuonna 2019.

Kuva 46. Ilmanlaatu Lahden seudulla vuonna 2019 ilmanlaatuindeksillä laskettuna (ajallinen osuus lasketuista tunneista kuukausittain).

Ilmanlaatu Lahden seudulla vuonna 2019

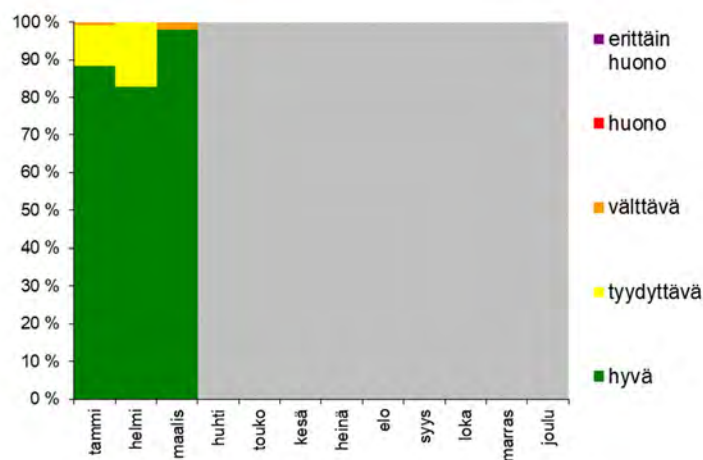
Kuva 47. Vuorokauden suurimmat tunti-indeksit Lahden seudulla vuonna 2019 (0-50 hyvä, 51-75 tyydyttävä, 76-100 välttävä, 101-150 huono, yli 150 erittäin huono).

7.1 Ilmanlaatuindeksit mittausasemittain:

Eri mittausasemilla mitataan eri epäpuhtauskomponentteja, joten ilmanlaatuindeksin antamia ilmanlaatuoluokitteluja ei voida verrata eri asemien välillä. Huonoksi ilmanlaatu luokitellaan yleensä korkeiden hiukkaspitoisuuksien vuoksi, eikä kaikissa mittauspisteissä mitata hiukkasia. Ilmanlaatuindeksillä voidaan kuitenkin kuvata kultakin mittausasemilta saatavaa tietoa ilmanlaadusta. Ilmanlaatu-tiedon havainnollistamiseksi seuraavassa esitetään ilmanlaatuindeksi jokaisella jatkuvatoimisella asemalla.

7.1.1 Vesku 11, Lahti

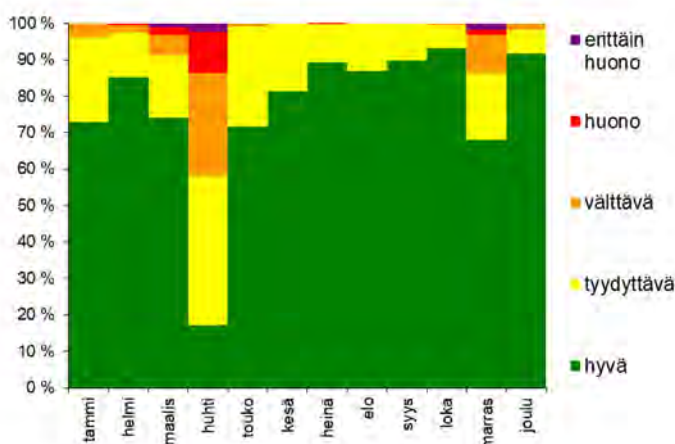
Vesijärvenkadulla Lahden keskustassa ilmanlaatuindeksi on laskettu keskustan katukuilun typpidioksidipitoisuuksien perusteella. Vesku 11 –mittausasema jouduttiin lopettamaan maaliskuun lopussa. Ilmanlaatuindeksin luokittelusta voidaan nähdä, että ilman typpidioksidipitoisuudet kohoavat kylminä vuodenaikoina. Tyydyttävälle tai välttävälle tasolle ilmanlaatu luokiteltiin vuoden alkupuolella tilanteissa, jolloin Lahden keskustaan muodostui inversiotilanteita. Tällöin maanpinnan läheisyydessä olevat ilmansaasteet eivät pääse kohoamaan ylöspäin ja laimenemaan.

Kuva 48. Ilmanlaatuindeksit Lahden keskustassa vuonna 2019 tammi - maaliskuussa Vesku 11 –mittausaseman typpidioksidipitoisuuksista (NO₂) lasketuna (ajallinen osuus lasketuista tunneista kuukausittain).

7.1.2 Laune, Lahti

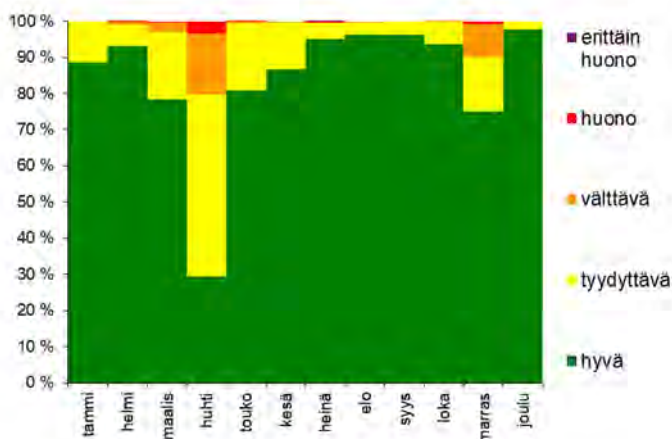
Launeella, Lahden keskustan eteläpuolella, on liike- ja kauppakeskittymä ja näin ollen liikennettä on runsaasti. Launeen mittausasemalla indeksi on laskettu typpidioksidipitoisuuksien ja hengitettävien hiukkasten perusteella. Indeksien arvoista näkyy kevätajan korkeat hengitettävien hiukkasten pitoisuudet. Toukokuussa esiintyi muuta vuotta enemmän tunteja, jolloin ilmanlaatu oli välttävä, huono tai jopa erittäin huono. Huhtikuussa ilmanlaatu luokiteltiin hyväksi alle 20 % mittausajasta kun joulukuussa ilmanlaatu oli hyvää yli 90 % mittausajasta. Vuonna 2019 ilmanlaatu heikkeni pölyn vuoksi myös marraskuussa lyhytaikaisesti, mutta hyväksi luokiteltavia tunteja oli kuitenkin lähes 70 % ajasta.

Kuva 49. Ilmanlaatuindeksit vuonna 2019 Lahden keskustan tuntumassa Launeen mittausaseman typpidioksidipitoisuuksista (NO₂) ja hengitettävien hiukkasten pitoisuuksista (PM₁₀) laskettuna (ajallinen osuus lasketuista tunneista kuukausittain).

7.1.3 Saimaankatu, Lahti

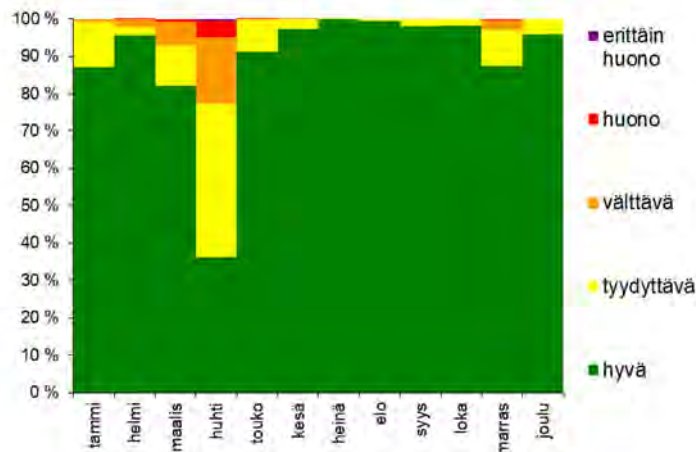
Saimaankadulla, Lahden ydinkeskustan tuntumassa, ilmanlaatuindeksien arvot laskettiin hengitettäviä hiukkasten ja pienhiukkasten pitoisuuksista. Saimaankadulla näkyi kevätpölyn vaikutus huhtikuussa, jolloin ilmanlaatu on välttävää tai huonoa n. 20 % mittausajasta ja n. 30 % ajasta hyvää. Mittausaseman vierestä nouseva mäki saattaa vaikuttaa ilman ja pölyn liikkumiseen paikallisesti. Myös marraskuussa ilmanlaatu heikkeni lyhytaikaisesti. Hyväksi ilmanlaatu luokiteltiin 75 % mittausajasta ja välttävää tai huonoksi n. 10 % ajasta.

Kuva 50. Ilmanlaatuindeksit vuonna 2019 Lahden keskustan tuntumassa Saimaankadun mittausaseman hengitettävien hiukkasten (PM₁₀) ja pienhiukkasten (PM_{2,5}) pitoisuuksista laskettuna (ajallinen osuus lasketuista tunneista kuukausittain).

7.1.4 Hollola, Kansankatu

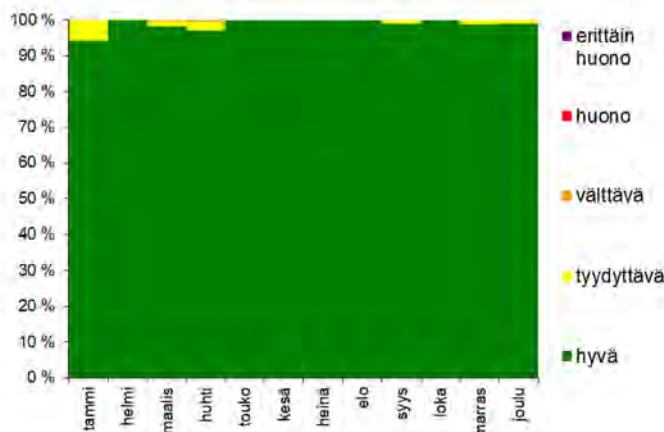
Siirrettävä mittausasema oli sijoitettu vuonna 2019 Hollolaan Salpakankaan keskukseen Kansankadulle. Ilmanlaatuindeksi laskettiin typpidioksidipitoisuuksien ja hengitettävien hiukkasten perusteella. Mittaustuloksista lasketuista ilmanlaatuindekseistä näkyy, että katupöly aiheutti ilmanlaadun heikkenemistä huhtikuussa. Huhtikuussa ilmanlaatu luokiteltiin välttäväksi, huonoksi tai jopa erittäin huonoksi n. 23 % ajasta.

Kuva 51. Ilmanlaatuindeksit vuonna 2019 Hollolassa Salpakankaan Kansankadulla hengitettävien hiukkasten (PM₁₀) pitoisuuksista ja typpidioksidipitoisuuksista (NO₂) laskettuna (ajallinen osuus lasketuista tunneista kuukausittain).

7.1.5 Kisapuisto, Lahti

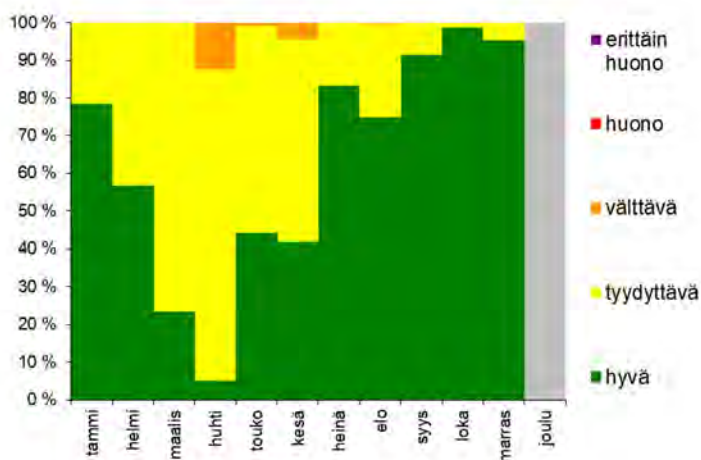
Kisapuiston mittausasema on Lahden ydinkeskustan ulkopuolella, ja se luokitellaan kaupunkitausta-asemaksi. Kisapuiston aseman tulokset kuvaavat typpidioksidipitoisuuksia kaupunkiympäristössä, missä ei ole päästölähteitä välittömässä läheisyydessä. Ilmanlaatuindeksistä nähdään, että typpidioksidipitoisuudet kaupunkiympäristössä, missä ei mittausaikana ole päästölähteitä lähellä, eivät juurikaan huononna ilmanlaatua.

Kuva 52. Ilmanlaatuindeksit vuonna 2019 Lahden ydinkeskustan ulkopuolella Kisapuiston mittausaseman typpidioksidipitoisuuksista (NO₂) laskettuna (ajallinen osuus lasketuista tunneista kuukausittain).

7.1.6 Satulakatu, Lahti

Satulakadun mittausasema sijaitsee Metsäkankaan kaupunginosassa, noin viiden kilometrin päässä Lahden keskustasta länteen. Satulakadun mittausasemalla ilmanlaatuindeksi lasketaan ilman otsonipitoisuuksien perusteella. Alueella on otsoninielua aiheuttavaa liikennettä, mutta huomattavasti keskustaa vähemmän. Ilmanlaatuindeksistä nähdään, että otsonipitoisuudet ovat korkeampia kevätkuukausina kuin muina vuodenaikoina. Otsoni aiheutti vuonna 2019 ilmanlaadun heikkenemistä välttävälle tasolle huhtikuussa n. 13 % ajaksi, kesäkuussa n. 4 % ajaksi ja touko- ja elokuussa muutamien tuntien ajaksi.

Kuva 53. Ilmanlaatuindeksit vuonna 2019 Lahden keskustan ulkopuolella Satulakadun mittausaseman otsonipitoisuuksista (O₃) laskettuna (ajallinen osuus lasketuista tunteista kuukausittain).

8. TIEDOTTAMINEN

Lahden ympäristöpalvelujen tuottamat tulokset lähetettiin kerran tunnissa päivittyvinä Ilmatieteen laitoksen internetsivuille. Mittaustulokset olivat reaaliaikaisina nähtävillä osoitteessa www.ilmanlaatu.fi.

Launeen ja Saimaankadun mittausasemien tuntiarvoista laskettu indeksiarvo lähetettiin arki-aamuisin yle:n aamutv:n säätiedotuksen yhteydessä annettavaan ilmanlaatukatsaukseen.

Käytössä oli tekstiviestivaroituspalvelu huonojen ilmanlaatuilanteiden varalta. Varoituspalvelulla lähetettiin tekstiviesti palvelun tilanteille, kun ilmanlaatu huononi terveyshaittoja aiheuttavalle tasolle. Vuonna 2019 palvelun oli tilannut hieman yli 1000 henkilöä. Tekstiviestillä varoitettiin neljä kertaa hengitettävien hiukkasten kohonneista pitoisuuksista maaliskuu – huhtikuun aikana sekä kaksi kertaa marraskuussa.

Tiedotusvälineille lähetettiin tiedotteita ilmanlaadun huononemisesta maaliskuu ja huhtikuussa, kun huonon ilmanlaatuilanteen oletettiin kestävä useita päiviä. Lisäksi informaatiota annettiin Lahden kaupungin facebook-sivuilla ja Lahden ja Hollolan kuntien internetsivuilla.

9. JOHTOPÄÄTÖKSET

Energiantuotanto ja liikenne ovat merkittävimmät ulkoilman epäpuhtauksien lähteet Lahden seudulla. Alkuvuonna 2018 tehdyn PAH-tutkimuksen valossa näyttää myös siltä, että näiden lisäksi puun pienpoltto vaikuttaa merkittävästi ilmanlaatuun. Lisäksi alueella on liuottimia käyttävää teollisuutta, josta aiheutuu haihtuvia orgaanisia yhdisteitä ilmaan. Jonkin verran päästöjä aiheutuu myös kivenmurskaamoista, betonituotetehtaista, asfalttiasemista ja krematoriosta.

Tässä raportissa ilmanlaatua on arvioitu jatkuvatoimisesti mitattujen hengittävien hiukkasten ja pienhiukkasten massakonsentraation perusteella sekä typen oksidien ja otsonin pitoisuuksien perusteella. Puun pienpolton aiheuttamaa vaikutusta ei ole otettu huomioon.

Vuonna 2019 ilmanlaatu oli tehtyjen jatkuvatoimisten mittausten perusteella pääosin hyvää tai tyydyttävää. Keväällä pölypitoisuudet olivat korkeita, kun talven aikana jauhautunut hiekoitushiekka ja asfalttipöly nousivat ilmaan. Hengitettävälle hiukkasille annettu vuorokausiohjearvo ylittyi Lahdessa launeella ja Hollolassa Salpakankaan Kansankadulla huhtikuussa. Lisäksi marraskuussa oli jakso, jolloin katupölyä nousi ilmaan. Tällöin kaikilla mittausasemilla mitattiin normaalia korkeampia pölypitoisuuksia, ja Launeella ylitettiin myös ohjearvo. Marraskuussa myös pienhiukkaspitoisuudet olivat koholla, mutta eivät ylittäneet WHO:n antamaa suositusarvoa. Pienhiukkaspitoisuudet pysyivät koko vuoden alle tavoite- tai raja-arvojen.

Otsonipitoisuudet olivat tyypillisesti korkeimmillaan keväällä ja kesällä. Otsonipitoisuuden kahdeksantunnin keskiarvo sivusi yhtenä päivänä huhtikuussa tavoitearvoa. Typpidioksidipitoisuudet pysyivät ohjausarvojen alapuolella koko vuoden.

Bentseenin, tolueenin ja ksyleenin pitoisuuksissa on ollut laskeva trendi 2000 –luvun alkupuolelta asti. Bentseenipitoisuuksien vuosikeskiarvot eivät vuositasolla ylittäneet Lahden seudulla alempaa arviointikynnystä. Muille haihtuville orgaanisille yhdisteille ei ole ohjausarvoja. Haihtuvien orgaanisten yhdisteiden seuranta on kuitenkin tarpeellista, koska Lahden seudulla on toimintaa, josta aiheutuu VOC-päästöjä ympäristöön.

Mittaustulokset osoittavat, että suurimman osan ajasta ilmanlaatu on Lahden seudulla hyvää tai vähintään tyydyttävää. Ajoittain epäpuhtauspitoisuudet kohoavat edelleen ohje- ja tavoitearvoja ylittävälle tasolle. Pitoisuuksissa näkyy vuosittaista vaihtelua. Pölypitoisuudet vaihtelevat vuosittain kevään säätilanteiden vaihdellessa. Myös hiekoitushiekan käyttömäärät talvella vaikuttavat kevätpölyn määrään ja episoditilanteen pituuteen keväällä. Kaupungin keskustassa typen oksidien pitoisuudet seuraavat liikenteen rytmiä. Launeella mitataan ajoittain typen oksidien pitoisuuksia, jotka ovat samaa suuruusluokkaa keskustan pitoisuuksien kanssa, ja hengitettävien hiukkasten pitoisuudet ovat kevätpölyepisodien aikana suurempia kuin keskustassa mitatut.

Varsinkin hengitettävien hiukkasten pitoisuudet nousevat tietyissä säätilanteissa terveyttä haittaavalle tasolle, jolloin ilmanlaadun valmiussuunnitelman mukaiset pikaiset toimenpiteet, kuten tiedottaminen ja väestön varoittaminen ovat tarpeellisia.

Aiemmin hengitettävistä hiukkaisista analysoitujen polysyklisen aromaattisten hiilivetyjen pitoisuustasoista voidaan päätellä, että myös puun pienpolton aiheuttamiin ilmanlaatuvaikutuksiin on syytä kiinnittää huomiota. Ensisijaisena keinona on pientulisijojen oikeanlaisen käytön opastaminen.

LÄHDELUETTELO

Auranen J., Kähäri K. Launeen alueen PAH-pitoisuudet alkuvuonna 2018 ja avaimet parempaan ilmanlaatuun. Lahden kaupunki. Kaupunkiympäristön palvelualue 2018.

https://www.lahti.fi/PalvelutSite/YmparistoSite/Documents/PAH_raportti.pdf

Kaski N., Loukkola K., Portin H. Ilmanlaatu pääkaupunkiseudulla vuonna 2016. HSY:n julkaisu 3/2017. ISBN 978-952-7146-29-3.

<https://www.hsy.fi/sites/Esitteet/EsitteetKatalogi/Raportit/ilmanlaatu-paa-kaupunkiseudulla-2016.pdf>

Komppula B., Walden J., Lusa K., Kyllönen K., Saari H., Vestenius M., Salmi J., Latikka J. Ilmanlaadun mittausohje 2017. Ilmatieteen laitoksen raportteja 2017:6. ISBN 978-952-336-033-4. ISSN 0782-6079.

http://expo.fmi.fi/aqes/public/Ilmanlaadun_mittausohje_2017.pdf

Kähäri K. Ilmanlaatu Lahdessa vuonna 2018. Lahden kaupunki. Lahden ympäristöpalvelut. 2019.

<https://www.lahti.fi/PalvelutSite/YmparistoSite/Documents/Ilmanlaatu%20Lahden%20seudulla%20vuonna%202018.pdf>

Millaista ilmaa hengität. HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut. 2010.

http://www.hsy.fi/seututieto/Documents/Ilmanlaatu_esitteet/millaista_ilmaa_hengitat_web.pdf

Oulun ilmanlaatu mittaukset 2016. Oulun kaupunki, Oulun seudun ympäristötoimi. Julkaisu 3/2017. ISSN 2343-2977. https://www.ouka.fi/documents/64417/159961/Julkaistu_3_2017.pdf/ff6e90ca-8d16-40e3-b598-dbc59ae25923

Valtioneuvoston asetus ilmanlaadusta 79/2017

Valtioneuvoston päätös ilmanlaadun ohjearvoista ja rikkilaskeuman tavoitearvosta 19.6.1996/480.

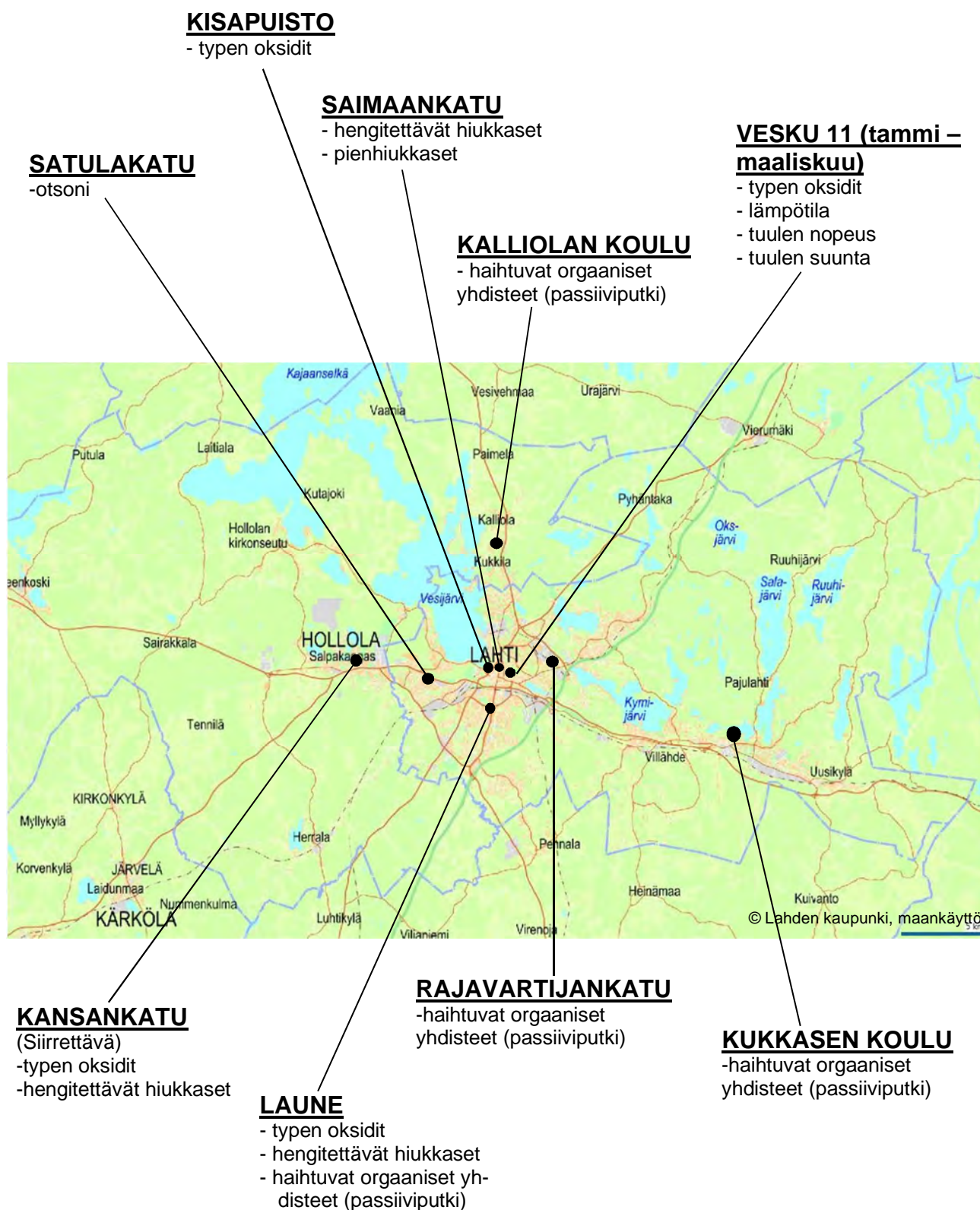
Vahti – ympäristönsuojelun tietojärjestelmä

VTT LIISA laskentajärjestelmä. <http://lipasto.vtt.fi>.

Walden J., Walden T., Laurila S., Hakola H. Demonstration of the equivalence of PM_{2,5} and PM₁₀ measurement methods in Kuopio 2014 – 2015. Ilmatieteen laitoksen raportteja 2017:1. ISBN 978-952-336-010-5. ISSN 0782-6079.

http://expo.fmi.fi/aqes/public/PM_Equivalence_report_Kuopio_2017.pdf

Ympäristönsuojelulaki 527/2014

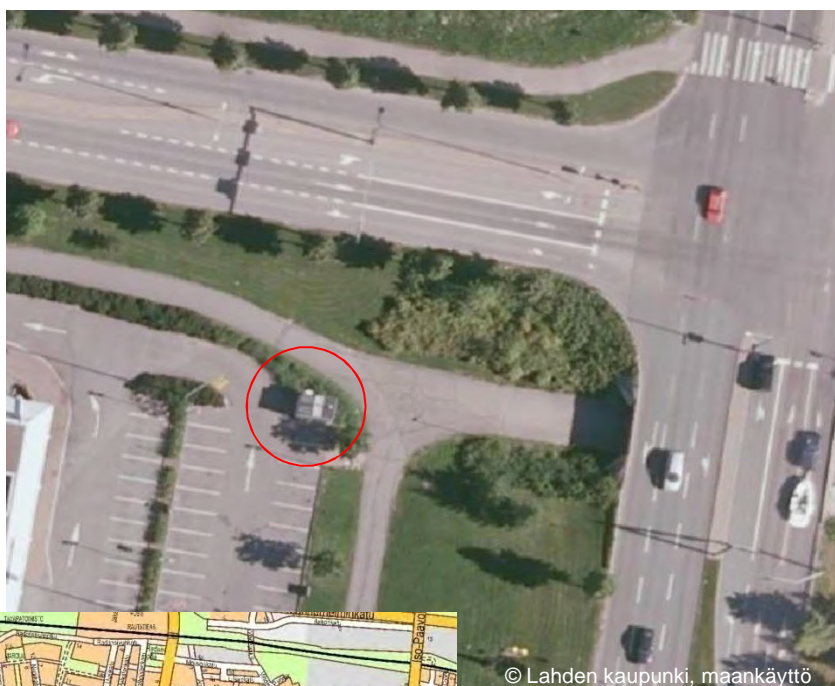
Liite 1. Ilmanlaadun mittausasemat Lahden seudulla vuonna 2019

Liite 2. Ilmanlaadun jatkuvatoimisten mittausasemien kuvaus**Laune (Lahti)**

Osoite: Pohjoinen Liipolankatu
Mittausparametrit: NO, NO₂, PM₁₀, VOC
Näytteenottokorkeus: maanpinnasta 3 m
Ympäristö: Keskustan ulkopuolinen alue, aseman etäisyys vilkasliikenteisestä risteyksestä n. 40 m.
 Liikennemäärä Uudenmaankadulla n. 20 000 ajon. / vrk. Liikennemäärä Tapparakadulla n. 13 000 ajon. / vrk.

Mittalaitteet / mittausmenetelmät:

Environnement AC32M / kemiluminesenssi	NO, NO ₂
Teom 1400a / värähtelevä mikrovaaka	PM ₁₀
Passiivinen näytteenotto adsorbenttiputkeen	VOC

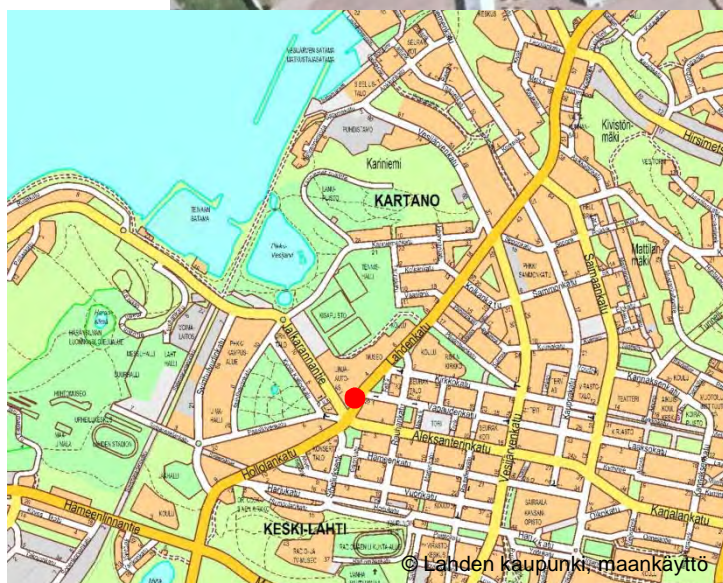

Liite 2. Ilmanlaadun jatkuvatoimisten mittausasemien kuvaus**Kisapuisto (Lahti)**

Osoite:	Kisapuiston urheilukenttä
Mittausparametrit:	NO, NO ₂
Näytteenottokorkeus:	maanpinnasta 4 m, merenpinnasta 89 m
Ympäristö:	Ulkoharrastealue lähellä kaupungin keskustaa. Liikennemäärä Kariniemenkadulla n. 10 000 ajon. / vrk. Etäisyys Teivaanmäen voimalaitokseen n. 500 m.
Mittalaitteet / mittausmenetelmät:	Environnement AC32M / kemiluminesenssi NO, NO ₂

© Lahden kaupunki, maankäyttö

© Lahden kaupunki, maankäyttö

Liite 2. Ilmanlaadun jatkuvatoimisten mittausasemien kuvaus**Vesku 11 (Lahti) (tammi - maaliskuu)**

Osoite:	Vesijärvenkatu 11	
Mittausparametrit:	NO, NO ₂ , CO, VOC, ws, wd, temp.	
Näytteenottokorkeus:	epäpuhtaudet: maanpinnasta 3 m, merenpinnasta 99 m, sääasema: maanpinnasta 32 m, merenpinnasta 128 m, toinen lämpötilamittaus 3 m maanpinnasta	
Ympäristö:	kaupungin keskusta epäpuhtaudet ja alempi lämpötilamittaus: katukuilu sääasema: 6 m kattopinnasta Liikennemäärä Vesijärvenkadulla n. 19 000 ajon. / vrk. Liikennemäärä Vapaudenkadulla n. 10 000 ajon. / vrk.	
Mittalaitteet / mittausmenetelmät:	Environnement AC32M / kemiluminesenssi	NO, NO ₂ ,
	Passiivinen näytteenotto adsorbenttiputkeen	VOC
	LSI Spa	ws
	LSI Spa	wd
	LSI Spa	temp

Liite 2. Ilmanlaadun jatkuvatoimisten mittausasemien kuvaus

Liite 2. Ilmanlaadun jatkuvatoimisten mittausasemien kuvaus**Saimaankatu (Lahti)**

Osoite: Saimaankatu 39
Mittausparametrit: PM₁₀, PM_{2,5}
Näytteenottokorkeus: maanpinnasta 3 m
Ympäristö: Kaupungin keskusta
Liikennemäärä Saimaankadulla n. 10 000 ajon. / vrk.
Liikennemäärä Kiveriönkadulla n. 5 000 ajon. / vrk.
Liikennemäärä Lahdenkadulla n. 28 000 ajon. / vrk.

Mittalaitteet / mittausmenetelmät:

Teom 1400a / värähtelevä mikrovaaka	PM ₁₀
Teom 1400a / värähtelevä mikrovaaka	PM _{2,5}

© Lahden kaupunki, maankäyttö

© Lahden kaupunki, maankäyttö

Liite 2. Ilmanlaadun jatkuvatoimisten mittausasemien kuvaus**Satulakatu (Lahti)**

Osoite: Satulakatu 8
Mittausparametrit: O₃
Näytteenottokorkeus: maanpinnasta 3 m
Ympäristö: Asuinalue keskustan ulkopuolella
Mittalaitteet / mittausmenetelmät: Environnement O342M / UV-fotometri O₃

Liite 2. Ilmanlaadun jatkuvatoimisten mittausasemien kuvaus**Kansankatu (Hollola)**

Osoite: Kansankatu
Mittausparametrit: NO, NO₂ ja PM₁₀
Näytteenottokorkeus: maanpinnasta 3 m
Ympäristö: Keskustan tuntumassa, aseman etäisyys vilkasliikenteisestä tiestä n. 100 m.

Mittalaitteet / mittausmenetelmät:

Environnement AC32e / kemiluminesenssi	NO, NO ₂
Teom 1400a / värähtelevä mikrovaaka	PM ₁₀

Liite 3. Mittaustulokset Lahden seudulla vuonna 2019**Typpidioksidi (NO₂)**

Typpidioksidipitoisuuksien ohjearvoon verrattavat tuntikeskiarvot (µg/m³) Ohjearvo on 150 µg/m³.

NO ₂ tuntiarvojen 99 % piste (µg/m ³)								
Kuukausi	Vesku11 Lahti	% ohje- arvosta	Laune Lahti	% ohje- arvosta	Kisapuisto Lahti	% ohje- arvosta	Kansankatu Hollola	% ohje- arvosta
tammi	70	47	91	60	59	39	66	44
helmi	57	38	63	42	31	21	40	27
maalisk.	78	52	75	50	51	34	59	39
huhti			85	57	61	41	61	41
touko			39	26	22	15	29	19
kesä			30	20	22	15	25	16
heinä			35	23	21	14	21	14
elo			37	25	29	19	33	22
syys			35	23	41	27	37	25
loka			38	25	28	19	47	31
marras			58	38	44	29	52	35
joulu			70	47	40	26	53	35

(Kansankatu tammikuussa valid 72%)

Typpidioksidipitoisuuksien ohjearvoon verrattavat vuorokausikeskiarvot (µg/m³). Ohjearvo on 70 µg/m³.

NO ₂ 2. suurin vuorokausiarvo (µg/m ³)								
Kuukausi	Vesku11 Lahti	% ohje- arvosta	Laune Lahti	% ohje- arvosta	Kisapuisto Lahti	% ohje- arvosta	Kansankatu Hollola	% ohje- arvosta
tammi	43	61	50	71	33	46	41	59
helmi	36	51	28	40	16	23	21	30
maalisk.	37	53	25	36	14	20	20	29
huhti			39	55	21	30	26	38
touko			20	28	10	14	15	21
kesä			20	29	10	14	14	20
heinä			17	25	7	10	11	15
elo			17	25	11	15	18	26
syys			21	29	12	17	19	27
loka			22	31	14	20	19	26
marras			25	35	17	25	21	30
joulu			29	42	15	22	27	38

(Kansankatu tammikuussa valid 72%)

Liite 3. Mittaustulokset Lahden seudulla vuonna 2019

Typpidioksidipitoisuuksien kuukausikeskiarvot ($\mu\text{g}/\text{m}^3$).

NO ₂ kuukausikeskiarvo ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)				
Kuukausi	Vesku11 (Lahti)	Laune (Lahti)	Kisapuisto (Lahti)	Kansankatu (Hollola)
tammi	26	25	14	19
helmi	36	28	16	21
maalis	24	16	8	12
huhti		21	9	12
touko		12	6	9
kesä		9	4	9
heinä		9	3	6
elo		12	6	11
syys		12	7	12
loka		13	7	11
marras		14	9	11
joulu		14	8	12

Typpidioksidipitoisuuksien raja-arvovertailu:

Raja-arvo 1.1.2010 alkaen: vuoden aikana ei saa olla yli 18 kpl 200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ tuntiarvon ylityksiä.

- Lahden seudulla ei ollut vuonna 2019 yhtään raja-arvon numeroarvon (200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) ylitystä.

Raja-arvo 1.1.2010 alkaen: vuosikeskiarvon on alitettava 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

Lahden seudulla vuonna 2019:

- Laune (Lahti), 14 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (35 % raja-arvosta)
- Kisapuisto (Lahti), 7 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (18 % raja-arvosta)
- Kansankatu (Hollola), 11 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (28 % raja-arvosta)

Liite 3. Mittaustulokset Lahden seudulla vuonna 2019**Otsoni (O₃)****Otsonipitoisuuksien tavoite-, varoitus- ja kynnysarvovertailu:**

Tavoitearvo vuodelle 2010 terveyshaittojen ehkäisemiseksi: Korkein päivittäinen kahdeksan tunnin keskiarvo saa ylittää 120 µg/m³ enintään 25 päivänä kalenterivuodessa kolmen vuoden keskiarvona.

Pitkän ajan tavoite terveyshaittojen ehkäisemiseksi: korkein päivittäinen kahdeksan tunnin keskiarvo ei saa ylittää 120 µg/m³.

- Lahden seudulla vuonna 2019: Korkein päivittäinen kahdeksan tunnin liukuva keskiarvo sivusi 120 µg/m³ yhtenä vuorokautena, 25.4.2019 mitattiin 120 µg/m³.

Tavoitearvo vuodelle 2010 kasvillisuuden suojelemiseksi: AOT40 –luku ei saa ylittää 18 000 µg/m³ h viiden vuoden keskiarvona.

Pitkän ajan tavoite kasvillisuuden suojelemiseksi: AOT40 –luku ei saa ylittää 6000 µg/m³ h.

- Lahden seudulla vuonna 2018: AOT40 2062 µg/m³ h.

Tiedotuskynnys: 180 µg/m³ tuntikeskiarvona.

- Lahden seudulla vuonna 2019 ei ollut yhtään tiedotuskynnyksen ylittävää tuntiarvoa.

Varoituskynnys: 240 µg/m³ tuntikeskiarvona.

- Lahden seudulla vuonna 2019 ei ollut yhtään varoituskynnyksen ylittävää tuntiarvoa.

Liite 3. Mittaustulokset Lahden seudulla vuonna 2019**Hengitettävät hiukkaset (PM₁₀)**

Hengitettävien hiukkasten ohjearvoon verrattavat vuorokausikeskiarvot. Ohjearvo on 70 µg/m³.

PM ₁₀ 2. suurin vuorokausiarvo (µg/m ³)						
Kuukausi	Laune Lahti	% ohje- arvosta	Saimaankatu Lahti	% ohje- arvosta	Kansankatu Hollola	% ohje- arvosta
tammi	24	34	16	23	15	22
helmi	36	51	18	25	30	43
maalis	63	91	33	47	45	65
huhti	124	177	59	85	80	114
touko	29	42	26	37	18	26
kesä	31	44	26	37	19	26
heinä	22	32	15	22	12	17
elo	20	29	17	24	14	20
syys	18	26	14	20	12	17
loka	21	30	16	23	11	16
marras	102	146	43	62	33	47
joulu	14	20	12	17	10	14

(Kansankatu tammikuussa valid 72%)

Hengitettävien hiukkasten raja-arvovertailu:

Raja-arvo: vuoden aikana ei saa olla yli 35 kpl 50 µg/m³ vuorokausiarvon ylityksiä.

Lahden seudulla vuonna 2019:

- Laune (Lahti) 21 kpl
- Saimaankatu (Lahti) 7 kpl
- Kansankatu (Hollola) 8 kpl

Liite 3. Mittaustulokset Lahden seudulla vuonna 2019

Hengitettävien hiukkasten raja-arvon numeroarvon ylittävät vuorokausikeskiarvot.

PM ₁₀ raja-arvon numeroarvon 50 µg/m ³ ylittävät vuorokausikeskiarvot (µg/m ³)			
	Laune (Lahti)	Saimaankatu (Lahti)	Kansankatu (Hollola)
22.2.2019	56,5		
13.3.2019	60,1		
22.3.2019	100,0		
23.3.2019	63,4		
26.3.2019			55,2
1.4.2019		53,4	
2.4.2019		58,2	
3.4.2019	63,1	59,2	
4.4.2019	124,2	70,8	80,1
5.4.2019	100,5		92,1
6.4.2019	72,2		
7.4.2019	50,7		
11.4.2019			65,9
12.4.2019	64,6		60,3
13.4.2019			61,9
15.4.2019	78,0		
16.4.2019	84,5		
17.4.2019	134,3		54,0
18.4.2019	107,0		
19.4.2019	60,2		
23.4.2019	58,5		
24.4.2019	83,5	53,6	51,7
25.4.2019	87,5	56,9	
26.4.2019	70,2		
15.11.2019	101,9		
25.11.2019	131,3	60,0	
Yht. kpl / vuosi 2019	21	7	8

Raja-arvo (PM₁₀): vuosikeskiarvon on alitettava 40 µg/m³.

Lahden seudulla vuonna 2019:

- Laune (Lahti) 17 µg/m³ (43 % raja-arvosta),
- Saimaankatu (Lahti) 13 µg/m³ (33 % raja-arvosta)
- Kansankatu (Hollola) 11 µg/m³ (28 % raja-arvosta)

Liite 3. Mittaustulokset Lahden seudulla vuonna 2019

Jatkuvatoimisesti mitattujen hengitettävien hiukkasten kuukausikeskiarvot Lahden seudulla vuonna 2019:

Kuukausi	PM ₁₀ kuukausikeskiarvot (µg/m ³)		
	Laune (Lahti)	Saimaankatu (Lahti)	Kansankatu (Hollola)
tammi	10	8	7
helmi	11	9	8
maalis	21	14	14
huhti	56	36	38
touko	16	14	11
kesä	13	13	9
heinä	12	11	7
elo	13	11	9
syys	10	9	7
loka	8	8	6
marras	25	18	11
joulu	7	6	5

Liite 3. Mittaustulokset Lahden seudulla vuonna 2019**Pienhiukkaset (PM_{2,5})**

WHO:n suositusarvo pienhiukkaspitoisuuksien vuorokausiarvolle on 25 µg/m³.

Vuonna 2019 ei ollut yhtään WHO:n suositusarvoa ylittävää vuorokausikeskiarvon. Suurin vuorokausikeskiarvo oli 21 µg/m³ (85 % suositusarvosta)

Pienhiukkaspitoisuuksien korkeimmat tuntikeskiarvot ja vuorokausikeskiarvot (µg/m³) Lahden seudulla vuonna 2019:

PM _{2,5} suurimmat tunti- ja vuorokausikeskiarvot (µg/m ³)		
	Saimaankatu (Lahti) max tuntiarvo	Saimaankatu (Lahti) max vuorokausiarvo
tammi	19,5	16,0
helmi	15,2	7,0
maalis	22,7	10,4
huhti	36,5	17,0
touko	15,8	9,2
kesä	23,3	8,6
heinä	16,6	8,1
elo	25,4	11,4
syys	24,2	13,6
loka	18,7	8,2
marras	64,6	21,3
joulu	31,5	11,5

Pienhiukkaspitoisuuksien raja-arvovertailu:

Raja-arvo: vuosikeskiarvon on alitettava 25 µg/m³.

WHO:n suositusarvo pienhiukkasten vuosipitoisuudelle on 10 µg/m³.

Lahden seudulla vuonna 2019:

- Saimaankatu: 4,4 µg/m³ (18 % raja-arvosta; 44 % WHO:n suositusarvosta)

Liite 3. Mittaustulokset Lahden seudulla vuonna 2019**Validiteetti**

Mitattavien komponenttien ajallinen edustavuus (% mittausajasta). Ohjearvovertailuun vaaditaan vähintään 75 % validiteetti. Raja-arvovertailuun vaaditaan 90 % ajallinen kattavuus siten, että vaatimukset eivät sisällä laitteiden säännöllisestä kalibroinnista tai normaalista kunnossapidosta aiheutuvaa tietohukkaa. Tässä esitetyt validiteettiluvut sisältävät em. tietohukan.

kuukausi	Valid (%)								
	NO ₂ Vesku11 Lahti	NO ₂ Laune Lahti	PM ₁₀ Laune Lahti	NO ₂ Kisapuisto Lahti	O ₃ Satulakatu Lahti	PM ₁₀ Saimaankatu Lahti	PM _{2,5} Saimaankatu Lahti	NO ₂ Kansankatu Hollola	PM ₁₀ Kansankatu Hollola
tammi	100	100	100	100	100	99	99	72	72
helmi	100	100	100	100	100	100	93	100	100
maalis	100	100	100	100	100	100	100	100	100
huhti	0	99	100	100	100	100	99	100	100
touko	0	100	100	100	100	100	99	99	100
kesä	0	100	100	100	100	97	75	99	100
heinä	0	100	100	100	100	100	99	100	100
elo	0	100	100	100	100	100	100	100	100
syys	0	99	100	100	100	100	100	100	100
loka	0	100	99	100	100	99	98	100	100
marras	0	100	100	100	100	100	98	100	100
joulu	0	100	100	100	0	99	100	99	100

Liite 3. Mittaustulokset Lahden seudulla vuonna 2019**Mittausajan suurimmat indeksit**

Kun indeksilukema on 0 – 50, ilmanlaatu on hyvä, 51 – 75 tyydyttävä, 76 – 100 välttävää, 101 – 150 huono ja yli 150 erittäin huono.

Tunnit vuonna 2019, jolloin ilmanlaatu on ollut huono tai erittäin huono			
pvm	klo	indeksi	aiheuttaja
22.3.2019	24:00	280	Laune PM10
22.3.2019	23:00	279	Laune PM10
23.3.2019	1:00	255	Laune PM10
22.3.2019	22:00	250	Laune PM10
5.4.2019	8:00	220	Kansankatu PM10
23.3.2019	2:00	206	Laune PM10
15.11.2019	24:00	203	Laune PM10
22.3.2019	21:00	202	Laune PM10
15.11.2019	23:00	202	Laune PM10
25.11.2019	11:00	197	Laune PM10
4.4.2019	22:00	195	Kansankatu PM10
15.11.2019	22:00	195	Laune PM10
17.4.2019	10:00	189	Laune PM10
17.4.2019	9:00	186	Laune PM10
15.11.2019	21:00	181	Laune PM10
25.11.2019	10:00	181	Laune PM10
13.4.2019	14:00	180	Kansankatu PM10
25.11.2019	9:00	180	Laune PM10
23.3.2019	3:00	179	Laune PM10
25.11.2019	12:00	179	Laune PM10
25.11.2019	8:00	177	Laune PM10
15.11.2019	20:00	176	Laune PM10
4.4.2019	3:00	174	Laune PM10
17.4.2019	24:00	173	Laune PM10
18.4.2019	24:00	171	Laune PM10
15.11.2019	19:00	171	Laune PM10
18.4.2019	2:00	165	Laune PM10
15.11.2019	18:00	165	Laune PM10
4.4.2019	9:00	164	Laune PM10
17.4.2019	22:00	161	Laune PM10
18.4.2019	1:00	161	Laune PM10
25.7.2019	17:00	160	Saimaankatu PM10
19.4.2019	1:00	159	Laune PM10
4.4.2019	10:00	158	Laune PM10

Liite 3. Mittaustulokset Lahden seudulla vuonna 2019**Mittausajan suurimmat indeksit**

pvm	klo	indeksi	aiheuttaja
4.4.2019	24:00	158	Laune PM10
26.3.2019	24:00	157	Laune PM10
16.4.2019	24:00	156	Laune PM10
16.4.2019	23:00	155	Laune PM10
19.4.2019	2:00	154	Laune PM10
17.4.2019	11:00	152	Laune PM10
5.4.2019	22:00	151	Kansankatu PM10
26.3.2019	23:00	150	Laune PM10
5.4.2019	9:00	150	Kansankatu PM10
18.4.2019	23:00	148	Laune PM10
17.4.2019	23:00	147	Laune PM10
18.4.2019	3:00	146	Laune PM10
25.11.2019	13:00	146	Laune PM10
4.4.2019	8:00	145	Kansankatu PM10
25.11.2019	7:00	145	Laune PM10
5.4.2019	1:00	143	Laune PM10
13.3.2019	9:00	142	Laune PM10
5.4.2019	10:00	142	Kansankatu PM10
11.4.2019	17:00	142	Saimaankatu PM10
16.11.2019	1:00	142	Laune PM10
11.4.2019	16:00	141	Saimaankatu PM10
17.4.2019	1:00	141	Laune PM10
22.2.2019	20:00	140	Laune PM10
4.4.2019	4:00	140	Laune PM10
22.2.2019	21:00	138	Laune PM10
17.4.2019	8:00	138	Laune PM10
15.11.2019	17:00	138	Laune PM10
4.4.2019	21:00	137	Kansankatu PM10
25.11.2019	14:00	136	Laune PM10
23.4.2019	24:00	135	Laune PM10
18.4.2019	4:00	134	Laune PM10
28.3.2019	6:00	133	Laune PM10
4.4.2019	23:00	133	Laune PM10
17.4.2019	21:00	132	Kansankatu PM10
19.7.2019	6:00	132	Laune PM10
19.4.2019	3:00	131	Laune PM10
25.4.2019	10:00	131	Laune PM10
25.11.2019	15:00	130	Laune PM10

Liite 3. Mittaustulokset Lahden seudulla vuonna 2019**Mittausajan suurimmat indeksit**

pvm	klo	indeksi	aiheuttaja
25.7.2019	18:00	128	Saimaankatu PM10
4.4.2019	5:00	126	Laune PM10
1.3.2019	23:00	125	Laune PM10
4.4.2019	11:00	125	Laune PM10
5.4.2019	4:00	125	Laune PM10
17.4.2019	2:00	125	Laune PM10
13.4.2019	15:00	124	Kansankatu PM10
24.4.2019	1:00	124	Laune PM10
5.4.2019	2:00	123	Laune PM10
24.4.2019	8:00	123	Kansankatu PM10
25.4.2019	9:00	123	Laune PM10
26.3.2019	20:00	122	Kansankatu PM10
14.4.2019	22:00	122	Kansankatu PM10
17.4.2019	12:00	121	Laune PM10
25.4.2019	11:00	121	Saimaankatu PM10
5.4.2019	11:00	120	Laune PM10
5.4.2019	12:00	120	Laune PM10
12.4.2019	9:00	120	Kansankatu PM10
15.4.2019	24:00:00	120	Laune PM10
18.4.2019	22:00	120	Laune PM10
27.3.2019	1:00	119	Laune PM10
5.4.2019	7:00	119	Kansankatu PM10
16.4.2019	1:00	119	Laune PM10
24.4.2019	7:00	119	Kansankatu PM10
13.3.2019	10:00	118	Laune PM10
26.3.2019	9:00	118	Kansankatu PM10
23.3.2019	4:00	117	Laune PM10
13.4.2019	17:00	117	Kansankatu PM10
17.4.2019	3:00	117	Laune PM10
1.4.2019	15:00	116	Saimaankatu PM10
4.4.2019	15:00	116	Saimaankatu PM10
26.3.2019	21:00	115	Kansankatu PM10
16.4.2019	2:00	115	Laune PM10
16.4.2019	22:00	115	Laune PM10
17.4.2019	7:00	115	Laune PM10
18.4.2019	5:00	115	Laune PM10
24.4.2019	2:00	115	Laune PM10
5.4.2019	3:00	114	Laune PM10

Liite 3. Mittaustulokset Lahden seudulla vuonna 2019**Mittausajan suurimmat indeksit**

pvm	klo	indeksi	aiheuttaja
25.4.2019	3:00	114	Laune PM10
22.2.2019	22:00	113	Laune PM10
13.3.2019	8:00	113	Laune PM10
1.4.2019	17:00	113	Kansankatu PM10
6.4.2019	2:00	113	Laune PM10
15.4.2019	1:00	113	Laune PM10
24.4.2019	11:00	113	Laune PM10
24.4.2019	24:00	113	Laune PM10
12.4.2019	17:00	112	Kansankatu PM10
23.4.2019	23:00	112	Laune PM10
25.4.2019	8:00	112	Laune PM10
25.11.2019	16:00	112	Laune PM10
4.4.2019	14:00	111	Saimaankatu PM10
6.4.2019	3:00	111	Laune PM10
12.4.2019	8:00	111	Kansankatu PM10
15.4.2019	2:00	111	Laune PM10
19.4.2019	4:00	111	Laune PM10
4.4.2019	12:00	110	Laune PM10
15.4.2019	10:00	110	Laune PM10
18.4.2019	21:00	110	Kansankatu PM10
24.4.2019	23:00	110	Laune PM10
21.11.2019	15:00	110	Saimaankatu PM10
28.3.2019	7:00	109	Laune PM10
3.4.2019	9:00	109	Laune PM10
3.4.2019	15:00	109	Saimaankatu PM10
4.4.2019	16:00	109	Saimaankatu PM10
11.4.2019	15:00	109	Kansankatu PM10
12.4.2019	16:00	109	Kansankatu PM10
25.4.2019	1:00	109	Laune PM10
26.4.2019	7:00	109	Laune PM10
11.4.2019	24:00	108	Laune PM10
16.4.2019	4:00	108	Laune PM10
3.5.2019	11:00	108	Kansankatu PM10
16.4.2019	3:00	107	Laune PM10
17.4.2019	5:00	107	Laune PM10
25.4.2019	4:00	107	Laune PM10
25.4.2019	7:00	107	Laune PM10
1.3.2019	24:00	106	Laune PM10

Liite 3. Mittaustulokset Lahden seudulla vuonna 2019**Mittausajan suurimmat indeksit**

pvm	klo	indeksi	aiheuttaja
1.4.2019	16:00	106	Kansankatu PM10
6.4.2019	4:00	106	Laune PM10
11.4.2019	18:00	106	Kansankatu PM10
12.4.2019	1:00	106	Laune PM10
15.4.2019	8:00	106	Laune PM10
1.3.2019	22:00	105	Laune PM10
26.3.2019	8:00	105	Kansankatu PM10
3.4.2019	10:00	105	Laune PM10
5.4.2019	5:00	105	Laune PM10
5.4.2019	21:00	105	Kansankatu PM10
17.4.2019	4:00	105	Laune PM10
24.4.2019	4:00	105	Laune PM10
26.4.2019	6:00	105	Laune PM10
15.11.2019	14:00	105	Saimaankatu PM10
25.11.2019	17:00	105	Laune PM10
18.4.2019	8:00	104	Laune PM10
24.4.2019	9:00	104	Saimaankatu PM10
21.11.2019	17:00	104	Saimaankatu PM10
3.4.2019	16:00:00	103	Saimaankatu PM10
6.4.2019	1:00	103	Laune PM10
13.4.2019	13:00	103	Kansankatu PM10
15.4.2019	23:00	103	Laune PM10
18.4.2019	7:00	103	Laune PM10
19.7.2019	12:00	103	Saimaankatu PM10
5.11.2019	16:00	103	Laune PM10
22.3.2019	20:00	102	Laune PM10
25.3.2019	9:00	102	Laune PM10
27.3.2019	8:00	102	Kansankatu PM10
27.3.2019	10:00	102	Saimaankatu PM10
28.3.2019	8:00	102	Laune PM10
1.4.2019	11:00	102	Saimaankatu PM10
4.4.2019	17:00	102	Saimaankatu PM10
6.4.2019	12:00	102	Laune PM10
12.4.2019	11:00	102	Saimaankatu PM10
13.4.2019	16:00	102	Kansankatu PM10
14.4.2019	24:00	102	Laune PM10
15.4.2019	4:00	102	Laune PM10
18.4.2019	6:00	102	Laune PM10

Liite 3. Mittaustulokset Lahden seudulla vuonna 2019**Mittausajan suurimmat indeksit**

pvm	klo	indeksi	aiheuttaja
18.4.2019	9:00	102	Laune PM10
24.4.2019	3:00	102	Laune PM10
24.4.2019	10:00	102	Saimaankatu PM10
25.4.2019	2:00	102	Laune PM10
25.11.2019	20:00	102	Laune PM10
22.2.2019	17:00	101	Kansankatu PM10
22.2.2019	19:00	101	Laune PM10
26.3.2019	22:00	101	Laune PM10
2.4.2019	18:00	101	Saimaankatu PM10
15.4.2019	3:00	101	Laune PM10
15.4.2019	9:00	101	Laune PM10
26.4.2019	8:00	101	Laune PM10

Liite 3. Mittaustulokset Lahden seudulla vuonna 2019**Ilman bentseeni-, tolueeni-, ja ksyleenipitoisuudet Lahden seudulla vuonna 2019**

Bentseenipitoisuudet Lahden seudulla vuonna 2019 (ng/m³)				
näytteen keräys- aika	Rajavartijan- katu (Lahti)	Kukkasen koulu (Lahti)	Laune (Lahti)	Kalliolan koulu (Hollola)
4.1. - 18.1.	610	540	980	780
18.1. - 1.2.	1200	890	1700	1000
1.2. - 15.2.	750		950	750
15.2. - 1.3.	560	470	920	640
1.3. - 15.3.	810	570	770	720
15.3. - 29.3.	800	530	1100	690
29.3. - 12.4.	690	690	1800	730
12.4. - 26.4.	530		730	380
26.4. - 10.5.	310		440	320
10.5. - 23.5.	420	290	500	300
23.5. - 7.6.	250	230	460	300
7.6. - 20.6.	210	150	270	220
20.6. - 5.7.	140	160	240	140
5.7. - 19.7.	320	170	380	270
19.7. - 2.8.	720	210	570	340
2.8. - 16.8.	880	140	480	240
16.8. - 30.8.	270	210	540	280
30.8. - 13.9.	300	320	520	290
13.9. - 27.9.				
27.9. - 11.10.	460	400	650	320
11.10. - 25.10.	320	260	470	320
25.10. - 8.11.	460	320	570	340
8.11. - 22.11.	730	310	890	640
22.11. - 5.12.	1200	470	1200	810
5.12. - 20.12.	710	560	970	770
20.12. - 3.1.2020	1100	210	1400	1000
Keskiarvo	590	368	780	504
% raja-arvosta	12	7	16	10

Liite 3. Mittaustulokset Lahden seudulla vuonna 2019**Ilman bentseeni-, tolueeni-, ja ksyleenipitoisuudet Lahden seudulla vuonna 2019**

Tolueenipitoisuudet Lahden seudulla vuonna 2019 (ng/m³)				
näytteen keräys- aika	Rajavartijan- katu (Lahti)	Kukkasen koulu (Lahti)	Laune (Lahti)	Kalliolan koulu (Hollola)
4.1. - 18.1.	780	510	1200	580
18.1. - 1.2.	2100	1000	2700	1200
1.2. - 15.2.	870		1100	540
15.2. - 1.3.	570	360	1500	380
1.3. - 15.3.	980	380	910	460
15.3. - 29.3.	920	400	1600	490
29.3. - 12.4.	980	620	4000	420
12.4. - 26.4.	1400		2600	500
26.4. - 10.5.	1100		910	320
10.5. - 23.5.	1100	460	1700	340
23.5. - 7.6.	1000	600	1600	840
7.6. - 20.6.	580	260	1300	400
20.6. - 5.7.	380	190	1200	220
5.7. - 19.7.	820	320	2100	340
19.7. - 2.8.	1600	330	2800	440
2.8. - 16.8.	870	320	2000	530
16.8. - 30.8.	1400	530	2300	660
30.8. - 13.9.	1100	440	2100	620
13.9. - 27.9.	1200	680	2200	530
27.9. - 11.10.	950	510	1800	440
11.10. - 25.10.	750	530	1200	420
25.10. - 8.11.	970	2900	1300	760
8.11. - 22.11.	1500	210	1600	860
22.11. - 5.12.	1000	490	1900	620
5.12. - 20.12.	990	370	1100	480
20.12. - 3.1.2020	1800	930	1900	710
Keskiarvo	1793	580	1793	542

Liite 3. Mittaustulokset Lahden seudulla vuonna 2019**Ilman bentseeni-, tolueeni-, ja ksyleenipitoisuudet Lahden seudulla vuonna 2019**

Ksyleenipitoisuudet Lahden seudulla vuonna 2019 (ng/m³)				
	Rajavartijan- katu Lahti	Kukkasen koulu Lahti	Laune Lahti	Kalliolan koulu Hollola
4.1. - 18.1.	820	560	940	330
18.1. - 1.2.	2070	840	1940	780
1.2. - 15.2.	590		550	280
15.2. - 1.3.	960	400	1180	200
1.3. - 15.3.	880	690	600	210
15.3. - 29.3.	760	1960	850	150
29.3. - 12.4.	770	1430	1940	120
12.4. - 26.4.	2020		1790	190
26.4. - 10.5.	470		520	90
10.5. - 23.5.	1430	690	1330	180
23.5. - 7.6.	600	770	1120	330
7.6. - 20.6.	510	760	870	250
20.6. - 5.7.	400	260	730	100
5.7. - 19.7.	1410	800	1770	270
19.7. - 2.8.	1790	180	1820	220
2.8. - 16.8.	830	680	980	170
16.8. - 30.8.	940	1110	1640	390
30.8. - 13.9.	680	1160	1660	350
13.9. - 27.9.	1330	1100	1660	370
27.9. - 11.10.	1220	620	1820	510
11.10. - 25.10.	600	1000	1090	320
25.10. - 8.11.	690	510	980	240
8.11. - 22.11.	1350	130	1150	400
22.11. - 5.12.	720	430	1640	490
5.12. - 20.12.	650	2980	840	320
20.12. - 3.1.2020	760	230	1880	410
Keskiarvo	971	839	1280	295

Ilmanlaatu Lahden seudulla vuonna 2019

Liite 3. Mittaustulokset Lahden seudulla vuonna 2019

Ilman bentseeni-, tolueeni-, ja ksyleenipitoisuuksien vuosikeskiarvot Lahden seudulla vuosina 2003 – 2019

	Bentseenin vuosikeskiarvot Lahden seudulla ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)																
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Vesku11	1,7	1,6	1,6	1,7	1,1	1,1	1,1	1,2	0,8	1,1	0,8	0,8					
Laune	1,6	1,4	1,5	1,7	1,1	1,0	1,1	1,1	0,8	0,9	0,8	0,8	0,9	0,8	0,8	0,9	0,8
Niemi	0,7	0,7	0,8	0,8	0,6	0,6	0,7										
Möysä	1,1	1,1	1,2	1,2	0,9	1,0	1,0										
Metsäkangas	0,6	1,0	0,7	0,8	0,5	0,6	0,6										
Holma								0,9	0,6	0,7	0,6	0,7			0,6		
Kytölä								0,8									
Vanhatie24									0,5								
Karisto										0,5							
Vipusenkatu											0,5	0,6					
Yrittäjänkatu													0,5	0,5			
Wipaktie													0,4				
Muovitie													0,4	0,4			
Kukkasen koulu														0,4	0,4	0,5	0,4
Tiinskankaantie															0,4		
Launeen kenttä																	0,9
Orastie																	0,7
Rajavartijankatu																	0,6
Kalliolan koulu																	0,5

	Tolueenin vuosikeskiarvot Lahden seudulla ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)																
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Vesku11	5,4	5,2	5,1	5,2	3,4	3,3	3,1	2,5	2,0	2,7	2,3	2,7					
Laune	4,6	3,8	4,4	4,6	3,1	2,7	2,7	2,3	1,8	1,9	2,0	2,1	2,4	1,6	1,6	1,8	1,8
Niemi	1,5	1,5	2,0	1,6	1,1	1,1	1,2										
Möysä	4,3	4,1	5,0	4,4	4,1	5,1	5,1										
Metsäkangas	1,9		1,7	2,1	1,1	0,9	0,9										
Holma								1,6	1,3	1,5	1,5	1,7			1,3		
Kytölä								0,9									
Vanhatie24									0,7								
Karisto										0,5							
Vipusenkatu											0,9	1,0					
Yrittäjänkatu													0,7	0,5			
Wipaktie													0,7				
Muovitie													0,5	0,4			
Kukkasen koulu														3,8	0,7	0,7	0,6
Tiinskankaantie															0,4		
Launeen kenttä																	0,9
Orastie																	0,7
Rajavartijankatu																	1,1
Kalliolan koulu																	0,5

	Ksyleenin vuosikeskiarvot Lahden seudulla ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)																
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Vesku11	5,4	5,2	4,7	4,5	3,4	3,0	2,9	2,7	1,5	2,9	2,6	2,6					
Laune	4,4	3,7	3,7	3,8	2,8	2,2	2,4	2,3	1,3	1,9	1,9	1,9	1,8	1,0	1,2	0,6	1,3
Niemi	2,1	2,7	2,5	3,3	2,6	2,2	1,8										
Möysä	3,8	4,0	4,2	4,0	3,5	4,2	4,4										
Metsäkangas	0,9		1,2	1,4	1,1	0,8	0,7										
Holma								11,6	11,1	11,2	10,5	8,6			7,8		
Kytölä								1,9									
Vanhatie24									1,6								
Karisto										0,7							
Vipusenkatu											2,4	3,6					
Yrittäjänkatu													0,9	0,8			
Wipaktie													0,5	1,3			
Muovitie													1,5				
Kukkasen koulu														9,1	2,3	1,0	0,8
Tiinskankaantie															1,8		
Launeen kenttä																	0,2
Orastie																	0,2
Rajavartijankatu																	1,0
Kalliolan koulu																	0,3

Liite 4. Pistemäisten päästölähteiden päästöt vuonna 2019 ja liikenteen päästöt vuonna 2018 Lahden seudulla

LAITOS	Nox (t/a)	SO ₂ (t/a)	Hiukkaset (t/a)	VOC (t/a)
Lahti Energia Oy	929,0	361,0	16,5	
Nor-Maali Oy				40,7
CNC-Muotoco Oy				8,73
Peikko Finland Oy				13,2
Solmaster Oy				8,9
Kumart Oy				27,5
Novart Oy				43,2
A-Kassi Ky				30,5
Muovijaloste Oy				32,5
Wipak Oy, Nastolan tehdas				66,5
Yhteensä	929,0	361,0	16,5	271,8
Lahti Energia Oy:n laitokset eriteltynä:				
<i>Kymijärven voimalaitos</i>	889,00	360,00	16,10	1,20
<i>Ahtialan lämpökeskus</i>	0,39			
<i>Hartwallin lämpökeskus</i>	4,96		0,03	
<i>Ilmarisentien lämpökeskus</i>	0,12			
<i>Koneharjun kaasuturbiinilaitos</i>	7,60			
<i>Fazerin lämpökeskus</i>	1,54			
<i>Rautakankareen lämpökeskus</i>				
<i>Teivaanmäen voimalaitos</i>	1,16			
<i>Keskussairaalan lämpökeskus</i>	0,35			
<i>Kartanonmaan lämpökeskus</i>				
<i>Liipolan lämpökeskus</i>	0,99			
<i>Mukkulan lämpökeskus</i>	1,38	0,39	0,05	
<i>Möysän lämpökeskus</i>				
<i>Sammonkadun lämpökeskus</i>				
<i>Sopenkorven lämpökeskus</i>	0,62		0,03	
<i>Polttimon lämpökeskus</i>	13,90	0,59	0,29	
<i>Stora Enso Packaging Oy:n lämpökeskus</i>	6,20			
<i>Rakokiven lämpökeskus</i>	0,14			
<i>Renkomäen lämpökeskus</i>	0,66	0,01		
<i>Ruokotien lämpökeskus</i>	0,01			
Yhteensä	929,02	360,99	16,5	1,2
LIIKENNE (vuonna 2018)				
Hollola	175,00	0,26	5,45	21,00
Lahti	518,00	0,78	14,00	82,00
Yhteensä	693	1	19	103

Sinisellä vuoden 2018 tiedot. Liikenteen päästöt VTT, LIISA

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 41

Tiedoksi merkittävät asiat

D/22/07.01.03.00.02/2020

Asian valmistelija / Lisätietojen antaja	Valmistelusihteri Marja Loippo, puh. 044 482 6057
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Päätösehdotus	Rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja Mika Kempainen Lautakunta merkitsee asiat tiedoksi.
Perusteluosa	Lautakunnalle tuodaan tiedoksi seuraavat asiat: Rakennus- ja ympäristölupalautakunnan itsearviointikyselyn tulokset Apulaisoikeuskanslerin vastaus 16.4.2020 kanteluun, jossa arvostellaan rakennus- ja ympäristövalvonnan / ympäristöpalveluiden menettelyä soramontun täyttämiseen liittyvässä asiassa. Rakennus- ja ympäristölupalautakunta on antanut asiasta selvityksen 5.11.2019 § 69. D/1980/2017 Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätös 14.5.2020 kattohuopajätteen käsittelyn ympäristöluvasta Kujalan jätekeskuksen alueella osoitteessa Sapelikatku 7, Lahti. Hakija on peruuttanut hakemuksensa. D/1117/2020 Rakennusvalvonnan viranhaltijoiden lupapäätökset 27.4. – 20.5.2020. Asiakirjat ovat nähtävänä luottamushenkilöiden extranetin dokumenteissa.
Muutoksenhaku	Muutoksenhakukielto
Toimenpiteet	-

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
02.06.2020 § 42

Muut asiat

D/30/00.02.03.00.00/2020

Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Päätösehdotus	Puheenjohtaja Lautakunta merkitsee asiat tiedoksi.
Perusteluosa	Keskusteltiin seuraavista: <ul style="list-style-type: none">- muraalien luvitus- Purkupihan palo- valkuposkianhien karkoitus, tilannekatsaus
Muutoksenhaku	Muutoksenhakukielto
Toimenpiteet	-

OIKAISUVAATIMUSOHJEET JA VALITUSOSOITUS

Liitetään pöytäkirjaan

Lahden kaupunki

Kunnallisasiat

Toimielin:

Kokouspäivämäärä:

Rakennus- ja ympäristölupalautakunta 02.06.2020

MUUTOKSENHAKUKIELLOT

Kieltojen perusteet	Seuraavista päätöksistä ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.
	<p>Pykälät: 40, 41, 42</p> <p>Hallintolainkäyttölaki 5 § 1 mom. /muun lainsäädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.</p> <p>Pykälät ja valituskieltojen perusteet</p>

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Oikaisuvaatimusviranomaisen ja -aika	Kuntalain 134 §:n 1 mom. mukaan päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla, mikäli niistä voidaan tehdä kirjallinen oikaisuvaatimus. Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.
	<p>Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, ja sen yhteystiedot:</p> <p>Toimielin: Rakennus- ja ympäristölupalautakunta Postiosoite: PL 202, 15101 Lahti Käyntiosoite: Lahden Palvelutori, Lahti-Piste, Kauppakeskus Trio, 2. krs, Aleksanterinkatu 18 Puh.: 03 814 2214 Sähköpostiosoite: kirjaamo@lahti.fi Aukioloaika: 9–18</p> <p>Pykälät:</p> <p>Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimusaika taloudellisiin ja tuotannollisiin perusteisiin tehdystä irtisanomisesta koskevasta päätöksestä alkaa kuluu vasta irtisanomisajan päättymisestä.</p>
Oikaisuvaatimuksen sisältö	Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteluineen ja sen on tekijän allekirjoitettava.

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomaisen ja valitusaika	Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksin vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksin myös asianosainen sekä kunnan jäsen.
	<p>Valitusviranomaisen ja sen yhteystiedot</p> <p>Hämeenlinnan hallinto-oikeus www.oikeus.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus Raatihuoneenkatu 1 13100 Hämeenlinna 029 56 42210 faksi 029 56 42269 hameenlinna.hao(at)oikeus.fi Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet</p> <p>Kunnallisvalitus, pykälät:</p>

	<p>Valitusviranomaisen ja sen yhteystiedot:</p> <p>Hämeenlinnan hallinto-oikeus www.oikeus.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus Raatihuoneenkatu 1 13100 Hämeenlinna 029 56 42210 faksi 029 56 42269 hameenlinna.hao(at)oikeus.fi <i>Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa</i> https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet</p> <p>Hallintovalitus, pykälät: 36, 37, 38</p>	<p>Valitusaika: 30 päivää</p>
	<p>Valitusviranomaisen ja sen yhteystiedot:</p> <p>Vaasan hallinto-oikeus www.oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus Korsholmanpuistikko 43 PL 204, 65101 Vaasa 029 56 42780 faksi 029 56 42760 vaasa.hao(at)oikeus.fi <i>Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa</i> https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet</p> <p>Hallintovalitus, pykälät: 39</p>	<p>Valitusaika: 30 päivää</p>
	<p>Valitusaika alkaa maankäyttö- ja rakennuslain tarkoittamia lupapäätöksiä lukuun ottamatta päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun.</p> <p>Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa lupapäätöksissä valitusaika alkaa päätöksen antamisesta. Lupapäätökset annetaan julkipanon jälkeen ja päätöksen antopäivä on julkipanopäivää seuraava arkipäivä.</p>	
<p>Valituskirjelmä</p>	<p>Valitus tehdään kirjallisesti. Valituskirjelmässä, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava</p> <ul style="list-style-type: none"> - päätös, johon haetaan muutosta - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi; sekä - perusteet, joilla muutosta vaaditaan. <p>Valituskirjelmässä on ilmoitettava valittajan tai kirjelmän muun laatijan nimi ja kotikunta sekä postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.</p> <p>Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.</p> <p>Valituskirjelmään on liitettävä</p> <ul style="list-style-type: none"> - päätös, johon haetaan muutosta, alkuperäisenä tai jäljennöksenä - todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta - asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle. <p>Asiamiehen on tarvittaessa esitettävä valtakirja (HLL 21 §).</p>	

Valitusasiakirjojen toimittaminen	<p>Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle valitusajan kuluessa ennen sen viimeisen päivän virka-ajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valitusasiakirjat toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.</p> <p>Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.</p>
Tuomioistuinmaksut	Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2 §:n mukaan peritään hallinto-oikeudessa ja markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksuja ja hakemusmaksuja korvauksena asian käsittelystä ja suorite- tuista toimenpiteistä tuomioistuimissa 4 ja 5 §:n poikkeuksia lukuun ottamatta. Valituksen käsitte- lyn maksullisuudesta saa tietoja valitusviranomaiselta.
Lisätiedot	<p>Yksityiskohtainen oikaisuvaatimusohje / valitusosoitus liitetään pöytäkirjanotteeseen.</p> <p>Hankinta-asioita (pykälät) koskeva oikaisuohje ja valitusosoitus on pöytäkirjan erillisenä liitteenä.</p>

PERUSTEVALITUSOHJE

Perustevalitusviranomaisen ja -aika	<p>Kunnan hyväksymään taksaan perustuvaan maksuun tyytymätön voi tehdä maksusta verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain (706/2007) 9 §:ssä tarkoitetun perustevalituksen. Perustevalituksen voi tehdä sillä perusteella, että julkinen saatava on määrätty tai maksuunpantu virheellisesti. Perustevalitus on tehtävä viiden vuoden kuluessa sitä seuranneen vuoden alusta lukien, jona saaminen on määrätty tai maksuunpantu.</p> <p>Lasku on maksettava perustevalituksen tekemisestä huolimatta laskuun merkittyyn eräpäivään mennessä.</p>
	<p>Viranomaisen, jolle perustevalitus tehdään, ja sen yhteystiedot:</p> <p>Hämeenlinnan hallinto-oikeus www.oikeus.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus Raatihuoneenkatu 1 13100 Hämeenlinna 029 56 42210 faksi 029 56 42269 hameenlinna.hao(at)oikeus.fi Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuinten</p> <p>Pykälät: 36, 38, 39</p>

OIKAISUVAATIMUS- JA VALITUSOIKEUS

	<p>Oikeus oikaisuvaatimuksen tekemiseen määräytyy samojen perusteiden mukaan kuin asianosaisen valitusoikeus.</p> <p>Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta valituksin vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta valituksin myös asianosainen sekä kunnan jäsen (kunnallisvalitus).</p>
Kunnallisvalitus	Kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.
Hallintovalitus / rakennus- ja toimenpidelupa	<p>Valitusoikeus rakennus- ja toimenpidelupapäätöksestä on:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) viereisen tai vastapäätä olevan alueen omistajalla ja haltijalla; 2) sellaisen kiinteistön omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa; 3) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa; sekä 4) kunnalla. <p>Jos rakennusluvasta mukainen rakentaminen merkitsee purkamislupaa edellyttävän rakennuksen purkamista, valitusoikeus rakennusluvasta on myös alueellisella ympäristökeskuksella.</p>
Hallintovalitus / maisematyölupa ja purkamislupa	<p>Valitusoikeus maisematyölupaa ja rakennuksen purkamislupaa koskevasta päätöksestä on:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) sillä, jonka oikeuteen ja velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa; 2) kunnan jäsenenä; 3) kunnalla ja naapurikunnalla, jonka maankäytön suunnitteluun päätös vaikuttaa; sekä 4) alueellisella ympäristökeskuksella.
Hallintovalitus / poikkeamis-päätös	<p>Valitusoikeus maankäyttö- ja rakennuslain 171 §:n mukaisesta poikkeamispäätöksestä on:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) viereisen tai vastapäätä olevan alueen omistajalla ja haltijalla; 2) sellaisen kiinteistön omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen ja muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa; 3) sillä, jonka asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin hanke saattaa huomattavasti vaikuttaa; 4) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa; 5) kunnalla ja naapurikunnalla, jonka maankäytön suunnitteluun päätös vaikuttaa; 6) toimialueellaan sellaisella rekisteröidyllä yhdistyksellä, jonka tarkoituksena on luonnon- tai ympäristönsuojelun tai kulttuuriarvojen edistäminen taikka elinympäristön laatuun muutoin vaikuttaminen; 7) alueellisella ympäristökeskuksella; sekä 8) muulla viranomaisella toimialaansa kuuluvissa asioissa. <p>Valitusoikeus on:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) viereisen tai vastapäätä olevan alueen omistajalla ja haltijalla; 2) sellaisen kiinteistön omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa; 3) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa; sekä 4) kunnalla.
Muu hallintovalitus	Ilman erityisiä säännöksiä hallintovalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen).